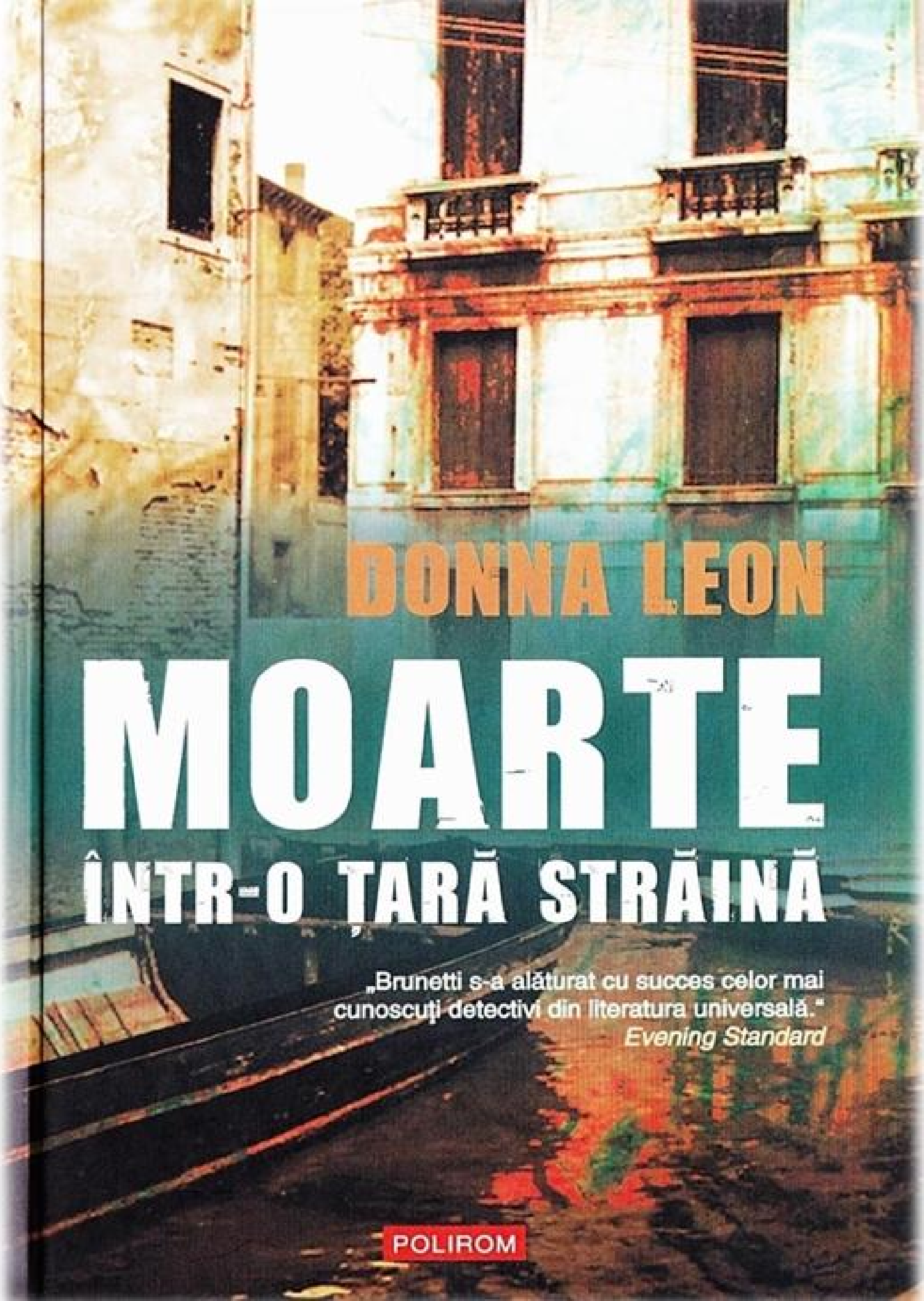

DONNA LEON
MOARTE
ÎNTR-O ȚARĂ STRĂINĂ
„Brunetti s-a alăturat cu succes celor mai cunoscuți detectivi din literatura universală."
Evening Standard
POLIROM

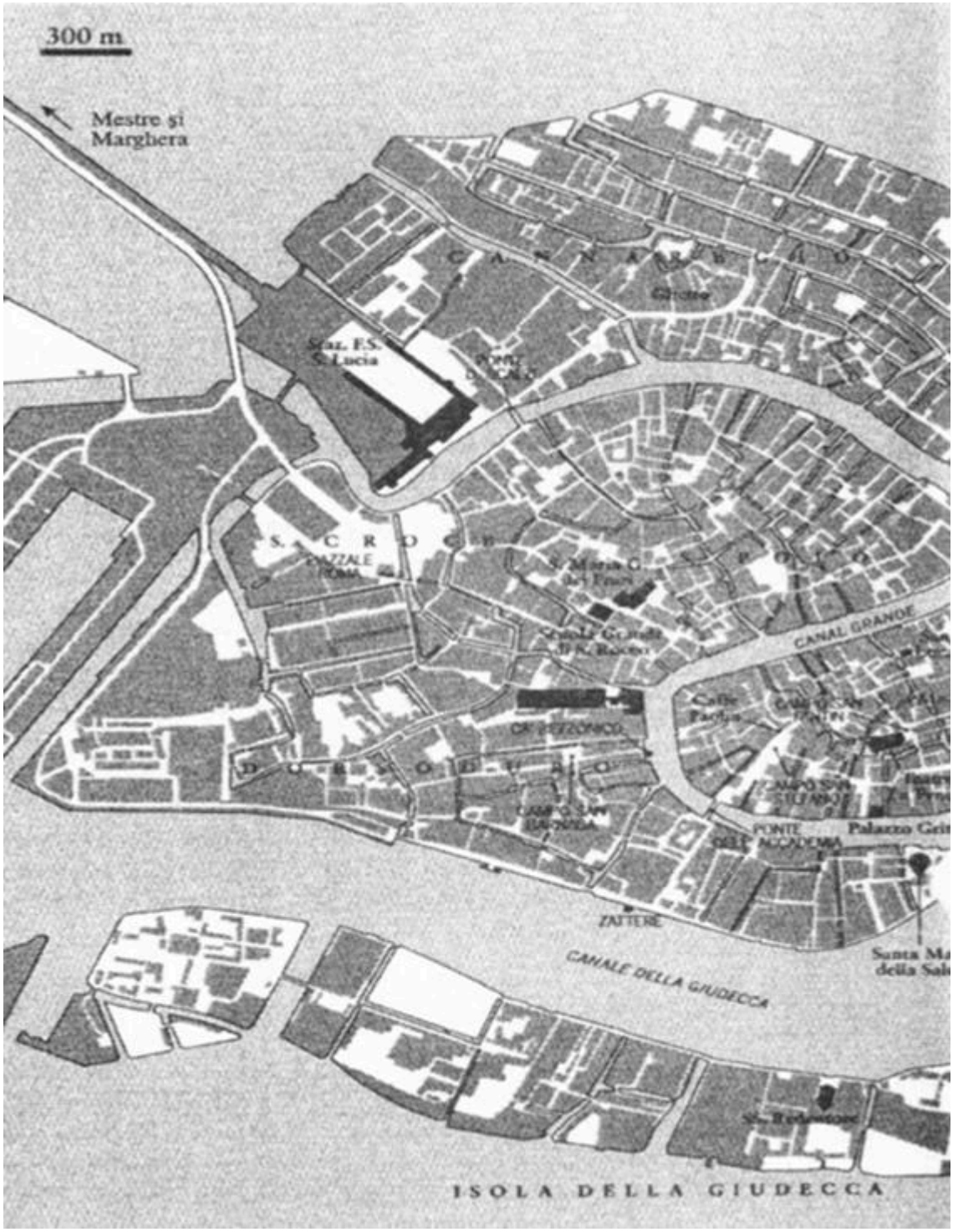
DONNA LEON

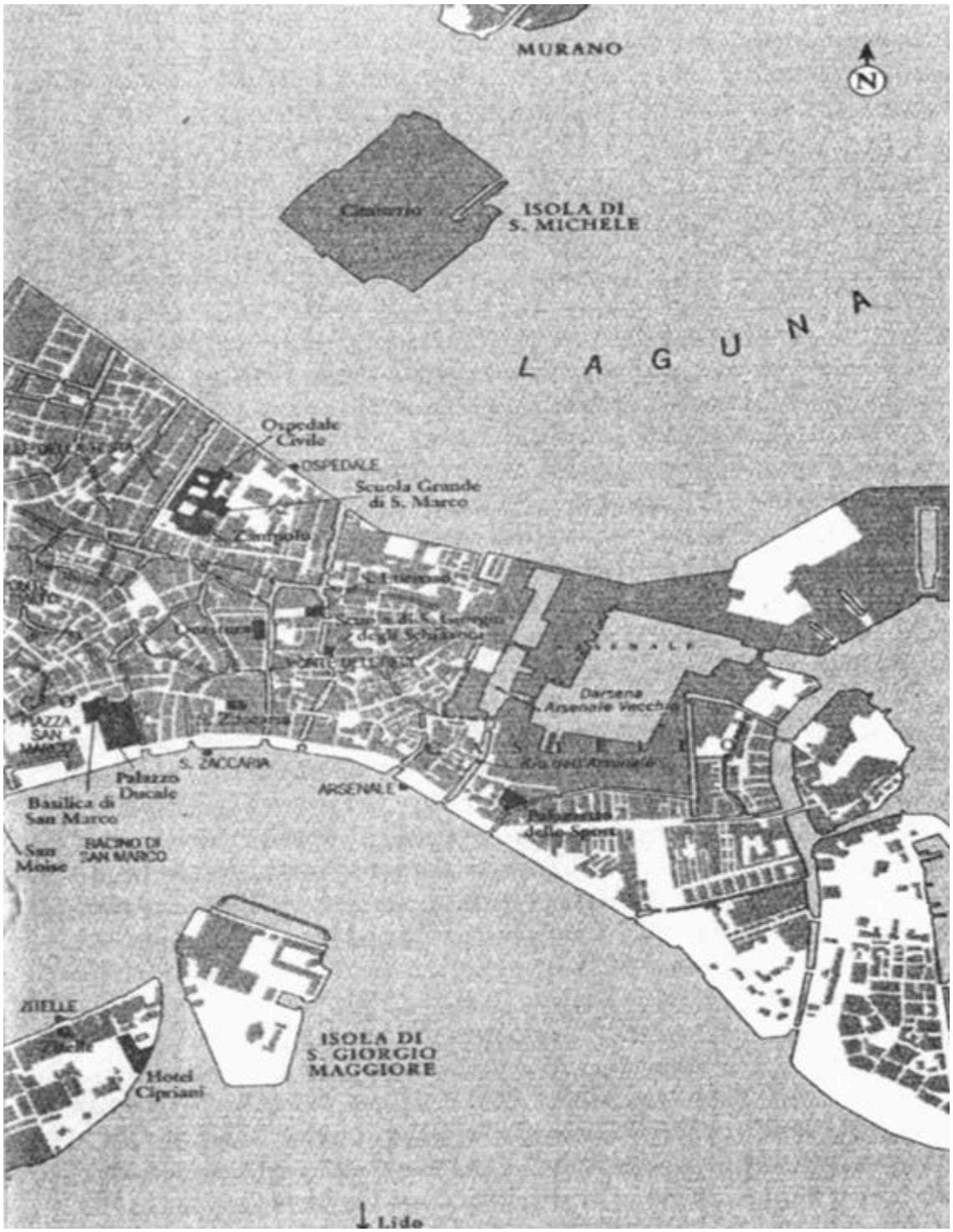
MOARTE ÎNTR-O ȚARĂ STRĂINĂ

traducere din limba engleză și note de MIRCEA PRICĂJAN

Death in a Strange Country, 1993

„Aruncă o privire-n jurul tău, o, rege, și vezi ce dezastru-ngrozitor a făcut să-nflorească-n nobilu-ți regat bestia cea crudă. Uită-te la străzile-nglodate în sânge. La fiece pas vezi pe cineva cum geme, sufletul cum părăsește-un cadavru umflat de îngrozitoarea otravă”.[1]

300 m
Mestre şi
Marghera
Staz. F.S.
S. Lucia
CANAL GRANDE
CANALE DELLA GIUDECCA
ISOLA DELLA GIUDECCA

MURANO
N
Cimitero
ISOLA DI
S. MICHELE
L A G U N A
Ospedale
Civile
OSPEDALE
Scuola Grande
di S. Marco
Campiello
Darsena
Arsenale Vecchio
PIAZZA
SAN
MARCO
S. ZACCARIA
Palazzo
Ducale
Basilica di
San Marco
ARSENALE
San
Moise
BACINO DI
SAN MARCO
ZITELLE
ISOLA DI
S. GIORGIO
MAGGIORE
Hotel
Cipriani
Lido

• 1 •

Cadavrul plutea cu fața în jos în apa întunecată a canalului. Ușurel, refluxul îl trăgea cu el spre largul lagunei ce se întindea dincolo de capătul canalului. Capul se lovi de câteva ori de scările acoperite de mușchi ale debarcaderului din fața bazilicii Santi Giovanni e Paolo, zăbovi acolo preț de-o clipă, apoi se eliberă, picioarele rotindu-i-se înspre exterior, într-o delicată mișcare arcuită ca de balet, care-l desprinse din loc și-l făcu să plutească din nou spre întinsul apei și spre libertate.

În apropiere, clopotele bisericii bătură ora patru dimineața, iar apele își încetiniră mișcarea, de parcă asta li s-ar fi ordonat să facă.

Treptat, se liniștiră și mai mult, până ce ajunseră la acel moment de perfectă nemișcare dintre flux și reflux, când apele așteaptă ca noua maree să preia munca zilei ce urmează. Prins de acel calm, trupul flasc tresălta pe suprafața apei, învăluit în întuneric, nevăzut. Timpul se scurgea în liniște. Apoi doi bărbați trecură prin apropiere, cântând monoton pe voci joase, dominate de sâsâitul slab al dialectului venețian. Unul împingea un cărucior greoi, încărcat cu ziarele pe care le ducea la chioșcul său pentru a-și începe ziua de lucru; celălalt se afla în drum spre serviciu, la spitalul ce ocupa o întreagă latură a vastului *campo* deschis.

Pe apele lagunei trecea alene o barcă mică și în urma ei valurile se unduiră pe canal în sus și se jucară cu cadavrul, împingându-l înapoi spre zidul debarcaderului.

Pe când clopotele băteau ora cinci, o femeie din una dintre casele înălțate deasupra canalului cu fața spre *campo*

deschise cu putere obloanele verde-închis de la bucătărie și se întoarse pentru a face mai mică flacăra sub ibric. Pe jumătate adormită, puse câteva linguriță de zahăr într-o ceașcă mică, opri aragazul cu o mișcare exersată din încheietura mâinii și turnă un șuvoi gros de cafea în ceașcă. Apucând-o gingaș cu ambele palme, se duse înapoi la fereastra deschisă și, așa cum făcea în fiecare dimineață de zeci de ani, se uită la uriașa statuie ecvestră a lui Colleoni, cândva cel mai temut conducător militar venețian, acum cel mai apropiat vecin al ei. Pentru Bianca Pianaro, acesta era cel mai liniștit moment al zilei, iar Colleoni, turnat cu secole în urmă în eterna tăcere a bronzului, era tovarășul perfect pentru acel prețios și tainic sfert de oră de liniște.

Sorbi din cafea, bucurându-se de căldura ei concretă, și privi porumbeii care începuseră deja să ciugulească statuia din cap până-n picioare. Se uită într-o doară în jos spre locul unde bărcuța soțului ei tresălta în apa de-un verde-închis. Plouase în cursul nopții și ea voia să vadă dacă prelata de pânză care acoperea barca era încă la locul ei. Dacă aceasta ar fi fost smulsă de vânt, Nino trebuia să coboare și să golească barca de apă înainte să înceapă lucrul. Se aplecă în afară și văzu cu claritate prora. La început crezu că e vorba de-un sac cu gunoaie măturat de pe debarcader de reflux. Dar era ciudat de simetric, alungit, cu două ramuri ce fluturau de-o parte și de cealaltă a trunchiului, aproape ca și când ar fi fost...

— O, *Dio,* șopti ea și scăpă ceașca de cafea în apele de sub ferestre, nu departe de forma ciudată ce plutea cu fața în jos în canal. Nino, Nino, strigă, întorcându-se spre dormitor. E-un cadavru în canal.

Același mesaj – „E-un cadavru în canal” – îl trezi și pe Guido Brunetti, douăzeci de minute mai târziu. Se ridică

sprijinindu-se pe brațul stâng și trase telefonul în pat lângă el.

— Unde?

— La Santi Giovanni e Paolo. În fața spitalului, domnule, răspunse polițistul care-l sunase de-ndată ce primiseră vestea la Questura[2].

— Ce s-a întâmplat? Cine l-a găsit? întrebă Brunetti, scoțând picioarele de sub cuverturi și ridicându-se în șezut pe marginea patului.

— Nu știu, domnule. Un om pe nume Pianaro a sunat să raporteze faptul.

— Păi și de ce m-ai sunat pe mine? întrebă Brunetti fără a se strădui să-și ascundă iritarea din voce, urmare fără tăgadă a orei pe care o arăta cadranul strălucitor al ceasului de lângă pat: cinci treizeci și unu. Ce-i cu schimbul de noapte? Nu e nimeni acolo?

— S-au dus toți acasă, domnule. L-am sunat pe Bozzetti, dar soția lui a spus că n-a ajuns încă acasă.

Pe măsură ce vorbea, vocea tânărului devenea tot mai nesigură.

— Așa că v-am sunat pe dumneavoastră, domnule, fiindcă știu că lucrați în schimbul de zi – care, își reaminti Brunetti, începea în două ore jumătate.

Nu spuse nimic.

— Mai sunteți la telefon, domnule?

— Da, aici sunt. Și e cinci jumate.

— Știu, domnule, se fâstâci tânărul. Dar n-am putut găsi pe altcineva.

— Bine. Bine. O să merg acolo să arunc o privire. Trimite-mi o șalupă. Acum.

Aducându-și aminte ce oră era și faptul că schimbul de noapte ieșise deja din serviciu, întrebă:

— Are cine s-o aducă?

— Da, domnule. Tocmai a venit Bonsuan. Să-l trimit pe el?

— Da, chiar acum. Și sună-i pe ceilalți din schimbul de zi. Spune-le să ne întâlnim la fața locului.

— Da, domnule, răspunse tânărul vizibil ușurat datorită faptului că prelua altcineva conducerea.

— Sună-l pe doctorul Rizzardi. Roagă-l să vină acolo cât poate de repede.

— Da, domnule. Altceva, domnule?

— Nu, nimic. Dar trimite șalupa aia. Chiar acum. Și spune-le celorlalți că, dacă ajung acolo înaintea mea, ar fi bine să izoleze perimetrul. Să nu lase pe nimeni să se apropie de cadavru.

Câte dovezi erau oare distruse chiar în timp ce vorbeau ei, țigări aruncate pe jos, urme de pantofi târșâiți pe caldarâm? Fără a mai spune altceva, închise telefonul.

Lângă el, în pat, Paola se foi și se uită în sus cu un singur ochi, celălalt fiind acoperit de-un braț gol pentru a-l feri de intruziunea luminii. Scoase un sunet despre care, lunga sa experiență, îi spunea că era unul întrebător.

— Un cadavru. În canal. Vin să mă ia. O să te sun.

Paola scoase încă un sunet ce se voia un fel de reacție afirmativă. Se rostogoli apoi pe burtă și adormi numaidecât, cu siguranță unica persoană din tot orașul neinteresată de faptul că se descoperise un cadavru plutind în unul dintre canale.

Brunetti se îmbrăcă repede, se hotărî să nu piardă vreme cu bărbieritul și se duse în bucătărie să vadă dacă

are timp de-o cafea. Deschise capacul mașinii de făcut cafea și văzu că mai rămăseseră de cu seară cam doi centimetri și jumătate de cafea făcută. Cu toate că ura cafeaua reîncălzită, o turnă într-un ibric și-o puse la foc mare, rămânând lângă ea și așteptând să fiarbă. După ce dădu în clocot, turnă lichidul aproape vâscos într-o ceașcă, puse trei linguriță de zahăr și-l dădu iute pe gât.

Se auzi soneria la ușă, anunțând sosirea șalupei de poliție. Aruncă o privire la ceasul de la mână. Șase fără opt minute. Probabil că era Bonsuan; nimeni altcineva nu era în stare să aducă atât de repede o barcă. Înșfăcă o jachetă de lână din șifonierul de lângă ușa de la intrare. Dimineții de septembrie puteau fi friguroase, iar la Santi Giovanni e Paolo, atât de aproape de apele lagunei, vântul sufla aproape mereu.

La capătul celor cinci rânduri de scări, deschise ușa de la intrarea în clădire și dădu peste Puccetti, un recrut care intrase în forțele de poliție de mai puțin de cinci luni.

— *Buon giorno, signor commissario*[3], zise Puccetti voios și salută, făcând prea multă gălăgie și mișcându-se mai mult decât i se părea lui Brunetti potrivit la acea oră.

Brunetti răspunse cu o fluturare din mână și se-ndreptă în jos pe îngusta *calle* pe care locuia. La marginea apei, văzu șalupa poliției acostată lângă scări, cu girofarul albastru pâlpâind ritmic. La cârmă îl recunoscu pe Bonsuan, un pilot al poliției care avea în vene sângele a nenumărate generații de pescari din Burano[4], sânge care cu siguranță trebuia să se fi amestecat cu apele lagunei, purtând în el o cunoaștere instinctivă a mareelor și curenților care i-ar fi permis să navigheze prin canalele orașului cu ochii închiși.

Bonsuan, un bondoc cu o barbă deasă, întâmpină sosirea lui Brunetti cu o plecăciune din cap, conștient de ora aceea matinală la fel de bine ca superiorul său. Puccetti se cățără pe punte, alăturându-se unei perechi de polițiști în uniformă. Unul dintre ei desfăcu odgonul de pe pilon și Bonsuan pilotă barca cu spatele afară în Marele Canal, apoi o roti brusc și porni spre Podul Rialto. Trecură pe sub pod și cotiră la dreapta pe-un canal cu sens unic. Curând după aceea, virară la stânga, apoi din nou la dreapta. Brunetti stătea pe punte cu gulerul ridicat, ca să-l apere de vânt și de răcoarea dimineții timpurii. Bărcile acostate pe ambele părți ale canalelor tresăltau în urma lor, iar altele, venind dinspre San Erasmo cu fructe și legume proaspete, traseră pe margine și rămânând lipite de clădiri la vederea girofarului lor albastru pâlpâitor.

În cele din urmă, întoarseră pe Rio dei Mendicanti, canalul ce curgea pe lângă spital și se vărsa în lagună, față în față cu cimitirul. Apropierea cimitirului de spital era probabil întâmplătoare; pentru majoritatea venețienilor însă, mai cu seamă pentru cei care supraviețuiseră tratamentului în acel spital, locul ales ca cimitir era o aluzie tăcută la adresa competenței personalului spitalicesc.

La jumătatea canalului, adunat ciorchine pe dreapta, Brunetti văzu un grup mic de oameni strânși aproape de marginea rambleului. Bonsuan opri barca la cincizeci de metri de mulțime, în încercarea, despre care Brunetti știa deja că e zadarnică, de a feri de efectele venirii lor dovezile de la locul faptei.

Unul dintre ofițeri se apropie de barcă și-i întinse o mână lui Brunetti pentru a-l ajuta să urce pe mal.

— *Buno giorno, signor commissario.* L-am scos din apă, dar, cum puteți vedea, ne-am ales deja cu musafiri.

Gesticulă spre cei nouă sau zece oameni care se înghesuiau în jurul unui lucru de pe caldarâm, corpurile lor ascunzându-l de ochii lui Brunetti.

Ofițerul se întoarse înapoi spre mulțime, rostind în timp ce înainta:

— Bine. Treceți în spate. Poliția.

Nu ordinele, ci apropierea celor doi bărbați sili mulțimea să degajeze locul.

Pe caldarâm, Brunetti văzu trupul unui tânăr zăcând pe spate cu ochii deschiși spre lumina dimineții. Lângă el stăteau doi polițiști cu uniformele ude. Văzându-l, amândoi salutară regulamentar. Când își lăsară mâinile la loc pe lângă corp, apa se scurse spre pământ. Îi recunoscu: Luciani și Rossi, amândoi oameni de nădejde.

— Deci? făcu Brunetti, uitându-se în jos la omul mort.

Luciani, cel mai în vârstă dintre ei, răspunse:

— Plutea în canal când am ajuns aici, *dottore.* Ne-a sunat un om din casa aceea, zise el, arătând cu degetul o clădire brun-roșcată de cealaltă parte a canalului. Soția lui l-a văzut.

Brunetti se întoarse și se uită la casă.

— Etajul patru, explică Luciani.

Brunetti ridică privirea la timp ca să vadă o siluetă îndepărtându-se de fereastră. Când se uită la clădire și la cei de lângă ea, observă la geamuri câteva umbre întunecate. Unele se retraseră când își îndreptă ochii spre ele, altele nu.

Se întoarse înapoi spre Luciani și-i făcu semn din cap să continue.

— Era lângă scări, dar a trebuit să intrăm în apă ca să-l scoatem afară. L-am întins pe spate. Am încercat să-l readuc

la viață. Dar nu mai era nici o speranță, domnule. Se pare că a murit cu mult timp în urmă.

Părea că se scuză, aproape ca și când faptul că nu reușise să-i redea tânărului viața se adăuga cumva la finalitatea morții lui.

— Ai verificat cadavrul? întrebă Brunetti.

— Nu, domnule. Când am văzut că nu putem face nimic, ne-am gândit că e mai bine să-l lăsăm în seama doctorului.

— Bun, bun, mormăi Brunetti.

Luciani se înfioră fie de frig, fie de rușinea eșecului său și picături mici de apă se scurseră pe pământ.

— Mergeți amândoi acasă. Faceți o baie, mâncați ceva. Și beți ceva ca să nu răciți.

Amândoi bărbații zâmbiră, recunoscători pentru sugestia primită.

— Și luați șalupa. O să vă ducă Bonsuan pe amândoi acasă.

Bărbații îi mulțumiră și-și făcură loc prin mulțimea ce crescuse în puținele minute de când era acolo Brunetti. Gesticulă spre unul dintre oamenii în uniformă care veniseră cu el în șalupă și-i spuse:

— Dă-i pe oamenii ăștia mai în spate, apoi ia-le numele și adresele, toate. Întreabă-i când au venit aici, dacă au auzit sau au văzut ceva ciudat în dimineața asta. Apoi trimite-i acasă.

Ura strigoii care se strângeau întotdeauna la locul accidentelor și nu putea niciodată înțelege fascinația pe care-o simțeau atât de mulți dintre ei, mai cu seamă față de multele manifestări violente ale morții.

Se uită din nou la chipul tânărului de pe caldarâm, acum ținta atât de multor priviri nemiloase. Era un bărbat chipeș,

cu păr blond, scurt, întunecat la culoare din cauza apei care încă se aduna în jurul lui. Avea ochii de-un albastru clar, translucid, fața îi era simetrică, nasul îngust și delicat.

În spatele lui, Brunetti auzi vocile polițiștilor care începuseră să împingă mulțimea în spate. Îl chemă pe Puccetti la el, ignorând noul salut pe care i-l prezentă tânărul.

— Puccetti, du-te la șirul acela de case de cealaltă parte a canalului și află dacă cineva a auzit sau a văzut ceva.

— Pentru ce oră, domnule?

Brunetti reflectă o clipă, gândindu-se la faza lunii. Fusese nouă acum două nopți: mareele nu putuseră fi atât de puternice încât să poarte cadavrul foarte departe. Va trebui să-l întrebe pe Bonsuan despre refluxul din noaptea trecută. Mâinile decedatului erau ciudat de zbârcite și albe, semn sigur că stătuse în apă vreme îndelungată. Odată ce avea să știe de cât timp era mort tânărul, urma să lase în seama lui Bonsuan calculul distanței parcurse de cadavru plutind. Și de unde. Între timp, trebuia să se ocupe de Puccetti.

— Întreabă-i de orice oră din noaptea trecută. Și pune să fie instalate niște bariere. Trimite-i acasă pe oamenii ăia, dacă poți.

Slabe șanse să poată face asta, știa. Veneția avea de oferit locuitorilor ei puține astfel de evenimente; n-aveau de gând să plece fără să se împotrivească.

Auzi sunetul unei alte bărci care se apropia. O a doua șalupă albă de poliție intră pe canal și se opri la aceeași dană pe care o folosise și Bonsuan. Și-n barca aceasta se aflau trei bărbați în uniformă și unul în haine civile. Aidoma unor plante de floarea-soarelui, fețele oamenilor din mulțime se întoarseră de la soarele atenției lor, omul

mort, și se rotiră spre oamenii care săriseră din barcă și se apropiau de ei.

În fruntea lor pășea doctorul Ettore Rizzardi, medicul legist al orașului. Nederanjat de privirile insistente pe care le primea, doctorul Rizzardi se apropie și-i întinse lui Brunetti mâna într-un mod prietenesc.

— *Buon di,* Guido. Despre ce-i vorba? Brunetti făcu un pas în lături așa încât Rizzardi să poată vedea ce zăcea la picioarele lor.

— Era în canal. Luciani și Rossi l-au scos afară, dar n-au putut să-l ajute cu nimic. Luciani a încercat, însă era prea târziu.

Auzind acestea, Rizzardi dădu din cap și mormăi în barbă. Pielea încrețită de pe mâini îi spunea că era prea târziu pentru orice fel de ajutor.

— Pare că a stat în apă multă vreme, Ettore. Dar sunt convins că tu-mi poți spune mai precis cât.

Acceptând complimentele doar ca pe un lucru care face parte din îndatoririle sale, Rizzardi își întoarse toată atenția spre cadavru. Când se aplecă deasupra lui, șoaptele mulțimii deveniră și mai șuierătoare. Le ignoră, își așeză geanta cu grijă într-un loc uscat lângă cadavru și se înclină deasupra acestuia.

Brunetti se întoarse pe călcâie și merse la oamenii care stăteau în ceea ce devenise acum primul rând al mulțimii.

— Dacă v-ați comunicat numele și adresele, puteți pleca. Nu mai aveți ce vedea. Așa că puteți pleca toți.

Un bătrân cu barbă grizonată se aplecă brusc în partea stângă să se uite pe lângă Brunetti și să vadă ce făcea doctorul deasupra cadavrului.

— Am spus că puteți pleca.

Brunetti i se adresă direct bărbatului. Acesta se îndreptă de spate, îi aruncă o privire fără absolut nici un interes, apoi se aplecă din nou, interesat doar de doctor. O femeie bătrână smuci nervoasă de lesa terierului ei și plecă, vizibil revoltată de încă o dovadă a brutalității poliției. Oamenii în uniformă se plimbau încet prin mulțime, făcându-i cu blândețe să se întoarcă, folosindu-se de câte-o vorbă sau de-o mână așezată pe umăr și reușind astfel să-i îndepărteze, ca să lase perimetrul în grija poliției. Ultimul care plecă fu bătrânul cu barbă, care se depărtă doar până la balustrada de fier ce înconjura baza statuii lui Colleoni, de care se sprijini, refuzând să părăsească acel *campo* sau drepturile sale de cetățean.

— Vino aici o clipă, Guido, strigă Rizzardi din spatele lui.

Brunetti se întoarse și merse lângă doctorul îngenuncheat, care ținea ridicată cămașa mortului. Cam cu treisprezece centimetri deasupra taliei, pe partea stângă, Brunetti văzu o linie orizontală cu margini zimțate; carnea avea o ciudată nuanță albastru-cenușie. Pentru a se uita mai de aproape, îngenunche lângă Rizzardi într-o baltă de apă rece. Tăietura era lungă cam cât degetul său mare de la mână, iar acum, probabil din cauza lungii perioade cât stătuse cadavrul în apă, era larg deschisă și, curios, fără urmă de sânge.

— Ăsta nu-i un turist care s-a îmbătat și-a căzut în canal, Guido.

Brunetti clătină din cap în semn de aprobare tacită.

— Ce-ar putea face una ca asta? întrebă el, înclinând din cap spre rană.

— Un cuțit. Cu lamă lată. Iar cel care-a făcut-o este fie foarte priceput, fie foarte norocos.

— De ce spui asta? întrebă Brunetti.

— Nu vreau să scormonesc prea mult locul, nu până ce nu-l voi deschide și nu voi vedea clar despre ce-i vorba, zise Rizzardi. Dar dacă unghiul e bun, și așa pare din ce văd eu de aici, atunci criminalul a avut undă liberă drept spre inimă. Nu-i stătea în cale nici o coastă. Nimic. Cea mai ușoară apăsare, cea mai slabă presiune și omul e mort.

Rizzardi repetă:

— Fie foarte priceput, fie foarte norocos.

Brunetti nu putea vedea decât lățimea rănii; habar nu avea de calea pe care ar fi urmat-o înăuntrul corpului.

— Nu-i posibil să fi fost altceva? Adică, în afară de-un cuțit?

— Nu pot fi sigur până când nu văd mai bine țesutul dinăuntru, dar mă-ndoiesc.

— Ce spui despre înecare? Dacă nu i-a atins inima, e posibil totuși să se fi înecat?

Rizzardi se lăsă în spate pe călcâie, având grijă să-și ridice poalele pelerinei de ploaie ca să nu cadă în balta în care stătea.

— Nu, mă îndoiesc. Dacă ar fi ratat inima, nu l-ar fi rănit suficient cât să-l împiedice să iasă singur din apă. Uită-te doar la cât e de palid. Cred că asta s-a întâmplat. O singură lovitură. Unghiul potrivit. Moartea trebuie fi fost aproape instantanee.

Se ridică în picioare și rosti câteva cuvinte, pe post de rugăciune, și asta este cam tot ce se mai putea face pentru el în dimineața aceea.

— Sărmanul nefericit. E-un tânăr arătos și e-ntr-o stare fizică excelentă. Aș spune că a fost atlet sau cel puțin cineva care se îngrijea foarte bine.

Se aplecă din nou deasupra cadavrului și, cu un gest ce părea straniu de patern, își trecu mâna peste ochii tânărului, încercând să-i închidă. Unul refuza să se miște. Celălalt se închise preț de-o clipă, apoi se deschise încet holbându-se din nou la cer. Rizzardi bâigui ceva în barbă, scoase o batistă din buzunarul de la piept și o așeză peste fața tânărului.

— Acoperă-i fața. A murit tânăr, murmură Brunetti.

— Cum?

Brunetti ridică din umeri.

— Nimic. Ceva ce-a spus Paola.

Își luă privirea de la fața tânărului, ca să studieze preț de câteva clipe fațada bazilicii; simetria ei părea să-l liniștească.

— Când îmi poți spune ceva exact, Ettore?

Rizzardi aruncă o privire scurtă la ceasul de mână.

— Dacă-l pot duce băieții tăi la cimitir acum, mă ocup de el mai târziu în dimineața asta. Dă-mi un telefon după prânz și-ți voi putea spune cu exactitate. Dar nu cred că e loc de îndoială, Guido.

Doctorul stătu pe gânduri, displăcându-i faptul că trebuia să-i spună lui Brunetti cum să-și facă meseria.

— N-ai de gând să-l cauți prin buzunare?

Chiar dacă o făcuse de multe ori în cariera sa, Brunetti ura această primă intruziune în intimitatea mortului, această primă și îngrozitoare impunere a puterii Statului asupra liniștii celui dus. Îi displăcea că trebuia să le scotocească jurnalele și sertarele, să le frunzărească scrisorile, să le pipăie hainele.

Dar, fiindcă trupul fusese deja mișcat din locul unde îl găsiseră, nu mai avea motiv să-l lase neatins până ce

fotograful avea să-i înregistreze poziția exactă. Se lăsă pe vine lângă tânăr și vârî o mână în buzunarul pantalonilor. Pe fundul lui găsi câteva monede și le așeză lângă cadavru. În celălalt se afla un inel de metal, simplu, pe care erau prinse patru chei. Fără să fie rugat, Rizzardi se aplecă să-l ajute să miște cadavrul pe-o parte, așa încât Brunetti să-l poată căuta în buzunarele de la spate. Unul conținea un dreptunghi galben ud, un bilet de tren, evident, iar celălalt, un șervețel de hârtie la fel de ud. Clătină din cap spre Rizzardi și lăsară amândoi cadavrul înapoi pe caldarâm.

Luă una dintre monede și-o întinse doctorului.

— Ce-i asta? întrebă Rizzardi.

— Americană. Douăzeci și cinci de cenți.

Părea ciudat să găsești un astfel de lucru în buzunarul unui om mort în Veneția.

— A, asta ar putea fi, zise doctorul. Un american.

— Poftim?

— De ce e-ntr-o stare fizică atât de bună, răspunse Rizzardi, fără să-și dea deloc seama de amarnica nepotrivire a timpului la care se exprimase. Asta ar putea fi explicația. Sunt întotdeauna foarte în formă, foarte sănătoși.

Se uitară împreună la cadavru, la talia suplă care se vedea prin cămașa desfăcută.

— Dacă este american, zise Rizzardi, o să-mi dau seama după dinți.

— De ce?

— Lucrările dentare. Folosesc tehnici diferite, materiale mai bune. Dacă are vreo lucrare dentară, o să-ți pot spune în după-amiaza asta dacă-i american.

Dacă Brunetti ar fi fost un altfel de om, i-ar fi cerut lui Rizzardi să arunce atunci o privire, dar nu vedea vreo pricină să se grăbească și nici nu voia să deranjeze din nou expresia feței acelui tânăr.

— Mulțumesc, Ettore. O să trimit un fotograf să facă niște poze. Crezi c-o să-i poți închide ochii?

— Sigur că da. O să-l fac să semene cu el însuși cât mai mult posibil. Dar o să vrei să-i aibă deschiși în poze, nu?

Brunetti se înfrână în ultima clipă să spună că nu voia să mai vadă ochii ăia deschiși și în schimb, răspunse:

— Da, da, sigur că da.

— Și trimite pe cineva să-i ia amprentele, Guido.

— Da.

— Bine. Atunci, sună-mă pe la trei.

Își strânseră scurt mâinile și doctorul Rizzardi își ridică geanta. Fără să-și ia rămas-bun, străbătu spațiul larg spre monumentalul portal deschis al spitalului, îndreptându-se spre serviciu, cu două ore mai devreme.

Cât cercetaseră ei cadavrul, mai veniseră câțiva ofițeri, iar acum probabil că erau opt cu toții, dispuși într-un arc cu deschidere în afară, la trei metri de cadavru.

— Sergent Vianello, strigă Brunetti, și unul dintre ei păși în spate din șir și veni la el, lângă cadavru.

— Adu doi oameni de-ai tăi și duceți-l la șalupă, apoi duceți-l la cimitir.

În timp ce se întâmplau acestea, Brunetti se întoarse să cerceteze fațada bazilicii, lăsându-și ochii să plutească în sus și-n jurul turlelor ei ametitoare. Își mută privirea de cealaltă parte a *campo*-ului la statuia lui Colleoni, probabil un martor la crimă.

Vianello veni lângă el.

— L-am trimis la cimitir, domnule. Alte ordine?

— Da. E vreun bar pe aici?

— Acolo, domnule, în spatele statuii. Se deschide la șase.

— Bun. Trebuie să beau o cafea.

În drum spre bar, Brunetti începu să dea ordine.

— O să ne trebuiască vreo doi scafandri. Pune-i să scotocească în apă unde a fost găsit cadavrul. Vreau să aducă la suprafață orice ar putea fi o armă: un cuțit cu lama lată de aproximativ trei centimetri. Dar s-ar putea să fi fost altceva, chiar și o bucată de metal, așa că pune-i să aducă la suprafață orice ar fi putut provoca o rană ca aia. Unelte, orice.

— Da, domnule, zise Vianello, încercând să-și noteze în carnețel din mers.

— Doctorul Rizzardi o să ne dea după-amiază o oră a morții. De-ndată ce-o avem, vreau să-l văd pe Bonsuan.

— Pentru maree, domnule? întrebă Vianello, înțelegând imediat.

— Da. Și poți să începi să suni la hoteluri. Vezi dacă nu lipsește cineva din cameră, în special americani.

Știa că omului nu-i plăcea asta, nesfârșitele apeluri la hoteluri, pagini după pagini pline de ele pe lista poliției. Iar după ce sunau la hoteluri mai rămâneau pensiunile și căminele, alte pagini cu nume și numere.

Căldura plină de aburi a barului era reconfortantă și familiară, așa cum erau și mirosurile de cafea și foietaje. Un bărbat și o femeie care stăteau la tejghea aruncară o privire spre bărbatul în uniformă, apoi se întoarseră la discuția lor. Brunetti ceru un espresso, Vianello un *caffe corretto,* cafea neagră cu un strop zdravăn de grappa[5]. Când barmanul le puse cafelele în față, amândoi le amestecară cu

două linguriţe de zahăr şi strânseră ceştile calde în mâini pentru o clipă.

Vianello îşi goli ceaşca dintr-o singură înghiţitură, o aşeză la loc pe tejghea şi întrebă:

— Altceva, domnule?

— Vezi cum stă treaba cu traficul de droguri în cartier. Cine se ocupă de el şi unde? Vezi dacă nu e cineva în cartier cu cazier pentru trafic de stupefiante sau delicte minore: vânzare, folosire, furt, orice. Şi află unde merg să se drogheze, pe oricare dintre *calle*-le alea care se înfundă în canal, dacă există vreun loc de unde se adună seringile dimineaţa.

— Credeţi că-i o crimă din lumea drogurilor, domnule?

Brunetti îşi termină cafeaua şi-i făcu semn barmanului să-i mai aducă una. Fără să fie întrebat, Vianello dădu din cap negând scurt.

— Nu ştiu. E posibil. Aşa că hai să verificăm asta mai întâi.

Vianello aprobă din cap şi scrise în carneţel. Termină, îl vârî în buzunarul de la piept şi dădu să-şi scoată portofelul.

— Nu, nu, insistă Brunetti. Fac eu cinste. Întoarce-te la barcă şi sună după scafandri. Şi pune-ţi oamenii să instaleze bariere. Blochează intrările spre canal cât timp lucrează scafandrii.

Vianello mulţumi pentru cafea cu o mişcare a capului şi plecă. Prin geamurile aburite ale barului, Brunetti se uita la oamenii ce traversau campo-ul într-un du-te-vino continuu. Privea cum coborau de pe podul principal ce ducea la spital, iar între timp poliţia trecuse la treabă şi-i întreba pe oamenii care stăteau acolo ce se întâmplă. De obicei, se opreau, uitându-se la uniformele închise la culoare care încă se mai fâţâiau pe lângă şalupa de poliţie ce tresălta pe-

o parte a canalului. Apoi, nevăzând absolut nimic ieșit din comun dincolo de asta, își continuau treburile. Bătrânul, observă Brunetti, stătea încă sprijinit de balustradă. Chiar și după atâția ani în rândul forțelor de poliție, încă nu era în stare să înțeleagă cum de puteau oamenii să se plaseze de bună-voie aproape de moartea semenilor lor. Acesta era un mister pe care nu reușise niciodată să-l pătrundă, acea îngrozitoare fascinație pentru încheierea unei vieți, mai ales când era violentă, așa cum fusese aceasta.

Se întoarse înapoi la cea de-a doua cafea și-o bău repede.

— Cât face? întrebă.

— Cinci mii de lire.

Plăti cu o bancnotă de zece și-și aștepta restul. Când i-l dădu, barmanul întrebă:

— S-a întâmplat ceva rău, domnule?

— Da, ceva rău, răspunse Brunetti. Ceva foarte rău.

• 2 •

Cum Questura era atât de aproape, lui Brunetti îi era mai ușor să meargă pe jos la birou decât să se urce în șalupă alături de bărbații în uniformă. Merse pe drumul din spate, trecând pe lângă biserica Evanghelică și ajunse la Questura pe partea dreaptă a clădirii. Omul în uniformă de la intrarea principală deschise ușa grea de sticlă de-ndată ce-l văzu pe Brunetti, care se îndreptă spre scările ce aveau să-l poarte la biroul de la etajul al patrulea, trecând pe lângă șirul de străini care cereau reședință și permise de muncă, șir ce se întindea pe jumătate din holul de la intrare.

Masa lui de lucru, când ajunse la birou, era exact așa cum o lăsase cu o zi în urmă, acoperită de hârtii și dosare răspândite pe ea în dezordine. Cele mai la îndemână conțineau rapoarte ale personalului, pe care trebuia să le citească în întregime și pe marginea cărora trebuia să facă notițe, ca parte a procesului bizantin de promovare prin care, fără să aibă de ales, treceau toți angajații statului. Al doilea teanc se ocupa cu cea mai recentă crimă din oraș, un tânăr care fusese bătut cu brutalitate, până la moarte, cu o lună în urmă pe cheiul de la Zettere. Fusese bătut atât de sălbatic, încât poliția începuse să creadă că era opera unei bande. În schimb, doar după o singură zi, descoperiseră că ucigașul era un băiat firav de șaisprezece ani. Victima era un tânăr homosexual, iar tatăl ucigașului era un fascist recunoscut, care-i băgase fiului său în cap doctrinele conform cărora comuniștii și pederaștii erau niște paraziți care meritau doar moartea. Așa că, la ora cinci într-o dimineață luminoasă de vară, acei doi tineri se întâlniseră

pe-o traiectorie mortală lângă apele Canalului Giudecca. Nimeni nu știa ce se petrecuse între ei, dar victima se afla într-o asemenea stare, încât familiei i se refuzase dreptul de a-i vedea cadavrul, care le fusese încredințat într-un sicriu sigilat. Bucata de lemn care fusese folosită pentru a-l bate și înjunghia mortal se afla într-o cutie de plastic înăuntrul unui fișet de la etajul al doilea al Questurei. Mai rămâneau puține lucruri de făcut, în afară de-a avea grijă ca tratamentul psihiatric al ucigașului să continue și să nu i se dea voie să părăsească orașul. Statul nu oferea tratament psihiatric pentru familia victimei.

În loc să se așeze la masa de lucru, Brunetti vârî mâna în unul dintre sertarele laterale și scoase un aparat electric de ras. Cât se bărbieri, stătu în picioare la fereastră și se uită în gol la fațada bisericii San Lorenzo, încă acoperită, așa cum era de cinci ani, de schelele în spatele cărora se spunea că are loc o amplă lucrare de restaurare. Nu avea nici o dovadă că asta s-ar întâmpla, căci nu se schimbase nimic în atâția ani, iar ușile din față ale bisericii erau tot timpul închise.

Sună telefonul, linia directă cu exteriorul. Aruncă o privire la ceasul de mână. Nouă treizeci. Trebuia să fie vulturii. Închise aparatul de ras și se duse la masa de lucru pentru a ridica receptorul.

— Brunetti.

— *Buon giorno, commissario*[6]. Aici Carlon, zise o voce groasă și continuă, cât se poate de inutil, prin a se prezenta ca fiind reporterul pe problema criminalității de la *Gazzettino.*

— *Buon giorno,* signor Carlon.

Brunetti știa ce voia Carlon; îl lăsă să întrebe singur.

— Vorbiți-mi despre americanul acela pe care l-ați scos din Rio dei Mendicanti azi-dimineață.

— Ofițerul Luciani e cel care l-a scos și nu avem nici o dovadă că era american.

— Greșeala mea, *dottore,* zise Carlon cu un sarcasm ce transforma scuza în insultă.

Văzând că Brunetti nu continuă, întrebă:

— A fost ucis, nu-i așa? fără a se strădui prea mult să-și ascundă plăcerea pricinuită de-o astfel de posibilitate.

— Așa s-ar părea.

— Înjunghiat?

Cum de aflau atât de multe și atât de repede?

— Da.

— Ucis? repetă Carlon, vocea fiindu-i îngreunată de o răbdare simulată.

— Nu vom ști sigur până când nu vom primi rezultatele autopsiei pe care o întreprinde doctorul Rizzardi în după-amiaza asta.

— Avea o rană prin înjunghiere?

— Da, avea.

— Dar nu sunteți sigur că rana prin înjunghiere a fost cauza decesului?

Întrebarea lui Carlon se încheie cu un sforăit incredul.

— Nu, nu suntem, răspunse Brunetti afabil. Cum v-am explicat, nu e nimic sigur până când nu vom avea rezultatele autopsiei.

— Alte urme de violență? întrebă Carlon, nemulțumit de cât de puține informații primea.

— Numai după autopsie, repetă Brunetti.

— Mai urmează să sugerați că e posibil să se fi înecat, *commissario*?

— *Signor* Carlon, zise Brunetti, hotărând că-i ajunsese, după cum știm cu toții, dacă a stat în apa unuia dintre canelele noastre oricât de puțin, e mult mai probabil să-l fi ucis o boală decât să se fi înecat.

De la celălalt capăt al firului, doar tăcere.

— Dacă ați fi atât de bun să mă sunați după-amiază cam pe la patru, aș fi bucuros să vă ofer informații mai precise.

Relatarea lui Carlon făcuse ca povestea ultimei crime să devină un expozeu al vieții private a victimei, iar Brunetti încă-i mai purta o ranchiună de neimaginat pentru asta.

— Mulțumesc, *commissario.* O voi face fără doar și poate. Un lucru: mai spuneți-mi o dată numele acelui ofițer.

— Luciani, Mario Luciani, un ofițer exemplar – cum erau cu toții când îi menționa Brunetti celor de la presă.

— Mulțumesc, *commissario.* Voi ține cont de asta. Și voi avea grijă să menționez în articol cooperarea dumneavoastră.

Fără alte cuvinte, Carlon închise telefonul.

În trecut, relațiile lui Brunetti cu presa fuseseră relativ prietenești, uneori mai mult de-atât, iar alteori chiar se folosise de presă pentru a afla informați despre o crimă. Dar, în ultimii ani, valul tot mai puternic al jurnalismului de senzație împiedicase orice relație cu reporterii care să nu fie strict formală; orice speculație ar fi emis avea să apară cu siguranță a doua zi aproape sub forma unei acuzații directe de vinovăție. Așa că Brunetti devenise precaut, oferind informații cât mai puține, oricât de precise și adevărate ar fi crezut reporterii că erau.

Își dădu seama că, până să afle ceva de la laborator despre biletul din buzunarul omului sau până când nu primea raportul autopsiei, nu prea avea multe de făcut. Cei din birourile de jos sunau acum la hoteluri și aveau să-l

informeze dacă aflau ceva. Prin urmare, el nu avea nimic de făcut decât să citească și să semneze rapoartele de personal.

O oră mai târziu, chiar înainte de unsprezece, sună telefonul pe linia internă. Ridică receptorul, știind prea bine cine avea să fie.

— Da, vice-questore[7]?

Surprins pe moment de interpelarea directă, sperând poate să dea peste Brunetti pe picior greșit sau dormind, superiorului său, *vice-questore*-le Patta, îi luă o clipă să răspundă.

— Ce-i povestea asta despre americanul mort, Brunetti? De ce n-am fost sunat? Ai idee cum va afecta asta turismul?

Brunetti bănuia că a treia întrebare era singura care-l interesa cu adevărat pe Patta.

— Ce american, domnule? întrebă el, cu vocea plină de-o falsă curiozitate.

— Americanul pe care l-ai scos din apă în dimineața asta.

— O, făcu Brunetti, de data aceasta cu o surprindere politicoasă. A venit raportul atât de repede? A *fost* american, deci?

— Nu fă pe simpaticul cu mine, Brunetti, zise Patta furios. N-a venit încă raportul, dar avea monede americane în buzunar, așa că trebuie să fie american.

— Sau numismat, sugeră Brunetti cu bunăvoință.

Urmă o pauză lungă care-i spuse lui Brunetti că *vice-questore*-le nu cunoștea semnificația cuvântului.

— Ți-am spus să nu faci pe deșteptul, Brunetti. Vom opera presupunând că este american. Nu ne permitem să fie

omorâți americani în orașul ăsta, nu-n halul în care arată turismul anul ăsta. Înțelegi ce spun?

Brunetti își reprimă impulsul de a-l întreba dacă ar fi în ordine să omori oameni de alte naționalități – albanezi, poate? – și, în schimb, spuse doar:

— Da, domnule.

— Și?

— Și ce, domnule?

— Ce ai făcut?

— Scafandrii cercetează canalul în locul unde a fost găsit. După ce aflăm când a murit, o să-i punem să cerceteze locurile de unde ar fi putut să-l poarte apele, presupunând că a fost ucis altundeva. Vianello caută să afle cum stau lucrurile în cartier în ceea ce privește folosirea sau traficul de droguri, iar laboratorul analizează lucrurile pe care le-am găsit în buzunarele lui.

— Monedele alea?

— Nu cred că e nevoie să ne spună cei de la laborator că sunt americane, domnule.

După o tăcere prelungă care spunea că n-ar fi înțelept că se mai joace cu nervii lui Patta, superiorul întrebă:

— Ce-mi poți spune despre Rizzardi?

— A zis că-mi va trimite raportul după-amiază.

— Ai grijă să primesc și eu un exemplar, ordonă el.

— Da, domnule. Mai e ceva?

— Nu, asta-i tot.

Patta puse receptorul în furcă fără să mai spună altceva, iar Brunetti se reapucă să citească rapoartele.

Când termină cu ele, era trecut de unu. Fiindcă nu știa când avea să-l sune Rizzardi și fiindcă voia să primească raportul cât mai repede posibil, se hotărî să nu meargă

acasă la prânz, și nici să-și piardă timpul mergând la restaurant, chiar dacă îi era foame după acea dimineață lungă. Se hotărî să meargă la barul de la piciorul podului dei Greci și să se mulțumească cu câteva tramezzini[8].

Când intră în local, Arianna, proprietăreasa, îl salută spunându-i pe nume și așează automat un pahar de vin pe tejghea în fața lui. Orso, bătrânul ei ciobănesc german, care dezvoltase un fel de pasiune specială pentru Brunetti de-a lungul anilor, se ridică artritic în picioare din locul lui obișnuit de lângă frigiderul de înghețată și veni șchiopătând spre el. Așteptă destul de mult până când Brunetti îl mângâie pe cap și-l trase ușor de urechi, apoi se prăbuși grămadă la picioarele lui. Clienții fideli din bar erau obișnuiți să păsească peste Orso și să-i arunce coji și bucăți de sendvișuri. Câinelui îi plăcea în mod deosebit sparanghelul.

— Ce ai mânca, Guido? întrebă Arianna, gândindu-se la *tramezzini* și turnându-i încă un pahar de vin roșu.

— Dă-mi o porție de anghinare cu șuncă și una de crevete.

Ca un evantai, coada lui Orso începu să se lovească încet de glezna sa.

— Și niște sparanghel.

Când veni sendvișul, ceru încă un pahar de vin și-l bău încet, gândindu-se cât s-ar complica lucrurile dacă decedatul se dovedea a îi american. Nu știa dacă s-ar pune problema jurisdicției; se hotărî să nu se gândească la asta.

Ca pentru a-i zădărnici încercările, Arianna spuse:

— Păcat de americanul ăla.

— Nu suntem sigur că e american, nu încă.

— Păi, dacă e, cineva o să-nceapă să strige „terorism”, iar asta n-o să ajute nimănui.

Chiar dacă era iugoslavă prin naștere, modul ei de gândire era complet venețian: afacerea în primul rând și mai presus de orice.

— Sunt multe droguri în cartierul ăla, adăugă ea, de parcă, vorbind despre ele, ar fi făcut ca drogurile să fie cauza.

El își aminti că femeia avea și un hotel, așa încât simplul gând la cel mai mic zvon de terorism era sortit să-i provoace pe bună dreptate panică.

— Da, verificăm asta, Arianna. Mulțumesc.

Rostind acestea, un fir de sparanghel i se desprinse din sendviș și căzu la podea lângă nasul lui Orso. Și, când acesta dispăru, un altul îi luă locul. Lui Orso îi era greu să se ridice în picioare, așa că de ce să nu-l lași să mănânce ca la botul calului?

Așează o bancnotă de zece mii de lire pe tejghea și vârî în buzunar restul când i-l dădu Arianna. Nu se deranjase să introducă suma în casa de marcat, așa că banii aveau să rămână nedeclarați și, prin urmare, neimpozitați. Lui Brunetti încetase cu ani în urmă să-i mai pese de această fraudă continuă comisă împotriva Statului. Lasă-i pe băieții de la Poliția Financiară să-și facă griji de asta. Legea spunea că trebuia să marcheze consumația și să-i dea chitanță; dacă pleca din bar fără ea, amândoi erau pasibili de amenzi de până la sute de mii de lire. Băieții de la Finanțe așteptau deseori în fața barurilor, magazinelor și restaurantelor, uitându-se prin geamuri la cum se desfășura afacerea, apoi opreau clienții care ieșeau și le cereau să le arate chitanțele. Dar Veneția era un oraș mic și toți oamenii de la Finanțe îl cunoșteau, așa că nu l-ar fi oprit niciodată,

numai dacă nu aduceau polițiști din afara orașului și nu organizau ceea ce presa se obișnuise să numească „operațiunea blitz”, împânzind tot centrul comercial al orașului și, într-o singură zi, încasând milioane de lire prin amenzi. Și dacă-l opreau? Le va arăta legitimația și le va spune că se oprise să folosească toaleta. Din aceleași taxe i se plătea salariul; asta era adevărat. Dar asta nu mai avea importanță pentru el și nici, bănuia el, pentru majoritatea conaționalilor săi. Într-o țară unde mafia era liberă să ucidă când și pe cine poftea, a nu tăia chitanță pentru o ceașcă de cafea nu era o crimă care să-l intereseze pe Brunetti.

Înapoi la masa de lucru, găsi un bilet care-i spunea să-l sune pe doctorul Rizzardi. Când sună, îl găsi pe medicul legist încă la biroul său de pe insula cimitirului.

— *Ciao,* Ettore. Sunt Guido. Ce ai?

— Am aruncat o privire la dinții lui. Toate lucrările sunt americane. Are șase plombe și-o extragere de nerv. E-o lucrare de-acum câțiva ani și nu încape îndoială cu privire la tehnica folosită. E sută la sută americană.

Brunetti știa că nu avea rost să-l întrebe dacă e sigur.

— Ce altceva?

— Lama avea o lățime de patru centimetri și era lungă de cel puțin cincisprezece. Vârful a străpuns inima, exact cum am crezut. S-a strecurat chiar printre coaste, nici măcar nu le-a zgâriat, așa că cel care-a făcut-o știa că trebuie să țină lama la orizontală. Iar unghiul a fost perfect.

Făcu o pauză de-o clipă, apoi adăugă:

— Dat fiind c-a fost pe partea stângă, aș spune că făptașul a fost dreptaci sau cel puțin s-a folosit de mâna dreaptă.

— Dar înălțimea lui? Îmi poți spune ceva?

— Nu, nimic concludent. Dar a trebuit să fie aproape de mort, să stea față în față.

— Urme de luptă? Ai găsit ceva sub unghii?

— Nu. Nimic. Însă a stat sub apă în jur de cinci sau șase ore, așa că, dacă au fost ceva urme la început, e posibil să le fi curățat apa.

— Cinci sau șase ore?

— Da. Aș spune că a murit pe la miezul nopții, la ora unu.

— Altceva?

— Nimic deosebit. Era într-o formă fizică foarte bună, foarte musculos.

— Dar despre mâncare?

— A mâncat ceva cu puține ore înainte să moară. Probabil un sendviș. Șuncă și roșii. Dar n-a băut nimic, cel puțin nimic alcoolic. N-am găsit nimic în sânge, iar după cum arată ficatul, aș spune că bea puțin, dacă nu chiar deloc.

— Cicatrice? Operații?

— Avea o mică cicatrice, începu Rizzardi, apoi se opri și Brunetti auzi foșnet de hârtii. Pe încheietura mâinii stângi, sub formă de semilună. Ar fi putut fi orice. N-a fost operat niciodată de nimic. Avea amigdalele, apendicele. O sănătate perfectă.

Brunetti își dădea seama din vocea lui că asta era tot ce-i putea oferi Rizzardi.

— Mulțumesc, Ettore. O să trimiți un raport scris?

— Vrea să-l vadă Superioritatea Sa?

Brunetti rânji auzind apelativul pe care i-l dăduse Rizzardi lui Patta.

— Vrea să-l primească. Nu-s sigur c-o să-l citească.

— Păi, dacă o s-o facă, o să fie atât de plin de termeni medicali, încât o să trebuiască să mă sune ca să-i traduc.

Cu trei ani în urmă, Patta se opusese numirii lui Rizzardi în funcția de medic legist fiindcă nepotul unui prieten de-al său tocmai termina atunci medicina și căuta un post bugetar. În schimb, fusese numit Rizzardi, având cincisprezece ani de experiență ca patolog și de-atunci el și Patta purtaseră unul împotriva celuilalt un război de gherilă.

— Abia aștept să-l citesc, atunci, zise Brunetti.

— O, n-o să înțelegi o iotă din el. Nici măcar nu încerca, Guido. Dacă ai întrebări, sună-mă și-o să-ți explic totul.

— Ce-mi poți spune despre haine? întrebă Brunetti, chiar dacă știa că asta nu intra în sarcina lui Rizzardi.

— Purta blugi Levi's. Și avea într-un picior un tenis Reebok, mărimea 45. Înainte să poată spune ceva Brunetti, Rizzardi continuă: Știu, știu. Asta nu înseamnă că e american. Poți cumpăra blugi Levi's și tenișii Reebok de oriunde acum. Dar lenjeria lui intimă era americană. Am trimis-o la băieții de la laborator și ei ți-ar putea spune mai multe, etichetele erau în engleză, scria pe ele *„Made în USA”*.

Vocea doctorului se schimbă, exprimând o curiozitate neobișnuită pentru el.

— Au aflat ceva băieții tăi de la hoteluri? Au idee cine era?

— N-am auzit nimic, bănuiesc că încă mai dau telefoane.

— Sper să aflați cine e ca să-l puteți trimite acasă. Nu-i a bună să mori într-o țară străină.

— Mulțumesc, Ettore. O să fac tot posibilul să aflu cine este. Și să-l trimit acasă.

Așează receptorul în furcă. Un american. Nu avusese asupra lui nici portofel, nici pașaport, nici acte de identitate, nici alți bani în afară de acele câteva monede. Toate astea indicau o infracțiune de cartier, una care degenerase oribil și se sfârșise cu moartea omului în loc de jefuirea lui. Iar hoțul avea un cuțit și-l folosise fie cu noroc, fie cu îndemânare. Infractorii mărunți din Veneția aveau o fărâmă de noroc, dar rareori aveau îndemânare. Înșfăcau și fugeau. În orice alt oraș, asta ar fi putut trece drept un jaf scăpat de sub control, dar acolo, în Veneția, genul acela de lucruri pur și simplu nu erau posibile. Îndemânare sau noroc? Iar dacă era vorba de îndemânare, cine era cel care o avea și de ce să fi fost nevoie să apeleze la ea?

Sună la biroul central și întrebă dacă avuseseră noroc cu hotelurile. Celor de prima și a doua clasă le lipsea doar un singur oaspete, un om la vreo cincizeci de ani care nu se întorsese la Gabriele Sandwirth noaptea trecută. Ofițerii trecuseră să verifice hotelurile mai mici, dintre care unul avea un american care plecase cu o seară în urmă, dar a cărui descriere nu se potrivea.

Era posibil, își dădu seama Brunetti, să fi închiriat un apartament în oraș; în cazul acesta, puteau trece zile întregi până să fie dat dispărut ori pur și simplu nu avea să i se observe lipsa.

Sună la laborator și ceru să vorbească cu Enzo Bocchese, tehnicianul-șef. Când acesta veni la telefon, Brunetti întrebă:

— Bocchese, ai aflat ceva despre lucrurile din buzunarele lui?

Nu era nevoie să specifice despre buzunarele cui vorbea.

— Am analizat biletul cu unde infraroșii. Era atât de îmbibat de apă, încât n-am crezut că vom putea afla ceva. Dar am aflat.

Bocchese, teribil de mândru de tehnica din dotare și de lucrurile pe care le putea face cu ea, simțea mereu nevoia să fie solicitat, iar apoi lăudat.

— Bun. Nu știu cum o faci, dar reușești întotdeauna să afli ceva.

Ceea ce chiar era aproape de adevăr.

— De unde era?

— Vinceza. Drum dus-întors la Veneția. Cumpărat ieri și anulat pentru drumul de întoarcere. Am chemat un om de la gară să vadă dacă ne poate spune ceva, după acea anulare, despre ce tren era vorba, dar nu-s sigur că o poate face.

— La ce clasă era, prima sau a doua?

— A doua.

— Altceva? Șosetele? Cureaua?

— V-a spus Rizzardi despre haine?

— Da. Crede că lenjeria intimă e de producție americană.

— Este. Fără îndoială. Cureaua, pe asta ar fi putut-o cumpăra de oriunde. Piele neagră cu cataramă de bronz. Șosetele sunt din material sintetic. Fabricate în Taiwan sau Coreea. Se vând peste tot.

— Altceva?

— Nu, nimic.

— Bine lucrat, Bocchese, dar nu cred că ne trebuie altceva în afară de bilet ca să fim siguri.

— Siguri de ce, *commissario*?

— Că este american.

— De ce? întrebă tehnicianul.

— Fiindcă de acolo vin americanii, răspunse Brunetti.

Orice italian din zonă știa despre baza din Vicenza, *Caserma Cum-i-o-zice,* baza unde locuiau mii de soldați americani și familiile lor, chiar și acum, la atâția ani după sfârșitul războiului. Dacă avea dreptate, asta cu siguranță urma să aducă în discuție spectrul terorismului și fără îndoială că se va pune problema jurisdicției. Americanii aveau propria lor poliție acolo și, în clipa când cineva nu făcea decât să șoptească „terorism", era foarte posibil să intervină NATO și chiar Interpolul. Ori chiar CIA, gând la care Brunetti făcu o grimasă, gândindu-se la cum se va bălăci Patta în publicitate, în celebritatea care avea să urmeze sosirii acestora. Brunetti habar nu avea cum trebuiau să fie niște acte de terorism, dar acesta nu părea să fie unul. Un cuțit era o armă prea comună; nu atrăgea atenție asupra crimei. Și nu se înregistrase nici un apel de revendicare a crimei. Sigur, asta putea încă să se întâmple, dar avea să fie prea târziu, prea simplu.

— Sigur că da, sigur că da, zise Bocchese. Trebuia să mă gândesc la asta.

Făcu o pauză destul de lungă ca Brunetti să spună ceva, dar când acesta n-o făcu, Bocchese întrebă:

— Altceva, domnule?

— Da. După ce vorbești cu omul de la agenția feroviară, dă-mi de veste dacă îți poate oferi vreo informație despre trenul pe care e posibil să-l fi luat.

— Mă-ndoiesc c-o va putea face, domnule. E doar o perforație pe bilet. Nu putem distinge nimic care să identifice trenul. Dar vă voi suna dacă ne va putea spune. Altceva?

— Nu, nimic. Și mulțumesc, Bocchese.

După ce închiseră, Brunetti se așeză la masa de lucru și se uită în gol la perete, cântărind informațiile și posibilitățile. Un om tânăr într-o stare fizică perfectă vine la Veneția cu un bilet dus-întors dintr-un oraș unde se află o bază militară americană. Avea lucrări dentare americane și-n buzunar avea monede americane.

Brunetti se întinse după telefon și formă numărul operatorului.

— Vezi dacă-mi poți face legătura cu baza militară americană de la Vicenza.

• 3 •

Așteptând să i se facă legătura, lui Brunetti îi revenea în minte imaginea acelei fețe tinere, cu ochii larg deschiși în moarte. Putea fi oricare dintre fețele soldaților americani din Războiul din Golf, pe care le văzuse în fotografii: fragede, proaspăt rase, inocente, radiind de acea sănătate extraordinară care-i caracteriza atât de bine pe americani. Dar fața tânărului american de pe chei fusese ciudat de solemnă, o separa de tovarășii lui misterul morții.

— Brunetti, zise el, răspunzând la interfonul ce bâzâi.

— Sunt foarte greu de găsit americanii ăștia, spuse operatorul. În cartea de telefon a Vicenzei nu figurează baza americană sau NATO sau Statele Unite. Dar am găsit un număr pentru Poliția Militară. Așteptați un minut, domnule, și-o să vă fac legătura.

Ce ciudat, gândi Brunetti, o prezență atât de proeminentă ar trebui să fie oricum, dar nu de negăsit în cartea de telefon. Ascultă declicurile obișnuite pentru un apel la mare distanță, auzi telefonul cum suna la celălalt capăt al firului, apoi o voce bărbătească spuse:

— Postul PM, pot să vă fiu de ajutor, domnule sau doamnă?

— Bună ziua, zise Brunetti în engleză. Aici *commissario* Guido Brunetti de la poliția din Veneția. Aș vrea să discut cu persoana de la conducerea poliției de acolo.

— Pot să vă întreb în ce problemă, domnule?

— E-o problemă polițienească. Pot vorbi cu o persoană de la conducere?

— Doar un moment, domnule.

Urmă o pauză lungă, sunetul de glasuri înăbușite la celălalt capăt al firului, apoi vorbi o altă voce.

— Aici sergentul Frolich. Vă pot fi de ajutor?

— Bună ziua, domnule sergent. Aici *commissario* Brunetti de la poliția din Veneția. Aș vrea să vorbesc cu ofițerul-șef sau cu cine e la conducere.

— Îmi puteți spune în ce problemă, domnule?

— Cum i-am explicat colegului dumneavoastră, zise Brunetti, păstrându-și tonul egal, e-o problemă polițienească și aș vrea să discut cu ofițerul-șef.

Cât oare mai trebuia să repete aceeași formulă?

— Regret, domnule, dar nu este la secție acum.

— Când vă așteptați să se întoarcă?

— Nu știu, domnule. Nu-mi puteți spune mie despre ce e vorba?

— Un soldat dispărut.

— Vreți să repetați, domnule?

— Aș vrea să știu dacă s-a raportat acolo dispariția vreunui soldat.

Vocea deveni brusc mai serioasă.

— Cine ați spus că sunteți, domnule?

— *Commissario* Brunetti. Poliția din Veneția.

— Aveți un număr de telefon la care să puteți fi sunat?

— Mă puteți suna la Questura din Veneția. Numărul este 5203222, iar prefixul de Veneția e 041, dar probabil că veți dori să verificați numărul în cartea de telefon. Vă voi aștepta apelul. Brunetti.

Închise, convins că acum vor verifica numărul și-l vor suna înapoi. Schimbarea din vocea sergentului fusese semn de interes, nu de alarmă, așa că probabil nu era dat dispărut nici un soldat. Nu încă.

După aproximativ zece minute, telefonul sună și operatorul îi spuse că îl căuta baza americană de la Vicenza.

— Brunetti, zise el când auzi că se stabilise legătura.

— *Commissario* Brunetti, spuse o altă voce, aici căpitanul Duncan de la Poliția Militară din Vicenza. Îmi puteți spune ce doriți să știți?

— Aș vrea să știu dacă ați primit un raport cu privire la dispariția unui soldat. Un tânăr pe la 25 de ani. Păr deschis la culoare, ochi albaștri.

Îi luă o clipă să facă transformarea din metri în picioare și inchi.

— Aproximativ cinci picioare și nouă inchi înălțime.

— Îmi puteți spune de ce e interesată de lucrul acesta poliția din Veneția? A întâmpinat cumva probleme acolo?

— Ați putea spune și așa, căpitane. Am găsit cadavrul unui tânăr plutind într-un canal, în dimineața asta. Avea în buzunar un bilet dus-întors de Vicenza, iar hainele și lucrările lui dentare sunt americane, așa că ne-am gândit la baza dumneavoastră și ne-am întrebat dacă nu cumva a venit de acolo.

— S-a înecat?

Brunetti rămase tăcut atât de mult, încât celălalt repetă întrebarea:

— S-a înecat?

— Nu, căpitane, nu s-a înecat. Au fost urme de violență.

— Ce înseamnă asta?

— A fost înjunghiat.

— Jefuit?

— Așa s-ar părea, căpitane.

— Vorbiți de parcă v-ați îndoi de asta.

— Pare că a fost un jaf. Nu are portmoneu și-i lipsesc toate actele de identitate.

Brunetti se întoarse la întrebarea sa de la început.

— Îmi puteți spune dacă ați primit vreun raport privitor la dispariția cuiva, cineva care să nu se fi prezentat la apel?

Urmă o pauză lungă până să răspundă căpitanul.

— Vă pot suna din nou cam peste o oră?

— Desigur.

— Va trebui să luăm legătura cu fiecare post operativ să vedem dacă nu lipsește cineva de la serviciu sau din cazărmi. Puteți repeta descrierea, vă rog?

— Omul pe care l-am găsit pare să aibă în jur de 25 de ani, are ochi albaștri, păr deschis la culoare și e înalt cam de cinci picioare și nouă inchi.

— Mulțumesc, *commissario.* Îmi pun oamenii să se ocupe de asta numaidecât și vă vom suna de-ndată ce aflăm ceva.

— Mulțumesc, căpitane, zise Brunetti și întrerupse legătura.

Dacă tânărul se dovedea a fi soldat american, pe Patta avea să-l lovească apoplexia în dorința de a-l găsi pe asasin. Patta, știa el, era incapabil să vadă asta ca pe răpirea vieții unui om. Pentru el, nu putea fi nici mai mult, nici mai puțin decât o lovitură împotriva turismului și, protejând acest bun civic, cu siguranță avea să devină feroce.

Plecă de la masa de lucru și coborî scările ce duceau la birourile mai mari unde munceau ofițerii în uniformă. Când intră, dădu acolo peste Luciani, nepărând deloc afectat de baia în canal pe care o făcuse dimineața devreme. Brunetti se înfioră numai la gândul de-a intra în apele canalelor, nu din cauza frigului, ci a mizeriei. Deseori spunea în glumă că o eventuală căzătură în canal, ar fi fost o experiență căreia

ar fi preferat să nu-i supraviețuiască. Și totuși, în copilărie, înotase în apele Marelui Canal, iar oamenii mai în vârstă pe care-i cunoștea vorbeau despre felul cum, în sărăcia tinereții lor, fuseseră nevoiți să folosească apele sărate din canale și din lagună la bucătărie, asta în zilele când sarea era o marfă scumpă și impozitată din greu, iar venețienii erau oameni sărmani și turismul era încă o necunoscută.

Luciani vorbea la telefon când intră Brunetti în birou și-i făcu semn cu mâna să vină la masa lui de lucru.

— Da, unchiule, știu asta, zise el. Dar cum rămâne cu fiul lui? Nu, nu ăla care intrat în belele în Mestrino[9] anul trecut.

Ascultând răspunsul unchiului său, Luciani clătină din cap spre Brunetti și-i făcu semn cu palma deschisă să aștepte să-și termine discuția telefonică. Brunetti se așează și ascultă restul conversației.

— Când a lucrat ultima dată? La Breda[10]? Fii serios, unchiule, știi și tu că nu-i în stare să se țină de-o slujbă atâta timp.

Luciani tăcu și ascultă vreme îndelungată, apoi spuse:

— Nu, nu, dacă afli ceva despre el, poate că apare brusc cu o mulțime de bani, dă-mi de știre. Da, da, unchiule, și sărut-o pe mătușa Luisa din partea mea.

Urmă o serie de acele *„ciao”* bisilabice fără de care venețienii păreau incapabili să pună capăt unei discuții.

După ce închise telefonul, Luciani se întoarse spre Brunetti și spuse:

— Era unchiul meu Carlo. Locuiește lângă Fondamente Nuove, puțin mai în spate de Santi Giovanni e Paolo. L-am întrebat despre cartier – despre cine vinde droguri, cine le folosește. Singurul de care știe este Vittorio Argenti.

Brunetti clătină din cap, recunoscând numele.

— L-am adus la secție de-o duzină de ori. Dar unchiul meu a spus că și-a găsit de lucru la Breda în urmă cu aproximativ șase luni, iar acum că mă gândesc la asta, cam de atunci nu l-am mai văzut pe-aici. Pot verifica registrele, dar cred că mi-aș aminti dacă l-am fi adus la secție pentru ceva. Unchiul meu îi știe familia și jură că sunt cu toții convinși că Vittorio s-a schimbat.

Luciani aprinse o țigară și stinse chibritul.

— După cum a vorbit unchiul, pare că și el e convins.

— În afară de Argenti, mai e cineva în cartier?

— El pare să fi fost capul răutăților. N-a existat niciodată cine știe ce trafic de droguri în partea aia de oraș. Îl cunosc pe gunoierul Noe și nu s-a plâns niciodată că a găsit seringi pe străzi dimineața, nu ca-n San Maurizio, continuă el, numind o parte din oraș celebră pentru uzul de droguri.

— Dar Rossi? A aflat ceva?

— Cam același lucru, domnule. E-un cartier liniștit. Din când în când mai are loc câte-un jaf sau o spargere, dar niciodată n-au fost întâmplări legate de droguri și niciodată nu s-au înregistrat violențe, zise, apoi adăugă: Înainte de asta.

— Dar oamenii din casele alea? Au auzit sau au văzut ceva?

— Nu, domnule. Am vorbit cu toți oamenii care s-au aflat în *campo* în dimineața asta, dar nimeni n-a auzit sau văzut nimic suspect. Același lucru e valabil și pentru oamenii din case.

Anticipă următoarea întrebare a lui Brunetti.

— Și Puccetti a spus același lucru, domnule.

— Unde-i Rossi?

Fără cea mai mică urmă de ezitare, Luciani răspunse:

— A plecat să bea o cafea, domnule. Ar trebui să se întoarcă în câteva minute, dacă vreți să discutați cu el.

— Dar scafandrii?

— Au stat sub apă mai bine o oră. Dar n-au adus la suprafață nimic care ar putea fi o armă. Gunoaiele obișnuite: sticle, căni, chiar și un frigider și-o șurubelniță, dar nu e nimic care să poată fi măcar folosit pe post de cuțit.

— Dar Bonsuan? A vorbit cineva cu el despre maree?

— Nu, domnule. Nu încă. N-am primit încă estimarea momentului morții.

— În jur de miezul nopții, completă Brunetti.

Luciani deschise o condică ce se afla pe masa lui și își plimbă degetul gros în josul unei coloane cu nume.

— Aduce o barcă la gară chiar acum. Transportă doi prizonieri la trenul de Milano. Vreți să-l trimit la biroul dumneavoastră când se întoarce?

Brunetti aprobă din cap, apoi fură întrerupți de întoarcerea lui Rossi. Povestea lui era așa cum spusese Luciani: nimeni din *campo* și nici din casele ce dădeau spre el nu văzuse sau auzise nimic ieșit din comun în noaptea aceea.

În orice alt oraș din Italia, faptul că nimeni nu văzuse sau auzise nimic era doar expresia neîncrederii cetățenilor față de poliție și-o generală împotrivire în a-i ajuta. Acolo însă, unde oamenii aveau în general respect față de lege și majoritatea din polițiști erau ei înșiși venețieni, nu însemna nimic mai mult decât că nu văzuseră sau auziseră nimic. Dacă exista în cartier o problemă gravă cu drogurile, mai devreme sau mai târziu aveau să audă de ea. Cineva

trebuia să aibă un văr sau un iubit sau o soacră care să dea un telefon unui prieten, care să se-ntâmple să aibă un văr sau un iubit sau o soacră care să lucreze pentru poliție, așa că vorba ar ajunge la urechile lui. Până în momentul acela, trebuia să accepte ca atare faptul că traficul de droguri în partea aceea de oraș era redus, că nu era locul unde cineva să meargă să folosească sau să cumpere droguri, mai cu seamă nu un străin. Toate astea păreau să elimine ipoteza conform căreia drogurile ar fi jucat un rol în crimă, cel puțin dacă aceasta avea legătură în vreun fel cu cartierul acela.

— Trimiteți-l pe Bonsuan la mine când se întoarce, vă rog, le spuse el și se întoarse la biroul său, având grijă să folosească scările din spatele clădirii pentru a evita să treacă pe lângă biroul lui Patta.

Cu cât evita mai mult să discute cu superiorul său, cu atât avea să fie mai bine.

În biroul lui, își aminti în sfârșit s-o sune pe Paola. Uitase să-i spună că nu se va întoarce acasă la prânz, dar trecuseră ani buni de când ea nu mai era surprinsă sau deranjată de asta. În loc să discute, citea o carte în timpul mesei, asta-n cazul că nu erau copiii acolo. De fapt, Brunetti începuse să suspecteze că soției sale îi făcea plăcere să prânzească alături de autorii pe care-i preda la universitate, căci nu protesta niciodată dacă el întârzia sau era reținut să vină la masă.

Răspunse la al treilea țârâit.

— *Pronto.*

— *Ciao,* Paola. Eu sunt.

— Mă gândeam că tu ai putea fi. Cum merg lucrurile?

Niciodată nu punea o întrebare directă despre serviciul său sau despre ce-l reținea să vină la masă. Nu era vorba că

n-o interesa, doar că i se părea mai potrivit să-l aștepte pe el să vorbească despre asta. În cele din urmă, oricum ajungea să afle totul.

— Îmi pare rău de prânz, dar dădeam niște telefoane.

— Nu face nimic. Am luat masa alături de William Faulkner. Un om foarte interesant.

De-a lungul anilor, ajunseseră să-și trateze vizitatorii de la ora prânzului ca pe niște musafiri reali, dezvoltaseră glume despre manierele la masă ale doctorului Johnson (șocante), discuția cu Melville (josnică) și despre cât bea Jane Austen (uluitor).

— Voi fi acasă la cină, însă. Mai trebuie doar să discut cu câțiva oameni aici și să aștept un telefon de la Vicenza.

Când ea nu spuse nimic, el continuă:

— De la baza militară americană de acolo.

— O, așa stau lucrurile, nu? întrebă ea, spunându-i cu această întrebare că aflase deja despre crimă și despre identitatea probabilă a victimei.

Barmanul i-a spus poștașului, care i-a spus femeii de la etajul doi, care a sunat-o pe sora ei și, cât ai zice pește, toată lumea din oraș știa ce se întâmplă, cu mult înainte să apară un cuvânt în ziare sau la știrile de seară.

— Da, așa stau lucrurile, se arătă el de acord.

— La cât crezi c-o să te întorci?

— Înainte de șapte.

— Bine. O să-nchid acum, în caz că încearcă să te sune cei de la bază.

O iubea pe Paola din multe motive, nu în ultimul rând pentru că știa că acesta era adevăratul motiv pentru care încheia discuția. Nu exista nici un mesaj secret, nici un plan tainic în ceea ce spusese; pur și simplu voia să elibereze

linia așa încât să-i ușureze lui munca și să se întoarcă acasă mai devreme.

— Mulțumesc, Paola. Ne vedem pe la șapte.

— *Ciao,* Guido, și închise, întorcându-se la William Faulkner, ca să-l lase liber să muncească și la fel de liber să nu se simtă vinovat de cerințele acelei munci.

Era aproape cinci și americanii încă nu sunaseră. Preț de-o clipă, fu tentat să-i sune el, dar rezistă impulsului. Dacă dispăruse unul dintre soldații lor, ar fi trebuit să-l sune ei. În definitiv, ca să spunem pe șleau, cadavrul era la el.

Căută printre rapoartele de personal care încă mai zăceau în fața sa până când le găsi pe ale lui Luciani și Rossi. În amândouă, adăugă o mențiune despre faptul că se comportaseră mult dincolo de așteptările normale când intraseră în canal să scoată cadavrul. Ar fi putut aștepta venirea unei bărci sau ar fi putut folosi prăjini, însă făcuseră un lucru pe care nu credea că el ar fi avut curajul sau voința să-l facă – intraseră în apă să-l tragă la mal.

Sună telefonul.

— Brunetti.

— Aici căpitanul Duncan. Am verificat toate posturile operative și avem un om care nu s-a prezentat azi la datorie. Se potrivește descrierii dumneavoastră. Am trimis pe cineva să-i verifice apartamentul, dar nu e nici urmă de el, așa că aș vrea să trimit pe cineva să arunce o privire la cadavru.

— Când, căpitane?

— În seara asta, dacă e posibil.

— Desigur. Cum îl veți trimite?

— Poftim?

— Aș vrea să știu cum îl veți trimite, cu trenul sau cu mașina, ca să pot trimite pe cineva în întâmpinarea lui.

— O, înțeleg, răspunse Duncan. Cu mașina.

— Atunci, voi trimite pe cineva la Piazzale Roma. E-un post de carabinieri acolo, pe dreapta cum intri în Piazzale.

— Bine. Mașina va fi aici în aproximativ cincisprezece minute, așa că ar trebui să ajungă în mai puțin de o oră, cam pe la șapte fără un sfert.

— Vom trimite o șalupă să-i aștepte. Va trebui să meargă la cimitir să identifice cadavrul. Trimiteți pe cineva care-l cunoștea, căpitane?

Brunetti știa dintr-o experiență îndelungată cât de dificil era să recunoști mortul dintr-o fotografie.

— Da, e comandantul său de la spital.

— De la spital?

— Cel care lipsește este inspectorul nostru de sănătate publică, sergentul Foster.

— Îmi puteți dat numele omului care vine?

— Căpitanul Peters. Terry Peters. Și, *commissario,* adăugă Duncan, căpitanul este o femeie.

Se simți mai mult decât doar o urmă de îngâmfare în vocea lui când adăugă:

— Și căpitanul Peters este de asemenea doctorul Peters.

Ce trebuia el să facă, se întrebă Brunetti, să cadă pe spate fiindcă americanii admiteau femei în armată? Sau fiindcă le permiteau să fie și doctori?

În schimb, se hotărî să fie mai catolic decât Papa și să devină italianul clasic care n-ar putea rezista nici unei ispite, atâta vreme cât aceasta purta fustă, chiar dacă fusta era de uniformă militară.

— Foarte bine, căpitane. În cazul ăsta, voi merge eu însumi în întâmpinarea căpitanului Peters. Doctorului Peters.

Lui Duncan îi trebuiră câteva secunde să răspundă, în cele din urmă spuse:

— E-un gest foarte frumos din partea dumneavoastră, domnule Brunetti. Îi voi spune căpitanului să întrebe de dumneavoastră.

— Da, spuneți-i, zise Brunetti și închise fără să aștepte ca interlocutorul să-și ia rămas-bun.

Tonul lui, își dădu el seama fără regret, fusese prea puternic; cum i se întâmpla deseori, își permisese să cadă pradă indignării din cauza mesajului care i se păru că se întrezărește în ceea ce auzise. În trecut, atât în cursul seminarelor ținute de Interpol unde întâlnise și americani, cât și-n cursul celor trei luni de antrenament la Washington, dăduse deseori peste acest simț național al superiorității morale, această credință atât de comună în rândul americanilor că fuseseră cumva binecuvântați să slujească drept sclipitoare lumină morală într-o lume întunecată de fărădelegi. Poate că nu așa stătuseră lucrurile de data asta; poate că interpreta greșit tonul lui Duncan, iar căpitanul nu făcuse altceva decât să-l ajute să evite stânjeneala. Dacă era așa, atunci răspunsul său nu făcuse altceva decât să confirme clișeul despre italienii cu sânge clocotitor și iute la mânie.

Scuturând din cap de întristare, formă o linie exterioară și apoi numărul său de acasă.

— *Pronto,* răspunse Paola după trei țârâituri.

— De data asta am sunat, zise el fără introducere.

— Ceea ce-nseamnă c-o să întârzii.

— Trebuie să merg la Piazzale Roma să mă-ntâlnesc cu un căpitan american care vine de la Vicenza să identifice cadavrul. N-ar trebui să întârzii prea mult, nu mai mult de nouă. Femeia trebuie să ajungă aici pe la șapte.

— Femeia?

— Da, *femeia,* zise Brunetti. Și eu am avut aceeași reacție. E de asemenea doctor.

— Trăim într-o lume a miracolelor, spuse Paola. Deopotrivă căpitan și doctor. Ar fi bine să se priceapă exemplar la amândouă fiindcă o să te facă să ratezi bunătate de polenta[11] cu ficat.

Era unul din felurile sale preferate, iar ea probabil că-l gătise fiindcă ratase masa de prânz.

— O să mănânc când mă întorc.

— Bine, o să le dau copiilor să mănânce și-o să te aștept.

— Mulțumesc, Paola. Nu întârzii mult.

— Te aștept, zise ea și puse receptorul în furcă.

De-ndată ce se eliberă linia, sună la etajul doi și întrebă dacă nu se întorsese încă Bonsuan. Pilotul tocmai intra pe ușă, așa că Brunetti ceru să urce la biroul lui.

Câteva minute mai târziu, Danilo Bonsuan intră în biroul lui Brunetti. Tăiat din topor și robust, arăta ca un om care locuia lângă apă, dar care nu s-ar gândi niciodată să bea din ea. Brunetti arătă cu degetul spre un scaun din fața mesei sale de lucru. Bonsuan se lăsă în el, cu încheieturile înțepenite după zeci de ani la bordul sau în preajma bărcilor. Brunetti știa bine că nu trebuia să se aștepte ca acesta să-i ofere de bună-voie informațiile, nu fiindcă s-ar fi împotrivit s-o facă, ci pur și simplu fiindcă nu era obișnuit să vorbească dacă nu exista un scop practic pentru a o face.

— Danilo, femeia l-a văzut cam pe la cinci treizeci, mort, la reflux. Doctorul Rizzardi a spus că a stat în apă cam cinci sau șase ore; de atâta timp e mort.

Brunetti făcu o pauză, dându-i celuilalt timp să înceapă să vizualizeze canalele navigabile din apropierea spitalului.

— Nu e nici urmă de armă în canalul unde l-am găsit.

Bonsuan nu se sinchisi să comenteze. Nimeni nu s-ar deranja să arunce un cuțit bun, mai ales când tocmai îl folosise să ucidă pe cineva.

Brunetti consideră acest lucru ca și rostit și adăugă:

— Așa că s-ar putea să fi fost omorât altundeva.

— Probabil c-a fost, zise Bonsuan, rupând tăcerea.

— Unde?

— Cinci, șase ore? întrebă Bonsuan.

Când Brunetti aprobă din cap, pilotul își lăsă capul pe spate și închise ochii, iar Brunetti aproape că putea să vadă graficul mareelor din lagună pe care-l studia bărbatul. Bonsuan rămase așa preț de câteva minute. O dată clătină din cap într-o scurtă negare, alungând cine știe ce posibilitate pe care Brunetti nu avea s-o afle niciodată. În cele din urmă, deschise ochii și spuse:

— Sunt două locuri unde s-ar fi putut afla. În spatele lui Santa Marina. Știți acea *calle* înfundată care duce jos la Rio Santa Marina, în spatele noului hotel?

Brunetti încuviință din cap. Era un loc liniștit, o fundătură.

— Celălalt e Calle Cocco.

Când Brunetti păru nedumerit, Bonsuan explică:

— E una dintre acele două *calle* înfundate care se deschid din Calle Lunga, unde pornește spre Campo Santa Maria Formosa. Duce direct la apă.

Chiar dacă descrierea lui Bonsuan îl făcu să recunoască unde se afla această *Calle,* îi permise chiar să-și aducă aminte intrarea pe ea, pe lângă care trebuie să fi trecut de sute de ori, Brunetti nu-și amintea să o fi străbătut vreodată. Nimeni nu și-ar fi amintit-o, decât dacă locuia în zonă, căci era, așa cum indicase Bonsuan, o fundătură care se sfârșea în apă.

— Oricare dintre ele ar fi un loc perfect, sugeră Bonsuan. Nimeni nu trece niciodată pe-acolo, nu la ora aceea.

— Iar mareele?

— Noaptea trecută au fost foarte slabe. N-au avut cine știe ce forță. Iar un cadavru se agață de tot soiul de lucruri; asta-i încetinește înaintarea. Ar fi putut fi oricare dintre alea două locuri.

— Vreun altul?

— E posibil să fi fost una dintre celelalte *Calle* care duc la Canalul Santa Marina, dar alea sunt cele două locuri perfecte, dacă a avut timp să plutească doar cinci sau șase ore.

Bonsuan părea să fi încheiat, dar apoi adăugă:

— Doar dacă n-a folosit o barcă.

Brunetti înțelese că se referea la ucigaș.

— E posibil asta, nu-i așa? fu Brunetti de acord, chiar dacă i se părea improbabil.

Bărcile aveau obligatoriu motor, iar noaptea târziu asta însemna capete furioase ițite la geamuri să vadă cine făcea atâta tărăboi.

— Mulțumesc, Danilo. Vrei să le spui scafandrilor să meargă în locurile alea două – poate aștepta până dimineață – să arunce o privire? Și cere-i lui Vianello să

trimită o echipă care să verifice ambele locuri ca să vadă dacă nu sunt semne că s-ar fi petrecut acolo.

Bonsuan se ridică din scaun și se auzi cum îi pocnesc genunchii. Aprobă din cap.

— Cine-i acolo jos care să mă poată duce la Piazzale Roma și apoi la cimitir?

— Monetti, răspunse Bonsuan, numindu-l pe unul dintre ceilalți piloți.

— Îi poți spune că aș vrea să plec cam în zece minute?

Cu o aplecare din cap și-un „da, domnule” murmurat, Bonsuan plecă.

Brunetti își dădu brusc seama cât îi era de foame. Tot ce mâncase de dimineață erau cele trei sendvișuri, ei bine, mai puțin de-atât, dat fiind că Orso îi mâncase unul. Deschise sertarul de jos, sperând să găsească acolo ceva, o cutie de *buranei,* fursecurile sub formă de S care-i plăceau la nebunie și pentru care trebuia de obicei să se lupte cu copiii, un baton de ciocolată vechi, orice, dar era la fel de gol cum fusese ultima dată când se uitase.

Trebuia să se mulțumească, atunci, cu niște cafea. Dar asta ar fi însemnat să-l pună pe Monetti să oprească barca. Iritarea pe care o simțea față de această problemă simplă era o urmare a foamei sale. Dar apoi se gândi la femeile de jos de la Ufficio Stranieri; ele aveau de obicei ceva să-i dea dacă mergea să cerșească de mâncare.

Își părăsi biroul și coborî pe scările din spate până la parter, croindu-și drum în birou prin masivele uși duble. Sylvia, scundă și tuciurie, și Anita, înaltă, blondă și răpitoare, stăteau la mesele lor față în față, frunzărind hârtiile ce nu păreau niciodată să le dispară de pe pupitre.

— *Buona sera,* ziseră amândouă când intră el, apoi își plecară înapoi capetele spre dosarele cu coperte verzi

împrăștiate în fața lor.

— Aveți ceva de mâncare? întrebă el mai degrabă înfometat decât grațios.

Sylvia zâmbi și scutură din cap fără să vorbească; venea în biroul lor doar ca să cerșească mâncare sau să le spună că unul dintre aplicanții lor pentru permis de muncă sau de reședință fusese arestat și putea fi șters din listele și dosarele lor.

— Nu ți se dă mâncare acasă? întrebă Anita, în timp ce deschidea unul dintre sertarele mesei ei de lucru. Din el scoase o pungă de hârtie maro. Deschizând-o, scoase una, apoi două, apoi trei pere coapte și le așeză în partea din față a mesei, la îndemână.

Cu trei ani în urmă, un algerian căruia i se refuzase un permis de rezidență o luase razna când i se dăduse vestea și o înșfăcase pe Anita de umeri trăgând-o peste masă. O ținea acolo, strigând la ea într-o arabă isterică, tocmai când Brunetti intrase să ceară un dosar. Și-a trecut brațul brusc pe după gâtul bărbatului și l-a strâns până ce i-a dat drumul Anitei, care căzuse pe scaunul de la birou, plângând îngrozită. Nimeni nu se mai referise la acel incident de atunci, dar el știa că putea întotdeauna găsi ceva de mâncare în pupitrul ei.

— Mulțumesc, Anita, zise el și luă o pară.

Îi smulse coada și mușcă din fructul copt. Din cinci mușcături iuți, acesta dispăru, iar el se întinse după a doua pară. Puțin mai necoaptă, aceasta era totuși dulce și moale. Jonglând cu cele două cotoare umede în mâna stângă, luă a treia pară, îi mulțumi din nou Anitei și ieși din birou, întremat acum pentru drumul spre Piazzale Roma și întâlnirea cu doctorul Peters. Căpitanul Peters.

• 4 •

Ajunse la secția carabinierilor din Piazzale Roma la șapte fără douăzeci de minute, lăsându-l pe Monetti să-l aștepte în șalupă până se întoarce la bord cu doctorul. Își dădu seama, chiar dacă fară-ndoială era o expresie a prejudecăților sale, că-i venea mai ușor să se gândească la ea ca la un doctor decât ca la un căpitan. Sunase dinainte, astfel încât carabinierii știau de venirea sa. Erau cei dintotdeauna, majoritatea sudiști, care păreau să nu părăsească niciodată secția plină de fum al cărei scop Brunetti nu-l putuse niciodată înțelege. Carabinierii nu aveau nici o legătură cu traficul, însă în Piazzale Roma, în afară de trafic nu se întâmpla niciodată nimic: mașini, rulote, taxiuri și, mai ales în timpul verii, nesfârșite șiruri de autobuze parcate acolo doar cât să-și debarce uriașele cargouri de turiști. De astă-vară li se alăturase un noi soi de vehicul, autobuzele pe motorină, făcătoarele de fum ce se-ngrămădeau acolo peste noapte venind dintr-o Europă de Est proaspăt eliberată și din care ieșeau, amețiți de drum și de lipsa somnului, zeci de mii de turiști foarte politicoși, foarte săraci, foarte bondoci, care petreceau o singură zi în Veneția și-o părăseau uluiți de frumusețea pe care o văzuseră în acea unică zi. Acolo gustau pentru prima dată din triumful capitalismului și erau prea impresionați de el să-și dea seama că în mare parte nu era altceva decât măști din *papier-mâche* fabricate în Taiwan și dantele urzite în Coreea.

Intră în secția de poliție și schimbă saluturi prietenești cu cei doi ofițeri de serviciu.

— Nici urmă de ea încă, *la capitana,* spuse unul dintre ei, apoi adăugă un chicot disprețuitor la ideea că o femeie putea fi ofițer.

Auzindu-l, Brunetti se hotărî să i se adreseze, cel puțin dacă avea să se afle în raza auditivă a celor doi, cu apelativul gradului și să-i ofere toate semnele de respect la care o îndreptățea gradul. Nu pentru prima oară, se replie când își văzu propriile prejudecăți manifestate la alți oameni.

Se angajă în câteva remarci dezlânate cu carabinierii. Ce șanse avea Napoli să câștige în weekendul acela? Avea să mai joace vreodată Maradona? Avea să cadă guvernul? Se postă în fața ușilor de sticlă și urmări valurile traficului cum se revarsă în Piazzale. Pietonii dansau și-și împleteau drumul printre mașini și autobuze. Nimeni nu acorda atenție zebrei ori liniilor albe care erau menite să separe benzile de mers. Și totuși traficul curgea lin și iute.

Un sedan verde-deschis tăie banda autobuzelor și opri în spatele celor două vehicule albastru cu alb ale carabinierilor. Era un dreptunghi aproape anonim, lipsit de orice însemn ori girofar, singurul semn distinctiv fiind o tăbliță de înmatriculare pe care scria „AFI Oficial”. Portiera șoferului se deschise și coborî un soldat în uniformă. Se aplecă și deschise portiera din spatele lui și-o ținu așa până ce coborî o femeie tânără îmbrăcată în uniformă verde-închis. De-ndată ce aceasta ieși din mașină, își așeză pe cap chipiul și se uită în jur, apoi către secția carabinierilor.

Fără a se sinchisi să-și ia rămas-bun de la oamenii dinăuntru, Brunetti părăsi secția și porni spre mașină.

— Doctor Peters? spuse el apropiindu-se.

Femeia ridică privirea la auzul numelui ei și făcu un pas spre el. Când ajunse lângă ea, femeia întinse mâna și i-o

strânse scurt. Părea să fie aproape de treizeci de ani, cu păr castaniu-închis ondulat pe care apăsarea chipiului îl împingea la spate. Avea ochi căprui, iar pielea încă păstra bronzul verii. Dacă ar fi zâmbit, ar fi fost și mai frumoasă. În schimb, se uită la el direct, cu buzele strânse într-o linie dreaptă încordată, și întrebă:

— Dumneavoastră sunteți inspectorul de poliție?

— *Commissario* Brunetti. Am o barcă aici. Ne va duce la San Michele.

Văzându-i nedumerirea, explică:

— Insula cimitirului. Acolo a fost dus cadavrul.

Fără să-i aștepte răspunsul, arătă cu degetul pe direcția danei de acostare și o luă înainte pe partea cealaltă a șoselei. Femeia se opri doar cât să-i spună ceva șoferului, apoi îl urmă. La marginea apei, el arătă spre șalupa albastru cu alb a politiei acostată la chei.

— Veniți pe aici, doctore, zise el, pășind de pe caldarâm pe puntea șalupei.

Femeia veni aproape în urma lui și-i acceptă mâna. Fusta uniformei îi cădea câțiva centimetri sub genunchi. Avea picioare zvelte, bronzate și musculoase, iar gleznele erau subțiri. Fără să ezite, îl prinse de mână și se lăsă ajutată să urce la bordul bărcii. De-ndată ce ajunseră în cabină și se așezară, Monetti ieși cu spatele din dana de acostare și întoarse barca pe Marele Canal în sus. Cu girofarul pornit, îi purtă repede pe lângă gară și coti la stânga în Canale della Misericordia, dincolo de a cărui gură de scurgere se afla insula cimitirului.

De obicei, când trebuia să ducă oameni străini de Veneția cu o barcă cu motor, Brunetti se grăbea să le arate priveliștile și punctele de interes de-a lungul traseului. De

data aceasta, însă, se mulțumi cu cea mai oficială formulă de deschidere:

— Sper că n-ați întâmpinat probleme venind aici, doctore.

Femeia se uită în jos la covorul de cauciuc verde dintre ei și murmură ceva ce el interpretă drept un „nu”, dar nu mai spuse nimic altceva. Brunetti observă că doctorul, din când în când, trăgea profund aer în piept într-o încercare de-a se calma, reacție ciudată pentru cineva care era, în definitiv, doctor.

De parcă i-ar fi citit gândurile, ridică ochii spre el, zâmbindu-i foarte frumos și spuse:

— E altceva când cunoști persoana. La facultatea de medicină sunt străini, așa că e mai ușor să păstrezi o detașare profesională.

Făcu o pauză prelungă.

— Iar oamenii de vârsta mea de obicei nu mor.

Asta era fără-ndoială cât se poate de adevărat.

— Ați lucrat împreună multă vreme? întrebă Brunetti.

Ea încuviință din cap și dădu să răspundă, dar înainte să apuce să spună ceva, barca se zdruncină brusc. Se prinse de partea din față a scaunului cu ambele mâini și-i aruncă lui Brunetti o privire speriată.

— Am ieșit în lagună, în ape deschise. Nu vă faceți griji, nu aveți de ce să vă temeți.

— Nu sunt un marinar bun. M-am născut în Dakota de Nord, iar acolo nu-i prea multă apă. N-am învățat nici măcar să înot.

Zâmbetul ei era vag, dar își reluase locul pe buze.

— Dumneavoastră și domnul Foster ați lucrat împreună mult timp?

— Sergent, îl corectă ea imediat. Da, încă de când am ajuns în Vicenza, în urmă cu aproximativ șapte luni. El conduce de fapt totul. Doar că au nevoie de-un ofițer care să fie la conducere. Și să semneze hârtiile.

— Care să-și asume vina? întrebă el zâmbind.

— Da, da, presupun că puteți spune asta. Dar niciodată n-a mers nimic rău. Nu cu Mike. Se pricepe foarte bine la meseria lui.

Vocea ei era caldă. Laudă? Afecțiune?

Sub ei, motorul se liniști până la un tors egal, apoi se auzi bufnetul greu când alunecară în docul cimitirului. Brunetti se ridică în picioare și urcă scara îngustă spre punte, oprindu-se în vârf să țină deschisă o parte a ușii batante ca să-i permită doctorului să treacă prin ea. Monetti era ocupat să înfășoare odgoanele în jurul unui pilon care se ițea într-un unghi nebunesc din apele lagunei.

Brunetti păși pe țărm și-i întinse mâna. Doctorița îl luă de braț și se sprijini puternic de el când sări pe țărm. Brunetti observă că nu avea la ea nici poșetă, nici servietă; probabil o lăsase în mașină sau în barcă.

Cimitirul se închidea la patru, așa că Brunetti trebui să sune clopoțelul aflat în partea dreaptă a uriașelor uși de lemn. După câteva minute, ușa din dreapta fu trasă de-un bărbat într-o uniformă albastru-închis și Brunetti se prezentă. Bărbatul ținu ușa deschisă, apoi o închise în urma lor. Brunetti deschise drumul prin intrarea principală și se opri la fereastra paznicului, unde-și anunță venirea și-și arătă legitimația. Paznicul le făcu semn să-și continue drumul în jos prin arcada deschisă din dreapta. Brunetti încuviință din cap. Cunoștea drumul.

Când păsiră prin ușă și intrară în clădirea care adăpostea morga, Brunetti simți brusca scădere de

temperatură. Doctorul Peters o simți și ea, pentru că își încrucișă brațele la piept și coborî fruntea. Un îngrijitor în uniformă albă ședea la o masă simplă de lemn de la capătul unui coridor lung. Se ridică în picioare când ei se apropiară, având grijă să-și așeze cartea cu fața în jos înaintea sa.

— *Commissario* Brunetti? întrebă el.

Brunetti încuviință din cap.

— Dânsa e doctorul de la baza americană, adăugă el, înclinând din cap spre tânăra femeie de lângă el.

Pentru cineva care privise atât de des moartea în față, apariția unei femei tinere în uniformă militară abia dacă merita atenție, așa că îngrijitorul trecu repede înaintea lor și deschise ușa grea de lemn din stânga lui.

— Știam că veți veni, așa că l-am scos afară, zise el, conducându-i spre o targă metalică pe rotile de pe-o latură a încăperii.

Toți trei își dădură seama ce se afla sub pânza albă. Când ajunseră lângă cadavru, tânărul se uită la doctorul Peters. Ea dădu din cap. Când el trase pânza în lături, ea se uită la fața mortului, iar Brunetti se uită la fața ei. În primele câteva momente, fața ei rămase absolut nemișcată și inexpresivă, apoi femeia închise ochii și își mușcă buza de sus. Dacă încercase să-și înfrâneze lacrimile, nu-i reuși, căci acestea-i umplură ochii și i se prelinseră pe față în jos.

— Mike, Mike, șopti ea și se întoarse cu spatele la cadavru.

Brunetti clătină din cap spre îngrijitor și acesta trase pânza înapoi peste fața tânărului.

Brunetti simți mâna ei pe brațul său, strânsoarea ei fiind surprinzător de puternică.

— De ce a murit?

El păși în spate, vrând să se întoarcă și s-o conducă afară din cameră, dar strânsoarea ei se întări și repetă pe-o voce insistentă:

— Ce l-a omorât?

Brunetti își așeză mâna peste a ei și spuse:

— Veniți afară.

Înainte ca el să aibă habar ce făcea, femeia trecu pe lângă el și apucă de pânza ce acoperea cadavrul tânărului, smucind-o în lături pentru a-i expune trupul până la brâu. Incizia uriașă a autopsiei, întinzându-se de la ombilic până la gât, era închisă cu cusături mari. Necusută și părând cât se poate de inofensivă în comparație cu uriașa incizie a autopsiei era linia mică și orizontală care-l ucisese.

Vocea ei ieși ca un geamăt scăzut și repetă numele: „Mike, Mike", scoțând sunetul ca un vaiet prelung, tăios. Rămase lângă cadavru, ciudat de dreaptă și de rigidă și sunetul continuă să-i iasă din gâtlej.

Îngrijitorul păși repede în fața ei și reașeză cu delicatețe pânza, acoperind ambele răni și apoi fața.

Femeia se întoarse spre Brunetti, iar el văzu că ochii ei erau plini de lacrimi, dar mai văzu ceva în ei ce nu semăna cu nimic altceva decât cu teroare, o pură teroare animalică.

— Vă simțiți bine, doctore? întrebă el pe-o voce joasă, având grijă să n-o atingă sau să se apropie de ea în vreun fel.

Ea aprobă din cap și orice ar fi fost acea expresie îi dispăru din ochi. Se întoarse pe neașteptate și se îndreptă înapoi spre ușa camerei mortuare. La câțiva metri de ea, se opri brusc, se uită în jur, surprinsă parcă să se afle unde era și alergă spre o chiuvetă lipită de peretele din spate. Vomă violent și icni de mai multe ori până să se calmeze,

stând cu brațele sprijinite pe chiuvetă, aplecată deasupra ei, gâfâind.

Îngrijitorul apăru cât ai clipi lângă ea și-i dădu un prosop alb de bumbac. Ea îl luă cu o înclinare din cap și își șterse fața cu el. Cu o blândețe ciudată, bărbatul o luă de braț și-o conduse la altă chiuvetă cu câțiva metri mai încolo pe același perete. Porni robinetul de apă caldă, apoi pe cel de apă rece și-și așeză mâinile sub șuvoi până când apa atinse temperatura potrivită. Apoi întinse mâna și ținu prosopul în vreme ce doctorul Peters se spălă pe față și-și clăti gura cu un pumn de apă, apoi cu încă unul. Când termină, îngrijitorul îi dădu înapoi prosopul, închise ambele robinete și părăsi încăperea prin ușa din cealaltă parte.

Femeia împături prosopul și-l așeză pe marginea chiuvetei. Croindu-și drum înapoi la Brunetti, evită să se uită în stânga, unde cadavrul încă mai zăcea pe targa cu rotile, acum acoperit.

Când ajunse lângă el, Brunetti se întoarse și o luă înainte spre ușă, o ținu deschisă pentru ea și ieșiră în aerul călduț al serii. Când mergeau pe sub arcada cea lungă, ea spuse:

— Îmi pare rău. Nu știu de ce mi s-a întâmplat asta. Doar am mai văzut autopsii. Ba chiar am *făcut* autopsii.

Scutură din cap de câteva ori în vreme ce-și continuară mersul. El văzu pe jumătate gestul de la înălțimea lui.

Și numai pentru a termina cu formalitățile, o întrebă:

— Bărbatul e sergentul Foster?

— Da, este, răspunse ea fără ezitare, dar el simți că femeia se străduia să-și păstreze vocea calmă și egală.

Până și mersul ei era mai rigid decât fusese când veniseră, de parcă își lăsase uniforma să preia controlul și

să-i îndrume mișcările.

Când trecură prin poarta cimitirului, Brunetti o conduse la locul unde Monetti acostase barca. Acesta ședea în cabină și citea ziarul. Când îi văzu că se apropie, îl împături și se duse la pupa, unde trase de odgon pentru a aduce barca destul de aproape ca ei să poată urca la bord cu ușurință.

De data aceasta, ea păși la bord și coborî imediat scările în cabină. Oprindu-se doar cât să-i șoptească lui Monetti: „Trage cât poți mai mult de timp la drumul de întoarcere", el o urmă jos în cabină.

Ședea acum mult mai în față, întoarsă cu fața la geamurile dinainte. Soarele apusese deja, iar amurgul oferea foarte puțină lumină la care să vezi conturul orașului, departe în stânga. Se așeză în fața ei, observând cât de drept și de rigid ședea.

— Vor urma o groază de formalități, dar îmi închipui că putem elibera cadavrul mâine.

Ea clătină din cap, lăsându-i de înțeles că-l auzise.

— Ce va face Armata?

— Poftim? zise ea.

— Ce va face Armata într-un caz ca ăsta? repetă el.

— Vom trimite corpul neînsuflețit acasă, la familia lui.

— Nu, nu mă refer la cadavru. Mă refer la investigație.

Auzindu-l, ea se întoarse și se uită în ochii lui. Nedumerirea ei, credea el, era disimulată.

— Nu înțeleg. Ce investigație?

— Să se afle de ce-a fost ucis?

— Dar credeam c-a fost un jaf, zise ea, cerând confirmarea acestei credințe.

— S-ar putea să fi fost, spuse el, dar mă-ndoiesc. Când spuse asta, ea își luă ochii de la el și se uită în gol pe geam,

dar panorama Veneției fusese înghițită de noapte și tot ce văzu acolo fu propria-i reflexie.

— Nu știu nimic despre asta, zise ea cu o voce insistentă.

Lui Brunetti i se păru că suna ca și când ea ar fi crezut că putea face asta să fie adevărat, numai s-o repete destul de des și de insistent.

— Ce fel de om era? întrebă el.

Preț de-o clipă, ea nu răspunse, dar când o făcu, Brunetti găsi răspunsul ei ciudat.

— Cinstit. Era un om cinstit.

Era un lucru ciudat de spus despre un om tânăr.

Așteptă să vadă dacă nu avea să mai spună ceva. Pentru că nu o făcu, el întrebă:

— Cât de bine l-ați cunoscut?

Îi privi nu fața, ci reflexia ei în geamul șalupei. Nu mai plângea, dar pe trăsăturile ei se așezase o tristețe fixă. Inspiră adânc și răspunse:

— L-am cunoscut foarte bine.

Dar apoi vocea i se schimbă, deveni mai degajată și dezinvoltă.

— Am lucrat împreună vreme de șapte luni.

Și asta fu tot ce spuse.

— Ce fel de muncă făcea? Căpitanul Duncan a spus că era inspectorul de sănătate publică, dar nu-s sigur că pricep ce-nseamnă asta.

Ea observă că li se întâlniră ochii în geam, așa că se întoarse cu fața direct la el.

— Trebuia să inspecteze apartamentele unde locuim. Noi, americanii, adică. Sau, dacă existau plângeri în

privința chiriașilor din partea proprietarilor, el trebuia să meargă să le investigheze.

— Altceva?

— Trebuia să meargă la ambasadele pe care le slujea spitalul nostru. În Egipt, Polonia, Iugoslavia, și să inspecteze bucătăriile, să se asigure că sunt curate.

— Așadar, călătorea mult?

— Destul de mult, da.

— Îi plăcea meseria sa?

Fără ezitare și cu mare apăsare, ea spuse:

— Da, îi plăcea. O considera foarte importantă.

— Iar dumneavoastră erați superiorul lui?

Zâmbetul ei era foarte mic.

— Ați putea spune asta, presupun. Eu sunt de fapt medic pediatru; mi-au dat slujba în sănătate publică doar ca să aibă semnătura unui ofițer – și-a unui doctor – aplicată acolo unde trebuie. Mike conducea biroul aproape de unul singur. Din când în când, îmi dădea câte ceva să semnez sau îmi cerea să scriu o cerere de provizii. Lucrurile se rezolvau mai repede dacă le cerea un ofițer.

— Ați fost vreodată împreună în vreuna dintre excursiile alea la ambasade?

Dacă ea considerase ciudată întrebarea, el nu avea cum să-și dea seama, căci femeia se întoarse cu spatele la el și se uită din nou țintă pe geam.

— Nu, Mike mergea întotdeauna singur.

Fără veste, ea se ridică în picioare și se duse spre scările din partea din spate a cabinei.

— Șoferul dumneavoastră – sau ce-o fi el – cunoaște drumul? Mi se pare că ne ia al naibii de mult să ne întoarcem.

Împinse una dintre uși și se uită cu băgare de seamă de-o parte și de cealaltă, dar clădirile care mărgineau canalul îi erau necunoscute.

— Da, ne ia mai mult să ne întoarcem, minți Brunetti cu ușurință. Multe canale sunt cu sens unic, așa că trebuie să ocolim gara ca să ajungem la Piazzale Roma.

Văzu că tocmai intrau în Canale din Cannaregio. În cinci minute, poate mai puțin, aveau să ajungă la destinație.

Femeia se opinti afară și se opri pe punte. O neașteptată pală de vânt îi smuci chipiul, iar ea-l îndesă pe cap cu o mână, apoi îl luă și îl lăsă pe lângă corp. Fără să mai fie rigidă, se dovedi a fi mai mult decât atrăgătoare.

Brunetti urcă scările și rămase lângă ea. Cotiră la dreapta în Marele Canal.

— E foarte frumos, zise ea.

Apoi, schimbând tonul, întrebă:

— De ce vorbiți atât de bine engleza?

— Am învățat-o la școală și la universitate, și-am petrecut câtva timp în State.

— O vorbiți foarte bine.

— Mulțumesc. Dumneavoastră vorbiți italiana?

— *Un poco,* răspunse ea, apoi zâmbi și adăugă, *molto poco*[12].

Înaintea lor, el văzu danele de acostare de la Piazzale Roma. Păși în fața ei și apucă odgonul pentru a fi pregătit când Monetti avea să tragă lângă pilon. Îl petrecu peste capătul stâlpului și-l legă cu un nod expert. Monetti opri motorul și Brunetti sări pe doc. Ea îi luă mâna cu o familiaritate lejeră și-l urmă de pe barcă. Împreună, se duseră la mașina încă parcată în fața secției de carabinieri.

Șoferul, când o văzu că se apropie, se ridică greoi din scaun, salută și deschise portiera din spate a mașinii. Ea își trase fusta uniformei sub ea și se strecură pe banchetă. Brunetti întinse o mână hotărâtă și-l opri pe șofer să închidă portiera după ea.

— Mulțumesc că ați venit, doctore, zise el, aplecându-se, cu o mână pe capota mașinii, ca să-i vorbească.

— Cu plăcere, spuse ea și nu se sinchisi să-i mulțumească pentru c-o dusese la San Michele.

— Abia aștept să vă revăd la Vicenza, zise el și-i așteptă reacția.

A fost bruscă și puternică, iar el văzu o scăpărare din aceeași teamă pe care o văzuse când femeia se uitase prima dată la rana care-l ucisese pe Foster.

— De ce?

Zâmbetul lui fu curtenitor.

— Poate voi afla mai multe despre motivul uciderii lui.

Ea se întinse înaintea lui și trase portiera. Brunetti nu avu de ales decât să se ferească de greutatea ei în mișcare. Portiera se trânti, ea se aplecă peste spătarul scaunului și-i spuse ceva șoferului, iar mașina se urni din loc. El rămase privind-o cum intră în traficul ce curgea afară din Piazzale Roma, de-a lungul drumului înclinat ce ducea la digul rutier. În vârf, dispăru din vedere, un vehicul verde-pal anonim întorcându-se pe continent după o excursie la Veneția.

• 5 •

Fără să se deranjeze să arunce o privire înspre secția de carabinieri ca să vadă dacă-i fusese observată întoarcerea alături de căpitan, Brunetti se duse înapoi la barcă, unde-l găsi pe Monetti citind din nou ziarul. Cu ani în urmă, un străin – nu-și amintea acum cine fusese – comentase despre încetineala cu care citesc italienii. De-atunci încolo, ori de câte ori observa pe cineva că frământă un singur ziar tot drumul de la Veneția la Milano, Brunetti se gândea la asta; Monetti avusese fără-ndoială timp berechet la dispoziție, dar părea să se afle încă la primele pagini. Poate că plictiseala îl forțase să-l citească a doua oară.

— Mulțumesc, Monetti, zise el, pășind pe punte.

Tânărul ridică privirea și zâmbi.

— Am încercat să merg cât de încet am putut, domnule. Dar e-o nebunie, cu atâția maniaci care-ți stau în spate și vin în urma ta prea aproape.

Brunetti învățase să conducă la treizeci și cinci de ani, nevoit s-o facă atunci când fusese trimis la Napoli într-o misiune de trei ani. Conducea cu înfrigurare și conducea rău, încetinit de precauție și de prea multe ori înfuriat de aceiași maniaci, de genul celor care conduceau mașini, nu bărci.

— Te-ar deranja să mă duci la San Silvestro? întrebă el.

— Vă duc chiar și până la capătul *calle*-ului, dacă vreți, domnule.

— Mulțumesc, Monetti. Vreau.

Brunetti scoase odgonul de pe pilon și-l înfășură cu grijă în jurul montantului de metal de pe lateralul bărcii. Înaintă

și rămase lângă Monetti când porniră de-a lungul Marelui Canal. Puține din cele ce se vedeau în acel capăt al orașului îl interesau pe Brunetti, fără-ndoială o mahala așa cum fusese și insula. Trecură pe lângă gară, o clădire ce surprindea prin monotonia ei.

Lui Brunetti i-ar fi fost ușor să devină indiferent la frumusețea orașului, să se plimbe prin mijlocul lui, uitându-se, dar fără să fie observat. Dar apoi se-ntâmpla de fiecare dată: o fereastră pe care n-o mai observase înainte îi agăța privirea sau soarele strălucea într-o arcadă, iar el simțea cum i se strânge inima la propriu, ca reacție la ceva infinit mai complex ca frumusețea. Presupunea, atunci când se deranja să se gândească la asta, că avea ceva de-a face cu limba, cu faptul că erau mai puțin de optzeci de mii de oameni care locuiau în oraș și poate cu faptul că urmase grădinița într-un *palazzo* din secolul XV. Îi era dor de oraș când era departe de el, cam așa cum îi era dor de Paola, și se simțea întreg doar cât timp se afla aici. O singură privire în jurul lui, în timp ce goneau în susul canalului, era dovadă a înțelepciunii tuturor acestor lucruri. Nu vorbise niciodată despre asta cu nimeni. Nici un străin n-ar fi înțeles; orice venețian ar fi găsit subiectul redundant.

Imediat ce trecură pe sub Rialto, Monetti întoarse barca la dreapta. La capătul lungii *Calle* ce urca la clădirea lui Brunetti, lăsă motorul la liber, pluti câteva clipe scurte lângă rambleu și-l lăsă pe Brunetti să sară pe mal. Înainte ca acesta să apuce să se întoarcă pentru a-i mulțumi cu o fluturare de mână, Monetti plecă, rotindu-se pe loc, înapoi pe drumul pe care venise, girofarul albastru scăpărând în vreme ce omul se ducea acasă la cină.

Brunetti urcă pe jos, cu picioarele obosite de atâta sărit în și din bărci, lucru pe care i se părea că-l făcuse toată

ziua, de când îl luase prima barcă de acolo în urmă cu mai bine de douăsprezece ore. Deschise uriașa ușă a clădirii și o închise iute în urma sa. Scările înguste ce șerpuiau încolăcit spre acoperișul clădirii slujeau drept un perfect amplificator de sunete și puteau auzi, chiar și de la etajul patru, ori de câte ori se trântea ușa. Gândul acesta îl apăsă.

Când ajunse la ultima cotitură a scărilor, simți deja mirosul de ceapă, iar asta-l ajută mult să urce mai ușor și ultima rampă. Aruncă o privire la ceasul de la mână înainte să bage cheia în broască. Nouă treizeci. Chiara avea să fie încă trează, așa că putea cel puțin să o sărute de noapte bună și s-o întrebe dacă-și făcuse temele pentru acasă. Dacă era și Raffaele acasă, nici nu se punea problema să doarmă, iar întrebarea sa ar fi inutilă.

— *Ciao, papà,* strigă Chiara din camera de zi.

El își puse jacheta în șifonier și merse de-a lungul coridorului spre camera de zi. Chiara stătea tolănită într-un fotoliu, și își ridică ochii dintr-o carte ce-i stătea deschisă în poală.

Când intră în cameră, aprinse imediat becul veiozei de deasupra ei.

— Vrei să orbești? întrebă el, probabil pentru a șapte suta oară.

— O, *papà,* văd destul cât să citesc.

Brunetti se aplecă spre ea și-o sărută pe obrazul pe care ea i-l întinse.

— Ce citești, îngeraș?

— E-o carte pe care mi-a dat-o mama. E fabuloasă. E despre o guvernantă care merge să lucreze pentru un om și se îndrăgostesc, dar el are o soție nebună încuiată în pod, așa că nu se poate căsători cu ea, chiar dacă sunt

îndrăgostiți până peste cap. Tocmai am ajuns la partea când are loc un incendiu. Sper să ardă de vie.

— Cine, Chiara? întrebă el. Guvernanta sau soția?

— Soția, prostuțule.

— De ce?

— Ca Jane Eyre, zise ea, pocind numele, să se poată căsători cu Mister Rochester, nume pe care-l schimonosi la fel de tare.

Era pe cale să mai pună o întrebare, dar fetița se întorsese la incendiu, așa că intră în bucătărie, unde Paola era aplecată peste ușa deschisă a mașinii de spălat.

— *Ciao,* Guido, zise ea, îndreptându-se de spate. Cina în zece minute.

Îl sărută și se întoarse la aragaz, unde cepele se arămeau într-o baltă de ulei.

— Tocmai am avut o discuție literară cu fiica noastră, spuse el. Îmi explica intriga unui mare clasic al literaturii engleze. Cred că ar fi mai bine pentru ea dacă am forța-o să se uite la telenovelele braziliene de la televizor. E-acolo înăuntru și se roagă ca doamna Rochester să moară în incendiu.

— O, fii serios, Guido, toată lumea își dorește asta când citește *Jane Eyre.*

Amestecă cepele în tigaie și adăugă:

— Păi, cel puțin când o citesc prima dată. Doar mai încolo află ce cotoroanță mică, parșivă și fățarnică e de fapt Jane Eyre.

— Lucruri de-astea le spui studenților tăi? întrebă el, deschizând un dulap și scoțând o sticlă de Pinot Noir.

Ficatul zăcea feliat și-n așteptare pe-o farfurie lângă tigaie. Paola vârî un polonic sub el și răsturnă jumătate din

conținut în tigaie, apoi se dădu în spate pentru ca uleiul încins să nu o stropească. Ridică din umeri. Cursurile de la universitate tocmai se reluaseră și era evident că nu voia să se gândească la studenți în timpul liber.

Amestecând, întrebă:

— Cum a fost căpitanul-doctor?

El scoase două pahare și turnă vin în amândouă. Se sprijini de poliță, îi dădu ei unul, sorbi și răspunse:

— Foarte tânără și foarte agitată.

Văzând că Paola continua să amestece, adăugă:

— Și foarte frumușică.

Auzindu-l, ea sorbi din paharul pe care-l ținea într-o mână și se uită la el.

— Agitată din ce cauză?

Mai luă o gură de vin, ridică paharul la lumină și spuse:

— Nu-i la fel de bun ca acela pe care l-am luat de la Mario, nu-i așa?

— Nu, fu el de acord. Dar vărul tău Mario e așa de ocupat să-și facă un nume în comerțul internațional de vinuri, încât nu are timp să se deranjeze cu comenzi așa de mici ca ale noastre.

— Ar face-o dacă l-am plăti la timp, ripostă ea.

— Paola, fii serioasă. Asta a fost acum șase luni.

— Și-a durat mai mult de șase luni cât l-am făcut să aștepte să fie plătit.

— Paola, îmi pare rău. Credeam că l-am plătit, și-apoi am uitat de asta. Mi-am cerut iertare de la el.

Ea așeză paharul jos și se întoarse la tigaie să mai miște puțin ficatul care se făcea.

— Paola, era vorba de doar două sute de mii de lire. Asta n-o să-l trimită pe vărul tău Mario la căminul săracilor.

— De ce-i spui mereu „vărul meu Mario”?

Brunetti fu cât pe ce să spună: „Fiindcă e vărul tău și-l cheamă Mario”, dar, în schimb, își așeză paharul pe poliță și o cuprinse în brațe. Mult timp, ea rămase țeapănă, încercând să se depărteze de el. Brunetti spori presiunea brațelor în jurul ei și Paola se relaxă, sprijinindu-se de el, și-și culcă fruntea pe pieptul lui.

Rămaseră așa până când ea îl înțepă în coaste cu capătul lingurii și spuse:

— Se arde ficatul.

Îi dădu drumul și-și luă înapoi paharul.

— Nu știu de ce e agitată, dar s-a tulburat văzând cadavrul.

— N-ar fi oricine tulburat să vadă un om mort, mai ales cineva cunoscut lor?

— Nu, a fost mai mult de-atât. Sunt sigur că a fost ceva între ei.

— Ce fel de ceva?

— Felul obișnuit.

— Păi, ai spus că era frumușică.

El zâmbi.

— Foarte frumușică.

Ea zâmbi.

— Și foarte... începu el, căutând cuvântul potrivit.

Cuvântul potrivit nu avea sens.

— Și foarte speriată.

— De ce spui asta? întrebă Paola, ducând tigaia la masă și așezând-o pe-o placă de ceramică. Speriată de ce? Că ar putea fi bănuită că l-a ucis?

El luă fundul de lemn cel mare de lângă aragaz și-l aduse la masă. Se așeză și ridică prosopul de bucătărie așezat peste fundul de lemn, scoțând la iveală jumătatea de roată de *polenta* aurie ce se afla, caldă încă și acum întărită, sub el. Ea aduse o salată și sticla de vin, umplând iar paharele înainte să se așeze.

— Nu, nu cred că de asta, zise el și-și puse cu lingura ficat și ceapă în farfurie, apoi adăugă o bucată mare de *polenta.*

Tăie o bucată de ficat cu furculița, împinse ceapă peste el cu cuțitul și începu să mănânce.

Cum îi era obiceiul, nu spuse nimic până ce nu-și goli farfuria. Când termină ficatul și strângea sosul cu ce-i mai rămăsese din a doua porție de *polenta,* spuse:

— Cred că e posibil să știe – sau să aibă vreo idee – cine l-a ucis. Sau de ce a fost ucis.

— De ce?

— Dacă i-ai fi văzut privirea când a dat cu ochii de el. Nu, nu când a văzut că era mort și că era într-adevăr Foster, ci când a văzut de ce a murit – era în pragul panicii. I s-a făcut rău.

— Rău?

— A vomitat.

— Chiar acolo?

— Da. Ciudat, nu-i așa?

Paola se gândi o vreme înainte să răspundă. Își termină vinul, își mai turnă o jumătate de pahar.

— Da. E-o reacție ciudată în fața morții. Și e doctor?

El încuviință din cap.

— N-are nici o logică. De ce-ar putea să fie speriată?

— Avem ceva la desert?

— Smochine.

— Te iubesc.

— Vrei să spui că iubești smochinele, zise ea și zâmbi.

Erau șase de toate, perfecte și umede, pline de dulceață. El luă cuțitul și începu să descojească una. Când termină, cu zeama curgându-i pe ambele mâini, o tăie în jumătate și-i dădu ei bucata mai mare.

Mare parte din cealaltă o îndesă în gură și-și șterse zeama ce-i curgea pe bărbie. Termină smochina, mai mâncă două, se șterse din nou la gură, se curăță pe mâini cu șervețelul și spuse:

— Dacă-mi dai și un pahar mic de vin de porto, o să mor fericit.

Ridicându-se de la masă, ea întrebă:

— De ce altceva s-ar mai putea teme?

— Cum ai spus și tu, că ar putea fi bănuită că a avut vreo legătură cu moartea lui. Sau fiindcă într-adevăr a avut legătură cu ea.

Paola scoase o sticlă bondoacă de porto, dar înainte să toarne în două pahare minuscule, luă farfuriile de pe masă și le puse în chiuvetă. Când termină, turnă pentru amândoi vin și aduse paharele înapoi la masă. Dulce, acesta prinse din urmă gustul, încă ușor prezent, de smochine. Un om fericit.

— Dar nu cred că e niciuna dintre astea.

— De ce?

El ridică din umeri.

— Nu mi se pare că este o ucigașă.

— Fiindcă e frumușică? întrebă Paola și sorbi din pahar.

Îi veni să răspundă că datorită faptului că era doctor, dar apoi își aminti ce spusese Rizzardi, că persoana care-l

omorâse pe tânăr știuse unde să înfigă cuțitul. Un doctor ar fi știut asta.

— Poate, zise el, apoi schimbă subiectul și întrebă: E aici Raffi?

Se uită la ceasul de la mână. Trecut de zece. Fiul lui știa că trebuia să fie acasă până la zece în zilele de școală.

— Numai dacă n-a venit cât timp am mâncat, răspunse ea.

— Nu, n-a venit, răspunse Brunetti, sigur de răspuns, fără să poată spune de unde.

Era târziu, băuseră o sticlă de vin, mâncaseră niște smochine fenomenale și serviseră un porto perfect. Niciunul dintre ei nu voia să vorbească despre fiul lor. Avea să fie tot acolo și tot al lor și dimineață.

— Să pun astea în chiuvetă în locul tău? întrebă el, referindu-se la veselă, fără să fie convins de întrebare.

— Nu. Le pun eu. Tu du-te și spune-i Chiarei să meargă în pat.

Cu farfuriile s-ar fi descurcat mai ușor.

— S-a stins incendiul? întrebă el când intră în camera de zi.

Fetița nu-l auzi. Era la sute de kilometri și de ani depărtare de el. Stătea adusă de spate în fotoliu, cu picioarele întinse în față. Pe brațul fotoliului erau două cotoare de măr, iar pe podea, lângă ea, era un pachet de biscuiți.

— Chiara, zise el, apoi mai tare: Chiara.

Ea ridică privirea din pagină, nevăzându-l pentru o clipă, apoi dându-și seama că era tatăl ei. Își coborî imediat privirea în pagină, dându-l uitării.

— Chiara, e timpul să mergi în pat.

Ea întoarse pagina.

— M-ai auzit, Chiara? E timpul să mergi în pat.

Încă citind, fetița se ridică din fotoliu sprijinindu-se într-o mână. La capătul paginii, făcu o pauză destul de lungă, să ridice privirea din carte și să-i dea un sărut, apoi plecă, ținând degetul între pagini ca semn. Lui Brunetti îi lipsea curajul să-i spună să nu ia cartea cu ea. Ei bine, dacă avea să se trezească la noapte, îi putea stinge el lumina.

Paola veni în camera de zi. Se aplecă și stinse lumina de lângă fotoliu, luă cotoarele de măr și pachetul de biscuiți și se întoarse în bucătărie. Brunetti stinse lumina și merse de-a lungul coridorului spre dormitor.

• 6 •

Brunetti ajunse la Questura la opt în dimineața următoare, oprindu-se în drum să ia ziarele. Crima ajunsese în pagina unsprezece a lui *Corriere,* care-i alocase doar două paragrafe, nu ajunsese în *La Republica,* destul de logic într-o zi care reprezenta aniversarea unuia dintre cele mai sângeroase bombardamente teroriste din anii '60, dar ajunsese pe prima pagină a celei de-a doua ediții a lui *Il Gazzettino,* în stânga unui articol, acesta cu fotografie, despre trei tineri care muriseră când mașina lor se izbise de un copac de pe marginea autostrăzii naționale dintre Dolo și Mestre.

Articolul spunea că tânărul, al cărui nume scriau că e Michele Fooster, era aparent victima unui jaf. Se bănuia implicarea drogurilor, chiar dacă articolul, în maniera specifică lui *Gazzettino,* nu se sinchisea să specifice de ce se bănuia asta. Brunetti se gândea uneori că era un lucru bun pentru Italia că o presă responsabilă nu se număra printre cerințele intrării lor pe Piața Comună.

Dincolo de ușa principală a Questurei, coada obișnuită de oameni șerpuia până afară din Biroul pentru Străini, plină ochi de imigranți prost îmbrăcați și slab încălțați din Africa de Nord și Europa de Est proaspăt eliberată. Brunetti nu putea niciodată să vadă acea coadă fără un fior de ironie istorică: trei generați din propria sa familie fugiseră din Italia, căutându-și norocul în locuri îndepărtate precum Australia și Argentina. Iar acum, într-o Europă transformată de evenimentele recente, Italia devenise un El Dorado pentru noi valuri de imigranți încă și mai săraci, și mai închiși la culoare. Mulți dintre prietenii lui vorbeau

despre acești oameni cu dispreț, cu dezgust, chiar și cu furie, dar Brunetti nu-i putea niciodată vedea fără să le suprapună imaginea propriilor săi strămoși, stând la cozi asemănătoare, ei înșiși abia îmbrăcați, prost încălțați, vorbind stâlcit limba. Și, aidoma acelor sărmani nefericiți de acolo, dornici să curețe mizeria și să crească progeniturile oricui i-ar plăti.

Urcă scările spre biroul său de la etajul patru, urând bună-dimineața câtorva oameni, înclinând din cap spre alții. Când ajunse la birou, verifică să vadă dacă nu erau hârtii noi pe masa sa de lucru. Nu sosise încă nimic, așa că se consideră liber să-și gestioneze ziua cum găsea de cuviință. Iar asta însemna să se întindă după telefon și să ceară legătura cu secția de carabinieri de la baza americană din Vicenza.

Numărul acesta se dovedi simțitor mai ușor de găsit și, în câteva minute, vorbea cu *maggiore* Ambrogiani, care-i spuse că el fusese pus la conducerea anchetei italiene a crimei lui Foster.

— Italiană? întrebă Brunetti.

— Păi, italiană, dar diferită de investigația pe care americanii o vor conduce ei înșiși.

— Asta înseamnă că vor fi probleme de jurisdicție? întrebă Brunetti.

— Nu, nu cred, răspunse *maggiore*. Voi cei din Veneția, poliția civilă, sunteți la conducerea anchetei de acolo. Dar veți avea nevoie de permisiunea sau de ajutorul americanilor pentru orice veți vrea să faceți aici.

— În Vicenza?

Ambrogiani râse.

— Nu, nu vreau să las impresia asta. Doar aici, la bază. Atâta vreme cât sunteți în Vicenza, orașul, noi carabinierii,

suntem la conducere. Dar odată ce intrați în baza aceasta, ei preiau controlul și americanii sunt cei care vă vor ajuta.

— O spuneți de parcă ați avea îndoieli în privința asta, *maggiore,* zise Brunetti.

— Nu, n-am îndoieli. Absolut deloc.

— Atunci, v-am interpretat greșit tonul.

Dar credea că n-o făcuse, n-o făcuse absolut deloc.

— Aș vrea să vin acolo și să vorbesc cu oamenii care l-au cunoscut, care au lucrat cu el.

— Majoritatea dintre ei sunt americani, spuse Ambrogiani, lăsând în seama lui Brunetti să intuiască posibilitatea dificultăților de comunicare.

— Engleza mea e bunicică.

— Atunci, n-ar trebui să aveți probleme să vorbiți cu ei.

— Când ar fi posibil să vin acolo?

— În dimineața asta? În după-amiaza asta? Oricând doriți, *commissario.*

Din sertarul său de jos, Brunetti scoase un mers al trenurilor și-l frunzări, căutând legătura Veneția-Milano. Pleca un tren într-o oră.

— Pot lua trenul de nouă douăzeci și cinci.

— Bun. Voi trimite o mașină să vă aștepte.

— Mulțumesc, *maggiore.*

— Cu plăcere, *commissario.* Cu plăcere. Abia aștept să vă întâlnesc.

După încă un schimb de politeți, Brunetti puse receptorul la loc în furcă. Apoi se dusese la șifonierul de pe peretele îndepărtat. Îl deschise și începu să vâneze printre lucrurile stivuite și aruncate pe fundul lui: o pereche de bocanci, trei becuri în cutii separate, un prelungitor, câteva reviste vechi și-o servietă din piele maro. Scoase servieta

și-o șterse de praf cu mâna. Ducând-o înapoi la masa de lucru, puse ziarele în ea, apoi adăugă câteva dosare pe care mai trebuia să le citească. Din sertarul din față scoase un exemplar vechi de două săptămâni al revistei *Panorama* și-l aruncă înăuntru.

Drumul îi era cunoscut, de-a lungul traseului spre Milano, printr-un mozaic de lanuri de porumb arse și dureros înnegrite de seceta verii. Se așeză în partea dreaptă a compartimentului pentru a evita soarele pieziș care încă mai răzbătea arzător, chiar dacă era luna septembrie și agresivitatea verii trecuse. La Padova, a doua oprire, zeci de studenți se înghesuiră în tren, purtând cu ei manualele cele noi de parcă ar fi fost talismane magice ce-i vor duce spre un viitor sigur, mai bun. Își aminti sentimentul acela, acea reînnoire anuală a optimismului ce obișnuia să-l pătrundă când urma facultatea, ca și când caietele virgine din fiecare an purtau cu ele promisiunea unui an mai bun, a unui destin mai luminos.

La Vicenza, coborî din tren și se uită de-a lungul peronului după cineva în uniformă. Nevăzând pe nimeni, coborî scările, străbătu tunelul ce trecea pe sub șine și urcă în gară. În fața ei văzu sedanul albastru-închis marcat „Carabinieri”, parcat cu aroganță și inutil pe diagonală în fața gării, șoferul fiind ocupat în egală măsură de-o țigară și de paginile roz ale ziarului *Gazzettino dello Sport*.

Brunetti ciocăni în geamul din spate. Șoferul întoarse apatic capul, își stinse țigara și se întinse în spate să descuie portiera. Când o deschise, Brunetti se gândi la cât de diferite erau lucrurile în Nord. În sudul Italiei, orice carabinier care auzea un sunet neașteptat din spatele mașinii s-ar fi lăsat imediat jos sau s-ar fi ghemuit pe pavaj lângă mașină, cu arma în mână, poate trăgând deja spre

sursa sunetului. Dar aici, în somnoroasa Vicenza, șoferul nu făcu decât să întindă mână, fără nici o întrebare, pentru a-i da drumul străinului în mașină.

— Inspectorul Bonnini? întrebă șoferul.

— *Commissario* Brunetti.

— Din Veneția?

— Da.

— Bună dimineața. O să vă duc la bază.

— E departe?

— Cinci minute.

Spunând asta, șoferul așează ziarul pe scaunul de lângă el, ultimul triumf al lui Schilacci afișat pentru publicul iubitor de fotbal, și băgă în viteză. Fără a se sinchisi să se uite la stânga ori la dreapta, țâșni afară din parcarea gării, intrând direct în traficul ce trecea pe lângă ei. Ocoli orașul, îndreptându-se înapoi spre est, pe direcția din care venise Brunetti.

Brunetti nu mai fusese la Vicenza de cel puțin zece ani, dar și-l amintea drept unul dintre cele mai încântătoare orașe din Italia, centrul lui plin de străzi înguste și răsucite de-a lungul cărora se îngrămădeau *palazzi* în stil renascentist și baroc, amestecate laolaltă fără a ține seama de simetrie, cronologie ori de vreun plan. În loc de asta, cotiră pe lângă un imens stadion de ciment, trecură peste un pod feroviar înalt, apoi de-a lungul uneia dintre noile *viales* care se iviseră peste tot în Italia continentală în semn de recunoaștere a triumfului final al automobilului.

Fără să semnalizeze, șoferul o tăie brusc la stânga și porni în josul unui drum îngust, mărginit pe dreapta de-un zid de ciment acoperit cu sârmă ghimpată. În spatele lui, Brunetti văzu o antenă imensă de comunicații sub formă de

farfurie. Mașina coti într-o curbă largă la dreapta și, în fața lor, Brunetti văzu o poartă deschisă, în dreptul căreia stăteau câțiva paznici înarmați. Erau doi carabinieri în uniformă, cu mitralierele legănându-li-se nebăgate în seamă pe lângă corp, și un soldat american în uniformă de luptă. Șoferul încetini, flutură neglijent din mână spre mitraliere, care îi făcură și ele cu mâna și își aplecară capetele în semn de recunoaștere, apoi urmăriră mașina înăuntrul bazei cu țevile lor expuse. Americanul, observă Brunetti, îi urmări din priviri, dar nu încercă deloc să-i oprească. O întoarcere iute la dreapta, o alta și traseră în fața unei clădiri scunde de ciment.

— Acesta e cartierul nostru general, spuse șoferul. Biroul lui *maggiore* Ambrogiani este al patrulea pe dreapta.

Brunetti îi mulțumi și intră în clădirea joasă. Podeaua părea să fie de ciment, pereții ticsiți de afișiere pe care erau lipite anunțuri atât în engleză, cât și-n italiană. La stânga lui, văzu o tăbliță cu „Secția PM”. Puțin mai departe, văzu o ușă alături de care se afla o placă inscripționată cu numele „Ambrogiani”. Fără nici un titlu, doar numele. Ciocăni, așteptă un „Avanti[13]” strigat și intră. O masă de lucru, două ferestre, o plantă având o nevoie disperată să fie udată, un calendar și, în spatele mesei, un taur de om al cărui gât era într-o revoltă fățișă împotriva gulerului strâmt al cămășii sale de uniformă. Umerii lați întindeau materialul hainei de la uniformă; până și încheieturile mâinilor păreau prea puternic strânse de mâneci. Pe umeri, Brunetti văzu turnul bondoc și steaua de maior. Bărbatul se ridică în picioare când Brunetti păși înăuntru, aruncă o privire la ceasul ce-l strângea de încheietura mâinii și spuse:

— *Commissario* Brunetti?

— Da.

Zâmbetul care umplu fața carabinierului fu aproape angelic în căldura și simplitatea lui. Dumnezeule, omul are gropițe în obraji!

— Mă bucur că ați putut veni taman din Veneția pentru asta.

Dădu ocol mesei de lucru, surprinzător de grațios și trase un scaun în față.

— Poftiți, vă rog să luați loc. Ați vrea puțină cafea? Vă rog, puneți-vă servieta pe masă.

Așteptă răspunsul lui Brunetti.

— Da, mi-ar prinde bine puțină cafea.

Maiorul se duse la ușă, o deschise și-i spuse cuiva din hol:

— Pino, adu-ne două cafele și o sticlă de apă minerală.

Reveni în cameră și-și ocupă locul din spatele mesei.

— Îmi pare rău că n-am putut trimite o mașină până la Veneția să vă aducă, dar e greu în zilele de-acum să primim autorizație să ieșim din provincie. Sper că ați călătorit comod.

Era necesar, Brunetti știa dintr-o lungă experiență, să aloci un timp anume acestui fel de lucruri, să testezi terenul, să iei măsura interlocutorului, iar singurul mod de-a face asta era cu vorbe bune și politețe.

— N-am avut absolut nici o problemă cu trenul. A fost punctual. Padova e plină de studenți.

— Fiul meu e la universitate acolo, spuse Ambrogiani voluntar.

— Adevărat? La ce facultate?

— Medicină, zise Ambrogiani și dădu din cap.

— E-o facultate bună? întrebă Brunetti, sincer interesat.

I se spusese întotdeauna că Universitatea din Padova avea cea mai bună școală de medicină din țară.

— Nu, nu asta-i problema, răspunse maiorul și zâmbi. Nu mă mulțumește alegerea lui de a-și face o carieră de medic.

— Poftim? întrebă Brunetti.

Acesta era visul italian, un polițist cu fiu la medicină.

— De ce?

— Vreau să devină pictor.

Dădu iarăși din cap cu tristețe.

— Dar, în schimb, el vrea să fie doctor.

— Pictor?

— Da, răspunse Ambrogiani.

Apoi, cu un zâmbet care-i aduse gropițele în obraji, adăugă:

— Și nu pictor de case, vopsitor.

Făcu un gest în spatele lui și Brunetti văzu că pereții erau decorați cu mici tablouri, aproape toate peisaje, unele înfățișând ruine de castele, toate lucrate într-un stil delicat ce imita școala napolitană de secol XVIII.

— Ale fiului dumneavoastră?

— Nu, zise Ambrogiani, acela de-acolo.

Arătă cu degetul la stânga ușii, unde Brunetti văzu un portret al unei femei bătrâne care se uita îndrăzneț la privitor, ținând în mână un măr pe jumătate cojit. Îi lipsea delicatețea celorlalte, deși era bun într-un fel convențional, drăguț.

Dacă celelalte ar fi fost pictate de fiul maiorului, Brunetti ar fi înțeles regretul că băiatul alesese să studieze medicina. Dar așa, era limpede că băiatul făcuse alegerea potrivită.

— E foarte bun, minți el. Și celelalte?

— O, eu le-am făcut. Dar cu ani în urmă, când eram student.

Mai întâi gropițele din obraji, iar acum acele tablouri delicate, tandre. Poate că baza aceea americană avea să fie un loc al surprizelor.

Se auzi un ciocănit rapid la ușă, care se deschise înainte ca Ambrogiani să poată răspunde. Un caporal în uniformă intră în cameră, aducând o tavă cu două cafele, pahare și o sticlă de apă minerală. O așează pe masa lui Ambrogiani și plecă.

— Încă e cald ca vara, zise maiorul. E mai bine să bem multă apă.

Se aplecă înainte, îi dădu lui Brunetti cafeaua sa, apoi o luă pe-a lui. După ce le băură și fiecare avea câte un pahar de apă în mână, Brunetti crezu că puteau începe discuția.

— Se știe ceva despre americanul acesta, sergentul Foster?

Ambrogiani îndreptă un deget gras spre un dosar subțirel care stătea pe marginea mesei, aparent dosarul ce-l privea pe americanul mort.

— Nimic. Nu din partea noastră. Americanii nu vor, desigur, să ne dea dosarul pe care-l au ei despre el. Asta, se grăbi el să adauge, dacă au un dosar despre el.

— De ce nu?

— E-o poveste lungă, zise Ambrogiani cu o ușoară ezitare care făcea clar faptul că voia să fie tras de limbă.

Mereu dispus să facă pe plac, Brunetti întrebă:

— De ce?

Ambrogiani își schimbă poziția în scaun, trupul său fiind evident prea mare pentru el. Arătă cu degetul spre

dosar, sorbi din apă, așează paharul jos, arătă iarăși spre dosar.

— Americanii sunt aici, înțelegeți, de când s-a terminat războiului. Sunt în baza aceasta, iar baza a devenit mai mare și continuă să devină tot mai mare. Sunt cu miile și mai sunt și familiile lor.

Brunetti se întrebă care avea să fie rostul acelei lungi introduceri.

— Datorită faptului că sunt aici de atâta timp, și poate fiindcă sunt atât de mulți, au tendința să fie, ei bine, au tendința să vadă baza asta ca aparținându-le, chiar dacă în tratat se spune clar că acesta este încă teritoriu italian. Încă. Parte din Italia.

Își schimbă iarăși poziția.

— Sunt probleme? întrebă Brunetti. Cu ei?

După o pauză lungă, Ambrogiani răspunse:

— Nu. Nu tocmai probleme. Știți cum sunt americanii.

Brunetti auzise asta de multe ori despre germani, slavi, britanici. Toți presupuneau că ceilalți „erau” într-un fel anume, chiar dacă nimeni nu părea să se pună de acord în privința a ceea ce însemna acest lucru mai exact. Ridică bărbia într-un gest iscoditor, îndemnându-l pe maior să continue.

— Nu-i vorba de aroganță, nu tocmai. Nu cred că au încrederea necesară unei aroganțe adevărate, nu așa cum au germanii. E mai mult un simț al proprietății, de parcă toate acestea, toată Italia, ar fi cumva a lor. Ca și cum, pentru că au găsit-o, a devenit a lor.

— Chiar o păzesc? întrebă Brunetti.

Ambrogiani râse.

— Presupun că au păzit-o. După război. Și poate în anii șaizeci. Dar nu-s sigur că, așa cum arată lumea acum, câteva mii de parașutiști din nordul Italiei ar avea cine știe ce importanță.

— Asta cred mulți? întrebă Brunetti. Mă refer la militari, la carabinieri.

— Da, așa cred. Dar trebui să înțelegeți felul cum văd americanii lucrurile.

Pentru Brunetti era o revelație să-l audă pe om că vorbește așa. Într-o țară în care majoritatea instituțiilor publice nu mai erau demne de respect, numai carabinierii reușiseră să-și salveze onoarea și erau încă în general considerați a fi neatinși de corupție. Odată recunoscut lucrul acesta, opinia generală trebuise să ajungă la un compromis și-i transformase pe aceiași carabinieri în calul de bătaie al mitului popular, bufonii clasici care nu înțelegeau niciodată nimic și a căror stupiditate legendară era sursă de veselie pentru întreaga națiie. Și totuși, uite-l pe unul dintre ei, încercând să explice punctul de vedere al celuilalt. Și aparent înțelegându-l. Remarcabil.

— Ce fel de forțe militare avem aici, în Italia? puse Ambrogiani o întrebare evident retorică. Suntem toți voluntari, noi, carabinierii. Dar armata – sunt toți recruți, mai puțin cei câțiva care și-au ales-o drept carieră. Sunt niște copii, optsprezece, nouăsprezece ani, și nu-și doresc să fie soldați mai mult decât își doresc să fie...

Aici făcu o pauză și căută o comparație care să se potrivească realității.

— Apoi vor să spele vasele și să-și facă singuri paturile, ceea ce și trebuie să facă, probabil pentru prima dată în viața lor, cât își satisfac serviciul militar. E-un an și jumătate pierdut, aruncat la gunoi, când ar putea să

muncească sau să studieze. Trec printr-un antrenament brutal și stupid și-și petrec un an brutal și stupid îmbrăcați în uniforme uzate și fără să fie plătiți destul cât să-și poată cumpăra măcar țigările.

Brunetti cunoștea toate acestea. Făcuse și el cele optsprezece luni.

Ambrogiani simți repede interesul scăzut al lui Brunetti.

— Spun asta fiindcă explică modul cum ne văd americanii aici. Băieții lor – și fetele, presupun – sunt toți voluntari. Pentru ei e-o carieră. Lor le place. Sunt plătiți pentru asta, plătiți destul de bine să-și ducă traiul. Și mulți dintre ei sunt mândri de asta. Iar aici, ce văd ei? Băieți care ar prefera să joace fotbal sau să meargă la cinema, dar care trebuie în schimb să facă un serviciu pe care îl disprețuiesc și pe care, prin urmare, îl fac prost. Așa că presupun că suntem toți niște leneși.

— Așa că? întrebă Brunetti, luându-l din scurt.

— Așa că, repetă Ambrogiani, nu ne înțeleg și, prin urmare, ne desconsideră din motive pe care noi nu putem să le înțelegem.

— Dumneavoastră ar trebui să le puteți înțelege. Sunteți un militar, spuse Brunetti.

Ambrogiani ridică din umeri, ca pentru a sugera că, în primul și cel mai important rând, era un italian.

— E-un lucru neobișnuit să nu vă arate un dosar dacă-l au?

— Nu. Au tendința să nu ne ajute prea mult în astfel de lucruri.

— Nu sunt sigur că înțeleg ce vreți să spuneți cu „astfel de lucruri”, domnule maior.

— Crime în care sunt implicați, departe de bază.

Era evident că acesta era cazul tânărului mort în Veneția, dar Brunetti găsi exprimarea ciudată.

— Sunt frecvente?

— Nu, nu tocmai. Cu câțiva ani în urmă, niște americani au fost implicați într-o crimă. Un african. L-au omorât în bătaie cu niște scânduri. Erau beți. Africanul dansa cu o femeie albă.

— Își protejau femeia? întrebă Brunetti, neîncercând să-și ascundă sarcasmul.

— Nu, zise Ambrogiani. Erau negri. Cei care l-au ucis erau negri.

— Ce li s-a întâmplat?

— Doi dintre ei au primit doisprezece ani. Unul a fost găsit nevinovat și eliberat.

— Cine i-a judecat, ei sau noi? întrebă Brunetti.

— Sper norocul lor, noi.

— De ce „spre norocul lor”?

— Fiindcă au fost judecați de-o instanță civilă. Sentințele au fost mai ușoare. Iar acuzația a fost de omor fără premeditare. El i-a provocat, le-a lovit mașina și-a strigat la ei. Așa că judecătorii au decis că ei au răspuns la o amenințare.

— Câți au fost la fața locului?

— Trei soldați și un civil.

— Halal amenințare, zise Brunetti.

— Judecătorii au decis că asta a fost. Și-au luat-o ca atare. Americanii i-ar fi trimis la închisoare pentru douăzeci, treizeci de ani. Nu e de glumă cu justiția militară. Pe deasupra, erau negri.

— Mai contează asta?

O ridicare din umeri. O sprânceană ridicată, încă o ridicare din umeri.

— Americanii vă vor spune că nu contează.

Ambrogiani mai luă o gură de apă.

— Cât de mult veți sta aici?

— Astăzi. Mâine. Mai sunt și alte astfel de cazuri?

— Din când în când. De obicei, rezolvă crimele la bază, le rezolvă ei înșiși, doar dacă nu devin prea mari sau nu încalcă o lege italiană. Atunci avem și noi un cuvânt de spus.

— Cum a fost cu directorul? întrebă Brunetti, amintindu-și un caz care ținuse prima pagină a ziarelor naționale cu câțiva ani în urmă, ceva despre directorul școlii lor gimnaziale care fusese acuzat și condamnat pentru abuz asupra unui copil, caz ale cărui amănunte îi erau foarte încețoșate în amintire.

— Da, cum a fost cu el. Dar de obicei rezolvă lucrurile ei înșiși.

— Nu și de data asta, zise Brunetti simplu.

— Nu, nu și de data asta. Dat fiind că a fost ucis în Veneția, este al vostru, numai al vostru. Dar vor vrea să fie și ei implicați.

— De ce?

— Relații cu publicul, zise Ambrogiani, folosind cuvintele în engleză. Și lucrurile se schimbă. Probabil ei bănuiesc că nu vor mai fi aici mult timp, nici aici și nici altundeva în Europa, așa că nu vor să se întâmple ceva care să le scurteze și mai mult șederea. Nu-și doresc deloc publicitate negativă.

— Pare a fi un jaf, zise Brunetti.

Ambrogiani îi aruncă o privire lungă, egală.

— Când a fost ultima dată omorât un om în timpul unui jaf în Veneția?

Dacă Ambrogiani putea pune întrebarea în felul ăsta, știa și răspunsul.

— Onoare? sugeră Brunetti ca motiv. Ambrogiani zâmbi din nou.

— Dacă ucizi pe cineva din onoare, n-o faci la o sută de kilometri de casă. O faci în dormitor sau la bar, dar nu te duci la Veneția ca s-o faci. Dacă s-ar fi întâmplat aici, ar fi putut fi vorba de sex sau de bani. Dar nu s-a întâmplat aici, așa încât se pare că altul trebuie să fie motivul.

— O crimă nelalocul ei? întrebă Brunetti.

— Da, nelalocul ei, repetă Ambrogiani, plăcându-i evident expresia. Și, prin urmare, mai interesantă.

• 7 •

Maiorul împinse dosarul subțire spre Brunetti cu vârful degetului său bont și-și turnă un alt pahar de apă.

— Uitați aici ce ne-au dat ei. E și-o traducere, dacă aveți nevoie de ea.

Brunetti scutură din cap și deschise dosarul. Pe prima copertă, cu litere roșii, era tipărit: „Foster, Michael, n. 09/28/64, SSN 651431054”. Îl deschise și văzu, atașată pe interiorul primei coperte, o copie xerox a unei fotografii. Contururile acelea precise în alb și negru nu aveau nici o legătură cu fața îngălbenită a morții pe care o văzuse Brunetti pe malul canalului cu o zi în urmă. Înăuntrul dosarului se aflau două pagini dactilografiate care spuneau că sergentul Foster lucra pentru Biroul de Sănătate Publică, că fusese amendat o dată fiindcă nu oprise la un indicator de STOP în bază, că fusese promovat la gradul de sergent cu un an în urmă și că familia lui locuia în Biddeford Pool, Maine.

A doua pagină conținea rezumatul unui interviu luat unui civil italian care lucra în cadrul Biroului de Sănătate Publică și care confirma faptul că Foster se înțelegea bine cu colegii, lucra foarte mult și era politicos și prietenos cu civilii italieni care munceau în birou.

— Nu foarte mult, nu-i așa? întrebă Brunetti, închizând dosarul și împingându-l înapoi spre maior. Soldatul perfect. Muncitor. Ascultător. Prietenos.

— Dar cineva i-a înfipt un cuțit în coaste.

Brunetti își aduse aminte de doctorul Peters și întrebă:

— Nu avea o iubită?

— Din câte știm noi, nu, răspunse Ambrogiani. Dar asta nu înseamnă că nu avea. Era tânăr, vorbea destul de bine italiana. Așa că e posibil.

Ambrogiani făcu pauză un moment și adăugă:

— Doar dacă nu folosea marfa din fața gării.

— Acolo stau ele?

Ambrogiani clătină din cap.

— Dar la Veneția?

Brunetti scutură din cap.

— Nu și de când guvernul a închis bordelurile. Sunt câteva, dar lucrează la hoteluri și nu ne fac nici o problemă.

— Aici stau în fața gării, dar cred că vremurile nu sunt prea bune pentru unele dintre ele. Sunt prea multe femei în zilele de acum dispuse să se ofere, zise Ambrogiani voluntar, apoi adăugă: în numele iubirii.

Fiica lui Brunetti tocmai împlinise treisprezece ani, așa că nu voia să se gândească la ce-ar oferi tinerele femei în numele iubirii.

— Pot sta de vorbă cu americanii? întrebă el.

— Da, așa cred, răspunse Ambrogiani, apoi se întinse după telefon. Le vom spune că sunteți Șeful Poliției din Veneția. O să le placă gradul ăsta, așa c-o să stea de vorbă cu dumneavoastră.

Formă un număr cu o ușurință familiară și, cât așteptă să i se răspundă, trase dosarul înapoi spre el. Destul de agitat, aranjă cele câteva pagini din el și-l așeză drept înaintea sa.

Vorbi în receptor într-o engleză cu accent puternic, dar corectă.

— Bună ziua, Tiffany. Aici maiorul Ambrogiani. E-acolo maiorul? Poftim? Da, aștept.

Puse mâna peste microfon și îndepărtă difuzorul de ureche.

— E-n conferință. Americanii parcă ar trăi în conferințe.

— Ar fi posibil să... – începu Brunetti, dar se opri când Ambrogiani luă mâna de pe microfon.

— Da, mulțumesc. Bună dimineața, domnule maior Butterworth.

Numele figurase în dosar, dar când îl rosti Ambrogiani, sună ca „Budderword”.

— Da, domnule maior. E aici cu mine acum Șeful Poliției venețiene. Da, l-am adus cu elicopterul pentru o zi.

Urmă o pauză lungă.

— Nu, ne poate oferi doar ziua de azi.

Se uită-n jos la ceasul de la mână.

— În douăzeci de minute? Da, va fi acolo. Nu, îmi pare rău, dar nu pot, domnule maior. Trebuie să intru în conferință. Da, mulțumesc.

Așeză receptorul în furcă, puse creionul într-o diagonală perfectă peste coperta dosarului și spuse:

— Vă așteaptă peste douăzeci de minute.

— Și conferința dumneavoastră? întrebă Brunetti.

Ambrogiani alungă ideea cu o fluturare de mână.

— O să fie doar o pierdere de timp. Dacă știu într-adevăr ceva, n-o să vă spună, iar dacă nu știu nimic, atunci n-au cum să vă spună. Așa că nu are rost să-mi pierd timpul mergând.

Schimbând subiectul, maiorul întrebă:

— Cum stați cu engleza?

— Bine.

— Bun, asta va ușura mult lucrurile.

— Cine-i maiorul ăsta?

Ambrogiani repetă numele, planând din nou peste toate consoanele mai ascuțite.

— E ofițerul lor de legătură. Sau, cum spun ei, el „face legătura” – folosi cuvântul englezesc – „dintre ei și noi”.

Surâseră amândoi văzând ușurința cu care engleza le permitea vorbitorilor să transforme un substantiv în verb[14], familiaritate pe care italiana fără-ndoială n-o permitea.

— În ce constă această „legătură”?

— O, dacă avem probleme, vine la noi sau invers, dacă au ei probleme.

— Ce fel de probleme?

— Dacă încearcă cineva să intre pe poartă fără actele de identificare necesare. Sau dacă noi le încălcăm regulile de circulație. Sau dacă ei îl întreabă pe un carabinier de ce cumpără zece kilograme de carne de vită de la supermarketul lor. Lucruri de felul ăsta.

— Supermarket? întrebă Brunetti cu o reală surprindere.

— Da, supermarket. Și pistă de bowling – folosi cuvântul englezesc – și cinematograf și chiar și-un Burger King – rosti numele fără urmă de accent.

Fascinat, Brunetti repetă cuvintele „Burger King” pe același ton pe care un copil ar spune „ponei” dacă i s-ar promite unul.

Auzindu-l, Ambrogiani râse.

— E remarcabil, așa-i? E-o mică lume aici, una ce n-are nici o legătură cu Italia.

Gesticulă spre ce era dincolo de fereastră.

— Acolo afară se întinde America, *commissario.* Asta vom deveni cu toții, cred.

După o pauză scurtă, repetă:

— America.

Exact asta-l aștepta pe Brunetti un sfert de oră mai târziu, când deschise ușile centrului de comandă NATO și urcă cele trei scări spre holul principal. Pereții erau împodobiți cu postere ale unor orașe fără nume, care, datorită înălțimii și uniformității zgârie-norilor lor, trebuiau să fie americane. Acea națiie era puternic proclamată și în multele tăbliițe care interziceau fumatul și în anunțurile ce acopereau avizierele de pe toți pereții.

Podeaua de marmură era singura trăsătură italiană. După cum fusese îndrumat, Brunetti urcă scările din fața sa, coti la dreapta în capăt și intră în al doilea birou de pe stânga. Încăperea în care păși era împărțită de ziduri despărțitoare mari cât un stat de om, iar pereții, aidoma celor de la parter, erau acoperiți cu afișiere și anunțuri imprimate. Lipite de unul dintre ei erau două fotolii acoperite cu ceea ce părea a fi un plastic cenușiu și gros. La o masă din apropierea ușii, pe dreapta, stătea o femeie tânără ce nu putea fi decât americancă. Avea păr blond tuns cu breton scurt deasupra ochilor albaștri, dar ajungându-i la spate aproape până la talie. Pe nas i se întindea o spuzeală de pistrui, iar dinții ei aveau acea perfecțiune comună majorității americanilor și celor mai avuți dintre italieni. Se întoarse spre el cu un zâmbet luminos; buzele i se ridicară la colțuri, dar ochii îi rămaseră ciudat de inexpresivi și neinteresați.

— Bună dimineața, zise el, întorcându-i zâmbetul. Numele meu este Brunetti. Cred că domnul maior mă așteaptă.

Femeia ieși de după masa de lucru, expunând un corp la fel de perfect ca dinții și intră printr-o deschizătură a zidului despărțitor, deși ar fi putut la fel de bine să dea un telefon sau să fi strigat pe deasupra lui. De cealaltă parte a

peretelui, Brunetti auzi cum vocii ei îi răspunse o alta mai groasă. După câteva secunde, femeia apăru în deschizătură și-i făcu semn:

— Aici înăuntru, vă rog, domnule.

În spatele mesei de scris ședea un tânăr blond care părea că abia trecuse de douăzeci de ani. Brunetti se uită la el și, la fel de repede, își feri privirea, căci bărbatul părea să strălucească, să scânteieze. Când se uită înapoi, Brunetti văzu că nu era vorba de radiații luminoase, ci doar de tinerețe, sănătate și uniforme îngrijite de altcineva decât el însuși.

— Șeful Brunetti? zise el și se ridică în picioare în spatele pupitrului.

Lui Brunetti, bărbatul îi lăsa impresia că tocmai ieșise de sub duș sau din cadă: pielea lui era întinsă, strălucitoare, de parcă tocmai lăsase jos lama de ras ca să-i strângă lui mâna. Cât dădură mâinile, Brunetti îi observă ochii de-un albastru clar, translucid, culoarea pe care o avusese laguna cu douăzeci de ani în urmă.

— Sunt foarte bucuros că ați putut veni din Veneția să vorbiți cu noi, șefule Brunetti, sau sunteți cumva *questore*?

— *Vice-questore,* zise Brunetti, oferindu-și singur o promovare în speranța că-i va asigura un acces mai mare la informații.

Observă că pe biroul maiorului Butterworth se aflau cutii pentru corespondențe; cutia celor primite era goală, a celor de expediat era plină.

— Vă rog să luați loc, zise Butterworth și așteptă ca Brunetti să se așeze înainte să-și reia și el locul.

Americanul scoase un dosar din sertarul din față, acesta doar puțin mai gros decât cel pe care-l avusese Ambrogiani.

— Ați venit în legătură cu sergentul Foster, nu-i așa?

— Da.

— Ce ați dori să aflați?

— Aș dori să aflu cine l-a omorât, zise Brunetti impasibil.

Butterworth ezită o clipă, neștiind cum să ia remarca, apoi se hotărî s-o trateze ca pe-o glumă.

— Da, zise el, râsul firav abia trecându-i de buze, tuturor ne-ar plăcea să aflăm asta. Dar nu sunt sigur că avem vreo informați care să ne ajute să aflăm cine a făcut-o.

— Ce informații aveți?

Bărbatul împinse dosarul spre Brunetti. Chiar dacă știa că avea să conțină aceleași materiale pe care tocmai le văzuse, Brunetti îl deschise și citi din nou paginile. Dosarul acesta conținea o altă fotografie față de cea pe care o văzuse în celălalt. Pentru prima dată, chiar dacă-i văzuse chipul mort și trupul despuiat, Brunetti își formă o idee clară a felului cum arătase tânărul. Mai chipeș în fotografia aceasta, Foster avea aici o mustață scurtă pe care și-o răsese cândva înainte să fie ucis.

— Când a fost făcută fotografia aceasta?

— Probabil când a intrat în serviciul militar.

— Cât timp a trecut de atunci?

— Șapte ani.

— De cât timp era aici, în Italia?

— De patru ani. De fapt, tocmai a re-aplicat pentru a rămâne aici.

— Mă scuzați? zise Brunetti.

— S-a reînregistrat. Pe o perioadă de încă trei ani.

— Și-ar fi rămas aici?

— Da.

Amintindu-și ceva ce citise în dosar, Brunetti întrebă:

— Cum a învățat italiana?

— Pardon? zise Butterworth.

— Dacă avea aici un post cu normă întreagă, nu-i mai rămânea mult timp să învețe o limbă nouă, explică Brunetti.

— *Tanti di noi parliamo Italiano*[15], răspunse Butterworth într-o italiană cu accent puternic, dar inteligibilă.

— Da, desigur, zise Brunetti și zâmbi, așa cum credea că se aștepta din partea sa, văzând capacitatea maiorului de-a vorbi italiana. Locuia aici? Sunt cazărmi aici, nu-i așa?

— Da, sunt, răspunse Butterworth. Dar sergentul Foster avea propriul lui apartament în Vicenza.

Brunetti știa că apartamentul fusese deja cercetat, așa că nu se deranjă să întrebe asta.

— Ați găsit ceva?

— Nu.

— Ar fi posibil să arunc și eu o privire în el?

— Nu sunt sigur că e necesar, zise repede Butterworth.

— Nici eu nu sunt sigur că e necesar, spuse Brunetti cu un zâmbet mic. Dar mi-ar plăcea să văd unde locuia.

— Nu e-o procedură obișnuită să-l vedeți.

— Nu mi-am dat seama că pe-aici există o procedură obișnuită, zise Brunetti.

Știa că fie carabinierii, fie poliția din Vicenza i-ar putea cu ușurință autoriza inspecția apartamentului, dar el voia, cel puțin în acel punct al investigației, să rămână în termeni cât mai buni posibil cu toate autoritățile implicate.

— Presupun că s-ar putea aranja, se arătă îngăduitor Butterworth. Când ați vrea să-l vedeți?

— Nu e nici o grabă. În după-amiaza asta. Mâine.

— N-am știut că aveți de gând să vă întoarceți mâine, *vice-questore*.

— Numai dacă nu termin azi totul, domnule maior.

— Ce altceva mai voiați să faceți?

— Aș vrea să discut cu câțiva dintre oamenii care l-au cunoscut, care au lucrat cu el.

Brunetti observase printre hârtiile din dosar că victima urmase cursurile universitare la bază. Asemenea romanilor, acești noi făuritori de imperii își purtau cu ei școlile.

— Poate cu oamenii care au mers la universitate cu el.

— Presupun că s-ar putea aranja ceva, deși recunosc că nu văd rostul acestui lucru. Ne vom ocupa noi de această parte a investigației.

Făcu o pauză, așteptându-l parcă pe Brunetti să-l provoace. Când Brunetti nu spuse nimic, Butterworth întrebă:

— Când ați prefera să-i vedeți apartamentul?

Brunetti aruncă o privire la ceasul de la mână.

Era aproape ora prânzului.

— Poate cândva în după-amiaza aceasta. Dacă mi-ați putea spune unde este apartamentul, l-aș putea pune pe șoferul meu să mă ducă acolo pe drumul de întoarcere la gară?

— Ați vrea să vă însoțesc, *vice-questore*?

— Sunteți foarte amabil, domnule maior, dar nu cred că va fi necesar. Dacă-mi dați doar adresa...

Maiorul Butterworth trase spre el un carnețel și, fără să fie nevoie să deschidă dosarul pentru a o afla, scrise o adresă și i-o dădu lui Brunetti.

— Nu e departe de aici. Sunt sigur că șoferul dumneavoastră nu va întâmpina dificultăți s-o găsească.

— Mulțumesc, domnule maior, zise Brunetti și se ridică în picioare. Ați avea vreo obiecție dacă aș petrece câtva timp aici la bază?

— La post, răspunse imediat Butterworth. Acesta-i un post. Forțele Aeriene au baze. Noi avem posturi în Armată.

— A, înțeleg. În italiană, ambele sunt baze. Ar fi în ordine dacă aș mai rămâne aici o vreme?

După o ezitare de numai un moment, Butterworth spuse:

— Nu văd nici o problemă în asta.

— Iar apartamentul, domnule maior? Cum voi intra în el?

Maiorul Butterworth se ridică în picioare și ieși de după masa de lucru.

— Avem doi oameni acolo. O să-i sun să-i anunț de venirea dumneavoastră.

— Mulțumesc, domnule maior, spuse Brunetti, îndreptându-se de spate și întinzând mâna.

— Pentru nimic. Mă bucur că pot fi de ajutor în problema asta.

Strânsoarea lui Butterworth era puternică, plină de forță. Dar, observă Brunetti când își strânseră mâinile, americanul nu ceru să-i comunice ceea ce ar fi putut descoperi despre decedat.

Blonda nu mai era la masa ei de scris în biroul de afară. Monitorul computerului ei licărea pe-o parte a pupitrului, la fel de inexpresiv cum fusese și expresia ei facială.

— Încotro, domnule? întrebă șoferul când Brunetti intră în mașină.

Îi dădu foaia de hârtie pe care se afla adresa lui Foster.

— Știi unde e asta?

— Borgo Casale? Da, domnule. E-n spatele stadionului de fotbal.

— Nu pe acolo am venit?

— Ba da, domnule. Am trecut chiar pe lângă ea venind încoace. Ați vrea să mergeți acolo acum?

— Nu, nu încă. Aș vrea să mănânc ceva mai întâi.

— N-ați mai fost pe aici, domnule?

— Nu, n-am fost. Tu ești aici de mult?

— De șase ani. Dar sunt norocos că am fost trimis aici. Familia mea e din Schio, explică el, numind un oraș aflat la distanță de aproximativ o jumătate de oră.

— E foarte ciudat, nu-i așa? întrebă Brunetti, gesticulând cu o mână spre clădirile din jurul lor.

Șoferul clătină din cap.

— Ce altceva se mai află aici în afară de birouri? *Maggiore* Ambrogiani a pomenit de-un supermarket.

— Și-un cinematograf și o piscină de înot, o bibliotecă, școli. E-un întreg oraș. Au până și propriul lor spital.

— Câți americani sunt aici? întrebă Brunetti.

— Nu sunt sigur. În jur de cinci mii, cu soțiile și copiii lor cu tot, cred.

— Îți place de ei? întrebă Brunetti.

Șoferul ridică din umeri.

— Ce să nu-ți placă? Sunt prietenoși.

Cu greu sunase ca o recomandare entuziastă. Schimbând subiectul, șoferul întrebă:

— Ce ziceți de prânz, domnule? Preferați să mâncați aici sau în afara bazei?

— Tu ce propui?

— Mensa[16] italiană e cel mai bun loc. Puteți servi ceva acolo.

Auzind asta, Brunetti se întrebă ce serveau americanii în propriile lor săli de mese. Nituri?

— Dar e închis astăzi. Grevă.

Ei bine, asta era dovadă că localul era într-adevăr italian, chiar și într-un dispozitiv militar american.

— Altceva nu mai este?

Fără să răspundă, șoferul băgă în viteză și porni mașina de lângă trotuar. Brusc, făcu o întoarcere strânsă și se îndreptă înapoi spre drumul principal care despărțea în două postul militar. Făcu o serie de cotituri pe după clădiri și-n spatele mașinilor, dintre care niciuna nu-i spuse nimic lui Brunetti, și opri curând în fața unei alte clădiri joase de ciment.

Brunetti se uită afară pe geamul portierei din spate și văzu că erau opriți pe diagonală în fața unghiului drept făcut de fațadele a două magazine. Deasupra unei uși de sticlă, văzu scris „Food Mall”. Nu asta le fac leii prăzii lor? Cealaltă firmă spunea: „Baskin Robbins”. Câtuși de puțin optimist, Brunetti întrebă:

— Cafea?

Șoferul înclină din cap spre a doua ușă, evident nerăbdător ca Brunetti să coboare din mașină. Când o făcu, șoferul se lăsă pe spate în scaun și spuse: „Mă întorc în zece minute”. Închise portiera și porni brusc, lăsându-l pe Brunetti pe trotuar, simțindu-se ciudat de abandonat și de străin. La dreapta celei de-a doua uși putea acum să vadă o placă pe care scria: „Capucino Bar”, cel care o scrisese fiind evident un american.

Înăuntru, îi ceru femeii din spatele tejghelei o cafea, apoi, știind că nu avea nici o șansă să ia prânzul, ceru o

brioșă. Arăta ca o prăjitură, avea aspectul unei prăjituri, dar la gust era ca o bucată de carton. Puse bancnote de trei mii de lire pe tejghea. Femeia se uită la ele, ridică ochii la el, le luă, apoi puse pe tejghea aceleași monede pe care el le găsise în buzunarele victimei. Preț de-o clipă, Brunetti se întrebă dacă femeia nu încerca să-i transmită un semnal tainic, dar o privire mai atentă aruncată chipului ei îi spuse că tot ce făcea ea era să-i dea restul cuvenit.

Plecă din local și se duse să stea afară, mulțumindu-se să ia temperatura postului cât aștepta întoarcerea șoferului. Se așeză pe-o bancă în fața magazinelor și privi oamenii care treceau pe lângă el.

Câțiva îi aruncară priviri, cum stătea acolo, îmbrăcat la costum și cravată, evident nelalocul lui printre ei. Mulți dintre cei care trecură pe lângă el, bărbați și femei deopotrivă, purtau uniforme. Majoritatea celorlalți purtau pantaloni scurți și tenișii și multe dintre femei, prea adesea cele care n-ar fi trebuit, purtau topuri mulate. Păreau îmbrăcați fie pentru război, fie pentru plajă. Majoritatea bărbaților erau în formă și puternici; majoritatea femeilor erau enorm, îngrozitor de grase.

Mașinile treceau încet pe stradă, șoferii lor căutând locuri de parcare: mașini mari, mașini japoneze, mașini cu aceleași plăcuțe de înmatriculare cu acronimul AFI. Majoritatea aveau geamurile ridicate, în vreme ce din interiorul lor cu aer-condiționat tuna muzică rock în trepte diferite de intensitate sonoră.

Se plimbau alene, afabili și prietenoși, salutându-se reciproc și schimbând cuvinte plăcute, simțindu-se întru totul acasă în micuțul lor sat american de acolo, din Italia.

Zece minute mai târziu, șoferul opri în fața lui. Brunetti urcă pe bancheta din spate.

— Ați vrea să mergeți acum la adresa aceea, domnule? întrebă șoferul.

— Da, zise Brunetti puțin sătul de America.

Conducând mai repede ca mașinile celelalte din bază, se îndreptară spre poarta principală și trecură prin ea. Afară, cotiră la dreapta și porniră înapoi spre oraș, trecând din nou peste podul feroviar. La baza lui, virară la stânga, apoi la dreapta și opriră în fața unei clădiri cu cinci etaje dispusă cu câțiva metri mai în spate față de stradă. În fața porții văzură parcat un jeep verde-închis, pe scaunele din față șezând doi soldați în uniformă americană. Brunetti se apropie de ei. Unul dintre soldați coborî din mașină.

— Sunt *commissario* Brunetti din Veneția, zise el, reluându-și gradul adevărat, apoi adăugă: Maiorul Butterworth m-a trimis aici să arunc o privire la apartamentul lui Foster.

Poate că nu ăsta era adevărul, dar în mod cert era pe-aproape.

Soldatul schiță ceva ce-ar fi putut fi un salut, duse mâna în buzunar și-i înmână lui Brunetti un set de chei.

— Cea roșie e de la ușa din față, domnule, zise soldatul. Apartamentul 3B, la etajul trei. Liftul e pe dreapta cum intrați.

Înăuntrul clădirii, Brunetti luă liftul, simțindu-se încorsetat și stânjenit în spațiul acela strâmt. Ușa apartamentului 3B era exact în fața liftului și se deschise ușor cu cheia.

O împinse și observă obișnuitele podele de marmură. Ușile se deschideau din coridorul central la capătul căruia se găsea o altă ușă întredeschisă, încăperea din dreapta era o baie, cea de pe stânga o bucătărie mică. Amândouă erau curate, obiectele din ele bine ordonate. Observă însă că-n

bucătărie erau un frigider enorm și-un aragaz mare cu patru arzătoare, alături de care stătea o mașină de spălat la fel de supradimensionată, amândouă aparatele electrice fiind alimentate de la un transformator care reducea curentul italian de 220 de wați în cel american de 110. Aduseseră oare toate acele aparate cu ei taman din America? În bucătărie mai rămânea puțin loc pentru o masă mică și joasă, lângă care se aflau doar două scaune. Pe perete, era montat boilerul pe gaz care părea să ofere deopotrivă apă caldă și căldură pentru caloriferele din apartament.

Ușile următoare se deschideau în două dormitoare. Într-unul era un pat dublu și un dulap mare. Celălalt fusese transformat într-un birou și conținea o masă de lucru cu o tastatură de computer și-un monitor atașat la o imprimantă. Rafturile adăposteau cărți și un echipament stereo, sub care era aranjat cu grijă un rând de compact discuri. Verifică volumele: majoritatea păreau să fie manuale, restul, cărți despre călătorie și – era oare posibil? – religie. Luă din raft câteva dintre acestea și aruncă o privire mai atentă. *Viața creștină într-o epocă a îndoielii, Transcendența spirituală* și *Iisus: viața ideală.* Autorul celei din urmă era reverendul Michael Foster. Tatăl lui?

Muzica era, credea el, rock. Recunoscu unele dintre nume, căci îi auzise pe Raffaele și Chiara pomenindu-le; se îndoia că ar fi recunoscut muzica.

Porni CD player-ul și apăsă tasta „Eject” de pe panoul de control. Ca un pacient care-i arată doctorului limba, acesta se deschise și scoase tăvița pentru CD. Goală. O închise și opri aparatul. Porni amplificatorul și casetofonul. Luminițele panoului se luminară, arătând că funcționau

amândouă. Le închise. Porni computerul, urmărind literele cum apăreau pe ecran, apoi îl închise.

Hainele din dulap nu erau nici ele mai grăitoare. Găsi trei uniforme complete, cu sacourile încă în pungile de plastic de la spălătorie, fiecare aranjat cu grijă lângă o pereche de pantaloni verde-închis. Pe stativ mai erau și câteva perechi de blugi frumos împăturiți pe umerașe, trei sau patru cămăși și-un costum albastru fabricat dintr-un material sintetic. Aproape fără băgare de seamă, Brunetti verifică buzunarele sacoului și ale tuturor pantalonilor, dar nu era nimic; nici urmă de mărunțiș, hârtii, pieptene. Fie sergentul Foster era un tânăr foarte ordonat, fie americanii fuseseră acolo înaintea lui.

Se duse înapoi în baie, luă capacul rezervorului de toaletă, se uită înăuntru și văzu că era gol, apoi îl puse la loc. Deschise ușa dulăpiorului de medicamente din spatele oglinzii, deschise o sticlă sau două.

În bucătărie, deschise partea de sus a frigiderului supradimensionat. Gheață. Nimic altceva. Jos, câteva mere, o sticlă destupată de vin alb și niște brânză învechită într-un ambalaj de plastic. Cuptorul conținea doar trei tigăi goale; mașina de spălat era goală. Se întoarse cu spatele la blatul bufetului și se uită încet de jur împrejurul încăperii. Din sertarul de sus de sub polița bufetului scoase un cuțit, apoi trase unul dintre scaunele de lemn de la masă și-l așeză sub boiler. Se urcă pe scaun și folosi cuțitul să slăbească șuruburile care țineau prins panoul din față al boilerului. Pe măsură ce se desfăceau, le aruncă în buzunarul sacoului. Când îl scoase și pe ultimul, vârî cuțitul în buzunar și mișcă panoul dintr-o parte în cealaltă până ce rămase cu el în mână. Îl puse jos pe scaun, sprijinindu-l cu piciorul.

Două pungi de plastic erau lipite de interiorul peretelui boilerului. Conțineau o pudră fină și albă, în jur de-un kilogram, cântări el. Își scoase batista din buzunar și, înfășurându-și mâna cu ea, trase mai întâi o pungă, apoi pe cealaltă. Doar ca să fie sigur de ceea ce știa deja, desfăcu una dintre ele, își umezi vârful degetului arătător și atinse cu el pudra. Când puse degetul în gură, simți înțepătura ușor metalică, inconfundabilă a cocainei.

Se aplecă și așeză cele două pungi pe poliță. Apoi ridică și puse panoul frontal la locul lui, având grijă să-l suprapună perfect cu găurile din corpul boilerului. Încet, potrivi cele patru șuruburi și le strânse la loc. Cu grijă, roti adânciturile șuruburilor de sus în poziție perfect orizontală, pe cele două de jos în poziție verticală la fel de precisă.

Aruncă o privire la ceasul de la mână. Se afla înăuntrul apartamentului de cincisprezece minute. Americanii avuseseră la dispoziție o zi și jumătate să-l cerceteze; poliția italiană avusese la fel de mult timp. Și totuși Brunetti găsise cele două pungi în mai puțin de-un sfert de oră.

Deschise ușa unuia dintre dulapurile de pe perete și văzu doar trei sau patru farfurii întinse. Se uită sub chiuvetă și găsi ce voia, două pungi de plastic. Acoperindu-și din nou mâna cu batista, puse câte o pungă de cocaină în fiecare dintre cele două pungi de plastic mai mari și le vârî în buzunarele interioare ale sacoului său. Șterse cuțitul de mâneca sacoului și-l puse la loc în sertar, apoi folosi batista să șteargă orice amprente de pe suprafața boilerului.

Părăsi apartamentul, încuind ușa în urma sa. Afară, se apropie de soldații americani din jeep, zâmbindu-le reconfortant.

— Mulțumesc, zise el și îi înmână cheia înapoi celui care i-o dăduse.

— Ei bine? întrebă soldatul.

— Nimic. Voiam doar să văd cum trăia.

Dacă soldatul era surprins de răspunsul lui Brunetti, nu lăsă deloc să se vadă.

Brunetti se duse înapoi la mașina sa, urcă și-i spuse șoferului să-l ducă la gară. Luă trenul intercity de trei și un sfert de la Milano și se pregăti să-și petreacă drumul de întoarcere la Veneția așa cum și-l petrecuse pe cel de plecare, stând și uitându-se pe geamul trenului, reflectând la motivul pentru care ar fi putut fi ucis un tânăr soldat american. Dar acum avea un nou gând de adăugat la acesta: de ce să-i fi fost puse droguri în apartament după moartea sa? Și cine să le fi pus acolo?

• 8 •

Când trenul ieșea din gara Vicenza, Brunetti merse către partea din față, căutând un compartiment gol la clasa întâi. Cele două pungi de plastic îi îngreunau buzunarele, iar el stătea gârbovit într-o încercare de-a le ascunde forma. În cele din urmă, în primul vagon, găsi un compartiment gol și se așeză lângă geam, apoi se ridică să închidă ușa. Își așeză servieta pe scaunul de lângă el și cumpăni dacă să transfere sau nu pungile în ea. În timp ce se gândea, ușa compartimentului fu deschisă brusc de-un om în uniformă. Preț de-o clipă halucinantă, Brunetti își văzu cariera în ruină, el însuși la închisoare, dar apoi omul îi ceru biletul și Brunetti se simți de parcă ar fi fost salvat.

După plecarea controlorului, nu mai îndrăzni să ducă mâna sub sacou sau să verifice cu coatele dacă pungile mai erau la locul lor. Trebuia deseori să aibă de-a face cu drogurile în profesia lui, dar știa destule cât să-și dea seama că avea asupra sa cel puțin câteva sute de milioane de lire în fiecare buzunar: un apartament nou într-unul și-n celălalt o pensionare înainte de termen. Ideea era puțin atractivă pentru el. Ar fi dat cu bucurie la schimb ambele pungi ca să afle cine le pusese acolo unde le găsise. Chiar dacă nu știa cine, motivul era destul de limpede: ce motiv mai bun pentru crimă decât drogurile și traficul cu droguri și ce dovadă mai bună a implicării în lumea drogurilor decât prezența unui kilogram de cocaină ascuns în casa unui om? Și cine să-l găsească mai bine ca un polițist din Veneția, care, numai datorită geografiei, nu era posibil să fi fost implicat în crimă sau să aibă vreo legătură cu victima?

Și-n ce-ar fi putut fi implicat tânărul soldat ca un kilogram de cocaină să fie folosit pentru a distrage atenția?

La Padova, o femeie în vârstă intră în compartiment și se așează, apoi citi o revistă până la gara Mestre, unde coborî fără să-i fi adresat o vorbă sau să se fi uitat măcar la Brunetti. Când trenul intră în gara Veneția, Brunetti își luă servieta și coborî, verificând să vadă dacă vreunul dintre cei care urcase în tren la Vicenza nu cobora acum odată cu el. În fața gării, o luă la dreapta spre barca numărul unu, ajunse până la docul de acostare, apoi se opri și se uită în spate la ceasul montat pe-o parte a gării. Brusc, schimbă direcția și străbătu *piazza* din fața gării către docul unde oprea barca numărul doi. Nu-l urmări nimeni.

Câteva minute mai târziu, barca veni din dreapta și el fu singurul care urcă. La patru treizeci, erau puțini oameni la bord. Coborî scările și trecu prin cabina din spate, ieșind pe puntea de la pupa, unde era singur. Barca se desprinse de la mal și trecu pe sub podul de la Scalzi, o luă de-a lungul Marelui Canal, către Rialto, ultimul loc unde se oprea.

Prin ușile de sticlă, Brunetti văzu că cei patru oameni care stăteau în cabina interioară erau toți ocupați să-și citească ziarele. Își așeză servieta pe scaunul de lângă el, propti clapeta deschisă și vârî mâna în buzunarul interior, scoțând una dintre pungi. Cu băgare de seamă, atingându-i numai colțurile, o desfăcu. Întorcându-se pe-o parte pentru a examina mai bine fațada Muzeului de Istorie Naturală, își vârî mâna sub balustradă și goli pudra albă în apele canalului. Strecură punga goală în servietă și repetă procedeul cu a doua. În timpul epocii de aur a Celei mai Liniștite Republici, dogele obișnuia să execute o ceremonie anuală elaborată, aruncând un inel de aur în apele Marelui Canal pentru a celebra unirea dintre oraș și apele care-i

dădeau viață, avuție și putere. Dar niciodată, își spuse Brunetti, nu li se oferise apelor cu bună știință o avuție atât de mare.

De la Rialto, merse pe jos înapoi la Questura și se duse direct la laborator. Bocchese era acolo, ascuțind o pereche de foarfece la una dintre multele mașinării pe care numai el părea capabil să le manevreze. Închise mașinăria când îl văzu pe Brunetti și așeză foarfecele pe tejghea în fața sa.

Brunetti puse servieta lângă foarfece, o deschise și scoase, având grijă să le atingă doar colțurile, cele două pungi de plastic. Le așeză lângă foarfece.

— Poți verifica dacă nu sunt amprentele americanului pe astea? întrebă el.

Bocchese aprobă din cap.

— O să vin eu aici jos ca să-mi spui, bine? zise Brunetti.

Tehnicianul aprobă iarăși din cap.

— Așa stau lucrurile, ei?

— Da.

— Ați vrea să fac pierdute pungile după ce le caut de amprente? întrebă Bocchese.

— Ce pungi?

Bocchese se întinse după foarfece.

— De-ndată ce termin cu asta, zise el.

Apăsă un buton și roata mașinăriei prinse din nou viață, învârtindu-se. Mulțumirile murmurate de Brunetti fură înghițite de scrâșnetul ascuțit al metalului frecat de metal când Bocchese se întoarse la ascuțitul foarfecelor.

Hotărând că ar fi mai bine să plece și să discute cu Patta decât să i se spună s-o facă, Brunetti o luă pe scările din față și se opri în fața ușii superiorului său. Ciocăni, auzi un

sunet și deschise ușa, dar își dădu seama cu întârziere că sunetul pe care-l auzise nu fusese o invitație de-a intra.

Scena era un amestec de clișeu caricatural și cel mai urât coșmar al oricărui birocrat: în fața geamului, cu cei doi nasturi de sus ai bluzei desfăcuți, stătea Anita de la Biroul pentru Străini; doar la un pas de ea, dându-se în spate, era un *vice-questore* Patta roșu la față. Brunetti apucă să vadă toate astea dintr-o scurtă privire și-și scăpă servieta pe jos, încercând să-i ofere Anitei timp să se întoarcă spre geam, cu spatele la ei, și să-și încheie bluza. Cât se aranjă ea, Brunetti îngenunche să-și adune hârtiile ce i se împrăștiaseră din servietă, iar Patta se duse să se așeze în spatele mesei de lucru. Anitei îi luă să-și încheie bluza atât cât îi luă lui Brunetti să-și îndese hârtiile înapoi în servietă.

Când totul era din nou la locul cuvenit, Patta zise, folosind formula de politețe:

— Vă mulțumesc, *signorina*. Am să vă trimit hârtiile astea de-ndată ce le semnez.

Femeia clătină din cap și porni spre ușă. Când trecu pe lângă Brunetti, îi făcu cu ochiul și-i oferi un zâmbet uriaș, lucruri pe care el le ignoră.

După ce plecă, Brunetti se apropie de biroul lui Patta.

— Tocmai m-am întors din Vicenza, domnule. De la baza americană.

— Da? Ce-ai aflat? întrebă Patta cu fața încă răvășită de roșeața pe care Brunetti se forța s-o ignore.

— Nu cine știe ce. Am aruncat o privire la apartamentul lui.

— Ai găsit ceva?

— Nu, domnule. Nimic. Aș vrea să mă întorc acolo mâine.

— De ce?

— Ca să vorbesc cu unii dintre oamenii care l-au cunoscut.

— Ce importanță mai au toate astea? E limpede că ăsta-i un caz simplu de jaf care-a mers prea departe. Cui îi pasă cine l-a cunoscut sau ce-au ei de spus despre el?

Brunetti recunoscu semnele indignării crescânde a lui Patta. Dacă era lăsat să-și facă de cap, avea să ajungă chiar să-i interzică lui Brunetti să-și continue investigația la Vicenza. Pentru că un simplu jaf era cea mai convenabilă explicație, avea să fie cea spre care Patta urma să-și îndrepte speranțele și, prin urmare, investigația.

— Sunt sigur că aveți dreptate, domnule. Dar mă gândeam că, până să-l găsim pe făptaș, nu strică să dăm impresia că sursa crimei se află în afara orașului. Știți cum sunt turiștii. Orice lucrușor îi sperie și-i fac să păstreze distanța.

Scăzuse oare vizibil roșeața lui Patta la replica asta, ori era doar în imaginația lui?

— Mă bucur să văd că ești de acord cu mine, *commissario*.

După o pauză ce nu putea fi numită decât apăsătoare, Patta adăugă:

— Măcar o dată.

Întinse o mână bine manichiurată și îndreptă dosarul din mijlocul mesei sale.

— Crezi că există vreo legătură cu Vicenza?

Brunetti făcu o pauză înainte să răspundă, încântat de ușurința cu care Patta îi transfera lui responsabilitatea hotărârii.

— Nu știu, domnule. Dar nu cred că ne-ar strica nouă, celor de aici, dacă am lăsa impresia că ar exista.

Pauza cu care superiorul lui întâmpină această idee fu artistică, ezitarea sa în fața oricărei nereguli de procedură fiind într-un echilibru perfect cu dorința sa de-a nu lăsa nici o piatră neîntoarsă în căutarea adevărului. Își scoase stiloul Mont Blank Meisterstück din buzunarul de la piept, deschise dosarul și semnă cele trei pagini de acolo, reușind să facă fiecare repetare a numelui cu mai mare grijă și, în același timp, mai hotărât.

— Bine, Brunetti, dacă tu crezi că asta-i cea mai bună cale de-a gestiona ancheta, du-te din nou la Vicenza. Nu ne permitem ca oamenii să se teamă să vină la Veneția, nu-i așa?

— Așa-i, domnule, răspunse Brunetti, vocea lui fiind întruchiparea nerăbdării, fără-ndoială că nu ne permitem.

Menținându-și egal tonul vocii, Brunetti întrebă:

— Mai este ceva, domnule?

— Nu, asta-i tot, Brunetti. Dă-mi un raport complet despre ceea ce afli.

— Desigur, domnule, zise Brunetti și se întoarse spre ușă, întrebându-se cu ce bromură va găsi Patta să arunce după el pe la spate, în timp ce se îndepărtează.

— Îl vom aduce pe făptaș în fața legii, zise Patta.

— Cu siguranță o vom face, domnule, spuse Brunetti, dornic mai mult să glumească pe seama pluralului folosit de superiorul lui.

Se duse înapoi la biroul său, frunzări numărul din *Panorama* pe care-l avusese în servietă și-i oferi lui Bocchese cam jumătate de oră să verifice amprentele. Când expiră timpul, coborî la laborator, de data asta găsindu-l pe

Bocchese că ține lama unui cuțit de tăiat pâinea lipită de discul rotitor al mașinăriei. Când îl văzu pe Brunetti, acesta închise polizorul, dar încă ținea cuțitul în mână, încercându-i tăișul cu degetul mare.

— Asta-i o slujbă în plus pe care ți-ai luat-o? întrebă Brunetti.

— Nu. Soția-mi cere să ascut odată la câteva luni toate lucrurile tăioase din casă, iar asta-i cea mai bună metodă de-a o face. Dacă soția dumneavoastră vrea să-i ascut ceva, aș fi bucuros s-o fac.

Brunetti mulțumi dând din cap.

— Ai găsit ceva?

— Da. E-un set bun de amprente pe una dintre pungi.

— Ale lui?

— Da.

— Ale altcuiva?

— Mai sunt una sau două, probabil ale unei femei.

— Dar a doua pungă?

— Nimic. Curată. Ștearsă sau mânuită doar cu mănuși.

Bocchese luă o bucată de hârtie și tăie o fâșie din ea cu cuțitul de pâine. Satisfăcut, îl așeză pe poliță și se întoarse spre Brunetti.

— Cred că prima pungă a fost folosită la altceva înainte de...

Bocchese se opri, neștiind ce se putea spune aici.

— ...înainte să fie pusă cealaltă substanță în ea.

— La ce-a fost folosită la început?

— Nu-s sigur, dar e posibil să fie vorba de brânză. Există urmele unui fel de reziduu uleios pe interior. Iar punga aia-i clar c-a fost manevrată mai mult decât cealaltă, are

îndoituri, așa că aș spune c-a fost folosită la altceva, apoi s-a pus... ăă... praful în ea.

Pentru că Brunetti nu spuse nimic, bărbatul continuă:

— Nu sunteți surprins?

— Nu, nu sunt.

Bocchese scoase un cuțit de friptură cu mâner de lemn dintr-o pungă de hârtie din stânga polizorului și-i pipăi tăișul cu degetul mare.

— Păi, dacă mai pot face ceva, dați-mi doar de știre. Și spuneți-i soției dumneavoastră de cuțite.

— Da, mulțumesc, Bocchese, zise Brunetti. Ce-ai făcut cu pungile?

Bocchese porni aparatul, ridică spre el cuțitul și se uită în sus la Brunetti.

— Ce pungi?

• 9 •

Nu mai vedea nici un rost să rămână în Questura dat fiind că erau mici șansele să mai primească informații noi până când avea să se întoarcă la Vicenza, așa că își așeză servieta înapoi pe fundul dulapului și plecă din birou. Când trecu de ușa de la intrare, se uită repede în ambele direcții, căutând pe cineva care să pară nelalocul lui în peisaj. Se întoarse la stânga, îndreptându-se spre Campo Maria Formosa și apoi spre Rialto, folosind străzi lăturalnice și înguste care să-i permită să scape de oricine l-ar fi putut urmări, dar și de batalioanele de turiști vorace care-și concentrau invariabil atacurile asupra zonelor din jurul pieței San Marco. În fiecare an devenea tot mai greu să ai răbdare cu ei, să le suporți mersul sincopat, în insistența lor de-a merge câte trei în rând, chiar și pe cea mai îngustă *Calle*. Erau dăți când îi venea să strige la ei, chiar să-i împingă la o parte, dar se mulțumea să-și stăpânească această agresivitate prin simplul refuz de-a se opri sau de a-și modifica în vreun fel mersul pentru a le da ocazia să-l fotografieze. Din cauza asta, era convins că trupul, spatele, fața, cotul său apăreau în sute de fotografii și filmări; îi examina uneori pe germanii dezamăgiți, uitându-se la filmulețele făcute peste vară, în timpul ravagiilor unei furtuni venite de pe Marea Nordului, și urmărind un italian plin de determinare, într-un costum negru, care pășea în fața lui Tante Gerda sau Onkel Fritz, blocând, chiar și pentru o clipă numai, imaginea pulpelor bronzate și musculoase, îmbrăcate în Lederhosen, ce stăteau să se pozeze pe podul Rialto, în fața porților bazilicii San Marco sau lângă o pisică deosebit de fermecătoare. El locuia acolo,

fir-ar să fie, așa că ei puteau aștepta cu pozele lor stupide până ce trecea pe lângă ei, ori puteau duce acasă o fotografie a unui venețian în carne și oase, probabil cel mai apropiat contact, pe care avea să-l aibă vreunul dintre ei cu orașul într-un fel cât de cât semnificativ. Și, o, da, nu era el un om fericit să se-ntoarcă acasă la Paola? Mai ales în timpul primei ei săptămâni de cursuri.

Ca să evite o asemenea situație, se opri la Do Mori, barul lui preferat, doar la câțiva pași de Rialto, și-l salută pe Roberto, proprietarul cărunt. Schimbară câteva vorbe și Brunetti ceru un pahar de Cabernet, singurul lucru pe care se simțea în stare să-l bea. Își luă de rontăit și câțiva din crevețiii prăjiți ce se găseau mereu la bar, apoi se hotărî să ceară un *tramezzino* doldora de șuncă și anghinare. Mai bău un pahar de vin și, după aceea, reuși să se simtă om pentru prima dată în ziua aceea. Paola îl acuza mereu că devine morocănos când nu mânca mult timp, iar el începea să creadă c-ar putea avea dreptate. Plăti și plecă, se-ntoarse drept spre Rugetta și-și continuă drumul spre casă.

În fața magazinului Biancat, se opri să studieze florile din vitrină. *Signor* Biancat îl văzu prin imensa vitrină, zâmbi și clătină din cap, așa că Brunetti intră și ceru zece irișii albaștri. Cât îi împachetă, Biancat vorbi despre Thailanda, țară din care tocmai se întorsese după o conferință de-o săptămână a crescătorilor de orhidee. Brunetti găsi ciudat felul de a petrece o săptămână, dar apoi se gândi că și el, în trecut, fusese atât la Dallas, cât și la Los Angeles la seminarii polițienești. Cine era el să spună că era mai ciudat să-ți petreci o săptămână vorbind despre orhidee decât despre incidența sodomiei în rândul ucigașilor în serie sau despre diversele obiecte folosite în violuri?

Treptele ce duceau la apartamentul său serveau de obicei drept un etalon precis al dispoziției sale sufletești. Când se simțea bine, abia dacă le simțea; când era obosit, picioarele sale le numărau pe toate cele nouăzeci și patru. În seara aceea, era clar că cineva mai adăugase o rampă sau două.

Deschise ușa, anticipând mirosul casei, de mâncare, de miresme felurite pe care ajunsese să le atribuie spațiului în care locuiau. În schimb, intrând, simți doar mirosul de cafea proaspăt făcută, nici pe departe lucrul după care tânjea un om care tocmai își petrecuse toată ziua lucrând în – da – America.

— Paola! strigă el și aruncă o privire de-a lungul coridorului spre bucătărie.

Vocea ei îi răspunse din cealaltă direcție, dinspre baie și el simți mirosul dulce a sărurilor de baie, de-a lungul holului, ca o mare de aer jilav și cald. Aproape opt seara și ea făcea baie?

Străbătu holul și se postă în fața ușii parțial deschise.

— Ești acolo? întrebă el.

Întrebarea era atât de prostească, încât ea nu se sinchisi să-i răspundă. În schimb, întrebă:

— Îți vei lua costumul gri?

— Costumul gri? repetă el, pășind în încăperea plină de aburi.

Îi văzu capul înfășurat în prosop plutind separat de corp pe-un nor de spumă, de parcă fusese așezat acolo cu grijă de persoana care-o decapitase.

— Costumul gri? repetă el, gândindu-se la ce cuplu ciudat ar părea, el în costum gri și ea în spumă.

Paola deschise ochi, întoarse capul spre el și-i oferi Privirea, cea care-l făcea întotdeauna să se întrebe dacă se

uita prin el la locul din pod unde se afla valiza lui, estimând cât de mult i-ar lua să i-o umple de haine. Fu de ajuns să-și aducă aminte că aceasta era seara când trebuiau să meargă la Casino, invitați acolo, alături de părinții ei, de-un vechi prieten al familiei ei. Asta însemna o cină târzie, hidos de costisitoare, înrăutățită sau îmbunătățită – niciodată nu se putea hotărî care – de faptul că prietenul de familie o achita cu cardul lui de credit „golden” – să fi fost „platinum”? Iar apoi urma întotdeauna o oră sau cam așa ceva de jocuri de noroc dacă nu, mai rău, de privit alți oameni cum joacă jocuri de noroc.

După ce fusese ofițerul de investigație în ambele dăți când se descoperise că personalul cazinoului se ocupa cu diverse tipuri de delapidări și după ce fusese, în ambele cazuri, ofițerul executor, Brunetti ura politețea onctuoasă cu care era tratat de director și de personal. Dacă juca și câștiga, se întreba dacă jocul nu fusese măsluit în favoarea sa; dacă pierdea, trebuia să ia în considerare posibilitatea să fi fost ținta unei răzbunări. În niciuna dintre aceste situații Brunetti nu se sinchisea să speculeze pe marginea naturii norocului.

— Credeam că-l voi îmbrăca pe cel albastru, zise el, întinzând florile și aplecându-se deasupra căzii. Ți-am adus astea.

Privirea se transformă în Zâmbetul, care încă mai putea, chiar și după douăzeci de ani alături de ea, să-i înmoaie câteodată genunchii. O mână, apoi un braț, se ridică din apă. Paola îi atinse dosul palmei, lăsându-i o amprentă udă și călduță, apoi își trase brațul înapoi sub pelicula de bule.

— Ies în cinci minute.

Îi prinse privirea și-o ținu prizonieră.

— Dacă veneai mai repede, puteai face și tu o baie.

El râse și strică momentul.

— Dar atunci am fi întârziat la cină.

Cât se poate de adevărat. Cât se poate de adevărat. Dar își blestemă timpul pe care-l pierduse oprindu-se pentru un pahar de vin. Ieși din baie și străbătu coridorul spre bucătărie și așeză florile în chiuvetă, puse dopul și lăsă să curgă destulă apă cât să le acopere cozile.

În dormitor, văzu că Paola întinsese pe pat o rochie lungă și roșie. N-o ținea minte, deși rareori și le amintea și credea că e mai bine să nu pomenească asta. Dacă se dovedea a fi o rochie nouă și făcea o observație pe marginea ei, ar fi sunat ca și cum era de părere că-și cumpăra prea multe haine, iar dacă era ceva ce mai purtase înainte, avea să pară că nu-i acordase deloc atenție și nu se deranjase s-o observe. Suspină din pricina eternei inegalități a căsniciei, deschise dulapul și se hotărî c-ar fi mai bun costumul gri. Se dezbrăcă de pantaloni și sacou, își scoase cravata și-și examină cămașa în oglindă, întrebându-se dacă o putea purta în seara aceea. Ajunse la concluzia că nu, o dezbrăcă și o agăță pe spătarul unui scaun, apoi începu să se îmbrace cu haine noi, vag deranjat că trebuia să o facă, dar prea italian să ia în calcul posibilitatea de-a nu o face.

Câteva minute mai târziu, Paola intră în dormitor, cu părul auriu desfăcut, cu prosopul acum înfășurat pe lângă corp și se duse la comoda unde-și ținea lenjeria intimă și puloverele. Neglijentă, nepăsătoare, aruncă prosopul pe pat și se aplecă să deschidă un sertar. Brunetti își strecurase o cravată nouă sub guler și-i făcea nod, uitându-se fascinat la ea cum își pune o pereche de chiloți negri, apoi un sutien pe care și-l încheie la spate. Pentru a-și distrage atenția,

începu să se gândească la fizică, materie pe care o studiase la universitate. Se îndoia că va înțelege vreodată dinamica și forțele de frecare ale lenjeriei feminine: atât de multe lucruri de cuprins, de reținut, de ținut în loc. Termină cu nodul de cravată și își scoase sacoul din dulap. Îl puse pe el, în timp ce ea își trăgea fermoarul de pe lateralul rochiei și păși într-o pereche de pantofi negri. Prietenii lui se plângeau deseori că așteptau o veșnicie cât se îmbrăcau soțiile lor sau cât își făceau machiajul; Paola îl întrecea mereu la mustață.

Ea se duse la partea ei din șifonier și își scoase o haină lungă până la podea ce părea făcută din solzi de pește. Preț de-o clipă, el o surprinse cum se uita la blana de nurcă ce atârna la capătul rândului de haine, dar o ignoră și închise ușa. Tatăl ei îi dăruise blana de nurcă de Crăciun cu câțiva ani în urmă, dar n-o mai purtase de doi ani. Brunetti nu știa dacă asta se datora faptului că ieșise din modă – bănuia că blănurile *chiar* ieșiseră din modă, dar, desigur, același lucru se putea spune despre orice altceva din garderoba soției sau a fiicei lui – sau se datora mișcării anti-blănuri tot mai ample deopotrivă în presă și la masa sa de cină.

În urmă cu două luni, o cină liniștită în familie explodase într-o confruntare încinsă pe marginea drepturilor animalelor, copiii lui insistând că era greșit să porți blănuri, că animalele aveau aceleași drepturi ca și oamenii și că a nega asta însemna să te alături „speciexcentricității”, termen pe care Brunetti era convins că-l inventaseră numai ca să-l folosească împotriva lui în acea discuție în contradictoriu. Ascultase vreme de zece minute cât discuția se desfășurase între ei și Paola, ei cerând drepturi egale pentru toate speciile planetei, ea încercând să facă deosebirea dintre animalele capabile de

rațiune și cele incapabile. În cele din urmă, nemaiavând răbdare să asiste la încercarea Paolei de-a se opune rațional unui punct de vedere care lui i se părea idiot, se întinsese peste masă ca să împingă demonstrativ cu furculița oasele de pui ce se aflau de-o parte a farfuriei fiicei sale.

— Nu le putem purta, dar le putem mânca, nu? întrebase el, ridicându-se în picioare, și duse înăuntru să citească ziarul și să bea o *grappa.*

În orice caz, blana de nurcă rămase în dulap și ei plecară spre Casinò.

Coborâră de pe *vaporetto* la stația San Marcuola și merseră pe jos de-a lungul străzilor înguste și peste podul gârbovit ce ducea la porțile de fier ale cazinoului, deschise acum într-o îmbrățișare primitoare tuturor celor care alegeau să intre. Pe pereții exteriori, cei care dădeau înspre Marele Canal, erau înscrise cuvintele*, Non Nobis",* „Nu pentru noi", o interdicție adresată venețienilor în timpul Republicii. Numai străinii trebuiau jumuliți; venețienii trebuiau să-și investească banii înțelept și nu să-i irosească pe zaruri sau jocuri de noroc. Cât de mult își dorea, cu acea seară nesfârșită ce i se căsca în față, ca regulile Republicii să se fi păstrat și să-l poată elibera de următoarele câteva ore! Intrară în antreul pavat cu marmură și, imediat, un director adjunct îmbrăcat în smoching veni din recepție și-l salută pe nume.

— *Dottor* Brunetti. *Signora* – li se adresă el cu o plecăciune care-i produse o cută perfect orizontală în brâul roșu. Suntem onorați să vă avem aici. Prietenii vă așteaptă în restaurant.

Cu o fluturare din mână la fel de grațioasă ca plecăciunea, arătă spre dreapta, spre singurul lift de acolo care stătea deschis și-i aștepta.

— Dacă veniți pe aici, vă voi duce la ei.

Paola îl prinse de mână și-l strânse tare, împiedicându-l să spună că știau drumul. În schimb, toți trei se înghesuiră în cușca minusculă a liftului și-și oferiră reciproc zâmbete afabile în vreme ce acesta își croi drum încet spre ultimul etaj al clădirii.

Liftul se opri brusc, directorul adjunct deschise ușile duble și le ținu cât timp Brunetti și Paola coborâră, apoi îi conduse în restaurantul puternic luminat. Brunetti se uită în jur când intră, căutând cea mai apropiată ieșire și pe oricine părea capabil de violență, inspecție pe care o făcea, absolut automat, oricărei încăperi publice în care intra. Într-un colț lângă o fereastră ce dădea spre Marele Canal, își văzu socrii și prietenii lor, familia Pastore, un cuplu vârstnic din Milano care erau nașii Paolei și cei mai bătrâni prieteni ai părinților ei și care erau, datorită acestui fapt, categoric dincolo de orice reproș sau critică.

Când el și Paola se apropiară de masa rotundă, amândoi bărbații în vârstă, îmbrăcați în costume negre de-o calitate identică, dar de culori diferite, se ridicară în picioare. Tatăl Paolei o sărută pe obraz, apoi îi strânse mâna lui Brunetti, în vreme ce doctorul Pastore se aplecă să-i sărute mâna Paolei și apoi îl îmbrățișă pe Brunetti și-l sărută pe ambii obraji. Datorită faptului că nu se simțea niciodată complet în largul lui lângă acel bărbat, această afișare de intimitate îl incomoda întotdeauna pe Brunetti.

Unul dintre lucrurile care strica aceste dineuri, acest ritual anual pe care-l moștenise când se însurase cu Paola, era acela că întotdeauna când ajungeau, descopereau că cina fusese comandată de doctorul Pastore. Doctorul era, desigur, grijuliu, sperând ca nimeni să nu se supere dacă și-a luat libertatea să comande, dar era anotimpul pentru una,

anotimpul pentru alta, trufele erau în momentul lor de vârf, primele ciuperci tocmai începeau să apară. Și avea întotdeauna dreptate, iar mâncarea era întotdeauna delicioasă, dar lui Brunetti nu-i plăcea să nu poată comanda ce-și dorea să mănânce, chiar dacă ce voia el se dovedea a fi mai puțin bun decât ceea ce ajungeau într-un sfârșit să mănânce. Și-n fiecare an se mustra că este netot și încăpățânat, însă tot nu reușea să-și stăpânească zvâcnetul de iritare pe care îl simțea când venea și descoperea că meniul era deja stabilit și comandat și că nu fusese consultat la comandarea lui. Ego masculin împotriva unui alt ego masculin? Sigur, nu era nimic mai mult de-atât. Problemele legate de gusturi și bucătării nu aveau absolut nimic de-a face cu asta.

Urmară complimentele obișnuite, apoi discuția în jurul locului pe care aveau să-l ocupe la masă. Brunetti ajunse cu spatele la fereastră, cu doctorul Pastore de-a stânga lui și tatăl Paolei direct în față.

— Cât mă bucur să te revăd, Guido! zise doctorul Pastore. Eu și Orazio tocmai vorbeam despre tine.

— De rău, sper, spuse Paola și râse, dar apoi își îndreptă atenția spre mama ei, care-i pipăia materialul rochiei, semn că trebuia să fie una nouă, și spre *signora* Pastore, care încă o mai ținea pe Paola de mână.

Brunetti îi aruncă doctorului o privire politicoasă, iscoditoare.

— Vorbeam despre americanul ăla. Tu ești la conducerea anchetei, nu?

— Da, *dottore,* sunt.

— De ce-ar vrea cineva să omoare un american? Era soldat, nu? Jaf? Răzbunare? Gelozie?

Cum doctorul era italian, se poate să nu-i fi trecut nimic altceva prin minte.

— Poate, zise Brunetti, răspunzând la toate cele cinci întrebările cu un singur cuvânt.

Făcu o pauză când doi ospătari se apropiară de masă cu două platouri mari cu antreuri și fructe de mare. Așezară platourile, servind fiecare persoană pe rând. Stând degeaba, interesat mai mult de crimă decât de mâncare, doctorul așteptă să fie toată lumea servită și mâncarea complimentată, apoi se întoarse la subiectul inițial.

— Ai vreo idee?

— Nimic concludent, răspunse Brunetti, ronțăind niște creveți.

— Droguri? întrebă tatăl Paolei, dând dovadă de-o perspicacitate superioară celei a prietenului său.

Brunetti mai scoase „poate” și mai mâncă niște creveți, încântat să descopere că erau proaspeți și dulci.

La auzul cuvântului „droguri”, mama Paolei se întoarse înspre ei și-i întrebă despre ce vorbeau.

— Ultima crimă a lui Guido, zise soțul ei, sunând de parcă ar fi fost vorba de una comisă de el și nu de una pe care fusese trimis s-o elucideze. Sigur se va dovedi că a fost o crimă de stradă. Cum îi spun cei din America? „Tâlhărie”?

Vorbea surprinzător de asemănător cu Patta.

Fiindcă *signora* Pastore nu auzise nimic de crimă, soțul ei trebui să repete întreaga poveste, întorcându-se spre Brunetti din când în când, să ceară detalii sau confirmarea vreunui fapt. Pe Brunetti nu-l deranja asta deloc, i se părea că așa trece timpul mai repede ca de obicei și astfel, discutând despre crime și schilodiri, li s-au derulat prin fața ochilor un amestec de pește la grătar cu risotto[17], patru feluri de legume, salată, tiramisù[18] și cafea.

În vreme ce bărbații își sorbeau *grappa,* doctorul Pastore, cum făcea an de an, le întrebă pe doamne dacă nu vor să i se alăture în cazinoul de jos. Doamnele erau de acord și el, cu o încântare parcă mai mare de la an la an, scoase din buzunarul interior al sacoului trei punguțe de velur, pe care le așeză în fața lor.

Cum făcea în fiecare an, Paola protestă: „O, *dottore,* nu e nevoie", lucru pe care, ca de obicei, îl spuse în timp ce verifica preocupată punga pentru a scoate la iveală jetoanele de cazinou care umpleau întotdeauna punguțele. Brunetti observă aceeași combinație din fiecare an și știu că totalul ar fi două sute de mii de lire pentru fiecare femeie, destul să le distragă atenția în vreme ce doctorul Pastore petrecea o oră sau două jucând black-jack și de obicei câștigând mult mai mult decât oferise pentru distracția doamnelor.

Cei trei bărbați se ridicară de la masă, ținură scaunele femeilor și porniră toți șase spre camerele de joc ale cazinoului de la etajul inferior.

Fiindcă nu încăpeau toți în lift, femeile fură invitate înăuntru și bărbații se hotărâră să folosească scările principale pentru a coborî în salonul principal al jocurilor de noroc. Brunetti îl găsi pe contele Orazio la dreapta sa și încercă să se gândească la ce să-i spună socrului său.

— Știați că aici a murit Richard Wagner? întrebă el, uitând acum de unde știa asta, dat fiind că Wagner nu era nici pe departe un compozitor pe placul lui.

— Da, răspunse contele. Și, din păcate, nu destul de repede.

Apoi, din fericire, ajunseră în sala principală a jocurilor de noroc și contele Orazio se alătură soției sale ca s-o

privească la ruletă, părăsindu-l pe Brunetti cu un zâmbet prietenesc și ceva care se voia a fi o plecăciune.

Brunetti fusese prima dată într-un cazinou nu în Veneția sa natală, unde nimeni în afară de jucătorii înrăiți ori profesioniști nu acorda atenție meselor de joc, ci în Las Vegas, unde se oprise cu mulți ani în urmă pe când străbătea America în mașină. Fiindcă prima sa experiență cu jocurile de noroc avusese loc acolo, asocia întotdeauna practica aceasta cu luminile puternice, muzica zgomotoasă și chiotele ascuțite ale celor care câștigau sau pierdeau. Își amintea un spectacol, baloane cu heliu lovindu-se de tavan, oameni îmbrăcați în tricouri, blugi, pantaloni scurți. Prin urmare, când venea aici la cazinou în fiecare an, era întotdeauna surprins să găsească atmosfera undeva între aceea a unui muzeu de artă și, mai rău, o biserică. Puțini oameni zâmbeau, vocile nu erau niciodată ridicate mai mult de nivelul unei șoapte și nimeni nu părea vreodată să se distreze. În toiul acestei solemnități, îi era dor de strigătele sincere de victorie sau înfrângere, țipetele sălbatice de bucurie care însoțeau schimbările de noroc.

Nici urmă de așa ceva aici, chiar așa. Bărbați și femei, toți bine îmbrăcați, reduși la o tăcere reverențioasă, încercuiau masa de ruletă, plasând jetoane pe suprafața de postav. Tăcere, rezervă, apoi crupierul făcu roata să se învârtă tare, aruncă bila pe ea și toți ochii se îndreptară spre vertijul de metal și culoare, înțepeniți acolo în vreme ce încetinea, încetinea, încetinea și se oprea. Ca un șarpe, grebla crupierului se plimbă în susul și-n josul mesei, adunând jetoanele pierzătorilor și împingând câteva câștigătorului. Și apoi din nou aceleași mișcări, agitația, rotirea și ochii aceia încremeniți, țintuiți spre roata care se

învârtea. De ce, se întrebă el, atât de mulți dintre oamenii aceia purtau inele pe degetul mic?

Se duse alene în camera alăturată, vag conștient că se despărțise de grup, curios să observe. La mesele de black-jack îl văzu pe doctorul Pastore așezat deja acolo, cu un teanc modest de jetoane clădit cu o precizie chirurgicală în fața sa. În vreme ce Brunetti îl privea, acesta ceru o carte, trase un șase, se opri, așteptă cât să tragă și ceilalți jucători, apoi întoarse cărțile cu fața în sus pentru a afișa un șapte și un opt alături de acel șase. Mormanul de jetoane crescu; Brunetti se întoarse cu spatele.

Se părea că lumea fumează. Un jucător de la masa de bacara avea două țigări care ardeau în scrumiera din fața sa, iar o a treia îi atârna la buza inferioară. Fumul era pretutindeni: în ochii săi, în păr, în haine; plutea într-un nor ce putea fi tăiat și amestecat cu mâna. Se duse la bar și își cumpără o *grappa,* fără să o dorească cu adevărat, dar plictisit să urmărească jocuri.

Se așeză pe-o sofa din catifea plușată și-i privi pe jucătorii din cameră, sorbind din când în când din pahar. Închise ochii și se lăsă să plutească pentru câteva minute. Simți sofaua cum se mișcă lângă el și, fără să deschidă ochii sau să-și miște capul de acolo de unde se odihnea pe spătarul sofalei, știu că era Paola. Ea îi luă paharul, sorbi din el, apoi i-l dădu înapoi.

— Ești obosit? întrebă ea.

El clătină din cap, brusc prea obosit să vorbească.

— Bine. Vino cu mine și-o să mai jucăm o rundă la ruletă, apoi putem pleca acasă.

El întoarse capul, deschise ochii și îi zâmbi.

— Te iubesc, Paola, zise, apoi înclină capul și sorbi din *grappa.*

Câți ani trecuseră de când nu-i mai spusese asta? Ridică ochii spre ea aproape cu timiditate. Ea îi zâmbi, se aplecă și-l sărută pe buze.

— Vino, zise ea, ridicându-se în picioare și întinzând mâna să-l tragă sus. Hai să pierdem banii ăștia și-apoi să plecăm acasă.

Avea cinci jetoane în mână, fiecare valorând cincizeci de mii de lire, ceea ce însemna că până atunci câștigase. Îi dădu două lui, păstrându-le pe celelalte.

Înapoi în sala principală de joc, trebuiau să aștepte câteva minute înainte să se poată strecura lângă masa de ruletă și, odată ajunși, el așteptă două ture până când, fără vreun motiv pe care să-l poată numi, i se păru că e momentul potrivit să joace. Punând cele două jetoane unul peste celălalt în palmă, le așeză orbește pe masă, apoi se uită și văzu că stăteau pe numărul 28, un număr ce n-avea absolut nici o semnificație pentru el. Paola le puse pe ale ei pe negru.

Rotire, privire, așteptare și, cum știa că se va întâmpla, bila se strecură la locul ei de drept în numărul 28 și el câștigă mai bine de trei milioane de lire. Salariul aproape pe-o lună, o vacanță pentru ei la vară, un computer pentru Chiara. Privi cum grebla crupierului alunecă spre el, împingând jetoanele cuvenite pe postav până ce se opriră în fața sa. Le ridică în căușul palmelor, îi zâmbi Paolei și, pe cea mai puternică voce pe care-o auzise la Casino de ani de zile, strigă în engleză:

— *Hot damn*[19].

• 10 •

Nu vedea ce rost avea să se deranjeze să meargă la Questura în dimineața următoare și, în schimb, rămase acasă până se făcu timpul să ia tenul de Vicenza. Îl sună însă pe *maggiore* Ambrogiani și-l rugă să i se trimită un șofer ca să-l ia de la gară.

În timp ce trenul trecea peste digul rutier și se îndepărta de oraș, el se uită în depărtare și văzu munții încă neacoperiți de zăpadă, dar, spera el, curând înzăpeziți. Acesta era primul an uscat, cu ploi puține primăvara, niciuna vara și recolte slabe toamna. Fermierii își puneau speranțele în zăpezile de iarnă de anul acesta, iar el își amintea zicătoarea țăranilor din Friuli, niște oameni aspri, muncitori: *„Sotto la neve, pane; sotto la pioggia, fame”.* Da, zăpezile de iarnă aveau să aducă pâine, eliberându-și încet apele încarcerate în timpul sezonului de creștere, în vreme ce ploaia, care se scurgea repede, aducea numai foamete.

Nu se deranjase să-și ia servieta de data asta; era puțin probabil să găsească pungi de cocaină două zile la rând, dar își cumpărase un ziar din gară și-l parcurse în timp ce trenul îl purtă prin câmpia întinsă spre Vicenza. Nu se spunea nimic azi de americanul mort, locul lui fiind luat de-o crimă pasională săvârșită în Modena, un dentist care strangulase o femeie ce refuzase să se mărite cu el, după care se împușcase. Își petrecu restul călătoriei citind știrile politice. Când ajunse la Vicenza se simțea fix la fel de informat ca atunci când plecase din Veneția.

Același șofer îl aștepta în fața gării, dar de data asta coborî ca să-i deschidă portiera. La poartă, opri fără să i se

spună s-o facă și aștepta cât timp carabinierii îi scriseră lui Brunetti un permis de trecere.

— Unde ați vrea să mergeți, domnule?

— Unde e Biroul de Sănătate Publică? întrebă el.

— În spital.

— Atunci, să mergem acolo.

Șoferul îl duse în susul lungii străzi principale a bazei și Brunetti se simți ca într-o țară străină. Strada era mărginită pe ambele părți de pini. Mașina trecu pe lângă bărbați și femei în pantaloni scurți, călărind biciclete sau împingând bebeluși în cărucioare. Cei care făceau jogging țopăiau pe lângă ei; trecură chiar și pe lângă o piscină de înot încă plină cu apă, dar fără înotători în ea.

Șoferul trase în fața unei alte banale clădiri de ciment. „Spitalul de Campanie Vicenza", citi Brunetti.

— Acolo, domnule, zise șoferul, intrând într-un loc de parcare pentru handicapați și oprind motorul.

Înăuntru, se trezi în fața unui birou de recepție rotunjit, scund. O femeie tânără ridică privirea, zâmbi și întrebă:

— Da, domnule, vă pot ajuta?

— Caut Biroul de Sănătate Publică.

— Mergeți pe coridorul din spatele meu, întoarceți la dreapta, apoi e-a treia ușă pe stânga, zise ea, după care se întoarse spre o femeie gravidă în uniformă care intrase și stătea lângă el.

Brunetti se îndepărtă de birou în direcția primită și, își spuse cu mândrie în sinea sa că, iată, nu s-a întors să se uite la femeia aceea în uniformă, la femeia aceea gravidă în uniformă.

Se opri în fața celei de-a treia uși, pe care scria clar „Sănătate Publică", și ciocăni. Nu răspunse nimeni, așa că

bătu din nou. Nici acum nu răspunse nimeni, așa că încercă mânerul rotund și, cu senzația că o clanță i-ar fi fost mult mai familiară, deschise ușa și intră. În încăperea mică se aflau trei pupitre metalice, în fața fiecăruia era câte un scaun, și două fișete de pe care atârnau plante lungi și obosite, având mare nevoie să fie udate și, de asemenea, șterse de praf. Pe perete atârna deja previzibilul avizier, acoperit cu bilețele și grafice. Două dintre pupitre erau acoperite cu deșeurile comune muncii de birou: hârtii, formulare, dosare, pixuri, creioane. Pe al treilea era un computer și-o tastatură, dar, în rest, era suspect de gol. Brunetti se așeză în scaunul evident pregătit pentru vizitatori. Unul dintre telefoane – pe fiecare birou era câte unul – sună și continuă să sune de șapte ori, apoi se opri. Brunetti așteptă câteva minute, apoi se duse la ușă și păși înapoi pe coridor. O asistentă tocmai trecea pe acolo și Brunetti o întrebă dacă știa unde erau oamenii din acel birou.

— Trebuie să se întoarcă imediat, domnule, răspunse ea în codul recunoscut internațional prin care colegii de serviciu se acoperă reciproc în fața străinilor care e posibil sau nu să fi fost trimiși acolo ca să afle cine era la serviciu și cine nu.

Brunetti păși iar înăuntru și închise ușa.

Ca în orice birou, printre informările oficiale erau amestecate obișnuitele caricaturi, ilustrate și bilete scrise de mână. Caricaturile păreau să conțină toate soldați sau doctori și multe dintre ilustrate reprezentau fie minarete, fie situri arheologice. O desprinse pe prima și află că Bob trimitea salutări de la Moscheea Albastră. A doua îi spuse că lui Bob îi plăcea Colosseumul. Dar a treia, care înfățișa o cămilă în fața piramidelor, dădea în vileag mult mai interesantul fapt că M și T terminaseră inspecția

bucătăriilor și aveau să se întoarcă marți. O prinse pe aceasta la loc și se îndepărtă de afișier.

— Vă pot ajuta? spuse o voce în spatele lui.

Îi recunoscu vocea, se întoarse și ea-l recunoscu pe el.

— Domnule Brunetti, ce căutați aici?

Surprinderea ei era deopotrivă sinceră și puternică.

— Bună dimineața, doctore Peters. V-am spus că voi veni să văd dacă nu pot afla mai multe despre sergentul Foster. Mi s-a spus că acesta e Biroul de Sănătate Publică, așa că am venit cu speranța că voi întâlni pe cineva care a lucrat cu el. Dar, cum puteți vedea, zise el, gesticulând de jur împrejurul încăperii goale și îndepărtându-se doi pași de avizier, nu e nimeni aici.

— Sunt toți la o ședință, explică ea. Încearcă să găsească un mod de împărțire a muncii până vom primit un înlocuitor pentru Mike.

— Dumneavoastră nu sunteți la întâlnire? întrebă el.

Drept răspuns, ea scoase un stetoscop din buzunarul de la piept al halatului alb de laborator și spuse:

— V-amintiți, sunt medic pediatru.

— Înțeleg.

— Trebuie să se întoarcă numaidecât, spuse ea voluntar. Cu cine vreți să vorbiți?

— Nu știu. Cu oricine a lucrat mai îndeaproape cu el.

— V-am spus, Mike, în general, conducea singur biroul.

— Așadar, cu oricine aș vorbi, nu mi-ar fi prea de folos?

— Nu vă pot răspunde la asta, domnule Brunetti, dat fiind că nu știu ce vreți să aflați.

Brunetti bănuia că tonul ei era rezultatul nervozității, așa că renunță la subiect și întrebă:

— Știți cumva dacă sergentul Foster bea?

— Să bea?

— Alcool.

— Foarte puțin.

— Și droguri?

— Ce fel de droguri?

— Droguri ilegale.

— Nu.

Vocea ei era fermă, convingerea – absolută.

— Păreți foarte sigură.

— Sunt sigură, fiindcă l-am cunoscut și sunt de asemenea sigură, fiindcă am fost comandantul lui superior și i-am văzut dosarul medical.

— Ăsta-i un lucru care ar figura în mod normal într-un dosar medical? întrebă Brunetti.

Ea clătină din cap.

— Putem fi testați oricare dintre noi, cei din Armată, oricând, pentru utilizare de droguri. Majoritatea dintre noi dăm un test de urină o dată pe an.

— Chiar și ofițerii?

— Chiar și ofițerii.

— Chiar și doctorii?

— Chiar și doctorii.

— Iar dumneavoastră ați văzut aceste rezultate?

— Da.

— Când a fost ultimul test?

— Nu-mi aduc aminte. Cândva în vara asta, cred.

Își trecu niște dosare dintr-o mână în cealaltă.

— Nu știu de ce mă întrebați asta. Mike n-a folosit niciodată droguri. Din contră. Era foarte pornit împotriva lor. Ne certam din cauza asta.

— Cum? De ce?

— Nu văd care să fie problema cu ele. Pe mine personal nu mă interesează, dar, dacă oamenii vor să le folosească, cred c-ar trebui să aibă voie s-o facă.

Când Brunetti nu spuse nimic, ea continuă:

— Uitați, eu trebuie să am grijă de copii, dar avem lipsă de personal aici, așa că le consult și pe multe dintre mamele lor și multe îmi cer să le reînnoiesc rețeta pentru Valium și Librium. Dacă refuz fiindcă sunt de părere că iau prea multe, ele așteaptă doar o zi sau două și merg mai încolo pe hol, își fixează o întâlnire cu alt doctor și, mai devreme sau mai târziu, cineva le va da ce-și doresc. Multe dintre ele s-a descurca mai bine fără pastile dacă ar putea pur și simplu să fumeze câte un joint din când în când.

Brunetti se întrebă cât de bine erau primite opiniile astea atât de autoritățile medicale, cât și cele militare, dar se gândi că e mai bine să-și țină pentru el întrebarea. În definitiv, pe el nu opinia doctorului Peters despre droguri îl interesa, ci dacă sergentul Foster le folosise sau nu. Și, câtuși de puțin întâmplător, de ce mințise că nu făcuse nici o călătorie alături de el.

În spatele ei, ușa se deschise și intră un bărbat îndesat, de vârstă mijlocie, în uniformă verde. Păru surprins să-l vadă pe Brunetti acolo, dar o recunoscu fără-ndoială pe doctoriță.

— S-a terminat întâlnirea, Ron? întrebă ea.

— Da, zise el, ezită, ridică ochii spre Brunetti, nesigur de cine ar putea fi și adăugă: doamnă.

Doctorul Peters se întoarse spre Brunetti.

— El e prim-sergentul Wolf, zise ea. Sergent, acesta este *commissario* Brunetti de la poliția din Veneția. A venit să pună câteva întrebări în legătură cu Mike.

După ce bărbații își strânseră mâinile și făcură schimb de amabilități, doctorul Peters spuse:

— Poate că sergentul Wolf vă poate oferi o idee clară despre ceea ce făcea sergentul Foster, domnule Brunetti. El e responsabil de toate contactele pe care le are spitalul în afara postului.

Se întoarse către ușă.

— Vă las cu el și mă întorc la pacienții mei.

Brunetti clătină din cap în direcția ei, dar ea se întorsese cu spatele la ei și părăsi repede biroul.

— Ce doriți să știți, *commissario*? întrebă sergentul Wolf, apoi adăugă mai puțin formal: N-ați vrea să veniți în biroul meu?

— Nu aici lucrați?

— Nu. Fac parte din personalul administrativ al spitalului. Birourile noaste se află pe cealaltă parte a clădirii.

— Atunci, cine mai lucrează aici? întrebă el, arătând spre cele trei mese de lucru.

— Acesta e a lui Mike. A fost a lui Mike, se corectă el. Cealaltă masă este a sergentului Dostie, dar el e-n Varșovia. Foloseau împreună computerul.

Cât de mult își întindea aripile vulturul acesta American!

— Când se va întoarce? întrebă Brunetti.

— Săptămâna viitoare cândva, cred, răspunse Wolf.

— Și de cât timp e plecat?

Lui Brunetti i se păru această întrebare mai puțin directă decât dacă l-ar fi întrebat când plecase.

— Dinainte să se întâmple povestea asta, zise Wolf, răspunzând cu eficiență întrebării lui Brunetti și

eliminându-l pe sergentul Dostie ca suspect. Nu vreți să veniți în biroul meu?

Brunetti îl urmă afară din cameră și de-a lungul coridoarelor spitalului, încercând să rețină traseul pe care merseră. Trecură printr-un set de uși batante duble, de-a lungul unui coridor impecabil de curat, printr-un alt set de uși, apoi Wolf se opri în fața unei uși deschise.

— Nu-i cine știe ce, dar pentru mine e ca acasă, zise el cu o căldură surprinzătoare.

Păși în spate pentru a-l lăsa pe Brunetti să intre primul în birou, apoi intră și el și trase ușa după el.

— Nu vreau să fim deranjați, spuse și zâmbi.

Se duse în spatele mesei sale de scris și se așeză într-un scaun rotativ din imitație de piele. Mare parte din suprafața de lucru era acoperită de-un calendar de birou enorm, peste care se odihneau dosare, o cutie de corespondențe și un telefon. La dreapta, într-o ramă de bronz, era o fotografie a unei femei orientale și trei copii mici, aparent rodul acestui mariaj mixt.

— Soția dumneavoastră? întrebă Brunetti, ocupând un scaun din fața biroului.

— Da, e frumoasă, nu-i așa?

— Foarte, răspunse Brunetti.

— Iar ei sunt cei trei copii ai noștri. Joshua are zece ani, Melissa șase și Jessica numai unu.

— E-o familie foarte frumoasă, îndrăzni să spună Brunetti.

— Da, sunt. Nu știu ce m-aș face dacă nu i-aș avea. Îi spuneam deseori lui Mike că de asta are nevoie, să se căsătorească și să se așeze la casa lui.

— Avea nevoie să se așeze la casa lui? întrebă Brunetti, interesat de faptul că întotdeauna bărbații căsătoriți și cu numeroși copii erau cei care le doreau asta bărbaților singuri.

— Păi, nu știu, zise Wolf, aplecându-se înainte și sprijinindu-și coatele pe birou. Avea douăzeci și cinci de ani, în definitiv. Era timpul să își facă o familie.

— Avea măcar o iubită? întrebă Brunetti cordial.

Wolf se uită în jurul lui, apoi în jos la birou.

— Din câte știu eu, nu.

— Îi plăceau femeile?

Dacă Wolf se gândise vreun moment că poate Brunetti l-a întrebat dacă îi plăceau bărbații, nu dădu nici un semn.

— Presupun că da. Nu-l cunoșteam chiar așa de bine. Eram doar colegi de serviciu.

— Era cineva de-aici mai prieten cu el?

Când Wolf scutură din cap, Brunetti adăugă:

— Doamna doctor Peters a fost foarte tulburată când a văzut cadavrul.

— Păi, au lucrat împreună o jumătate de an sau așa ceva. Nu credeți că e normal să fie tulburată să-l vadă?

— Da, presupun, răspunse Brunetti, fără să ofere nici o informație. Altcineva?

— Din câte mă pot gândi eu, nu.

— Poate că l-aș putea întreba pe domnul Dostie când se întoarce.

— Sergentul Dostie, îl corectă Wolf imediat.

— Îl cunoștea bine pe sergentul Foster?

— Sincer, nu știu, *commissario*.

Lui Brunetti i se părea că omul acesta nu știe aproape nimic, cel puțin nu despre un om care lucrase pentru el

vreme de...

— Cât de mult a lucrat sergentul Foster pentru dumneavoastră? întrebă el.

Wolf se împinse pe spate în scaun, aruncă o privire la fotografie de parcă soția lui avea să-i spună cât, apoi răspunse:

— Trei ani, încă de când a venit aici.

— Înțeleg. Și de cât timp e aici sergentul Dostie?

— Cam de patru ani.

— Ce fel de om era el, sergent Wolf? întrebă Brunetti, întorcând discuția înapoi la victimă.

De data aceasta, Wolf se consultă cu copiii înainte să răspundă:

— Era un soldat excelent. Veți afla asta din dosarul lui. Avea tendința să fie cam retras, dar asta s-ar putea să fie fiindcă mergea la cursuri și era foarte serios în privința asta.

Wolf făcu o pauză, căutând parcă ceva mai profund de spus.

— Era un individ foarte grijuliu.

— Poftim? întrebă Brunetti, complet pierdut.

Grijuliu? Cu ce era grijuliu Foster?

— Mă tem că nu înțeleg.

Wolf era bucuros să explice.

— Știți, ceea ce voi, italienii, numiți*, simpatico”.*

— O, facu Brunetti.

Ce limbă ciudată vorbeau oamenii aceia! Mai direct, întrebă:

— Vă plăcea de el?

Soldatul era evident surprins de întrebare.

— Păi, da, presupun că-mi plăcea. Adică, ce să zic, nu eram prieteni sau altceva, dar era un tip drăguț.

— Care erau mai precis îndatoririle lui? întrebă Brunetti, scoțând carnețelul din buzunar.

— Păi, începu sergentul Wolf, împletindu-și degetele la ceafă și lăsându-se mai comod pe spate în scaun, trebuia să verifice cum simt îngrijite casele, să se asigure că proprietarii țineau standardele la același nivel. Știți, destulă apă caldă, destulă căldură iarna. Și trebuia să se asigure că, atunci când suntem chiriași, nu producem vreo daună apartamentelor sau caselor. Dacă ne sună un proprietar și ne spune că vreunul dintre chiriașii lui reprezintă un pericol în privința normelor de igienă, mergem să investigăm problema.

— Ce fel de pericol? întrebă Brunetti sincer curios.

— O, multe lucruri. Nu duc gunoiul afară sau pun gunoiul prea aproape de casă. Sau nu-și fac curat după animale. Sunt multe de-astea.

— Și ce faceți?

— Avem permisiunea să, nu, avem dreptul să le intrăm în case.

— Chiar dacă se opun?

— Mai ales dacă se opun, zise Wolf râzând degajat. Asta-i, în general, semn sigur că locul va fi un dezastru.

— Apoi ce faceți?

— Inspectăm casa să vedem dacă există vreun pericol la adresa sănătății.

— Sunt dese astfel de cazuri?

Wolf dădu să răspundă, apoi se abținu, iar Brunetti își dădu seama că omul cântărea cât de multe putea să-i spună

unui italian, care ar fi reacția lui la astfel de povești privitoare la americani.

— Avem câteva, spuse el neutru.

— Și apoi?

— Le spunem să se apuce de curățenie și raportăm problema comandantului lor; li se oferă un timp anume pentru a face să fie totul în ordine.

— Și dacă n-o fac?

— Articolul Cincisprezece.

Brunetti zâmbi din nou acela vechi zâmbet afabil.

— Articolul Cincisprezece?

— E-un fel de mustrare oficială. Intră în dosarul permanent și le poate face unora multe probleme.

— Cum ar fi?

— Îi poate costa salariul sau riscă degradarea, sau, uneori, îi poate face să fie dați afară din Armată.

— Fiindcă au o casă mizerabilă? întrebă Brunetti, incapabil să-și poată înfrâna surprinderea.

— Domnule Brunetti, dacă ați vedea unele dintre casele astea, v-ar veni să-i aruncați afară din țară.

Tăcu un moment, apoi începu din nou:

— Și trebuia să meargă să verifice bucătăriile din ambasade, mai ales dacă se îmbolnăvea cineva acolo sau, mai rău, dacă mai multor oameni începea să li se facă rău. Anul trecut am avut hepatită la Belgrad, iar el a trebuit să meargă în inspecție.

— Altceva? întrebă Brunetti.

— Nu, nimic important.

Brunetti zâmbi.

— Nu sunt sigur acum ce este și ce nu este important în momentul acesta, sergent Wolf, dar aș vrea să-mi fac o idee

clară despre îndatoririle lui.

Sergentul Wolf îi întoarse zâmbetul.

— Desigur. Înțeleg. Trebuia și să se asigure că li se făceau vaccinurile potrivite copiilor la școală. Știți, împotriva unor boli cum ar fi pojarul sau varicela. Și trebuia să se asigure că razele erau înlăturate, astea și alte câteva lucruri pe care nu le putem înlătura cum o facem de obicei. Și mai era însărcinat și cu o anumită cantitate de informații despre sănătatea publică.

Ridică privirea și încheie:

— Cam asta-i tot, cred.

— Raze? întrebă Brunetti.

— Da, radiografiile de la clinica dentară și unele chiar de-aici de la spital. Trebuie să fie înlăturate într-un mod aparte. Nu le putem arunca la gunoi.

— Cum se face asta?

— O, avem un contract cu un camionagiu italian care vine o dată pe lună și le ia. Mike trebuia să supravegheze asta, să verifice că erau luate recipientele.

Wolf zâmbi.

— Cam asta-i tot.

Brunetti îi întoarse zâmbetul și se ridică în picioare.

— Mulțumesc, sergent Wolf. Mi-ați fost de mare ajutor.

— Păi, sper să servească la ceva. Mike ne-a plăcut tuturor de aici și ne-am dori mult să vedem că-l prindeți pe cel care a făcut asta.

— Da. Bineînțeles, zise Brunetti, întinzând mâna. Nu vreau să vă rețin de la muncă, sergent.

Americanul se ridică în picioare să-i strângă lui Brunetti mâna. Strânsoarea lui era fermă, încrezătoare.

— Mă bucur c-am fost de ajutor, domnule. Dacă mai aveți întrebări, vă rog să veniți să mă întrebați.

— Mulțumesc, sergent. S-ar putea s-o fac.

Când ieși din nou pe coridor, își croi drum înapoi spre Biroul de Sănătate Publică și ciocăni iarăși la ușă. Așteptă câteva secunde și, neauzind nimic, intră. Cum se așteptase, Moscheea Albastră și Colosseumul erau încă acolo. Piramidele dispăruseră.

• 11 •

Înapoi pe coridor, întrebă prima persoană care trecu pe acolo, o tânără negresă în uniformă de infirmieră, unde ar putea-o găsi pe doamna doctor Peters. Ea îi spuse că merge la Secția B, unde lucra doctorul Peters și se oferi să-l conducă acolo. De data aceasta, cotiră în direcția opusă, trecură printr-un alt set de uși duble, dar acum oamenii care veneau spre el purtau uniforme albe sau salopete verde-deschis, o altă nuanță decât verdele mai închis al uniformelor militare. Trecură pe lângă o încăpere cu o plăcuță pe care scria că e sala de recuperare, apoi departe, în dreapta, auziră țipete de nou-născuți. Se uită-n jos la infirmieră, care zâmbi și clătină din cap.

— Trei, toți născuți săptămâna asta.

Lui Brunetti nu i se părea un loc potrivit unde să vină pe lume copii, într-un amplasament militar, înconjurați de arme, uniforme și afaceri legate de crime. Dar apoi își aminti că, până acum, văzuse o bibliotecă, o capelă, o piscină de înot și o gelaterie Baskin Robbins în cadrul aceluiași amplasament militar, așa că poate avea totuși logică să vină și copii pe lume acolo. Foarte puțin din ceea ce văzuse el acolo avea de fapt cât de cât de-a face cu arta războiului sau a crimei sau cu ceea ce-nsemna armata. Își dădeau seama americanii, se întrebă el, unde li se duceau banii? Își dădeau seama de risipa care se făcea? Din cauză că era italian, presupunea că guvernul său era serios numai în privința artei de-a arunca banii pe geam, de obicei în direcția prietenilor celor din guvern, dar niciodată nu-i trecuse prin gând că guvernul american ar putea fi la fel de pornit să facă exact același lucru.

— Acesta e cabinetul doctorului Peters, domnule. Cred că e cu un pacient acum, dar trebuie să se întoarcă numaidecât.

Zâmbi și-l lăsă acolo, nesinchisindu-se nici o clipă să-l întrebe cine era sau ce voia.

Cabinetul arăta ca orice alt cabinet al vreunui doctor în care mai fusese vreodată. Un perete era acoperit cu cărți groase cu titluri și mai groase; într-un colț era un cântar cu un stâlp reglabil de metal pentru măsurarea înălțimii. Se urcă pe cântar și mișcă greutatea metalică înainte și-napoi pe tija orizontală până ce își găsi locul la 193[20]. Făcu mental calculului, împărțind cu 2,2 și suspină când află rezultatul. Își măsură înălțimea, un metru și șaizeci de centimetri, dar niciodată nu fusese în stare să facă transformarea fără hârtie și creion. Pe deasupra, bănuia că înălțimea era mai puțin probabil să-l trădeze, așa cum o făcuse greutatea.

Erau câteva afișe pe perete: una dintre fotografiile previzibile ale lui Fulvio Roiter cu Carnevale; o reproducere a mozaicurilor din San Vitale în Ravenna; o fotografie mărită a unor munți ce semănau cu crestele zimțate ale Alpilor Dolomiți. Peretele din dreapta, cum era cazul în multe birouri ale doctorilor, era acoperit de diplome înrămate, de parcă doctorii se tem că nu i-ar crede nimeni dacă n-ar fi lipite pe perete la loc vizibil dovezile palpabile ale pregătirii lor. Emory University. Asta nu-i spunea nimic. *Phi Beta Kappa.* Nici asta. *Summa Cum Laude.* Ei bine, asta-i spunea ceva, sigur că da.

Pe masă stătea o revistă închisă. *Family Practice Journal.* O ridică și-o frunzări, apoi se opri la un articol însoțit de fotografii color reprezentând ceea ce lui i se părură a fi picioare de om, dar picioare distorsionate

dincolo de orice recunoaștere, cu degete care creșteau alandala, degete care se curbau în sus și-n spate către partea de sus a piciorului sau, mai rău, degete care se curbau în jos spre tălpi. Se uită țintă la fotografii o vreme, apoi, tocmai când începu să citească articolul, simți o mișcare lângă el și ridică privirea pentru a o vedea pe doctorița Peters dincoace de ușă. Fără nici un avertisment, ea-i luă revista din mâini, o închise zgomotos și-o puse de cealaltă parte a mesei, departe de el.

— Ce căutați aici? întrebă ea, neascunzându-și nici surprinderea, nici furia.

El se îndreptă de spate.

— Îmi cer iertare că m-am atins de lucrurile dumneavoastră, doctore. Am venit să discutăm un pic, dacă aveți timp. Am văzut revista acolo și m-am uitat prin ea cât vă așteptam. Sper să nu vă deranjeze.

În mod vădit, ea își dădu seama că avusese o reacție prea puternică. Brunetti o privi în timp ce ea încerca să-și recapete stăpânirea de sine. În cele din urmă, ea se așeză pe scaunul din fața mesei de lucru și spuse, încercând să zâmbească:

— Ei bine, mai bine asta decât corespondența.

Spunând asta, zâmbetul păru să-i devină sincer. Arătă spre revista acum închisă.

— Li se întâmplă oamenilor bătrâni. Devin prea țepeni să se mai aplece să-și taie unghiile de la picioare, dar acestea continuă să crească și, cum ați văzut, picioarele devin oribil de deformate.

— Mai bine cu pediatria, zise el.

Ea zâmbi din nou.

— Da, mult mai bine. Cred că e mai bine să-ți investești timpul în folosul copiilor.

Își așeză stetoscopul peste revistă și spuse:

— Nu cred că ați venit aici să discutăm despre alegerea carierei mele, *commissario*. Ce-ați vrea să știți?

— Aș vrea să știu de ce-ați mințit despre excursia la Cairo cu sergentul Foster.

Văzu că ea nu era surprinsă, că probabil se așteptase la asta. Femeia își încrucișă picioarele, cu genunchii abia vizibili sub tivul fustei de uniformă pe care o purta pe dedesubtul halatului alb.

— Așadar chiar îmi citiți corespondența? spuse ea.

Când el nu spuse nimic, ea continuă:

— N-am vrut să știe cineva de-aici ce s-a întâmplat.

— Doctore, dumneavoastră ați trimis ilustrata aici, punând pe ea ambele nume, ei bine, cu inițialele. Cu greu ar putea fi un secret pentru cineva de aici că ați fost împreună la Cairo.

— Vă rog, știți la ce mă refer. N-am vrut să știe cineva de-aici ce s-a întâmplat, repetă ea. Ați fost de față când i-am văzut cadavrul. Așa că știți.

— De ce nu vreți să știe nimeni de aici? Sunteți căsătorită cu altcineva?

— Nu, spuse ea, scuturând obosită din cap când văzu că Brunetti nu înțelege. N-ar fi așa de rău dacă ar fi numai asta. Dar sunt ofițer, iar Mike era militar.

Îi văzu nedumerirea.

— Asta înseamnă fraternizare și e unul dintre lucrurile care ne sunt interzise.

Făcu pauză o vreme îndelungată.

— Unul dintre multele lucruri.

— Ce ați păți dacă ar afla? întrebă el, necrezând că era necesar să specifice „cine” să afle.

Ea ridică din umeri.

— Habar nu am. Unul dintre noi ar fi fost mustrat, probabil ar fi primit o sancțiune disciplinară. Poate chiar transferat într-un alt loc. Dar acum nu mai există grija asta, nu-i așa? întrebă ea, uitându-se direct la el.

— Nu, mă tem că nu mai există. V-ar mai putea totuși influența negativ cariera? întrebă el.

— Voi ieși din armată peste șase luni, domnule Brunetti. Nu s-ar mai deranja cu mine acum, iar dacă ar face-o, nu cred că mi-ar păsa prea mult. Nu-mi doresc o carieră, nu în armată, dar tot nu vreau să se afle. Vreau doar să scap și să mă întorc la viața mea.

Făcu pauză o clipă, îi aruncă o privire iscoditoare, apoi continuă:

— Armata m-a trimis la facultatea de medicină. Singură nu mi-aș fi permis-o niciodată, și nici familia mea. Așa că mi-au dat șase ani de școlarizare, iar acum eu le-am dat patru ani de muncă. Asta face zece ani, domnule Brunetti, zece ani. Așa că bănuiesc că nici măcar n-ar trebui să mai spun că-mi doresc să mă întorc la viața mea. Vreau să încep să am una.

— Ce veți face? Cu viața aceea, adică.

Ea își țuguie buzele și ridică din sprâncene.

— Nu știu. Am depus cerere la câteva spitale. Pot oricând să profesez pe cont propriu. Sau m-aș putea întoarce la facultate. Nu mă gândesc la asta așa de mult.

— Din cauza morții sergentului Foster?

Împinse stetoscopul cu un deget, se uită la el, apoi înapoi în jos la mâna sa.

— Doctore Peters, începu el, simțindu-se stânjenit de cât de colocvial avea să sune asta în engleză. Nu sunt sigur ce se întâmplă aici, dar știu că sergentul Foster n-a fost ucis de-un tâlhar sau în timpul cine știe cărei încercări amatoricești de jaf. A fost ucis și oricine l-a ucis are legătură cu armata americană sau cu poliția italiană. Și cred că dumneavoastră știți ceva despre motivul pentru care a fost ucis. Aș vrea să-mi spuneți ce știți sau ce bănuiți. Sau de ce vă temeți.

Cuvintele îi sunară apăsătoare și artificiale în propriile urechi.

Ea se uită la el când spuse acestea, iar el văzu umbra a ceea ce-i văzuse în ochi în seara aceea pe insula San Michele. Ea începu să vorbească, se opri și se uită înapoi în jos la stetoscop. După mult timp, scutură din cap și spuse:

— Cred că-mi exagerați reacția, domnule Brunetti. Nu știu despre ce vorbiți când spuneți că mă tem de ceva.

Și apoi, pentru a-l convinge pe el, dar și pe ea însăși:

— Nu știu nimic despre motivul pentru care ar fi putut fi ucis Mike sau cine ar fi vrut să-l ucidă.

El aruncă o privire fugară la mâna ei și văzu că îndoise tubul din cauciuc negru ce ducea la discul plat de la capătul instrumentului până când cauciucul deveni cenușiu din pricina tensiunii. Ea îi prinse direcția privirii, se uită în jos la propria-i mână și o descleștă încet, până ce tubul fu din nou drept, cauciucul din nou negru.

— Și acum, dacă mă scuzați, mai am un pacient de consultat.

— Desigur, doctore, zise el, știind că pierduse. Dacă vă vine în minte ceva și ați vrea să-mi spuneți sau dacă vreți să discutați cu mine, mă găsiți la Questura din Veneția.

— Mulțumesc, spuse ea, se ridică în picioare și se duse la ușă. Vreți să terminați articolul?

— Nu, zise el, ridicându-se anevoie și ducându-se la ușă.

Întinse mâna:

— Dacă vă gândiți la ceva, doctore. La orice. Ea îi luă mâna, zâmbi, dar nu spuse nimic. El o privi cum se îndepărtează pe coridor în stânga și cum intră în camera alăturată, din care putu auzi vocea unei femei care îi vorbea cu o voce joasă, cântată, probabil unui copil bolnav.

Afară, șoferul aștepta, ocupat cu o revistă. Ridică privirea când Brunetti deschise portiera din spate a mașinii.

— Încotro, domnule?

— E deschisă azi cantina aceea?

Îi era foarte foame. Își dădu seama abia acum că era trecut de unu.

— Da, domnule. S-a rezolvat cu greva.

— Cine a fost în grevă?

— CGL, explică el, numind cel mai mare dintre sindicatele muncitorești comuniste.

— CGL? repetă Brunetti cu uluire. Într-o bază militară americană?

— Da, domnule, zise șoferul și râse. După război, au angajat oameni care vorbeau puțin engleza și-au lăsat sindicatele să se formeze fără să le acorde nici o atenție. Dar odată ce și-au dat seama că CGL era o organizație comunistă, au refuzat să mai angajeze pe cineva care era membru. Dar nu se pot descotorosi de cei care încă mai sunt. Mulți dintre ei lucrează la cantine. Mâncarea e bună.

— Bine, du-mă acolo. Cât e de departe?

— O, cam două minute, spuse el, pornind de lângă trotuar și întorcând mașina într-o altă manevră strânsă care-i purtă înapoi pe stradă – una cu sens unic, Brunetti era sigur.

Pe stânga, trecură pe lângă două statui mai mari ca o zi de post pe care nu le observase înainte.

— Cine-s cei doi? întrebă el.

— Nu știu cine-i îngerul cu sabie, dar cealaltă e Sfânta Barbara.

— Sfânta Barbara? Ce caută aici?

— E sfântul ocrotitor al artileriei, domnule. Tatăl ei a fost lovit de fulger când a încercat să-i taie capul, v-amintiți?

Chiar dacă fusese crescut în religia catolică, Brunetti nu simțise niciodată cine știe ce interes față de religie și i se părea greu să facă distincția dintre sfinți, cam așa cum, credea el, păgânilor trebuie să le fi fost greu să-și amintească ce zeu era responsabil pentru care lucru. În plus, întotdeauna i se păruse că sfinții își petreceau mult prea mult timp pierzându-și diferite părți ale corpului: ochi, sâni, brațe, iar acum, în cazul Sfintei Barbara, capul.

— Nu cunosc legenda. Ce s-a întâmplat?

Șoferul coti pe lângă un indicator de STOP și dădu un colț, se uită în spate la Brunetti și explică:

— Tatăl ei era păgân, iar ea era creștină. Tatăl ei voia să o mărite cu un păgân, dar ea voia să rămână virgină.

Adăugă în barbă: Toanta.

Întoarse privirea la drum chiar la timp să frâneze brusc pentru a evita să intre într-un camion.

— Așa că tatăl s-a hotărât s-o pedepsească tăindu-i capul. A ridicat sabia deasupra ei, dându-i o ultimă șansă

să-i facă voia, și jap! fulgerul a lovit sabia și l-a omorât.

— Cu ea ce s-a întâmplat?

— O, partea asta din poveste nu ți-o spun niciodată. În orice caz, din cauza fulgerului, ea e sfântul ocrotitor al artileriei.

Trase în fața unei alte clădiri joase.

— Am ajuns, domnule.

Apoi adăugă nedumerit:

— Mă surprinde că nu știați asta, domnule. Despre Sfânta Barbara.

— Nu eu am primit cazul spre elucidare.

După prânz, îi ceru șoferului să-l ducă înapoi la apartamentul lui Foster. Aceiași doi soldați stăteau în jeep în fața clădirii. Coborâră amândoi când se apropie Brunetti și așteptară să ajungă lângă ei.

— Bună ziua, zise el, zâmbind afabil. Aș vrea să mai arunc o privire în apartament dacă e posibil.

— Ați vorbit cu maiorul Butterworth despre asta, domnule? întrebă cel cu mai multe trese.

— Nu, nu astăzi. Dar mi-a dat permisiunea ieri.

— Îmi puteți spune de ce vreți să intrați din nou, domnule?

— Carnețelul meu. Notam numele cărților lui ieri și trebuie să-l fi așezat pe bibliotecă. Nu-l aveam când am urcat în tren și acesta e ultimul loc unde am fost.

Văzu că soldatul era pe cale să refuze, așa că adăugă:

— Puteți veni înăuntru cu mine dacă vreți. Nu vreau decât să-mi iau carnețelul dacă e acolo. Nu cred că-mi va fi de ajutor apartamentul, dar am în carnețel notițe despre alte lucruri și sunt importante pentru mine.

Vorbea prea mult, își dădea seama de asta.

Cei doi soldați făcură schimb de priviri și, din câte se părea, unul dintre ei decise că ar trebui să fie în regulă. Cel cu care vorbise îi dădu arma tovarășului său și spuse:

— Dacă veniți cu mine, domnule, am să vă las să intrați în apartament.

Zâmbind cu recunoștință, Brunetti îl urmă spre intrarea principală și în lift. Niciunul nu vorbi în timpul drumului scurt spre etajul al treilea și nici cât timp soldatul deschise ușa. Acesta păși în spate și-i permise lui Brunetti să treacă pe lângă el în apartament, apoi închise ușa în urma lor.

Brunetti se duse în camera de zi și până la bibliotecă. Își căută teatral carnețelul, care se afla în buzunarul sacoului său, chiar se aplecă și se uită în spatele scaunului de lângă bibliotecă.

— Ciudat. Sunt sigur că l-am avut la mine când am fost aici.

Trase câteva cărți în față și se uită în spatele lor. Nimic. Făcu o pauză, reflectând unde altundeva l-ar mai fi putut pune.

— Mi-am luat un pahar de apă în bucătărie, îi zise soldatului. Poate că l-am lăsat din mână acolo.

Apoi, de parcă tocmai se gândise la asta:

— E vreo șansă să fi venit cineva și să-l fi găsit?

— Nu, domnule. N-a fost nimeni aici de când ați plecat.

— Bun, răspunse Brunetti cu zâmbetul cel mai prietenos, atunci trebuie să fie aici.

Intră în bucătărie înaintea soldatului și se duse la spațiul de lucru de lângă chiuvetă. Se uită în jur, se aplecă pentru arunca o privire sub masă, apoi se ridică în picioare. Făcând asta, se poziționă direct în fața boilerului. Șuruburile de pe panoul frontal pe care le pusese la loc ieri, având grijă să le lase exact în poziție verticală și orizontală,

fuseseră toate mișcate și erau toate ușor strâmbe. Așadar, cineva verificase și aflase că lipseau pungile.

— Nu pare să fie aici, domnule.

— Nu, nu pare, se arătă Brunetti de acord pe-o voce în care pusese o reală confuzie. Foarte ciudat. Sunt sigur că-l aveam când am fost aici.

— Nu e posibil să-l fi scăpat în mașină, domnule? sugeră soldatul.

— Mi-ar fi spus șoferul, zise Brunetti, apoi, de parcă tocmai îi venise ideea: dacă l-ar fi găsit.

— Ar fi mai bine să vă verificați vehiculul, domnule.

Părăsiră împreună apartamentul, soldatul având grijă să încuie ușa în urma sa. Când coborau cu liftul, Brunetti ajunse la concluzia că ar fi o coincidență mult prea mare să găsească într-adevăr carnețelul în spatele banchetei din mașină. Prin urmare, când ieșiră din clădire, îi mulțumi soldatului pentru ajutor și se întoarse la mașina sa.

Fără să fie sigur că americanul se afla în raza auditivă și că înțelegea italiana, își jucă rolul până la capăt și-l întrebă pe șofer dacă nu găsise un carnețel în mașină. Evident, nu găsise. Brunetti deschise portiera din spate, își vârî mâna în spatele banchetei și pipăi prin spațiul gol. Deloc spre surprinderea lui, nu găsi nimic. Se trase afară din mașină și se întoarse spre jeep. Deschise palma într-un gest gol, semnificativ, apoi urcă pe banchetă și-l rugă pe șofer să-l ducă la gară.

• 12 •

Singurul tren care pleca din Vicenza la ora aceea era un personal care oprea în toate gările dintre Vicenza și Veneția, dar, dat fiind că *intercity*-ul de Milano nu venea decât peste patruzeci de minute, Brunetti optă pentru personal, chiar dacă îi displăcea o călătorie cu atât de multe opriri, cu perpetua schimbare de pasageri și marele val de studenți care urcau și coborau fără excepție la Padova.

În cantină, luase un exemplar al unui ziar de limbă engleză ce zăcea abandonat pe masa la care stătea el. Îl scoase din buzunarul interior și începu să citească. *The Stars and Stripes*[21] se anunța singur în litere roșii, aparent un ziar publicat de forțele militare americane din Europa. Pe prima pagină era un articol despre un uragan care măturase totul în cale într-un loc numit Biloxi, un oraș care el credea că se află în Bangladesh. Nu, era în America, dar cum s-ar fi putut explica numele acela? Era o fotografie mare cu case și mașini răsturnate, copaci răsturnați unul peste celălalt.

Întoarse pagina și citi că un pitbull smulsese mâna unui copil din Detroit în timp ce acesta dormea. Despre acest oraș știa sigur că se afla în America. Nu era nici o fotografie. Ministrul Apărării asigurase Congresul că toți contractorii care fraudaseră guvernul aveau să fie urmăriți în justiție cât permiteau legile de mult. Remarcabilă, asemănarea dintre retorica politicii americane și cea italiană. Nu avea nici o îndoială că natura iluzorie a acelei promisiuni era aceeași în ambele țări.

Erau trei pagini de caricaturi, dintre care niciuna nu avea nici cea mai mică logică pentru el, și șase de știri sportive, ceea ce avea și mai puțină logică. În una dintre caricaturi, un individ rudimentar mânuia o bâtă, iar pe una dintre paginile sportive, un bărbat în uniformă dungată făcea același lucru. Dincolo de asta, totul era un mister pentru Brunetti. Pe ultima pagină se afla o continuare a reportajului despre uragan, dar atunci trenul intră în gara din Veneția și el abandonă articolul. Lăsă ziarul pe scaunul de lângă el; poate altcuiva avea să-i folosească mai mult decât lui.

Era trecut de șapte când ajunseră, dar cerul era încă luminat. Asta avea să se termine în week-endul acela, își spuse el, când ceasurile urmau să fie date în urmă cu o oră și avea să se întunece mai devreme. Sau să fie invers, și ziua să fie mai lungă? Spera că celor mai mulți dintre oameni le lua la fel de mult ca lui să-și dea seama de asta, cu fiecare an care trecea. Trecu Podul Scalzi și intră pe străzile care formau o galerie de iepuri ce își împletea drumul înapoi spre apartamentul său. Deși cei mai mulți dintre oameni mergeau la gară sau la depoul de autobuze Piazzale Roma cu barca, câțiva trecură pe lângă el, chiar și la ora aceea. De obicei, în timp ce mergea pe jos, se uita în trecere la fațadele clădirilor, sus la ferestrele lor, de-a lungul străzilor înguste, întotdeauna atent la ceva ce poate că nu observase înainte. Asemenea multor concitadini de-ai săi, Brunetti nu se sătura niciodată să studieze orașul, din când în când bucurându-se să descopere ceva ce nu mai văzuse până atunci. De-a lungul anilor, își făurise un sistem care îl recompensa pentru fiecare descoperire: o nouă fereastră îi oferea o cafea; o nouă statuie a unui sfânt, oricât de mică, îi aducea un pahar de vin; și odată, cu ani în urmă, observase pe un zid pe lângă care trebuia să fi trecut

de cinci ori pe săptămână de când fusese copil încoace o piatră gravată ce comemora redacția Editurii Aldine, cea mai veche din Italia, fondată în secolul al XIV-lea. Dăduse colțul și intrase într-un bar în Campo San Luca și își comandase un Brandy Alexander, cu toate că era zece dimineața și barmanul îi aruncase o privire ciudată când îi așezase paharul în față.

În seara aceasta, însă, străzile nu reușeau să-i capteze interesul; era tot înapoi în Vicenza, încă mai vedea adânciturile celor patru șuruburi ce țineau panoul frontal al boilerului din apartamentul lui Foster, fiecare dintre ele mișcat puțin din liniile atent îndreptate în care le lăsase Brunetti cu o zi în urmă, fiecare scoțând la iveală minciuna afirmației soldatului cum că nu mai fusese nimeni în apartament după el. Așadar, acum ei – oricine erau „ei” – știau că Brunetti luase drogurile din apartament și că nu spusese nimic despre asta.

Intră în clădire și deja descuiase cutia poștală când își aminti că Paola trebuia să fi venit acasă cu ore în urmă și trebuie să fi verificat poșta. Începu să urce spre casă, bucurându-se de primul cat, jos și cochet, vestigiu a originalului *palazzo* de secol XV. În capăt, scările coteau la stânga și continuau mai sus, în două rampe abrupte, spre etajul următor. Acolo îl aștepta o ușă, pe care o descuie și o închise în urma sa. O altă rampă de scări, acestea periculoase și abrupte, se încolăciră în sus și-l purtară spre ultimele douăzeci și cinci de trepte până la ușa apartamentului său. Descuie ușa și intră, era în sfârșit acasă.

Îl întâmpină mirosul de mâncare gătită, aromele amestecându-se între ele. Astă-seară putea distinge aroma vagă de dovlecel, ceea ce însemna că Paola făcea *risotto con*

zucca, disponibil doar în anotimpul acesta, când dovleceii *barucca* durdulii și de-un verde-închis erau aduși din Chiogga, de cealaltă parte a lagunei. Și după aceea? Pulpă de vită? Prăjită cu măsline și vin alb?

Își agăță sacoul în șifonier și merse de-a lungul holului spre bucătărie. În încăpere era mai cald ca de obicei, ceea ce însemna că era pornit cuptorul. Tigaia cea mare de pe aragaz îi oferi vederii, când luă capacul, bucăți de *zucca* de-un portocaliu deschis, prăjindu-se încet cu ceapă tocată. Luă un pahar din stativul de lângă chiuvetă și scoase o sticlă de Ribolla din frigider. Turnă puțin mai mult de-o gură, gustă, bău tot, apoi umplu paharul și puse sticla la loc. Căldura din bucătărie se învăluia în jurul său. Își slăbi cravata și străbătu înapoi coridorul.

— Paola?

— Sunt aici, în spate, îi auzi răspunsul.

El nu-i răspunse, ci intră în camera cea lungă de zi și apoi în balcon. Aceasta era partea cea mai bună din zi pentru Brunetti, căci putea vedea, din terasă, apusul, în zare către vest. Într-o zi senină, putea vedea Dolomiții de la fereastra mică a bucătăriei, dar era atât de târziu spre seară, încât acum ar fi fost începețoșați și invizibili. Rămase unde se afla, sprijinit de balustradă, studiind acoperișurile și turnurile care nu încetau niciodată să-l mulțumească. O auzi pe Paola cum trecea pe hol, întorcându-se în bucătărie, auzi zăngănitul de oale mișcate, dar rămase locului, ascultând dangătul clopotelor de la San Polo ce băteau ora opt, apoi reverberația ca un răspuns a celor de la San Marco, câteva secunde mai târziu, ca întotdeauna, răsunând puternic peste oraș. Când toate clopotele tăcură, reintră în casă, închise ușa în calea răcorii tot mai pronunțate a serii.

În bucătărie, Paola stătea la aragaz, amestecând în *risotto,* oprindu-se din când în când să mai adauge supă fiartă.

— Un pahar de vin? întrebă el.

Ea scutură din cap, continuând să amestece. El trecu pe lângă ea, să opri atât cât să o sărute pe ceafă și-și mai turnă un pahar de vin.

— Cum a fost la Vicenza? întrebă ea.

— Întreabă-mă mai bine cum a fost în America.

— Da, știu, zise ea. E incredibil, nu-i așa?

— Ai fost vreodată acolo?

— Cu ani în urmă. Cu soții Alvise.

Văzându-i privirea nedumerită, explică:

— Colonelul, când a fost trimis la post în Padova. A avut loc un fel de petrecere la clubul ofițerilor, pentru cadrele italiene și americane. Cam cu zece ani în urmă.

— Nu-mi amintesc.

— Nu, tu n-ai venit. Se-ntâmpla când erai la Napoli. Cred. A rămas la fel?

— Depinde de cum era atunci, zise el, zâmbind.

— Nu face pe deșteptul cu mine, Guido. Cum este?

— Este foarte curat și toată lumea zâmbește foarte mult.

— Bun, spuse ea, amestecând din nou. Atunci, nu s-a schimbat.

— Mă-ntreb de ce-or fi zâmbind atât de mult. Observase același lucru de fiecare dată când fusese în America.

Ea se întoarse de la *risotto* și se uită drept la el.

— De ce n-ar trebui să zâmbească, Guido? Gândește-te. Sunt cel mai bogat popor din lume. Toți trebuie să țină cont de părerea lor în politică s-au convins singuri, cumva, că tot

ce-au făcut vreodată în trecutul lor foarte scurt a fost făcut doar în scopul de a spori binele general al omenirii. De ce să nu zâmbească?

Se întoarse înapoi la tigaie și bombăni supărată când văzu că se lipise orezul de fund. Mai turnă supă peste el și amestecă repede de câteva ori.

— Asta se va transforma într-o întâlnire de celulă? întrebă el cu blândețe.

Deși erau în general de acord asupra politicii, Brunetti votase întotdeauna cu socialiștii, în vreme ce Paola votase, înverșunată, cu comuniștii. Dar acum, odată cu declinul sistemului și cu moartea partidului, el începuse să-i dea ușor ghionturi.

Paola nu se sinchisi să-i facă hatârul cu un răspuns.

El începu să scoată farfurii pentru a așeza masa.

— Unde sunt copiii?

— Amândoi sunt la prieteni.

Apoi, înainte ca el să poată întreba, ea adăugă:

— Da, au sunat amândoi să-și ceară voie.

Stinse focul sub *risotto,* adăugă o bucată mare de unt care se afla pe placa bufetului și turnă deasupra o farfurioară de Parmigiano Reggiano răzuit fin. Amestecă până ce se dizolvară amândouă în orez, turnă *risotto* într-un bol și-l așeză pe masă. Trase scaunul, se așeză și întoarse lingura spre el, spunând:

— *Mangia, ti fa bene*[22], o comandă care-l umplea pe Brunetti de bucurie de când își putea el aminti.

El își umplu farfuria din abundență. Muncise din greu, își petrecuse ziua într-o țară străină, așa încât cui îi păsa cât *risotto* mânca. Începând din mijloc, își plimbă furculița circular, ordonat și împinse *risotto* spre marginea farfuriei

ca să se răcească mai repede. Luă două furculițe pline, suspină în semn de apreciere și continuă să mănânce.

Când Paola văzu că trecuse dincolo de punctul foamei și mânca doar de plăcerea mâncării, spuse:

— Nu mi-ai spus cum a fost excursia în America.

El vorbi cu gura plină de *risotto.*

— M-a zăpăcit. Americanii sunt foarte politicoși și spun că vor să ajute, dar nimeni nu pare să știe ceva care să-mi fie de ajutor.

— Și doctorul?

— Frumușica? întrebă el, rânjind.

— Da, Guido, frumușica.

Văzând că dăduse cu bățul în baltă, răspunse simplu:

— Încă mai cred că ea e persoana care știe ce vreau să aflu. Dar nu spune nimic. Iese din armată în șase luni, așa că se va întoarce în America și va lăsa toate astea în urmă.

— Și el era iubitul ei? întrebă Paola cu un fornăit ca să arate că refuza să creadă că doctorița nu l-ar ajuta dacă ar putea.

— Așa s-ar părea.

— Atunci, nu sunt prea sigură că-și va face doar bagajele și va uita de el.

— Poate e ceva ce nu vrea să se afle.

— Cum ar fi?

— Nimic. Păi, nimic să pot explica.

Se hotărâse să nu-i spună despre cele două pungi de plastic pe care le găsise în apartamentul lui Foster; acela era un lucru de care nu trebuia să afle nimeni. Cu excepția persoanei care desfăcuse boilerul, văzuse că dispăruseră pungile și apoi strânsese șuruburile. Trase bolul de *risotto* spre el.

— Să termin eu asta? întrebă, nefiind nevoie să fie detectiv ca să cunoască răspunsul.

— Dă-i drumul. Nu-mi place reîncălzit, și nici ție.

Cât timp el termină *risotto,* ea luă bolul de pe masă și-l puse în chiuvetă. El dădu la o parte două rogojini de pe masă ca să facă loc pentru oala pe care Paola o scoase din cuptor.

— Ce ai de gând să faci?

— Nu știu. Să văd ce face Patta, zise el, tăindu-și o bucată de carne din halcă și așezând-o în farfurie.

Cu o mișcare din cap, ea îi făcu semn că nu-i trebuia. El își tăie două bucăți mari, se întinse după niște pâine și începu din nou să mănânce.

— Ce importanță are ce face Patta? întrebă ea.

— A, inocenta mea dulce, răspunse el. Dacă încearcă să-mi distragă atenția de la caz, voi ști sigur că cineva vrea să-l mușamalizeze. Și dat fiind că *vice-questore*-le nostru dă ascultare doar vocilor ce vin din locuri înalte – cu cât e mai înalt locul, cu atât se mișcă el mai repede –, atunci voi ști că oricine vrea să ascundă lucrul ăsta are o putere destul de mare.

— Cum ar fi cine?

El mai luă o bucată de pâine și șterse sosul din farfurie.

— Cât știi tu, știu și eu, dar mă neliniștește foarte mult să mă gândesc la cine ar putea fi.

— Cine?

— Nu știu, nu exact. Dar, dacă e implicată armata americană, poți fi sigură că e-o treabă politică, iar asta te duce cu gândul la guvern. Al lor. Și, în concluzie, la al nostru, de asemenea.

— Prin urmare, un telefon pentru Patta?

— Da.

— Prin urmare, probleme?

Brunetti nu era înclinat să comenteze asupra unui lucru de la sine înțeles.

— Și dacă Patta nu încearcă să te oprească?

Brunetti ridică din umeri. Va aștepta și va vedea.

Paola luă farfuriile.

— Desert?

El scutură din cap.

— La cât se întorc acasă copiii?

Făcându-și de lucru prin bucătărie, ea răspunse:

— Chiara vine pe la nouă. I-am spus lui Raffaele să vină până la zece.

Diferența din felul cum se exprimase spunea întreaga poveste.

— Ai vorbit cu profesorii lui? întrebă Brunetti.

— Nu. E prea devreme, n-a trecut anul.

— Când e prima ședință cu părinții?

— Nu știu. Am scrisoarea de la școală pe aici pe undeva. În octombrie, cred.

— Cum se descurcă?

Chiar în timp ce puse întrebarea, spera ca Paola să-i răspundă pur și simplu și să nu-l întrebe la ce se referea, fiindcă nici el nu știa la ce se referea.

— Nu știu, Guido. Nu vorbește cu mine, nu despre școală sau despre prieteni sau despre ce face. Și tu erai așa la vârsta lui?

El se gândi la cum fusese când era de șaisprezece ani.

— Nu știu. Presupun că da. Dar apoi am descoperit fetele și-am dat complet uitării furia și debusolarea – sau

cum m-oi fi simțit atunci. Voiam doar să le placă de mine. Ăsta era singurul lucru important pentru mine.

— Erau multe? întrebă ea.

El ridică din umeri.

— Și le plăcea de tine?

El rânji.

— O, pleacă de-aici, Guido, și găsește-ți ceva de făcut. Uită-te la televizor.

— Urăsc televizorul.

— Atunci, ajută-mă să spăl vasele.

— Ador televizorul.

— Guido, repetă ea, nu pe un ton exagerat, dar nici prea departe, ridică-te doar și pleacă de lângă mine.

Auziră amândoi sunetul unei chei în broască. Era Chiara, care, deschizând ușa zgomotos, scăpă un manual școlar când intră în apartament. Străbătu holul spre bucătărie, își sărută ambii părinți și se opri apoi cu mâna pe umărul tatălui ei.

— E ceva de mâncare, mamă? întrebă ea.

— Nu ți-a dat să mănânci mama Luisei?

— Ba da, dar asta a fost acum câteva ore. Sunt lihnită.

Brunetti își petrecu brațul pe după ea și-o trase în poală. Spuse aspru, cu vocea lui de polițist rău:

— Bun, te-am prins. Mărturisește. Unde le ții?

— *O, papà,* încetează, zise ea, zbătându-se încântată. Tocmai am mâncat. Dar apoi mi s-a făcut din nou foame. Ție nu?

— Tatăl tău așteaptă de obicei măcar o oră, Chiara.

Apoi, cu mai multă blândețe, Paola întrebă:

— Fructe? Un sendviș?

— Amândouă? se rugă ea.

Chiara termină sendvișul, o chestie masivă plină cu *prosciutto,* roșii și maioneză, apoi înghiți două mere și se făcu timpul să meargă cu toții la culcare. Raffaele nu se întorsese până la unsprezece treizeci, dar Brunetti, trezindu-se în timpul nopții, auzi ușa cum se deschide și se închide și pașii fiului său în hol. După aceea, dormi adânc.

• 12 •

Brunetti nu se deranja să meargă întotdeauna sâmbăta la Questura, dar în dimineața aceasta o făcu, mai mult ca să vadă cine altcineva avea să mai apară din vreun anume motiv. Nu se străduia să ajungă la timp, se plimbă agale prin Campo San Luca și bău un cappuccino la Rosa Salva, barul despre care Paola susținea cu insistență că servea cea mai bună cafea din oraș.

Porni mai departe spre Questura, scurtând drumul paralel cu San Marco, dar evitând Piazza în sine. Când ajunse, urcă la al doilea etaj, unde-l găsi pe Rossi care discuta cu Riverre, un ofițer despre care credea că e în concediu de boală. Când intră, Rossi îi făcu semn să vină la masa lui.

— Mă bucur că sunteți aici, domnule. Avem ceva nou.

— Ce?

— O spargere. Pe Marele Canal. *Palazzo* acela mare care tocmai a fost renovat, cel de lângă San Stae.

— Cel care-i aparține milanezului?

— Da, domnule. Când a ajuns acolo aseară, a găsit înăuntru doi oameni, poate că erau trei, nu este sigur.

— Ce s-a întâmplat?

— Vianello e la spital, vorbește acum cu el. Ce știu, știu de la cei care au răspuns la apel și l-au dus la spital.

— Ce-au spus?

— A încercat să iasă, dar ei l-au prins și i-au tras o mamă de bătaie. A trebuit dus la spital, dar nu e ceva foarte grav. Tăieturi și vânătăi.

— Iar cei trei bărbați? Doi bărbați?

— Nici urmă de ei. Cei care au răspuns la apel s-au întors la fața locului după ce l-au dus la spital. Se pare că au fugit cu două tablouri și câteva din bijuteriile soției lui.

— Există vreo descriere a făptașilor?

— Nu i-a văzut clar, n-a putut spune multe, doar că unul era foarte înalt și i s-a părut că unul avea barbă. Dar, adăugă Rossi, ridicând privirea și zâmbind, erau doi turiști care ședeau pe marginea canalului și aceștia au văzut trei oameni ieșind din *palazzo.* Unul dintre ei ducea o valiză. Puștii ăștia erau încă acolo când au ajuns oamenii noștri și ne-au oferit o descriere.

Făcu o pauză și zâmbi, parcă sigur că Brunetti se va bucura de ce urma.

— După descriere, unul dintre ei pare a fi Ruffolo.

Brunetti răspunse imediat:

— Credeam că e la închisoare.

— A fost, domnule, până acum două săptămâni.

— Le-ai arătat fotografii?

— Da, domnule. Și ei cred că el este. I-au observat urechile mari.

— Dar proprietarului? Lui i-ai arătat fotografia.

— Nu încă, domnule. Tocmai m-am întors după ce-am discutat cu puștii ăștia belgieni. Și mi se pare că-i vorba de Ruffolo.

— Ce știi despre ceilalți doi? Descrierile pe care ți le-au dat belgienii sunt la fel ca a lui?

— Păi, domnule, era întuneric, iar ei nu erau tocmai atenți.

— Dar?

— Dar sunt destul de siguri că niciunul nu avea barbă.

Brunetti se gândi la asta pentru o clipă, apoi îi spuse lui Rossi:

— Du fotografia la spital și vezi dacă-l recunoaște. Poate vorbi milanezul?

— O, da, domnule. E-n ordine. Vreo două vânătăi, un ochi învinețit, dar e-n ordine. Clădirea e complet asigurată.

De ce părea oare întotdeauna mai neînsemnată crima dacă era asigurată clădirea?

— Dacă-l identifică pozitiv pe Ruffolo, dă-mi de știre și voi merge acasă la mama lui să văd dacă nu știe unde este.

Rossi pufni.

— Știu, știu. L-ar minți și pe Papa dacă asta l-ar salva pe micuțul ei Peppino. Ei bine, cine s-o învinovățească? El *este* singurul ei fiu. Pe deasupra, aș vrea s-o revăd pe bătrâna cotoroanță; nu cred că am văzut-o mai mult de două ori de când l-am arestat ultima dată.

— A încercat să vă atace cu foarfecele atunci, nu-i așa, domnule? întrebă Rossi.

— Ei bine, n-a prea dat pe-afară de bunătate, dar Peppino a fost acolo s-o oprească.

Zâmbi fără fereală amintindu-și asta, cu siguranță unul dintre cele mai absurde momente ale carierei sale.

— Pe deasupra, nu erau decât niște foarfece de surfilat.

— E-o mare panaramă *signora* Concetta.

— Chiar așa, fu de acord Brunetti. Și pune pe cineva s-o supravegheze pe iubita lui. Cum o cheamă?

— Ivana Cumva.

— Da, ea.

— Vreți să stăm de vorbă cu ea, domnule?

— Nu, nu va spune decât că nu l-a văzut. Vorbește cu oamenii care locuiesc sub ea. Ei l-au predat ultima dată pe

Ruffolo. Poate ne dau voie să postăm pe cineva în apartament până când apare. Întreabă-i.

— Da, domnule.

— Altceva?

— Nu, nimic.

— O să fiu în biroul meu pentru încă o oră sau așa ceva. Dă-mi de știre ce se întâmplă la spital, dacă e vorba de Ruffolo.

Dădu să iasă din birou, dar Rossi îl strigă din urmă.

— Un lucru, domnule. Ați primit aseară un telefon.

— Cine era?

— Nu știu, domnule. Operatorul a spus că apelul a venit în jur de unsprezece. O femeie. A cerut să vorbească special cu dumneavoastră, dar nu vorbea italiana sau o vorbea foarte puțin. Operatorul a mai spus ceva, dar nu-mi amintesc ce.

— O să trec să vorbesc cu el în drum spre birou, zise Brunetti și părăsi biroul.

În loc să ia scările, se opri la capătul coridorului și intră în separeul unde stătea centralistul. Era un tânăr recrut, proaspăt bărbierit, neavând probabil mai mult de optsprezece ani. Brunetti nu-și amintea numele lui.

Când îl văzu pe Brunetti, acesta sări în picioare, trăgând după el firul care-i lega căștile de panoul cu butoane.

— Bună dimineața, domnule.

— Bună dimineața. Te rog, stai jos.

Tânărul se așeză agitat pe marginea scaunului.

— Rossi mi-a spus că a venit un apel pentru mine aseară.

— Da, domnule, zise recrutul, împotrivindu-se pornirii de-a sări în picioare când i se adresa unui superior.

— Tu ai preluat apelul?

— Da, domnule.

Apoi, pentru a-l împiedica pe Brunetti să întrebe de ce mai era acolo după douăsprezece ore, tânărul explică:

— I-am luat schimbul lui Monico, domnule. E bolnav.

Neinteresat de amănuntul acesta, Brunetti întrebă:

— Ce-a spus femeia?

— A cerut cu dumneavoastră pe nume, domnule. Dar nu vorbea decât foarte puțin italiana.

— Ți-amintești exact ce a spus?

— Da, domnule, zise el, scotocind printre niște hârtii de pe biroul din fața panoului de comandă. Am notat aici.

Împinse hârtiile în lături și găsi o coală, de pe care citi:

— A cerut cu dumneavoastră, dar nu și-a dat numele sau altceva. I-am cerut numele, dar nu mi-a răspuns sau nu a înțeles. I-am spus că nu sunteți aici, dar apoi ea a cerut din nou cu dumneavoastră.

— Vorbea în engleză?

— Așa cred, domnule, dar a rostit doar câteva cuvinte și n-am putut-o înțelege. I-am spus să vorbească în italiană.

— Ce altceva a spus?

— A spus ceva ce semăna cu *„basta”* sau e posibil să fi fost *„pasta”* ori*, posta”*[23].

— Altceva?

— Nu, domnule. Doar atât. Apoi a închis.

— Cum a părut?

Băiatul se gândi la asta o vreme și-n cele din urmă răspunse:

— N-a părut într-un fel anume, domnule. Doar dezamăgită că nu erați aici, aș spune.

— Bine. Dacă mai sună, transfer-o la mine sau la Rossi. El vorbește engleza.

— Da, domnule, spuse tânărul.

Când Brunetti se întoarse să părăsească încăperea, tentația se dovedi irezistibilă și tânărul sări în picioare, să-i salute spatele aproape ieșit pe ușă.

O femeie, una care vorbea foarte puțin italiana. *„Molto poco”,* își aminti că spusese doctorul. Își mai amintea și ceva ce-i spusese cândva tatăl lui despre pescuit, când era posibil să pescuiești în lagună, că nu era bine să smucești momeala, că asta sperie peștii. Așa că avea să aștepte. Femeia mai stătea acolo șase luni, oricum, iar el nu pleca nicăieri. Dacă nu revenea, Brunetti urma să sune luni la spital și să ceară să discute cu ea.

Iar acum Ruffolo ieșise din închisoare și se reapucase de treabă. Hoț mărunt și spărgător, Ruffolo intrase și ieșise din închisoare în ultimii zece ani de două ori, trimis acolo de Brunetti. Părinții lui se mutaseră din Napoli cu ani în urmă, aducând cu ei acest copil delincvent. Tatăl lui băuse până ce murise, dar nu înainte să-i inculce singurului său fiu principiul care spunea că membrii familiei Ruffolo nu erau croiți pentru lucruri comune cum este munca sau negoțul, nici măcar pentru studiu. Adevărat vlăstar al neamului tatălui său, Giuseppe nu muncise niciodată, singurul negoț pe care-l practicase vreodată era acela cu obiecte furate și tot ce studiase în viață era cât de bine să deschidă o încuietoare sau să intre prin efracție într-o casă. Dacă se reîntorsese la treabă atât de repede după ce fusese eliberat, doi ani la închisoare aparent nu-l ajutaseră cu nimic.

Totuși, Brunetti nu se putea înfrâna să nu-i placă atât de mamă, cât și de fiu. Peppino părea să nu-l considere pe

Brunetti personal răspunzător fiindcă îl arestase, iar *signora* Concetta, odată ce fusese dat uitării incidentul cu foarfecele de surfilat, fusese recunoscătoare pentru mărturia lui Brunetti la procesul lui Ruffolo, cum că acesta evitase să folosească orice urmă de forță sau de amenințare cu violența în timpul comiterii fărădelegilor. Probabil că acea mărturie fusese cea care ajutase la limitarea sentinței pentru furt calificat la doar doi ani.

Nu trebuia să trimită pe cineva jos la arhivă după dosarul lui Ruffolo. Mai devreme sau mai târziu, își va face apariția la apartamentul mamei lui sau la al Ivanei, iar Giuseppe va fi curând înapoi la răcoare, unde va deveni expert în arta fărădelegii, mai determinat în damnarea sa.

De-ndată ce ajunse la biroul lui, începu să caute raportul lui Rizzardi asupra autopsiei tânărului american. Când vorbiseră, patologul nu spusese nimic despre prezența drogurilor în sânge și Brunetti nu întrebase asta în mod special la vremea autopsiei. Găsi raportul pe masa de lucru, îl deschise și începu să-l frunzărească. Așa cum amenințase Rizzardi, limbajul în care era scris era aproape impenetrabil. Pe a doua pagină găsi ceea ce crezu că ar fi putut să fie răspunsul, deși era greu să-și dea seama în mijlocul acelor lungi termeni latinești și a sintaxei chinuite. Îl citi de trei ori, declarându-se apoi convins că nu existaseră urme de droguri, de nici un fel, în sângele lui. Ar fi fost surprins dacă autopsia scotea la iveală altceva.

Soneria interfonului de la telefon bâzâi. Răspunse cu un „Da, domnule” prompt.

Patta nu se sinchisi să-l întrebe de unde știa cine sună, semn sigur că apelul era important.

— Aș vrea să discut cu tine, *commissario*.

Folosirea gradului în locul numelui său sublinia importanța apelului.

Brunetti spuse că va coborî imediat la biroul *vice-questore*-lui. Patta era un om cu dispoziții sufletești limitate, fiecare ușor de identificat, iar aceasta era una pe care Brunetti trebuia s-o interpreteze cu grijă.

Când intră în biroul lui Patta, își găsi superiorul stând în spatele mesei goale, cu mâinile împreunate în fața sa. De obicei, Patta făcea încercarea de-a crea aparența sârguinței, chiar dacă era vorba doar de un dosar gol în fața sa. Astăzi nu era nimic, doar o față serioasă, unii ar fi putut spune chiar solemnă, și o pereche de mâini împreunate. Mirosul înțepător al unei ape de colonie unisex radia dinspre Patta, a cărui față părea în dimineața aceasta să fie pomădată, mai degrabă decât bărbierită. Brunetti se duse lângă birou și se opri în fața lui, întrebându-se cât de mult avea să rămână tăcut Patta, o tehnică la care acesta apela deseori când voia să sublinieze importanța celor ce le avea de spus.

Trecu cel puțin un minut întreg înainte ca Patta să spună:

— Stai jos, *commissario.*

Folosirea repetată a gradului îi spuse lui Brunetti că ceea ce urma să audă avea să fie neplăcut într-un fel și că Patta știa asta.

— Aș vrea să discut cu tine despre tâlhăria asta, zise Patta fără nici un preambul de-ndată ce Brunetti luă loc.

Brunetti bănuia că nu se referea la tâlhăria cea mai recentă, cea de pe Marele Canal, chiar dacă victima era un industriaș din Milano. Un atac asupra unei persoane de o asemenea importanță ar fi fost de obicei suficient să-l facă pe Patta să atingă aproape un exces în menținerea aparenței de sârguință.

— Da, domnule, zise Brunetti.

— Am aflat azi că ai mai făcut un drum la Vicenza.

— Da, domnule.

— De ce a fost necesar? Nu ai destul de lucru aici, în Veneția?

Brunetti își adună forțele, știind că, în pofida ultimei lor discuții, va trebui să explice totul din nou.

— Voiam să vorbesc cu câțiva dintre oamenii care l-au cunoscut, domnule.

— N-ai făcut asta în prima zi când ai fost acolo?

— Nu, domnule, n-am avut timp.

— N-ai spus nimic despre asta când te-ai întors în după-amiaza aceea.

Când Brunetti nu răspunse, Patta întrebă:

— De ce n-ai făcut asta în prima zi?

— N-am avut timp, domnule.

— Te-ai întors pe la șase. Ar fi fost destul timp să rămâi acolo și să termini treaba în după-amiaza aia.

Brunetti se înfrână cu greu să-și afișeze uluirea că Patta își amintea un amănunt cum era acela al timpului când se întorsese el de la Vicenza. Acesta era, în definitiv, omul pe care nu te puteai baza să numească mai mult de doi sau trei polițiști în uniformă.

— N-am apucat s-o fac, domnule.

— Ce s-a întâmplat când te-ai dus înapoi?

— Am vorbit cu comandantul lui Foster și cu unul dintre oamenii care au lucrat cu el.

— Și ce ai aflat?

— Nimic substanțial, domnule.

Patta îi aruncă o privire peste birou.

— Ce-ar trebui să însemne asta?

— N-am aflat nimic despre motivul pentru care ar fi vrut cineva să-l ucidă.

Patta își aruncă mâinile în aer și scoase un suspin puternic de exasperare.

— Tocmai asta-i ideea, Brunetti. Nu există un motiv pentru care ar fi vrut cineva să-l ucidă și de-asta nu l-ai aflat. Și, aș putea adăuga, de-asta nu-l vei afla. A fost omorât pentru bani, iar dovada este faptul că nu s-a găsit asupra lui portmoneul.

Nu se găsise asupra lui niciunul dintre pantofi. Însemna asta că a fost omorât pentru un Reebok mărimea 45?

Patta deschise sertarul de sus și scoase câteva foi de hârtie.

— Cred că ai irosit destul timp cu plimbări la Vicenza, Brunetti. Nu-mi place să știu că-i deranjezi pe americani cu asta. Crima s-a petrecut aici și ucigașul va fi găsit aici.

Patta făcu acest lucru din urmă să pară categoric. Ridică una dintre hârtii și aruncă o privire asupra ei.

— Aș vrea să-ți folosești mai bine timpul de-aici înainte.

— Și cum aș putea face asta, domnule?

Patta se uită la el cu ochii mijiți, apoi înapoi la hârtie.

— Te însărcinez cu investigația acestei spargeri de pe Marele Canal.

Brunetti era convins că locul acelei fărădelegi și aluzia pe care o făcea cu privire la bogăția victimei, erau mai mult decât suficiente s-o facă să i se pară lui Patta mult mai importantă în termeni reali decât o simplă crimă, mai ales când victima aceea nu era nici măcar ofițer.

— Și cum rămâne cu americanul, domnule?

— Vom parcurge etapele obișnuite. Vom vedea dacă nu vorbesc despre ea unii dintre băieții noștri răi sau dacă nu par brusc să aibă mai mulți bani decât ar trebui.

— Și dacă n-o fac?

— Și americanii cercetează cazul, spuse Patta, de parcă asta ar fi închis subiectul.

— Îmi cer iertare, domnule. Cum pot americanii să cerceteze ceva aici, în Veneția?

Patta miji ochii.

— Au mijloacele lor, Brunetti. Au mijloacele lor.

Brunetti nu se îndoia de asta, dar se îndoia oarecum că acele mijloace erau folosite pentru găsirea ucigașului.

— Aș prefera să continui cu asta, domnule. Nu cred că a fost o tâlhărie.

— Eu am hotărât că a fost, *commissario,* și așa o vom trata.

— Ce înseamnă asta, domnule?

Patta părea siderat.

— Înseamnă, *commissario,* și vreau să fii atent la asta, înseamnă exact ce-am spus, că o vom trata drept o crimă ce s-a petrecut în timpul unei încercări de tâlhărie.

— Oficial?

— Oficial, repetă Patta, apoi adăugă, accentuând puternic: Și neoficial.

Nu era nevoie ca Brunetti să mai întrebe ce însemna asta.

Bucurându-se de victorie, Patta spuse:

— Desigur, interesul și entuziasmul investit de tine în acest caz vor fi apreciate de americani.

Brunetti credea că ar fi mai logic ca ei să aprecieze reușita, dar asta nu era o opinie ce putea fi exprimată acum

când Patta era în culmea exaltării și trebuia abordat cu cea mai mare delicatețe.

— Ei bine, eu tot nu sunt convins, domnule, începu Brunetti, dând voie îndoielii și resemnării să i se simtă în voce. Dar presupun că e posibil. Doar n-am găsit nimic despre el care să sugereze altceva.

Asta dacă nu punea la socoteală cocaina în valoare de câteva sute de milioane.

— Mă bucur că vezi astfel lucrurile, Brunetti. Dovedește că ai devenit mai serios în privința muncii de poliție.

Patta se uită în jos la hârtiile de pe masă.

— Au luat un Guardi.

Brunetti, depășit de saltul neașteptat al superiorului său de la un subiect la altul, nu putu decât să întrebe:

— Un ce?

— Un Guardi, *commissario.* Francesco Guardi. Mă așteptam să recunoști măcar numele: este unul dintre cei mai celebri pictori venețieni ai noștri.

— O, scuze, domnule. Credeam că-i un fel de televizor german.

Patta oferi un „Nu” ferm și dezaprobator înainte să-și coboare iar privirea la hârtiile de pe masă.

— Tot ce am este o listă primită de la *signor* Viscardi. Un Guardi, un Monet și un Gauguin.

— E încă la spital, acest *signor* Viscardi? întrebă Brunetti.

— Da, așa cred. De ce?

— Pare cam sigur de tablourile luate, chiar dacă nu i-a văzut pe cei care le-au luat.

— Ce insinuezi?

— Nu insinuez nimic, domnule, răspunse Brunetti. Poate că nu avea decât trei tablouri.

Dar dacă tot ce avea erau trei tablouri, cazul acesta n-ar fi ajuns atât de repede în fruntea listei lui Patta.

— Cu ce se ocupă *signor* Viscardi în Milano, dacă pot întreba?

— Conduce un număr de fabrici.

— Conduce sau deține și conduce?

Patta nu încercă deloc să-și ascundă iritarea.

— E-un cetățean important și-a cheltuit o sumă enormă de bani pe renovarea acelui *palazzo.* E-o persoană importantă pentru oraș și cred că ar trebui să avem grijă măcar ca omul să fie în siguranță cât se află aici.

— El și posesiunile lui, adăugă Brunetti.

— Da, și posesiunile lui.

Patta repetă cuvântul, nu însă și tonul sec.

— Aș vrea să te ocupi de ancheta asta, *commissario,* și mă aștept ca *signor* Viscardi să fie tratat cu tot respectul.

— Desigur, domnule.

Brunetti se ridică în picioare ca să plece.

— Știți cumva ce fel de fabrici conduce, domnule?

— Cred că produc armamente.

— Mulțumesc, domnule.

— Și nu vreau să-i mai deranjezi pe americani, Brunetti. E clar?

— Da, domnule.

Sigur că era clar, însă motivul nu era.

— Bun, atunci apucă-te de treabă. Vreau povestea asta clarificată cât mai repede posibil.

Brunetti zâmbi și părăsi biroul lui Patta, întrebându-se ce sfori fuseseră trase și de către cine. În cazul lui Viscardi era destul de ușor de ghicit: armamente, suficienți bani să cumpere și să renoveze un *palazzo* de pe Marele Canal – izurile amestecate de bani și putere emanaseră din fiecare frază rostită de Patta. În cazul americanului, izurile erau mai puțin ușor de urmărit până la sursă, dar această dificultate nu le făcea mai puțin detectabile decât celelalte. Însă era clar că i se dăduse o comandă lui Patta: moartea americanului trebuia tratată drept o tâlhărie cu urmări tragice, nimic altceva. Dar cine dăduse comanda?

În loc să urce la biroul lui, coborî înapoi scările și intră în biroul principal. Vianello se întorsese de la spital și era la masa lui de lucru, stând pe spate în scaun, cu telefonul lipit de ureche. Când îl văzu pe Brunetti că vine, întrerupse conversația și închise.

— Da, domnule? zise el.

Brunetti se sprijini de marginea mesei lui Vianello.

— Viscardi ăsta, cum ți s-a părut când ai vorbit cu el?

— Supărat. A stat în secție toată noaptea, tocmai a reușit să fie trimis într-o încăpere privată...

— Cum a reușit asta? îl întrebă Brunetti brusc.

Vianello ridică din umeri. Cazinoul nu era singura instituție publică din oraș care purta în fața ei un anunț de *„Non Nobis”*. Al spitalului, deși vizibil doar celor avuți, nu era mai puțin real.

— Presupun că știe pe cineva de acolo sau știe pe cine să sune. Oamenii ca el știu întotdeauna.

Din tonul lui Vianello nu părea că Viscardi făcuse senzație.

— Cum e ca persoană? întrebă Brunetti.

Vianello zâmbi, apoi făcu o grimasă.

— Știți. Milanezul tipic. N-ar pronunța un „r” nici dacă ar avea gura plină de ei, spuse el, eliminând toate r-urile din propoziție și imitând perfect acest defect milanez de vorbire, atât de popular în rândul politicienilor celor mai *arriviste* și-a comedianților care se distrau să-i ia peste picior. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să-mi spună cât de importante sunt tablourile, ceea ce, presupun, arată cât de important este el. Apoi s-a plâns că a trebuit să stea noaptea în secție. Cred că asta însemna că se temea să nu ia vreo boală a clasei de mijloc.

— Ți-a dat o descriere a bărbaților?

— A spus că unul dintre ei era foarte înalt, mai înalt ca mine.

Vianello era unul dintre cei mai înalți oameni din forțele de poliție.

— Iar celălalt purta barbă.

— Câți au fost, doi sau trei?

— Nu era sigur. L-au înșfăcat când a intrat și-a fost atât de surprins, încât n-a văzut sau nu-și aduce aminte.

— Cât de grav e rănit?

— Nu destul de grav ca să primească o cameră separată, spuse Vianello, neîncercând deloc să-și ascundă dezaprobarea.

— Ai putea fi puțin mai clar? întrebă Brunetti cu un zâmbet.

Vianello nu se simți jignit și răspunse:

— Are un ochi învinețit. O să arate și mai rău azi. Cineva l-a pocnit bine. Și are o buză tăiată, câteva vânătăi pe brațe.

— Asta-i tot?

— Da, domnule.

— Sunt de acord, nu pare nici pe departe ceva care să ceară o cameră privată. Sau măcar spitalizare.

Vianello răspunse imediat la tonul lui Brunetti.

— Vă gândiți la ce cred eu că vă gândiți, domnule?

— *Vice-questore*-le Patta știe care sunt cele trei tablouri lipsă. La ce oră a venit apelul?

— Cu puțin după miezul nopții, domnule.

Brunetti se uită la ceasul de la mână.

— Douăsprezece ore. Tablourile sunt de Guardi, Monet și Gauguin.

— Scuze, domnule, nu mă pricep la așa ceva. Dar numele astea înseamnă bani?

Brunetti clătină afirmativ din cap.

— Rossi mi-a spus că locuința era asigurată. De unde-a aflat asta?

— Ne-a sunat agentul în jur de zece și a întrebat dacă poate merge să arunce o privire în *palazzo.*

Vianello scoase un pachet de țigări din birou și aprinse una.

— Rossi mi-a spus că puștii ăștia belgieni cred că Ruffolo a fost prezent.

Brunetti clătină din cap.

— Ruffolo-i un tip pipernicit, nu-i așa, domnule? Nu e deloc foarte înalt.

Suflă un fuior subțire de fum, apoi îl alungă cu mâna.

— Și sigur nu și-a lăsat barbă cât a stat la închisoare, observă Brunetti.

— Asta înseamnă deci că niciunul dintre oamenii pe care Viscardi spune că i-a văzut nu putea fi Ruffolo, nu-i așa, domnule?

— Exact acesta pare să fie cazul, zise Brunetti. L-am rugat pe Rossi să meargă la spital și să-l întrebe pe Viscardi dacă recunoaște o fotografie de-a lui Ruffolo.

— Probabil n-o va face, remarcă laconic Vianello.

Brunetti se împinse de lângă masă.

— Cred c-am să merg să dau câteva telefoane. Mă scuzi, ofițere.

— Desigur, domnule, zise Vianello și adăugă: Zero doi, oferindu-i lui Brunetti prefixul de Milano.

• 14 •

În biroul său, Brunetti scoase un carnețel cu spirală din sertarul biroului și începu să-l răsfoiască. De ani de zile își spusese, apoi își promisese că va lua numele și numerele din carnețelul acela și le va aranja într-un fel de ordine. Își reînnoia jurământul de fiecare dată, așa cum făcu și acum, când trebuia să vâneze prin el un număr la care nu mai sunase de luni sau ani. Într-un fel, întorcându-i paginile era ca și când s-ar fi plimbat printr-un muzeu în care vedea multe tablouri familiare, dând voie fiecăruia să recheme o licărire de amintire înainte să treacă mai departe în căutarea celui pe care venise să-l vadă. În cele din urmă îl găsi, numărul de acasă al lui Riccardo Fosco, editorul financiar al uneia dintre cele mai importante reviste săptămânale de știri.

Până cu câțiva ani în urmă, Fosco fusese farul canalelor de știri, dezgropând scandaluri financiare în cele mai improbabile locuri. Fusese unul dintre primii care puseseră întrebări despre Banco Ambrosiano. Biroul lui devenise centrul unei rețele informaționale despre adevărata natură a afacerilor în Italia, rubricile sale, locul unde să cauți primele sugestii cum că s-ar putea să fie ceva în neregulă cu o companie, o privatizare sau un transfer. Cu doi ani în urmă, pe când ieșea din același birou la cinci după-amiaza, mergând să-și întâlnească prietenii pentru un pahar de băutură, cineva dintr-o mașină parcată deschisese focul cu o mitralieră, țintind cu grijă spre genunchii lui sfărâmându-i pe amândoi, iar acum lucra de acasă și de mers mergea doar cu ajutorul a două bastoane, un genunchi fiindu-i permanent înțepenit și celălalt având o rază de mișcare de

numai treizeci de grade. Nu se făcuse nici o arestare în cazul acela.

— Fosco, zise el, răspunzând așa cum făcea întotdeauna.

— *Ciao,* Riccardo. Sunt Guido Brunetti.

— *Ciao,* Guido. Nu te-am mai auzit de mult timp. Încă mai încerci să afli cum stă treaba cu banii care trebuiau să salveze Veneția?

Aceasta era o veche glumă între ei, ușurința cu care milioanele de dolari – nimeni nu știa exact câți – care fuseseră strânși de UNESCO pentru „salvarea" Veneției dispăruseră în birourile și buzunarele adânci ale „proiectanților" care se grăbiseră să iasă în față cu planurile și programele lor după devastatoarea inundație din 1966. Exista o fundație cu un personal complet și funcțional, o arhivă plină de planuri detaliate, existau până și gale și baluri de strângere a fondurilor, dar nu mai exista nici un sfanț, iar valurile, nezăgăzuite, continuau să facă tot ce pofteau cu orașul. Povestea, cu ramificații ce duceau la ONU, la Piața Comună și la diverse guverne și instituții financiare, se dovedise prea complicată chiar și pentru Fosco, care nu scrisese niciodată despre ea, temându-se că publicul său l-ar acuza că s-a dat pe ficțiune. Brunetti, în ce-l privea, lansase presupunerea că, dat fiind faptul că majoritatea oamenilor implicați în proiecte erau venețieni, banii merseseră într-adevăr într-un fond pentru salvarea orașului, chiar dacă poate nu în felul avut în vedere la început.

— Nu, Riccardo, e vorba de unul de-al tău, un milanez. Viscardi. Nici măcar nu-i cunosc numele de botez, dar se ocupă cu armamente și tocmai a terminat de cheltuit o avere pentru renovarea unui *palazzo* de aici.

— Augusto, replică Fosco pe dată, apoi repetă numele pentru simpla lui frumusețe: Augusto Viscardi.

— Ai răspuns repede, zise Brunetti.

— O, da. Numele lui *signor* Viscardi e-un nume pe care-l aud destul de des.

— Și ce fel de lucruri auzi?

— Fabricile de muniție se află în Monza. Sunt patru la număr. Umblă vorba că a avut contracte uriașe cu Irak, de fapt, cu o serie de țări din Orientul Mijlociu. Cumva, a reușit să continue livrările chiar și-n timpul războiului, prin Yemen, cred.

Fosco făcu pauză o clipă, apoi adăugă:

— Dar am auzit că a avut probleme în timpul războiului.

— Ce fel de probleme? întrebă Brunetti.

— Păi, nu destule să-i pricinuiască vreun neajuns sau cel puțin asta am auzit eu. Niciuna dintre fabricile alea nu s-a închis în timpul războiului și nu mă refer doar la ale lui. Din câte am auzit, toată zona a rămas în producție completă. Va exista întotdeauna un cumpărător pentru ce produc ele.

— Ce probleme a avut?

— Nu sunt sigur. Va trebui să dau niște telefoane aici. Dar zvonurile spuneau că a fost lovit destul de rău. Majoritatea se asigură că plățile sunt făcute într-un loc sigur ca Panama sau Liechtenstein înainte să facă livrarea, dar Viscardi făcea afaceri cu ei de atât de mult timp – cred că a fost chiar și acolo de câteva ori, a vorbit cu șeful cel mare –, încât nu-l deranja, convins fiind că i se va oferi tratamentul celui mai bun furnizor.

— Iar asta nu s-a întâmplat?

— Nu, asta nu s-a întâmplat. Mare parte din transport a fost aruncat în aer înainte să fie livrat. Cred că un întreg vas comercial a fost deturnat de pirați în Golf. Dă-mi voie să sun niște oameni, Guido. Te caut eu curând, într-o oră.

— E ceva de natură personală?

— Nimic din ce-am auzit, dar o să întreb.

— Mulțumesc, Riccardo.

— Îmi poți spune despre ce e vorba aici?

Brunetti nu vedea nici un motiv pentru care n-ar fi putut.

— Locuința lui a fost prădată azi-noapte și a dat peste jefuitori. Nu i-a putut identifica pe cei trei oameni, dar a știut ce tablouri au luat cu ei.

— Pare tipic pentru Viscardi, zise Fosco.

— Chiar atât de prost e?

— Nu, nu e prost, nu e chiar deloc. Dar e arogant și e dispus să-și asume riscuri. Lucrurile astea două i-au făcut averea.

Vocea lui Fosco se schimbă:

— Scuze, Guido, am un apel pe altă linie. Te sunt mai târziu în dimineața asta, bine?

— Mulțumesc, Riccardo, repetă el, dar înainte să poată adăuga: „Apreciez asta”, legătura se întrerupse.

Secretul reușitei poliției se afla, Brunetti știa bine, nu în deducții sclipitoare sau manipularea psihologică a suspecților, ci în simplul fapt că ființele umane au tendința să presupună că nivelul lor de inteligență e norma, standardul, și să acționeze conform acestei presupuneri. Din cauza asta, cei stupizi erau prinși cu ușurință, căci ideea lor de viclenie era atât de lamentabilă, încât făcea din ei prăzi evidente. Exact aceeași regulă, din păcate, îi făcea

meseria cu atât mai grea când avea de-a face cu criminali animați de inteligență sau curaj.

În cursul orei următoare, Brunetti sună jos la Vianello și află numele agentului de asigurări care ceruse să inspecteze scena crimei. Când în sfârșit îl găsi pe om la biroul său, acesta îl asigură pe Brunetti că tablourile erau toate veritabile și că dispăruseră toate în timpul jafului. Copii ale actelor de autenticitate se aflau pe masa lui de lucru, chiar în vreme ce vorbeau. Valoarea actuală a celor trei tablouri? Păi, erau asigurate pentru un total de cinci miliarde de lire, dar adevărata lor valoare pe piața actuală crescuse probabil în ultimul an, odată cu ridicarea prețurilor impresioniștilor. Nu, nu se mai înregistrase până atunci un jaf. Fuseseră luate și câteva bijuterii, dar nu erau ceva de valoare în comparație cu tablourile: câteva sute de milioane de lire. A, cât de delicată era lumea în care câteva sute de milioane de lire erau văzute ca o nimica toată!

După ce termină de vorbit cu agentul, Rossi se întoarse de la spital și-i spuse că *signor* Viscardi fusese foarte surprins să vadă fotografia lui Ruffolo. Își stăpânise însă repede emoția și spusese că fotografia nu purta nici o asemănare cu niciunul dintre cei doi oameni pe care-i văzuse el, insistând acum, după ce cugetase mai bine, că fuseseră doar doi.

— Tu ce crezi? întrebă Brunetti.

Nu era nici urmă de nesiguranță în vocea lui Rossi când răspunse:

— Minte. Nu știu despre ce altceva mai minte, dar o face când spune că nu-l cunoaște pe Ruffolo. Nu putea fi mai surprins nici dacă-i arătam o poză a propriei lui mame.

— Cred că asta înseamnă c-o să merg să schimb o vorbă cu mama lui Ruffolo, zise Brunetti.

— Vreți să merg jos la camera proviziilor și să vă aduc o vestă antiglonț? întrebă Rossi și râse.

— Nu, Rossi, eu și văduva Ruffolo suntem acum în cei mai buni termeni. După ce i-am luat apărarea băiatului ei la judecată, s-a hotărât să ierte și să uite. Chiar zâmbește când mă vede pe stradă.

Nu aminti că fusese în vizită la ea de câteva ori în cursul ultimilor doi ani, aparent singura persoană din oraș care-o făcuse.

— Norocul dumneavoastră. Vă și vorbește?

— Da.

— În *siciliano*?

— Nu cred că știe să vorbească altceva.

— Cât de mult înțelegeți?

— Cam jumătate, răspunse Brunetti, apoi adăugă de dragul adevărului: Dar numai dacă vorbește foarte, foarte rar.

Deși nu se putea spune că *signora* Ruffolo se adaptase la viața din Veneția, devenise în felul ei parte a legendei polițienești a orașului, o femeie care ar ataca un *commissario* de poliție ca să-și protejeze propriul fiu.

Curând după ce plecă Rossi, Fosco sună înapoi.

— Guido, am vorbit cu câțiva oameni de aici. Umblă vorba că a pierdut o avere în afacerea din Golf. O navă care transporta un cargou întreg – și nimeni nu știa ce era în acel cargou – a dispărut, probabil luată de pirați. Fiindcă era sub embargo, nu s-a putut asigura.

— Așa că a pierdut tot transportul?

— Da.

— Ai idee cât valora?

— Nimeni nu e sigur. Am auzit estimări care variază între cinci și cincisprezece miliarde, dar nimeni nu mi-a putut oferi o cifră exactă. În orice caz, umblă vorba că a reușit să mențină o vreme controlul, dar acum are probleme grave cu scurgerea de bani. Un prieten de-al meu de la *Corriere* a spus că Viscardi nu are de fapt de ce să-și facă griji, fiindcă e acoperit de un contract guvernamental. Și are proprietăți și în alte țări. Persoana mea de contact nu e sigură unde. Vrei să încerc să mai aflu ceva?

Lui Brunetti *signor* Viscardi începu să i se pară că seamănă cu oricare dintre afaceriștii generației în curs de afirmare, cei care înlocuiseră munca grea cu îndrăzneala și onestitatea cu legăturile de influență.

— Nu, nu cred, Riccardo. Voiam doar să-mi formez o idee dacă ar încerca așa ceva.

— Și?

— Păi, pare că s-ar afla într-o poziție în care să-și dorească să facă o încercare, nu?

Fosco îi mai oferi câteva informații.

— Circulă vorba că are legături foarte puternice, dar persoana cu care am vorbit nu e sigură cu cine. Vrei să mai întreb în jur?

— Pare posibil să fie vorba de Mafie? întrebă Brunetti.

— Așa pare.

Fosco scoase un râset resemnat.

— Dar când nu se întâmplă asta? Pare însă că are de asemenea legături cu oameni din guvern.

Brunetti se opuse, la rândul lui, tentației de-a întreba când nu se întâmpla asta și, în schimb, întrebă:

— Ce știi despre viața lui personală?

— Are o soție și doi copii aici. Ea-i un fel de matroană a Cavalerilor Maltezi – știi, baluri de caritate și vizite la spitale. Și-o amantă în Verona; cred că e vorba de Verona. Oricum, un loc departe de tine.

— Ai spus că e arogant.

— Da. Câțiva dintre cei cu care am vorbit spun că e mai mult de-atât.

— Ce înseamnă asta? întrebă Brunetti.

— Doi au spus că ar putea fi periculos.

— Personal?

— Adică, dacă e-n stare să scoată cuțitul? întrebă Fosco și râse.

— Ceva de felul ăsta.

— Nu, nu asta-i impresia pe care mi-am făcut-o. Nu personal, în orice caz. Dar îi place să-și asume riscuri; cel puțin asta-i reputația pe care o are aici. Și, cum am spus, e-un om foarte bine protejat și nu are nici o ezitare să le ceară ajutorul prietenilor lui.

Fosco făcu pauză un moment și apoi adăugă:

— O persoană cu care am vorbit a fost chiar mai sinceră, dar n-a vrut să-mi spună nimic exact. A spus doar că oricine are de-a face cu Viscardi ar trebui să fie foarte atent.

Brunetti se hotărî să trateze asta cu lejeritate și zise:

— Nu mă tem de cuțite.

Răspunsul lui Fosco veni imediat:

— Nici eu nu mă temeam de mitraliere, Guido.

Apoi, stânjenit de remarcă, adăugă:

— Vreau să spun, Guido, să ai grijă cu el.

— Bine, o voi face. Și mulțumesc, spuse, apoi adăugă: Încă n-am auzit nimic, dar când voi auzi, îți voi da de veste.

Majoritatea polițiștilor care-l cunoșteau pe Fosco lăsaseră să se știe că erau interesați să afle cine trăsese și cine-l trimisese pe trăgător, dar, oricine o făcuse, fusese foarte precaut știindu-se cât de bine văzut era Fosco de către polițiști, și de-atunci trecuseră ani întregi. Brunetti credea că era un lucru lipsit de speranțe, dar încă mai punea câteodată întrebări, arunca ici-colo câte-o aluzie, vorbea vag cu suspecții despre șansa unui troc în schimbul informației pe care o voia el. Dar, în toți anii aceștia, nu ajunsese niciodată aproape.

— Apreciez asta, Guido. Dar nu-s sigur că mai e atât de important acum.

Era înțelepciune sau resemnare ce auzea el?

— De ce?

— Mă însor.

Dragoste, deci; mai bună ca ambele.

— Felicitări, Riccardo. Cu cine?

— Nu cred că o cunoști, Guido. Lucrează la revistă, dar e-aici doar de un an sau așa ceva.

— Când e stabilită nunta?

— Luna viitoare.

Brunetti nu se obosi cu false promisiuni că va încerca să participe, dar vorbi din suflet când spuse:

— Sper să fiți amândoi fericiți, Riccardo.

— Mulțumesc, Guido. Uite, dacă mai aud ceva despre tipul ăsta, te sun, bine?

— Apreciez asta.

Cu alte urări de bine pentru viitor, Brunetti își luă rămas-bun și închise.

Putea oare să fie atât de simplu? Era posibil ca pierderile în afaceri să-l împingă pe Viscardi să organizeze

ceva atât de pripit cum era un fals jaf? Numai un străin de Veneția l-ar fi ales pe Ruffolo, un tânăr infinit mai priceput să fie prins decât să fie criminal. Dar poate că faptul că ieșise atât de recent din închisoare slujise ca o recomandare suficientă.

Nu mai avea ce să facă astăzi aici, iar Patta ar fi fost primul care să sară cu acuzație de abuz din partea poliției dacă un milionar era interogat în aceeași zi de trei polițiști diferiți, mai ales dacă interogatoriul se petrecea în vreme ce omul se afla încă în spital. Nu avea rost să meargă la Vicenza într-o zi când birourile americane erau închise, deși ar fi fost mai ușor să sfideze ordinul lui Patta dacă mergea în timpul său liber. Nu, las-o pe doctoriță să înoate spre momeală până săptămâna viitoare, când putea cu ușurință să mai tragă ușor de fir. Pentru astăzi, avea să-și arunce undița în ape venețiene și să urmărească o altă pradă.

Signora Concetta Ruffolo locuia într-un apartament cu două camere – iar fiul ei Giuseppe locuia împreună cu ea în acele scurte perioade când nu era încarcerat – de lângă Campo San Boldo, o zonă a orașului caracterizată de proximitatea turnului retezat al acelei biserici, a nici unei stații de *vaporetto* convenabile și, dacă cineva ar fi dispus să extindă definiția cuvântului „proximitate”, a bisericii San Sineone Piccolo, unde slujba de duminică este încă rostită, într-un protest deschis față de concepte precum modernitate sau relevanță, în latină. Văduva locuia într-un apartament deținut de o fundație publică, IRE, care-și închiria multele apartamente celor pe care-i considera suficient de nevoiași să aibă nevoie de ele. Deseori, erau date venețienilor; rămânea un mister cum de-l primise *signora* Ruffolo, deși nici un mister nu învăluia realitatea nevoilor ei.

Brunetti traversă podul Rialto și coborî pe lângă San Cassiano, apoi o tăie la stânga, dând imediat peste turnul scund al bisericii San Boldo pe dreapta. Coti pe-o *Calle* îngustă și se opri în fața unei clădiri joase. Numele „Ruffolo” era gravat într-o grafie delicată pe plăcuța de metal din dreapta soneriei; și de pe una, și de pe cealaltă curgea în dâre rugina și decolora tencuiala care se desprindea încet de pe zidul din față al clădirii. Apăsă butonul soneriei, așteptă o clipă, îl apăsă din nou, așteptă și-l apăsă o a treia oară.

La două minute încheiate după ultima acționare a soneriei, auzi o voce întrebând dinăuntru:

— *Si, chi* e?[24]

— Eu sunt, *signora* Concetta. Brunetti.

Ușa fu trasă repede în lături și, uitându-se în holul întunecat, el avu obișnuita senzație că se uita la un butoi și nu la o femeie. *Signora* Concetta, spunea istoria familiei ei, fusese cu patruzeci de ani în urmă frumusețea supremă din Caltanisetta. Tinerii, se spunea, petreceau ore întregi plimbându-se în susul și-n josul Străzii Corso Vittorio Emmanuele în speranța că o văd măcar în treacăt pe frumoasa Concetta. Ar fi putut alege pe oricare dintre ei, de la fiul maiorului la fratele mai mic al doctorului, dar în schimb îl alesese pe al treilea fiu al unei familii ce condusese cândva întreaga provincie, cu mână de fier. Devenise o Ruffolo prin căsătorie, iar când datoriile lui Annuziato îi alungaseră din Sicilia, ea devenise o străină în acest oraș rece și inospitalier. Și, într-o succesiune rapidă, ajunsese o văduvă, trăind dintr-o pensie plătită de Stat și din mila familiei soțului ei, apoi, chiar înainte ca Giuseppe să poată termina școala, devenise mama unui infractor.

Din ziua morții soțului ei, întâmplare în fața căreia reacția ei emoțională era insondabilă, până și pentru fiul ei, poate chiar până și pentru ea însăși – se îmbrăcase fără excepție în negru: rochie, pantofi, șosete, chiar și o basma pentru momentele când ieșea din casă. Deși devenea tot mai voinică pe an ce trecea și fața îi era tot mai ridată de suferința provocată de viața fiului ei, negrul rămânea neschimbat: avea să-l poarte până în mormânt, poate și dincolo.

— *Buon giorno, signora* Concetta, zise Brunetti, zâmbind și întinzându-i mâna.

Îi privi fața, îi citi expresia așa cum ar citi un copil paginile repede întoarse ale unei cărți cu benzi desenate.

Văzu imediata recunoaștere, fiorul instinctiv de dezgust pe care-l prezenta el, dar apoi o văzu cum își amintește bunătatea pe care i-o arătase fiului său, vedetei, soarelui ei, și, cu asta, chipul i se înmuie și buzele i se ridicară într-un zâmbet de reală plăcere.

— A, *dottore,* ai venit din nou să-mi faci o vizită. Ce frumos, ce frumos! Dar ar fi trebuit să suni, ca să pot face curățenie în casă, să-ți pregătesc fursecuri proaspete.

El înțelese „suni”, „casă”, „curățenie” și „fursecuri”, așa că-și construi discursul în acest sens.

— *Signora,* o ceașcă din cafeaua dumitale cea bună e mai mult decât aș putea spera să primesc.

— Intră, intră, zise ea, apucându-l de braț și trăgându-l spre ea.

Femeia intră cu spatele prin ușa deschisă a apartamentului ei, ținându-l în continuare de braț, de parcă s-ar fi temut că ar încerca să fugă.

Înăuntrul apartamentului, ea închise ușa cu o mână și continuă să-l tragă în față cu cealaltă. Apartamentul era

atât de mic, încât nimeni nu se putea rătăci în el, și totuși ea îl ținea de braț conducându-l înspre micuța cameră de zi.

— Ia loc aici, *dottore,* zise, conducându-l spre un fotoliu cu prea multă umplutură, îmbrăcat în material portocaliu lucios, unde în sfârșit îi dădu drumul.

Brunetti ezită, însă femeia insista:

— Șezi, șezi. O să pun de cafea.

El făcu așa cum aproape îi comandase, afundându-se până când genunchii îi ajunseră aproape la nivel cu bărbia. Ea aprinse becul de lângă fotoliul său; familia Ruffolo locuia în nesfârșitul crepuscul al apartamentelor de la parter, dar nici chiar becurile aprinse în toiul zilei nu puteau face nimic împotriva umezelii.

— Nu te mișca, comandă ea și se duse în cealaltă parte a camerei, unde împinse în lături o draperie înflorată, în spatele căreia se afla o chiuvetă și-un aragaz.

Din partea lui de cameră, putea vedea că robinetele scânteiau și că suprafața aragazului aproape radia de cât era de albă. Ea deschise un dulăpior și scoase un vas de espresso cilindric și simplu pe care el îl asocia întotdeauna cu sudul, nu știa de ce. Femeia îi desfăcu capacul, îl clăti cu grijă, îl mai clăti o dată, îl umplu cu apă și apoi se întinse jos după un recipient de sticlă plin cu cafea. Cu mișcări devenite ritmice de-a lungul deceniilor de repetiție, umplu vasul, aprinse aragazul și așeză vasul deasupra flăcării.

Încăperea era neschimbată de când fusese acolo ultima dată. Flori galbene de plastic stăteau în fața statuii de ipsos a Fecioarei Maria; mileuri ovale, dreptunghiulare și rotunde acopereau toate suprafețele; peste ele stăteau șiruri de fotografii de familie, în toate apărând Peppino: Peppino îmbrăcat ca un mic marinar, Peppino în albul strălucitor al primei sale împărtășanii, Peppino stând în

spinarea unui măgar, rânjind înspăimântat. În toate fotografiile, urechile uriașe ale copilului erau vizibile, făcându-l să arate aproape ca un personaj de desen animat. Într-un colț se găsea ceva ce putea fi descris doar ca un altar închinat răposatului ei soț: fotografia lor de nuntă, în care Brunetti putea vedea frumusețea demult apusă a femeii; bastonul soțului ei proptit într-un colț, cu mânerul de fildeș scânteind chiar și-n lumina aceea difuză; lupara[25] lui, cu țevile ei scurte și mortale păstrate lustruite și unse, la mai mult de zece ani după moartea lui, de parcă nici moartea nu-l eliberase de nevoia de-a fi la înălțimea clișeului bărbatului sicilian, mereu pregătit să apere cu pușca orice ofensă adusă onoarei sau familiei sale.

El continuă să se uite cum, părând să-l ignore, femeia scoase o tavă, farfurii și, dintr-un alt dulăpior, o cutie de metal pe care o deschise folosind un cuțit. Din ea scoase fursecuri, apoi mai scoase câteva, clădindu-le cu vârf pe una dintre farfurii. Dintr-o altă cutie scoase dulciuri înfășurate în folie puternic colorată și le așeză unele peste altele pe-o altă farfurie. Cafeaua începu să fiarbă, iar ea apucă repede vasul, îl răsturnă peste cap dintr-o singură mișcare agilă și aduse tava la masa cea mare ce ocupa mare parte din peretele încăperii. Ca un crupier, femeia distribui farfurii și farfurioare, linguri și cești, așezându-le cu grijă pe fața de masă din plastic, apoi se duse înapoi să aducă la masă cafeaua. După ce totul era făcut, se întoarse spre el și flutură din mână către masă.

Brunetti trebui să se opintească pentru a ieși din fotoliul jos, apăsând ferm cu ambele mâini pe brațe. Când ajunse la masă, ea îi trase scaunul și apoi, când stătea pe el, se așeză în fața lui. Amândouă farfurioarele Capodimonte aveau pe ele crăpături ca niște fire de păr, radiind dinspre

margini spre mijloc ca ridurile pergamentoase pe care el și le amintea pe obrajii bunicii sale. Lingurile străluceau și lângă farfuria sa se afla un șervețel de olandă călcat într-atât încât stătea docil sub formă de dreptunghi.

Signora Ruffolo turnă două cești de cafea, așeză una în fața lui Brunetti și apoi puse lângă farfuria sa bolul argintiu de zahăr. Folosind cleștișori argintii, puse unul peste altul șase fursecuri, fiecare de mărimea unei caise, pe farfuria lui, apoi folosi aceiași cleștișori să pună alături de ele patru prăjituri înfășurate în folie.

El își puse zahăr în cafea și sorbi din ea.

— E cea mai bună cafea din Veneția, *signora.* Tot nu vrei să-mi spui secretul?

Ea zâmbi și Brunetti văzu că-și mai pierduse un dinte, din față din partea dreaptă. Mușcă dintr-un fursec, simți dulceața dându-i năvală în gură. Migdale măcinate, zahăr, cel mai bun aluat pentru fursecuri și încă o porție de zahăr. Următorul avea fistic măcinat. Al treilea era cu ciocolată, iar al patrulea explodă de cremă pentru fursecuri. Luă o mușcătură din al cincilea și puse jumătate din el înapoi în farfurie.

— Mănâncă. Ești prea slab, *dottore.* Mănâncă. Zahărul dă energie. Și-ți face bine la sânge.

Substantivele îi transmiseră mesajul.

— Sunt minunate, *signora* Concetta. Dar tocmai am luat prânzul și, dacă mănânc prea multe, nu voi mai putea mânca la cină și-atunci soția mea va fi furioasă pe mine.

Ea clătină din cap. Înțelegea furia nevestelor.

El își termină cafeaua și puse ceașca înapoi pe farfurioară. Nu trecură nici trei secunde înainte ca femeia să fie deja în picioare, să străbată încăperea și să vină

înapoi cu o carafă și două pahare nu mai mari ca niște măsline.

— Marsala. De acasă, zise ea, turnându-i cât într-un degetar.

Luă paharul de la ea, așteptă cât ea își turnă nu mai mult decât câteva picături în propriul pahar, își ciocni paharul de al ei și sorbi. Avea gust de soare, de mare și de cântece care vorbeau de iubire și de moarte.

Își așeză paharul jos, se uită peste masă la ea și zise:

— *Signora* Concetta, cred că știi de ce am venit.

Ea clătină din cap.

— Peppino?

— Da, *signora.*

Ea ridică mâna în aer, cu palma spre el, ca pentru a-i opri cuvintele sau poate să se apere de malocchio[26].

— *Signora,* cred că Peppino e implicat în ceva foarte rău.

— Dar de data asta..., începu ea, dar apoi își aminti cine era Brunetti și spuse doar: Nu e-un băiat rău.

Brunetti așteptă până când fu sigur că femeia nu avea să mai spună altceva, după care continuă:

— *Signora,* am vorbit azi cu un prieten de-al meu. Mi-a spus că un om cu care s-ar putea să fie asociat Peppino este-un om foarte rău. Știi ceva despre asta? Despre ce face Peppino, despre oamenii cu care se vede de când...

Nu era sigur cum să se exprime.

— De când a venit acasă?

Ea se gândi la asta mult timp înainte să răspundă:

— Peppino a fost cu niște oameni foarte răi când a fost în locul ăla.

Chiar și acum, după atâția ani, ea nu se putea convinge să-i spună locului pe nume.

— A vorbit despre oamenii ăia.

— Ce-a spus despre ei, *signora*?

— A spus că erau importanți, că avea să i se schimbe norocul.

Da, Brunetti își amintea asta despre Peppino: norocul lui urma întotdeauna să se schimbe.

— Ți-a mai spus ceva, *signora*?

Ea scutură din cap. Era o negare, dar el nu era sigur ce nega. Brunetti nu fusese niciodată sigur în trecut exact cât de mult știa *signora* Concetta despre ceea ce făcuse de fapt fiul ei. Își închipuia că știa mult mai mult decât lăsa să se înțeleagă, dar se temea că păstra acele lucruri ascunse chiar și de ea însăși. O mamă are anumite limite de acceptare a adevărului.

— Dumneata l-ai întâlnit pe vreunul dintre ei, *signora*?

Ea dădu viguros din cap.

— Nu vrea să-i aducă aici, nu în casa mea.

Asta, fără-ndoială, era adevărat.

— *Signora,* îl căutăm acum pe Peppino.

Ea închise ochii și-și plecă fruntea. Băiatul ieșise din locul acela doar de două săptămâni și deja îl căuta poliția.

— Ce-a făcut, *dottore*?

— Nu suntem siguri, *signora.* Vrem să vorbim cu el. Niște oameni spun că l-au văzut unde a avut loc o fărădelege. Dar tot ce-au văzut ei a fost o fotografie a lui Peppino.

— Atunci, poate n-a fost fiul meu?

— Nu știm, *signora.* De-asta vrem să discutăm cu el. Știi cumva unde este?

Ea scutură din cap, dar, din nou, Brunetti nu știa dacă asta însemna că femeia nu știa sau că nu voia să spună.

— *Signora,* dacă vorbești cu Peppino, vrei să-i spui două lucruri din partea mea?

— Da, *dottore.*

— Te rog, spune-i că avem nevoie să discutăm cu el. Și spune-i că oamenii ăștia sunt oameni răi și s-ar putea să fie periculoși.

— *Dottore,* ești oaspete în casa mea, așa că n-ar trebui să te întreb asta.

— Ce, *signora*?

— Ăsta-i adevărul sau e-o șmecherie?

— *Signora,* spune-mi pe ce să jur și-o să jur că ăsta-i adevărul.

Fără nici o ezitare, ea ceru:

— Ai jura pe inima mamei tale?

— *Signora,* jur pe inima mamei mele că ăsta-i adevărul. Peppino trebuie să vină să discute cu noi. Și trebuie să fie foarte atent cu oamenii ăștia.

Ea puse paharul jos, neatins.

— O să încerc să vorbesc cu el, *dottore.* Dar poate că va fi altfel de data asta?

Nu-și putea alunga speranța din glas. Brunetti își dădu seama că Peppino trebuia să-i fi spus mamei sale destule despre prietenii lui importanți, despre noua lui șansă, când totul avea să fie diferit, iar ei vor fi în sfârșit bogați.

— Îmi pare rău, *signora,* zise el, vorbind din suflet.

Se ridică în picioare.

— Mulțumesc pentru cafea și pentru fursecuri. Nimeni în Veneția nu știe să le facă așa ca dumneata.

Ea se opinti în picioare și apucă o mână de dulciuri. I le strecură în buzunarul sacoului.

— Pentru copiii tăi. Sunt în creștere. Zahărul le face bine.

— Ești foarte bună, *signora,* spuse el, dureros de conștient de adevărul acestor cuvinte.

Ea îl însoți la ușă, conducându-l iarăși de braț, ca și când Brunetti ar fi fost orb sau s-ar îi putut rătăci. La ieșirea dinspre stradă, își strânseră formal mâinile, iar ea rămase în ușă, privindu-l cum se îndepărtează.

• 15 •

Dimineața următoare, duminică, era ziua de care se temea Paola, căci era ziua când se trezea alături de un străin. De-a lungul anilor căsniciei lor, se obișnuise să se trezească alături de soțul ei, o creatură aspră și urât mirositoare, incapabilă să fie civilizată preț de cel puțin o oră după ce se trezea, o prezență posacă de la care se aștepta la mormăieli și priviri sumbre. Nu era cel mai strălucitor partener de pat, poate, dar cel puțin o lăsa în pace să doarmă. Duminica însă, locul lui era luat de cineva care, Paola ura până și cuvântul, „exulta". Eliberat de muncă și responsabilitate, ieșea la iveală un alt om: prietenos, jucăuș, deseori drăgăstos. Îl disprețuia.

În duminica aceasta, Brunetti se trezi la șapte, gândindu-se la ce ar putea face cu banii pe care-i câștigase la cazinou. I-o putea lua înainte socrului său cumpărându-i Chiarei un computer. Își putea lua o nouă haină de iarnă. Puteau merge cu toții la munte o săptămână în ianuarie. Zăcu în pat o jumătate de oră, cheltuind și răscheltuind banii, apoi fu în cele din urmă alungat de acolo de dorința unei cafele.

Fredonă tot drumul până la bucătărie și scoase cel mai mare vas, îl umplu, îl puse pe aragaz și așeză lângă el o oală cu lapte, apoi, cât timp se încălzeau, se duse la baie. Când ieși de acolo, cu dinții periați și fața radiind de șocul apei reci, cafeaua făcea bulbuci, umplând casa cu aroma ei. O turnă în două cești mari, adăugă zahăr și lapte și se duse înapoi spre dormitor. Așeză cestile pe măsuța de lângă pat, se strecură din nou sub cuverturi și se luptă cu perna sa până ce-o așeză într-o poziție care să-i permită să stea în

capul oaselor ca să-și bea cafeaua. Sorbi o dată lung, se foi într-o poziție mai comodă și spuse încet:

— Paola.

Dinspre umflătura lungă de lângă el, consoarta lui bălaie, nu veni nici un răspuns.

— Paola, repetă el pe-o voce puțin mai puternică.

Tăcere.

— Mmm, ce cafea bună! Cred că mai iau o gură – ceea ce și făcu, zgomotos.

Din umflătură ieși o mână, se transformă în pumn și-l lovi în umăr.

— Minunată, minunată cafea. Cred că am să mai iau o gură.

Se auzi un sunet amenințător, distinct. El îl ignoră și sorbi din cafea. Știind ce urma să vină, așeză ceașca pe măsuța de lângă pat, așa încât să nu se verse.

— Mmm, fu tot ce mai spuse el, înainte ca umflătura să irumpă și Paola să se întoarcă pe spate, așa cum ar face un pește mare, întinzându-și brațul stâng peste pieptul lui.

Întorcându-se, el luă a doua ceașcă de pe masă și i-o așeză în mână, apoi i-o luă înapoi și o ținu cât timp ea se împinse în sus pe pernă.

Această scenă avusese loc prima dată în a doua duminică a căsniciei lor, ei fiind încă în luna de miere, când el se aplecase peste soția sa încă adormită ca să-i atingă urechea cu nasul. Vocea care spusese cu o tărie de fier: „Dacă nu termini cu asta, o să-ți smulg ficatul și-o să-l mănânc”, îl informase că luna de miere luase sfârșit.

Oricât de tare ar fi încercat, ceea ce nu era foarte tare, nu putea niciodată înțelege lipsa ei de empatie față de ceea ce el insista să vadă ca fiind adevărata lui personalitate.

Duminica era singura zi pe care o avea în cursul săptămânii, singura zi când nu trebuia să se preocupe direct de moarte și dezastru, așa încât persoana care se trezea, susținea el, era adevăratul om, adevăratul Brunetti, și se putea detașa de cealaltă creatură, acel doctor Hyde, ca nefiind deloc reprezentativ pentru spiritul său. Paola nu înțelegea nimic din toate astea.

În timp ce ea sorbea din cafea și se străduia să-și deschidă ochii, el deschise radioul și ascultă știrile de dimineață, deși știa că era probabil să-și transforme dispoziția sufletească până să semene cu a ei. Alte trei crime în Calabria, toți membri ai Mafiei, unul, un ucigaș căutat de poliție (unu pentru noi, își spuse el); discuții despre iminenta prăbușire a guvernului (când nu era iminentă?); un cargou de deșeuri toxice acostase la Genova, întors din Africa (și de ce nu?); și un preot, ucis în grădina lui, împușcat de opt ori în cap (dăduse oare o penitență prea grea la împărtășanie?). Îl închise cât mai era timp să-și salveze ziua și se întoarse spre Paola.

— Ești trează?

Ea clătină din cap, încă incapabilă să vorbească.

— Ce-o să facem cu banii?

Ea scutură din cap, cu nasul îngropat în aburii cafelei.

— Vrei ceva în mod deosebit?

Ea își termină cafeaua, îi dădu ceașca fără nici un comentariu și se lăsă înapoi pe pernă. Uitându-se la ea, Brunetti nu știa dacă să-i mai facă niște cafea sau respirație artificială.

— Copiii au nevoie de ceva?

Cu ochii încă închiși, ea scutură din cap.

— Ești sigură că nu vrei nimic?

Cu un efort inuman, reuși să scoată câteva cuvinte:

— Du-te de aici o oră, apoi adu-mi o brioșă și mai multă cafea.

Odată ce spuse asta, se întoarse pe burtă și adormi înainte ca el să iasă măcar din cameră.

Brunetti făcu un duș lung, bărbierindu-se sub potopul de apă caldă, bucuros că nu trebuia să se teamă de reacțiile diverselor sensibilități ecologice ale celorlalți membri ai familiei, întotdeauna pregătiți să critice fățiș ceea ce ei vedeau ca fiind o risipă sau folosire deficitară a mediului înconjurător. Brunetti se credea un om a cărui familie alegea întotdeauna însuflețiri și cauze ce contribuiau direct la disconfortul său. Alți bărbați, era convins, reușeau să aibă copii care se mulțumeau să-și facă griji de lucruri îndepărtate – pădurea tropicală, testele nucleare, traiul precar al kurzilor. Și totuși, iată-l pe el, un oficial al orașului, un om pe care-l lăudaseră chiar și ziarele cândva, și căruia i se interzicea de către membrii propriei sale familii să cumpere apă minerală îmbuteliată în sticle de plastic. În schimb, trebuia să cumpere apă în recipiente de sticlă, apoi să urce și să coboare sticlele alea cale de nouăzeci și patru de trepte. Iar dacă stătea sub duș mai mult decât îi lua unei ființe umane de condiție medie să se spele pe mâini, trebuia să asculte nesfârșite acuze la adresa nechibzuinței Occidentului, a felului cum acesta devorează resursele lumii. Când era copil, risipa era condamnată fiindcă erau săraci; acum era condamnată fiindcă erau bogați. În acest punct, descoperi cât de greu era să se bărbierească în timp ce rânjea, așa că renunță la catalogarea necazurilor sale și își termină dușul.

Când ieși din casă douăzeci de minute mai târziu, se trezi năpădit de-o nemărginită senzație de încântare, fără să știe prea bine de ce. Deși era o dimineață răcoroasă, ziua

avea să fie caldă, una dintre acele glorioase zile îmbăiate de soare ce binecuvântau orașul toamna. Aerul era atât de uscat, încât era imposibil de crezut că orașul era construit deasupra apei, deși o privire fugară aruncată la dreapta în vreme ce trecea pe lângă oricare dintre străzile secundare în drum spre Rialto era o dovadă suficientă a acestui fapt.

Ajungând la intersecția principală, coti la stânga și se îndreptă jos spre piața de pește, închisă acum, duminica, dar încă emanând un vag iz de la peștele ce se vindea acolo de sute de ani. Traversă un pod, se întoarse la stânga și intră într-o *pasticceria.* Comandă o duzină de foietaje. Chiar dacă nu le mâncau pe toate la micul dejun, era sigur că Chiara avea să le dea gata în cursul zilei. Probabil în cursul dimineții. Balansând pachetul dreptunghiular în palma întinsă, se întoarse spre Rialto, apoi coti la dreapta și o luă înapoi spre San Polo. La Sant' Aponal, se opri la un chioșc și cumpără două ziare, *Corriere* și *Il Manifesto,* care credea că sunt cele pe care voia să le citească Paola în ziua aceea. Din nou acasă, treptele părură să nici nu existe când urcă la apartament.

O găsi pe Paola în bucătărie, cu cafeaua umflându-se în ibric. Din capătul holului, îl auzi pe Raffaele cum striga la Chiara prin ușa de la baie:

— Hai, grăbește-te. Ai stat acolo toată dimineața.

A, poliția apei reintrase în serviciu.

Puse pachetul pe masă și desfăcu hârtia albă. Mormanul de foietaje strălucea de zahăr topit și câteva fire de zahăr pudră plutiră în aer și se așezară pe lemnul întunecat al mesei. Apucă o bucată de ștrudel cu mere și luă o mușcătură.

— De unde le-ai luat? întrebă Paola, turnând cafea.

— Cofetăria aia de lângă Carampane.

— Te-ai dus până acolo?

— E-o zi frumoasă, Paola. După ce mâncăm, hai să mergem la plimbare. Am putea merge să luăm prânzul în Burano. Hai să facem așa! E-o zi perfectă pentru o ieșire.

Fie și numai gândul acesta, lungul drum cu barca spre insulă, soarele scânteind pe harababura aiuritoare a caselor colorate țipător pe măsură ce se apropiau de ele, îi înălță sufletul și mai mult.

— Bună ideea, fu ea de acord. Și ce facem cu copiii?

— Întreabă-i. Chiara va dori să vină.

— Bine. Poate că vrea și Raffi.

Poate.

Paola împinse spre el *Manifesto* și luă *Corriere.* Nu avea de gând să miște un deget, să facă nici un gest de îmbrățișare a acelei zile minunate, până când nu va fi băut încă două cești de cafea și nu își va fi citit ziarele. El luă ziarul într-o mână, ceașca în cealaltă și străbătu camera de zi către terasă. Așeză ambele lucruri pe balcon și intră înapoi în camera de zi după un scaun cu spătar drept, pe care-l așeză la o distanță perfectă de balustradă. Se așeză, împinse scaunul pe spate și-și odihni picioarele pe balustradă. Înșfăcând ziarul, îl deschise și începu să citească.

Clopotele bisericii sunau, soarele îi cădea din abundență peste față și Brunetti cunoscu o clipă de pace absolută.

Paola vorbi din pragul ușii de la terasă.

— Guido, cum o chema pe doctoriță?

— Pe cea frumușică? întrebă el fără să ridice ochii din ziar, fără a acorda cu adevărat atenție vocii ei.

— Guido, cum o chema?

El coborî ziarul și se întoarse s-o privească. Când îi văzu fața, își luă picioarele de pe balustradă și așeză scaunul jos.

— Peters.

Ea închise ochii pentru o clipă, apoi îi înmână *Corriere,* deschis la o pagină din mijloc.

„Doctor american mort de supradoză", citi el. Articolul era unul scurt, ușor de trecut cu vederea, nu mai mult de șase sau șapte rânduri. Trupul neînsuflețit al căpitanului Terry Peters, medic pediatru în cadrul Armatei SUA, fusese descoperit târziu în după-amiaza de sâmbătă, în apartamentul ei din Due Ville, în provincia Vicenza. Doctorul Peters, care lucra la spitalul armatei de la Caserme Ederle, fusese găsit de un prieten, care s-a dus să vadă de ce nu venise doctorul la serviciu în dimineața aceea. Lângă cadavrul doctoriței se găsise o seringă folosită și existau urme ale altor utilizări de droguri, dar și dovezi că doctorița băuse. Carabinierii și poliția militară americană conduceau investigația.

Citi articolul din nou, apoi îl mai citi o dată. Căută în ziarul pe care-l avea el, dar *Il Manifesto* nu amintea de întâmplare.

— E posibil asta, Guido?

Scutură din cap. Nu, o supradoză era imposibilă, dar femeia era moartă; ziarul oferea dovada acestui lucru.

— Ce-o să faci?

Se uită în depărtare spre clopotnița de la San Polo, cea mai apropiată biserică. Habar nu avea. Patta urma să vadă asta drept o întâmplare irelevantă sau, dacă era relevantă, fie ca un accident nefericit, fie, în cel mai rău caz, ca o sinucidere. Dat fiind că numai Brunetti știa că femeia distrusese ilustrata din Cairo și doar el îi văzuse reacția la cadavrul iubitului ei, nu exista nimic care să-i lege pe

aceștia doi mai mult decât o relație de colegialitate, iar ăsta cu siguranță nu era motiv de sinucidere. Droguri și alcool, și o femeie care locuia singură; asta-i ajungea ca să știe cum avea să trateze presa întâmplarea – doar dacă... doar dacă același tip de apel pe care Brunetti era convins să-l primise Patta nu urmau să-l primească și redacțiile ziarelor. În acest caz, povestea avea să-și găsească un sfârșit rapid, așa cum se întâmpla cu majoritatea poveștilor. Așa cum pățise și doctorul Peters.

— Nu știu, spuse el, răspunzând în cele din urmă întrebării Paolei. Patta m-a avertizat, mi-a spus să nu mă întorc la Vicenza.

— Dar cu siguranță asta schimbă lucrurile.

— Nu și pentru Patta. E-o supradoză. Carabinierii și poliția militară americană se vor ocupa de caz. Vor face o autopsie, apoi vor trimite cadavrul înapoi în America.

— Exact cum au făcut cu celălalt, zise Paola, dând glas gândurilor lui Brunetti. De ce să fie uciși amândoi?

Brunetti scutură din cap.

— N-am nici o idee.

Dar avea. Femeia fusese redusă la tăcere. Remarca ei întâmplătoare că n-o interesau drogurile nu fusese o minciună: ideea unei supradoze era ridicolă. Fusese ucisă din cauza lucrurilor pe care le știa despre Foster, oricare ar fi fost ele, din cauza a ceea ce-o făcuse să dea buzna împleticit de cealaltă parte a camerei, departe de cadavrul iubitului ei. Ucisă de droguri. Se întreba dacă ăsta nu se dorea a fi un mesaj pentru el, dar alungă ideea, i se părea o dovadă de vanitate. Oricine ar fi omorât-o nu avusese destul timp să însceneze un accident, iar o a doua crimă ar fi fost prea evidentă, o sinucidere inexplicabilă și, prin urmare, suspectă. Așadar, o supradoză accidentală fusese

soluția perfectă: și-o făcuse cu mâna ei, nu aveai unde altundeva să-ți îndrepți atenția, încă un drum închis. Iar Brunetti nici măcar nu știa dacă ea fusese cea care sunase să spună: *„Basta”.*

Paola se apropie de el și-i puse o mână pe umăr.

— Îmi pare rău, Guido. Îmi pare rău pentru ea.

— Nu cred că făcuse încă treizeci de ani, zise el. Atâția ani de școală, atâta muncă!

I se părea că moartea ei ar fi fost mai puțin nedreaptă dacă ar fi avut mai mult timp să se distreze.

— Sper ca familia ei să nu creadă povestea asta.

Paola dădu glas gândurilor lui.

— Dacă poliția și armata îți spun ceva, ești înclinat să-i crezi. Și sunt sigură că a părut foarte real, foarte convingător.

— Sărmanii oameni, spuse el.

— Ai putea... – se întrerupse, amintindu-și că Patta îi spusese soțului ei să nu se implice în asta.

— Dacă pot. Și așa e destul de rău că a murit. Nu mai e nevoie să și creadă asta.

— Faptul că a fost ucisă nu va ajuta cu nimic, spuse Paola.

— Măcar că n-a făcut-o ea.

Stătură amândoi acolo în lumina de toamnă târzie, gândindu-se la părinți și la ce înseamnă să fii părinte, la ce-și doresc și au nevoie părinții să știe despre copiii lor. Nu avea nici o idee ce ar fi fost mai bine sau mai rău. Cel puțin, dacă știai că propriul tău copil a fost ucis, mai aveai în viață sumbra speranță că l-ai putea omorî pe cel care-o făcuse, dar asta nu părea nici pe departe o consolare.

— Trebuia s-o fi sunat.

— Guido, zise ea pe-o voce acum mai fermă. Nu începe cu asta. Fiindcă nu-nseamnă decât că ar fi trebui să fii un telepat. Și nu ești. Așa că nici să nu-ncepi să gândești așa.

Brunetti era surprins de furia reală din vocea ei.

Își înfășură un braț pe după mijlocul ei și o trase mai aproape de el. Rămaseră așa, fără să vorbească, până când clopotele de la San Marco bubuiră de ora zece.

— Ce ai de gând să faci? Vei merge la Vicenza?

— Nu, nu încă. Am de gând să aștept.

— Cum adică?

— Orice ar fi știut ei, știau datorită locului lor de muncă. E singura legătură pe care o aveau. Trebuie să mai fie și alți oameni care să știe sau să bănuiască sau să aibă acces la ceea ce au aflat ei. Așa că am de gând să aștept.

— Guido, acum le ceri altora să fie telepați. Cum vor ști să vină la tine?

— Voi merge acolo, dar numai peste o săptămână, și-atunci am să mă fac remarcat. Voi vorbi cu maiorul, cu sergentul care-a lucrat cu ei, cu ceilalți doctori. Acolo-i o lume mică. Oamenii vor vorbi între ei; vor ști ceva. Și la naiba cu Patta.

— Hai să nu mai mergem în Burano, bine, Guido?

El clătină din cap, apoi se ridică în picioare.

— Cred c-am să merg la o plimbare. Mă întorc la prânz.

O strânse de braț.

— Am nevoie de-o plimbare, doar atât.

Se uită în depărtare peste acoperișurile orașului. Ce ciudat; frumusețea zilei era neștirbită. Vrăbiile zburau în picaj și jucau leapșa aproape la lungimea unui braț, ciripind de bucuria zborului. Și-n zare, aurul ce acoperea aripile îngerului din vârful clopotniței bisericii San Marco scăpăra

în bătaia soarelui, îmbăind tot orașul în binecuvântarea lui scânteietoare.

• 16 •

Luni dimineață, intră în birou la ora sa normală și stătu locului, uitându-se la fațada bisericii San Lorenzo preț de mai bine de o oră. În tot acest timp, nu văzu nici un semn de mișcare sau activitate, nici pe schele, nici pe acoperiș, care era acoperit cu șiruri ordonate de lespezi din teracotă. Auzi de două ori cum intrau oameni în biroului său, dar, când aceștia nu-i vorbiră, nu se sinchisi să se întoarcă și oamenii plecară, probabil după ce-i așezaseră pe masa de lucru unele lucruri.

La zece treizeci, telefonul sună și el se întoarse cu spatele la fereastră ca să răspundă.

— Bună dimineața, *commissario.* Aici *maggiore* Ambrogiani.

— Bună dimineața, *maggiore.* Mă bucur că ați sunat. De fapt, eu însumi aveam de gând să vă sun după-amiază.

— Au făcut-o în dimineața asta, zise Ambrogiani fără nici o introducere.

— Și? întrebă Brunetti, știind la ce se referea.

— A fost o supradoză de heroină, o cantitate destul de mare să ucidă pe cineva de două ori cât ea.

— Cine a făcut autopsia?

— Doctorul Francesco Urbani. Unul dintre ai noștri.

— Unde?

— Aici, la spitalul din Vicenza.

— Era prezent vreunul dintre americani?

— Au trimis un doctor de-al lor. L-au trimis din Germania. Un colonel, doctorul ăsta.

— Și-a oferit ajutorului sau doar a asistat?

— N-a făcut decât să asiste la autopsie.

— Cine e Urbani?

— Medicul nostru patolog.

— E de încredere?

— Foarte.

Conștient de potențiala ambiguitate a ultimei întrebări, Brunetti o reformulă.

— E credibil?

— Da.

— Așadar, asta înseamnă c-a fost într-adevăr o supradoză?

— Da, mă tem că asta înseamnă.

— Ce a mai aflat?

— Urbani?

— Da.

— Nu era nici un semn de violență în apartament. Nu exista nici o urmă a folosirii de droguri înainte de acest moment, dar s-a găsit o vânătaie pe partea superioară a brațului ei drept și una pe încheietura mâinii stângi. I s-a sugerat doctorului Urbani că aceste vânătăi sunt specifice unei căzături.

— Cine a făcut sugestia asta?

Lungimea pauzei dinainte ca Ambrogiani să răspundă era probabil menită ca un reproș la adresa faptului că Brunetti putuse și numai să formuleze întrebarea.

— Doctorul american. Colonelul.

— Și care-a fost opinia doctorului Urbani?

— Că urmele nu sunt necaracteristice unei căzături.

— Alte urme de înțepături?

— Nu, niciuna.

— Așadar, și-a administrat o supradoză încă de prima dată când s-a drogat?

— Ciudată coincidență, nu-i așa? întrebă Ambrogiani.

— O cunoșteați?

— Nu, n-am cunoscut-o. Dar unul dintre oamenii mei lucrează cu un polițist american al cărui fiu i-a fost pacient. A spus că s-a comportat foarte bine cu băiețelul. Și-a rupt brațul anul trecut și-a fost îngrijit rău la început. Doctorii și asistentele s-au grăbit, prea ocupați să-i spună ce făceau; știți povestea, așa că băiatului i-a fost frică de doctor, s-a temut că-l vor face din nou să sufere. Ea a fost foarte blândă cu el, i-a stat alături mult timp. Se pare că întotdeauna se asigura să-i facă băiatului loc de-o consultație dublă, așa încât să nu trebuiască să se grăbească.

— Asta nu înseamnă că nu folosea droguri, *maggiore,* zise Brunetti, încercând să facă să pară că ar fi crezut și el ce spunea.

— Nu, nu înseamnă, nu-i așa? se arătă de acord Ambrogiani.

— Ce-a mai spus raportul?

— Nu știu. N-am văzut o copie a lui.

— Atunci, de unde știți ce mi-ați spus?

— L-am sunat pe Urbani.

— De ce?

— *Dottore* Brunetti. Un soldat american a fost ucis în Veneția. Cu mai puțin de-o săptămână mai târziu, ofițerul lui superior moare în împrejurări misterioase. Aș fi un prost dacă nu aș bănui un fel de legătură între cele două întâmplări.

— Când veți avea o copie a raportului de autopsie?

— Probabil în după-amiaza asta. Vreți să vă sun?

— Da. Aș aprecia asta, *maggiore.*

— E ceva ce credeți că ar trebui să știu? întrebă Ambrogiani.

Maiorul se afla acolo, avea contact zilnic cu americanii. Orice îi spunea Brunetti avea fără-ndoială să devină bun de contrabandă.

— Erau iubiți, iar ea a fost foarte înspăimântată când i-a văzut cadavrul.

— I-a văzut cadavrul?

— Da. A fost trimisă să-l identifice.

Tăcerea lui Ambrogiani sugera că și el vedea aceasta ca pe-o tușă deosebit de subtilă.

— Ați vorbit cu ea după aceea? întrebă el intr-un târziu.

— Da și nu. M-am întors în oraș alături de ea cu șalupa, dar ea n-a vrut să discute despre asta. Mi s-a părut atunci că e speriată de ceva. A avut aceeași reacție și când am vizitat-o la bază.

— Asta era când ați venit aici? întrebă Ambrogiani.

— Da. Vineri.

— Aveți vreo idee de ce era speriată?

— Nu. Niciuna. E posibil să fi încercat să mă sune vineri seară. Am primit un mesaj telefonic aici, la Questura, din partea unei femei care nu vorbea italiana. Operatorul care a răspuns la telefon nu vorbește engleza și tot ce-a putut înțelege a fost că femeia a spus: *„Basta”.*

— Credeți că a fost ea?

— E posibil să fi fost. N-am nici o idee. Dar mesajul n-are nici o logică.

Brunetti se gândi la ordinul lui Patta și întrebă:

— Ce se va întâmpla acolo?

— Poliția lor militară va încerca să afle de unde-a făcut rost de heroină. S-au găsit asupra ei și alte urme de droguri, chiștoace de țigări cu marijuana, niște hașiș. Iar la autopsie a reieșit că a băut alcool.

— Chiar că n-au lăsat loc de îndoială, nu-i așa? întrebă Brunetti.

— Nu sunt semne că ar fi fost forțată să-și facă injecția.

— Și vânătăile alea? întrebă Brunetti.

— A căzut.

— Se pare deci că ea a făcut-o?

— Da.

Nu vorbi niciunul o vreme, apoi Ambrogiani întrebă:

— Aveți de gând să veniți aici?

— Mi s-a spus să nu-i deranjez pe americani.

— Cine v-a spus?

— *Vice-questore*-le de aici din Veneția.

— Ce aveți de gând să faceți?

— Am să aștept câteva zile, o săptămână, apoi aș vrea să vin acolo și să discut cu dumneavoastră. Oamenii dumneavoastră au contact cu americanii?

— Nu cine știe ce. Ne vedem fiecare de ale noastre. Dar voi vedea ce pot afla despre ea.

— Lucra vreun italian cu ei?

— Nu cred. De ce?

— Nu sunt sigur. Dar amândoi, mai ales Foster, trebuia să călătorească în interes de serviciu, făceau drumuri în locuri cum ar fi Egiptul.

— Droguri? întrebă Ambrogiani.

— S-ar putea. Sau ar putea fi altceva.

— Ce?

— Nu știu. Cumva, drogurile nu-mi sună bine.

— Dar ce vă sună bine?

— Nu știu.

Ridică privirea și-l văzu pe Vianello în ușa biroului.

— Uitați, *maggiore,* a venit cineva aici. Vă sun peste câteva zile. Putem hotărî atunci când pot veni încolo.

— Bine. Să văd ce pot afla aici.

Brunetti închise și-i făcu semn lui Vianello să intre în birou.

— Ceva despre Ruffolo? întrebă el.

— Da, domnule. Oamenii care locuiesc sub apartamentul prietenei lui spun că a fost acolo săptămâna trecută. L-au văzut de câteva ori pe scări, dar nu l-au mai văzut de trei sau patru zile. Vreți să discut cu ea, domnule?

— Da, poate ar fi mai bine. Spune-i că e altfel față de celelalte dăți. Viscardi a fost atacat, așa că asta schimbă totul, mai ales pentru ea dacă-l ascunde sau dacă știe unde este.

— Credeți că va funcționa?

— Cu Ivana? întrebă Brunetti cu sarcasm.

— Păi, nu, presupun că nu, se arătă de acord Vianello. Dar oricum am să încerc. În plus, prefer să discut cu ea decât cu mama lui. Cel puțin pot înțelege ce spune, chiar dacă fiecare cuvânt e-o minciună.

După ce Vianello plecă să încerce s-o chestioneze pe Ivana, Brunetti se întoarse la fereastră, dar după câteva minute descoperi că asta nu-l mulțumea și se duse să se așeze la masa de lucru. Ignorând dosarele care fuseseră puse acolo în cursul dimineții, se așeză și analiză diferitele posibilități. Pe prima, că fusese o supradoză, o înlătură din

principiu. Și sinuciderea era imposibilă. În trecut, văzuse iubiți disperați care nu vedeau posibil viitorul unei vieți fără cealaltă persoană, dar ea nu era una dintre aceștia. Odată excluse aceste două posibilități, singura care rămânea era crima.

Pentru punerea ei în aplicare, însă, ar fi fost necesară o planificare, căci el nu lua în considerare norocul în astfel cazuri. Erau vânătăile – nici o secundă nu credea că femeia căzuse –, cineva ar fi putut-o ține cât timp i se făcuse injecția. Autopsia arătase că băuse; cât trebuia să bea o persoană ca să doarmă atât de adânc încât să nu simtă o înțepătură de ac sau să fie atât de amețită încât să nu se poată opune? Mai important, cu cine era posibil să fi băut, alături de cine s-ar fi simțit ea atât de în largul ei? Nu un iubit; al ei tocmai fusese ucis. Un prieten, atunci, și cine erau prietenii americanilor din străinătate? În cine se încredeau dacă nu în alți americani? Toate aceste indicii îl trimiteau din nou spre bază și spre serviciul ei, căci Brunetti era convins că răspunsul, oricare ar fi fost el, acolo se afla.

• 17 •

Trecură trei zile în cursul cărora Brunetti nu făcu aproape nimic. La Questura, execută pașii ceruți de meseria sa: se uită la hârtii, le semnă, completă un proiect de personal pentru anul viitor fără a se gândi o clipă că asta trebuia să facă Patta. Acasă, discută cu Paola și copiii, care erau mult prea ocupați cu începutul noului an școlar ca să-și dea seama cât era el de neatent. Nici măcar căutările lui Ruffolo nu-l interesau cine știe cât, convins că era o persoană atât de nesăbuită și de pripită, încât cu siguranță avea să facă în scurtă vreme o greșeală ce urma să-l aducă încă o dată în mâinile poliției.

Nu-l sună pe Ambrogiani, iar la întâlnirile cu Patta nu aduse vorba de crime, una care fusese atât de repede uitată de către presă, cealaltă care nu fusese niciodată numită crimă, sau de baza din Vicenza. Derulă în minte scenele cu tânăra doctoriță atât de des încât ajunseră o obsesie, surprindea frânturi de amintiri cu ea: pășind de pe șalupă și întinzându-i mâna; brațele sprijinite de chiuveta din morgă, trupul zguduit de spasmele șocului; zâmbind când îi spunea că, peste șase luni, își va începe viața.

Făcea parte din natura meseriei de polițist să nu cunoască personal niciodată victimele ale căror morți le investiga. Oricât de intim ajungea să le cunoască, să știe cum erau la serviciu, în pat și în moarte, niciodată nu cunoscuse vreuna în viața de zi cu zi, astfel încât simțea o legătură aparte față de doctorul Peters și, datorită acestei legături, o responsabilitate specială pentru a-i găsi ucigașul.

În dimineața zilei de joi, se consultă cu Vianello și Rossi când ajunse la Questura, dar încă nu apăruse nici un semn de la Ruffolo. Viscardi se întorsese la Milano, după ce oferise o descriere scrisă a celor doi bărbați, unul foarte înalt și unul cu barbă, atât companiei de asigurări, cât și poliției. Se părea că intraseră prin efracție în *palazzo,* căci încuietorile de la ușa laterală fuseseră forțate, iar lacătul care închidea un grilaj de metal, tăiat. Deși Brunetti nu vorbise cu Viscardi, discuția sa cu Vianello și Fosco îi era suficientă ca să-l convingă că nu avusese loc nici un jaf, ei bine, nu un jaf îndreptat spre altceva în afară de banii companiei de asigurare.

Cu puțin după zece, una dintre secretarele de la parter aduse corespondența la birourile de la ultimul etaj și așeză câteva scrisori și un plic maroniu, mare cât o revistă, pe masa lui de lucru.

Scrisorile erau cele dintotdeauna: invitații la conferințe, încercări de a-i vinde asigurări speciale de viață, răspunsuri la întrebările pe care le trimisese diferitelor departamente de poliție din alte părți ale țării. După ce le citi, luă plicul cel mare și-l examină. În partea de sus se întindea o bandă îngustă de timbre; trebuiau să fie douăzeci. Toate la fel, purtau pe ele un mic steag american și erau marcate cu valoarea de douăzeci și nouă de cenți. Plicul îi era adresat lui, pe nume, dar singura adresă era „Questura, Veneția, Italia". Din toată America, nu se putea gândi la nimeni care să-i scrie. Nu exista adresa expeditorului.

Rupse plicul, vârî degetele înăuntru și scoase o revistă. Aruncă o privire la copertă și recunoscu revista medicală pe care doctorul Peters i-o luase din mâni când îl găsise citind-o în biroul ei. O frunzări, se opri o clipă la fotografiile acelea grotești, apoi merse mai departe. Spre capăt, găsi

trei foi de hârtie, evident xerocopii ale unui original, strecurate între paginile revistei. Le scoase și le așeză pe masă.

În capul paginii citi „Raport medical” și apoi, sub acesta, văzu casetele menite să conțină informații despre nume, vârstă și gradul pacientului. Acest raport purta numele de Daniel Kayman, al cărui an de naștere era înscris drept 1984. Apoi urmau trei pagini de informații despre trecutul său medical, începând cu pojarul în 1989, o serie de sângerări nazale în iarna lui 1990, un deget rupt în 1991 și, pe ultimele două pagini, o serie de controale, începând cu două luni în urmă, pentru o iritație a pielii pe brațul stâng. În timp ce Brunetti citea, privi iritația cum devine tot mai mare, tot mai profundă și tot mai nedumeritoare pentru cei trei doctori care încercaseră s-o vindece.

Pe 8 iulie, băiatul fusese consultat pentru prima oară de doctorul Peters. Caligrafia ei îngrijită, înclinată, spunea că iritația era „de origine necunoscută”, dar că apăruse după ce băiatul ajunsese acasă de la un picnic alături de părinții lui. Acoperea latura inferioară a brațului de la încheietură și până la cot, era de-un purpuriu închis, dar nu-i producea mâncărimi. Tratamentul prescris era o cremă epidermică medicală.

Trei zile mai târziu, băiatul se întorsese cu iritația înrăutățită. Acum supura un lichid gălbui și începuse să-i provoace dureri, iar băiatul înregistra febră ridicată. Doctorul Peters sugerase o consultație din partea dermatologului de la spitalul local din Vicenza, dar părinții refuzaseră să-și lase copilul consultat de-un doctor italian. Peters a prescris o cremă nouă, aceasta cu cortizon, și un antibiotic care să-i scadă febra.

După doar două zile, băiatul a fost adus înapoi la spital și consultat de un alt doctor, Girrard, care a consemnat în fișă că băiatul suferea dureri mari. Iritația părea acum să fie o arsură și-i urcase pe braț, întinzându-se către umăr. Avea mâna umflată și îl durea. Febra era neschimbată.

Un anume doctor Grancheck, aparent dermatolog, îl consultase pe băiat și sugerase să fie transferat imediat la spitalul armatei din Landstuhl, Germania.

În ziua de după acest consult, băiatul a fost trimis în Germania cu un zbor medical de urgență. Nu mai scria nimic altceva în raport, dar caligrafia îngrijită a doctorului Peters adăugase o singură notație pe margine, lângă remarca privitoare la iritația băiatului ce părea acum să fie o arsură. Spunea „PCB” și era continuată cu *„FPJ,* martie”.

Brunetti verifică data, dar știa ce avea să fie încă dinainte să se uite la ea. *Family Practice Journal,* numărul din luna martie. Deschise revista și începu să citească. Observă că din colectivul editorial făceau parte aproape numai bărbați, că bărbații scriseseră majoritatea articolelor și că articolele listate la cuprins tratau tot soiul de subiecte, de la articolul despre picioare care-l oripilase atât de tare pe el până la unul care discuta despre creșterea incidenței tuberculozei ca rezultat al epidemiei de SIDA. Era chiar și un articol despre transmisia paraziților de la animalele domestice la copii.

Nevăzând vreun ajutor în cuprins, începu să citească revista de la prima pagină, inclusiv toate reclamele și scrisorile către editori. La pagina 62 se afla o scurtă referire la un caz ce fusese raportat în Newark, New Jersey, cazul unui copil mic, o fată, care se jucase într-un cimitir de mașini gol și călcase în ceea ce ea crezuse că este o baltă de ulei scurs dintr-o mașină abandonată. Lichidul se scursese

peste marginea pantofilor ei și-i pătrunsese prin șosetă. În ziua următoare, fetiței îi apăruse o iritație pe picior, care se schimbase curând în ceva ce, după toate aparențele, părea a fi o arsură și care treptat i se întinsese pe picior în sus, spre genunchi. Copilul avea febră ridicată.

Toate tratamentele se dovediseră zadarnice până când un reprezentat al sănătății publice se dusese la cimitirul de mașini și luase o mostră de lichid, care se dovedise a avea o mare concentrare de PCB, scursă din butoaiele de reziduuri toxice abandonate acolo. Deși arsurile i se vindecaseră în cele din urmă, doctorii copilei se temeau pentru viitorul ei din cauza afecțiunilor neurologice și genetice care se observaseră adesea în timpul experimentelor pe animale cu substanțe pe bază de PCB.

Puse revista de-o parte și se întoarse la fișa medicală, parcurgând-o a doua oară. Simptomele erau identice, deși nu se amintea nicăieri de locul sau modul cum intrase întâia oară în contact copilul cu substanța care trebuia să fi provocat iritația. „Pe când se afla la picnic cu familia sa”, era singurul lucru pe care-l spunea fișa. Fișa nu spunea nimic nici despre tratamentul care i se aplicase copilului în Germania.

Luă plicul și-l examină. Timbrele erau anulate de-o ștanțare circulară care purta, înăuntrul ei, cuvintele „Sistemul Poștal Militar” și data de sâmbătă. Așadar, cândva vineri sau sâmbătă, Peters pusese plicul în cutia poștală pentru el, apoi încercase să-l sune. Nu fusese *„Basta”* sau *„Pasta”,* ci *„Posta”* cuvântul care să-l avertizeze de expedierea plicului. Ce se întâmplase de-o pusese în gardă? Să o facă să-i trimită hârtiile acelea?

Își aminti ceva ce spusese Butterworth despre Foster; era de datoria lui să se asigure că radiografiile folosite erau trimise în afara spitalului. Spusese ceva despre alte obiecte

și substanțe, dar nu spusese nimic despre ce era vorba mai exact sau unde erau ele aruncate. Cu siguranță, americanii trebuiau să știe.

Aceasta trebuia să fie veriga de legătură dintre cele două morți, altfel Peters nu i-ar fi trimis plicul, încercând apoi să-l sune. Copilul fusese pacientul ei, dar apoi fusese luat și trimis în Germania, punct în care se termina fișa medicală. Avea numele de familie al copilului, iar Ambrogiani cu siguranță trebuia să aibă acces la o listă a tuturor americanilor încartiruiți la bază, așa încât avea să-i fie destul de ușor să afle dacă familia băiatului se mai afla acolo. Și dacă nu se mai afla?

Ridică receptorul și-i ceru operatorului să-i facă legătura cu maiorul Ambrogiani la baza americană din Vicenza. Cât așteptă să fie efectuat apelul, încercă să găsească o cale ca toate acestea să intre în legătură, sperând să ajungă la cel care înfipsese acul în brațul doctoriței.

Ambrogiani răspunse rostindu-și numele. Nu arătă nici o surpriză când Brunetti îi spuse cine era, nu făcu altceva decât să tacă, lăsând tăcerea să se prelungească.

— Ați înregistrat vreun progres acolo? întrebă Brunetti.

— Se pare că au instituit o serie complet nouă de teste antidrog. Toată lumea trebuie să le facă, chiar și comandantul spitalului. Zvonul spune că a trebuit să intre în toaleta bărbaților și să dea o mostră de urină în vreme ce unul dintre doctori aștepta în fața ușii. Aparent, au făcut mai bine de o sută săptămâna asta.

— Cu ce rezultate?

— O, încă niciunul. Toate mostrele trebuie trimise în Germania, la spitalele de acolo, să fie analizate. Apoi rezultatele se întorc după o lună sau așa ceva.

— Și sunt precise? întrebă Brunetti, uimit că o organizație, oricare ar fi ea, ar avea încredere în rezultate ce-au trecut prin atâtea mâini, de-a lungul unei perioade atât de mari de timp.

— Ei așa par să creadă. Dacă testul e pozitiv, pur și simplu te dau afară.

— Cine e testat?

— Nu există nici un tipar. Singurii pe care-i lasă în pace sunt cei care se întorc din Orientul Mijlociu.

— Fiindcă ei sunt eroi? întrebă Brunetti.

— Nu, fiindcă se tem că vor fi pozitivi prea mulți. Drogurile sunt la fel de ușor de obținut în părțile alea ale lumii cum au fost în Vietnam și, din păcate se pare, se tem că vor crea prea multă publicitate negativă dacă toți eroii lor se întorc cu suveniruri în sânge.

— Încă se vehiculează ideea că a fost o supradoză?

— Absolut. Unul dintre oamenii mei mi-a spus că familia ei nici nu vrea să vină să-i însoțească trupul înapoi în America.

— Și ce s-a întâmplat?

— L-au trimis înapoi. Dar l-au trimis înapoi singur.

Brunetti își spuse că nu conta. Morților nu le pasă de astfel de lucruri; pentru ei nu avea importanță cum erau tratați sau ce credeau despre ei cei vii. Dar el nu credea asta.

— Aș vrea să încercați să obțineți niște informații pentru mine, *maggiore*.

— Dacă pot. Cu bucurie.

— Aș vrea să știu dacă există încartiruit un soldat pe nume Kayman.

Îi dictă lui Ambrogiani numele pe litere.

— Are un fiu în vârstă de nouă ani care i-a fost pacient doctorului Peters. Băiatul a fost trimis la un spital în Germania, la Landstuhl. Aș vrea să aflu dacă mai sunt acolo părinții lui și, dacă sunt, aș vrea să pot vorbi cu ei.

— Neoficial, toate astea?

— Foarte.

— Îmi puteți spune despre ce e vorba?

— Nu sunt sigur. Doctorul Peters mi-a trimis o copie a fișei medicale a acestui băiat și un articol despre PCB.

— Despre ce?

— Chimicale toxice. Nu sunt sigur din ce sunt făcute sau ce efect au, dar știu că e greu să scapi de ele. Și că sunt corosive. Copilul avea o iritație pe brat, probabil provocată de contactul cu ele.

— Ce legătura are asta cu americanii?

— Nu știu. De asta vreau să discut cu părinții băiatului.

— Bine. Am să mă ocup de asta acum și-am să vă sun după-amiază.

— Îl puteți găsi fără să prindă de veste americanii?

— Așa cred, răspunse Ambrogiani. Avem copii ale certificatelor de înmatriculare ale mașinilor și aproape toți au mașini, așa că pot afla dacă se mai află aici fără să fiu nevoit să le pun vreo întrebare.

— Bun, zise Brunetti. Cred că ar fi mai bine dacă asta ar rămâne în ograda noastră.

— Asta în opoziție cu ograda americanilor?

— Pentru moment, da.

— Bine. Vă voi suna după ce verific certificatele.

— Mulțumesc, *maggiore.*

— Giancarlo, zise carabinierul. Cred că ne putem adresa unul altuia pe numele mici dacă avem de gând să facem un

lucru ca ăsta.

— De-acord, zise Brunetti, bucuros să-și găsească un aliat. Guido.

Când închise, Brunetti descoperi că-și dorea să se afle în America. Una dintre marile lui revelații când fusese acolo era sistemul de biblioteci publice: o persoană putea pur și simplu să intre și să pună întrebări, să citească ce carte poftea, să găsească ușor un catalog cu reviste. Aici, în Italia, fie cumpărai cartea, fie o găseai într-o bibliotecă universitară, și chiar și acolo era greu să obții acces fără cardurile necesare, permisiuni, acte de identitate. Așa încât cum să afle ceva despre PCB, despre ce erau acestea, de unde proveneau și ce efect aveau asupra corpului uman care intra în contact cu ele?

Aruncă o privire la ceasul de mână. Mai era încă timp să ajungă la librăria din San Luca dacă se grăbea; exista șansa să aibă genul de carte care i-ar fi putut fi de folos.

Ajunse acolo cu cincisprezece minute înainte să se închidă și-i explică librarului ce dorea. Acesta spuse că existau două cărți introductive despre substanțele toxice și poluare, deși una avea mai mult de-a face cu emisiile ce ajungeau direct în atmosferă. Exista o a treia carte, un soi de ghid general în chimie pentru profani. După ce aruncă o privire prin ele, Brunetti le cumpără pe prima și pe a treia, apoi adăugă un text cât se poate de strident, publicat de Partidul Verde, ce purta titlul *Sinuciderea globală.* Spera ca tratarea subiectului să fie mai serioasă decât promiteau deopotrivă titlul și coperta.

Se opri la un restaurant și luă un prânz decent, apoi se întoarse la birou și deschise prima carte. Trei ore mai târziu, începuse să înțeleagă, cu un șoc și-o groază tot mai mari, dimensiunea problemei pe care omul industrial o

crease pentru el și, mai rău, pentru cei ce aveau să-i urmeze pe planetă.

Aceste substanțe chimice, se părea, erau esențiale în multe dintre procesele necesare omului modern, printre ele numărându-se refrigerarea, căci slujeau drept agent de răcire la frigiderele de uz casnic și aparatele de aer condiționat. Erau de asemenea folosite în ulei pentru transformatoare, dar substanțele PCB nu erau decât o singură floare din buchetul mortal pe care industria îl oferise omenirii. Citi cu dificultate numele substanțelor chimice, citi și formulele fără să le înțeleagă. Ce rămânea erau cifrele oferite pentru timpul de înjumătățire al substanțelor implicate. El credea că acesta era intervalul de timp cât îi lua unei substanțe să devină cu jumătate mai puțin mortală decât era atunci când era măsurată. În unele cazuri, cifrele erau sute de ani; în altele erau mii. Și acestea erau substanțele pe care lumea industrializată le producea în cantități enorme în vreme ce se avânta către viitor.

Timp de decenii, Lumea a Treia fusese groapa de gunoi a națiunilor industrializate, preluând transporturile de substanțe toxice, care erau apoi împrăștiate prin pampas, savane și platouri, aruncate acolo în schimbul bogăției prezente, fără nici un gând la prețul care avea să fie plătit de generațiile următoare. Iar acum, când unele dintre țările din Lumea a Treia refuzau să mai servească drept zone de deversare pentru Lumea întâi, țările industrializate erau constrânse să conceapă sisteme de eliminare, dintre care multe erau costisitoare până în pragul ruinei. Prin urmare, convoaie de camioane fantomă cu declarații de vamă false călătoreau de-a lungul și de-a latul peninsulei italiene, căutând și găsind locuri de descărcare a cargourilor lor letale. Vasele navigau de la Genova sau Taranto, cu calele

pline cu butoaie de solvenți, chimicale, numai Dumnezeu știe ce altceva, iar când soseau în porturile de destinație, butoaiele acelea nu se mai aflau la bord, de parcă dumnezeul care le cunoștea conținutul se hotărâse să le ia la sânul său. Din când în când, acestea erau aruncate de valuri pe malul Africii de Nord sau al Calabriei, dar nimeni, desigur, nu avea vreo idee de unde ar fi putut veni și nimeni nu observa nici când erau azvârlite înapoi în valurile care le aduseseră pe plaje.

Tonul cărții publicate de partidul Verde îl irita; informațiile îl îngrozeau. Dădeau numele încărcătorilor de nave, dădeau numele companiilor care-i plăceau și, mai rău, arătau fotografii cu locurile unde fuseseră găsite aceste reziduuri ilegale. Retorica era acuzatoare, iar făptașul, potrivit spuselor autorilor, era întreg guvernul, mână în mână cu acele companii care produceau produsele și care nu erau constrânse de lege să dea seama de înlăturarea lor. Ultimul capitol al cărții vorbea despre Vietnam și rezultatele genetice care de-abia acum începeau să se vadă ale tonelor de dioxină ce fuseseră aruncate asupra acelei țări în timpul războiului ei cu Statele Unite. Descrierea defectelor din naștere, ratele ridicate ale avorturilor și prezența persistentă a dioxinei la pești, în apă și chiar în pământ erau clare și, chiar dacă admiteai inevitabilele exagerări ale autorilor, descumpănitoare. Exact aceleași substanțe chimice, susțineau autorii, erau aruncate pe tot cuprinsul Italiei zi de zi, o activitate ca oricare alta.

Când Brunetti se opri din citit, își dădu seama că fusese manipulat, că toate acele cărți aveau enorme lacune de logică, că făceau presupuneri acolo unde nimic nu putea îi dovedit, că așezau vina acolo unde evidența n-o făcea. Dar își dădu seama de asemenea că una dintre presupunerile

elementare făcute în toate cărțile erau probabil adevărată: o încălcare a legii atât de larg răspândită și nepedepsită – și refuzul guvernului de-a emite legi mai severe – susținea existența unei puternice legături între contravenienți și guvernul a cărui datorie era să-i împiedice sau să-i urmărească pe cale juridică. Oare în acest malaxor să fi pășit acei doi oameni nevinovați de la bază, aduși acolo de-un copil cu o iritație pe braț?

• 18 •

Ambrogiani sună din nou cam pe la cinci să-i spună că tatăl băiatului, un sergent care lucra la biroul de contracte, era încă încartiruit la Vicenza; cel puțin, mașina lui se afla încă acolo, i se reînnoise talonul de înregistrare cu doar două săptămâni în urmă și, dat fiind că acest proces cerea semnătura proprietarului vehiculului, era un lucru sigur să presupui că acesta încă se afla în Vicenza – Unde locuiește?

— Nu știu, răspunse Ambrogiani. Pe hârtii apar doar adresa lui poștală, o cutie poștală de aici de la bază, însă nu și adresa lui de acasă.

— O poți obține?

— Nu fără să afle ei că mă interesez de el.

— Nu. Nu vreau asta, zise Brunetti. Dar vreau să pot sta de vorbă cu el departe de locul acela.

— Acordă-mi o zi. Voi trimite unul dintre oamenii mei la biroul unde lucrează ca să afle cine este. Din fericire, cu toții poartă pe uniforme plăcuțe din acelea cu numele. Am să pun să fie urmărit. N-ar trebui să fie prea greu. O să te sun mâine, apoi te vei putea gândi cum să stabilești o întâlnire cu el. Majoritatea dintre ei locuiesc în afara bazei. De fapt, dacă are copii, sigur nu locuiește înăuntrul bazei. Te voi suna mâine și-ți voi spune ce pot, bine?

Brunetti nu vedea o cale mai bună. Își dădea seama cât de mult își dorea să urce imediat într-un tren spre Vicenza, să discute cu tatăl băiatului și să înceapă să pună laolaltă puzzle-ul unei povești în care picnicul, iritația și acea adnotație pe marginea fișei medicale duseseră la uciderea acelor doi oameni tineri. Avea unele dintre piese; tatăl

băiatului trebuia să aibă o alta; mai devreme sau mai târziu, punându-le laolaltă și examinându-le, mutându-le în poziții noi, avea cu siguranță să descopere schema ce acum era ascunsă.

Pentru că nu văzu altă soluție, fu de acord cu propunerea lui Ambrogiani, urmând ca el să-i aștepte telefonul în ziua următoare. Deschise din nou a treia carte, scoase o bucată de hârtie din birou și începu să alcătuiască o listă a tuturor companiilor suspectate că transportă sau expediază reziduuri toxice fără autorizațiile cuvenite și o alta a tuturor companiilor care erau numite ca fiind deja acuzate în mod formal de deversări ilegale. Cele mai multe erau localizate în nord, mai precis, în Lombardia, inima manufacturieră a țării.

Verifică dreptul de autor al cărții și văzu că aceasta fusese tipărită doar cu un an în urmă, așa încât lista era actuală. Întoarse cartea și la sfârșitul ei văzu o hartă pe regiuni a locurilor unde fuseseră înregistrate deversări ilegale. Provinciile Vicenza și Verona erau punctate din abundență, mai ales regiunea de la nord de ambele orașe, care ducea în sus către înălțimile subalpine.

Închise cartea, împăturind cu grijă lista înăuntrul ei. Nu mai putea face nimic altceva până când nu avea să discute cu tatăl băiatului, însă tot ardea de dorința de-a merge acolo acum, oricât de zadarnică știa că este această dorință.

Interfonul bâzâi.

— Brunetti, zise el, ridicând receptorul.

— *Commissario,* spuse vocea lui Patta, vreau să vii în biroul meu chiar acum.

Preț de-o clipă trecătoare, Brunetti se întrebă dacă Patta nu pusese să-i fie urmărit telefonul sau dacă nu se păstra o listă a convorbirilor sale și știa cumva că încă mai păstra

legătura cu baza americană. Chiar și această nouă informație despre toxine, știa Brunetti, nu l-ar fi abătut pe Patta din încercarea de-a păstra tăcerea asupra lucrurilor. Și-n clipa când a aflat că Brunetti suspecta că o instituție atât de înaltă încât să fie înnobilată cu numele de „companie” ar putea fi implicată, era sigur că Patta o să-l amenințe cu o mustrare oficială, dacă persista în încercarea de-a aflat ce se întâmplase. Dacă forțele legii nu țineau cont de cerințele meseriei, atunci cu siguranță Republica era periclitată.

Coborî imediat la biroul lui Patta, ciocăni și i se spuse să intre. Patta era așezat la masa de lucru, arătând de parcă tocmai venise de la o probă pentru un rol într-un film. Una care-i reușise. Când intră Brunetti, acesta era ocupat să-și introducă una dintre țigările sale rusești în portțigaretul de onix, având grijă să le țină pe amândouă departe de masă, ca nu cumva să cadă pe ea cel mai mic fir de tutun și să diminueze cumva din perfecțiunea strălucitoare a pupitrului renascentist în spatele căruia ședea. Țigara dovedindu-se potrivnică, Patta îl lăsă pe Brunetti să aștepte în fața lui până când reuși s-o îndese cu grijă în cercul de aur al port-țigaretului.

— Brunetti, zise el, aprinzând țigara și trăgând câteva fumuri precaute, de încercare, căutând probabil să guste efectul aurului, am primit un apel telefonic foarte neliniștitor.

— Sper că nu de la soția dumneavoastră, domnule, zise Brunetti pe ceea ce spera că era o voce umilă.

Patta așeză țigara pe marginea scrumierei din malahit, apoi o prinse iute când greutatea portțigaretului o făcu să cadă înapoi pe masă. O așeză la loc, de data asta poziționând-o în echilibru, cu capătul aprins și mușțiucul

balansându-se înăuntrul și-n afara scrumierei rotunde. De-ndată ce-și luă mâna de pe ea, greutatea capului portțigaretului o trase în jos. Capătul țigării alunecă afară și atât țigara, cât și portțigaretul căzură, portțigaretul cu un pocnet plin, în bolul scrumierei.

Brunetti își împreună mâinile la spate și se uită pe geam, ridicându-se de câteva ori în vârful picioarelor. Când se uită înapoi, țigara era stinsă, iar portțigaretul dispăruse.

— Stai jos, Brunetti.

— Mulțumesc, domnule, zise el, mereu politicos, ocupând locul său obișnuit în scaunul din fata mesei.

— Am primit, reluă Patta, un telefon.

Făcu o pauză exact atât de lungă cât să-l provoace pe Brunetti să-și repete sugestia, apoi continuă:

— Din partea lui *signor* Viscardi, de la Milano.

Când Brunetti nu întrebă nimic, adăugă:

— A sunat să-mi spună că-i pui la îndoială bunul său nume.

Brunetti nu sări în propria-i apărare, așa că Patta fu nevoit să explice.

— A spus că agentul său de asigurare a primit un telefon... din partea ta, aș putea adăuga, și-a fost întrebat cum de știa atât de repede ce lucruri fuseseră luate din *palazzo*.

Nici de-ar fi fost Patta amorezat de cea mai râvnită femeie din lume nu i-ar fi putut șopti numele cu mai multă adorație decât pusese în acel ultim cuvânt.

— Mai mult, *signor* Viscardi a aflat că Riccardo Fosco, un cunoscut stângist – și ce însemna asta, se întrebă Brunetti, într-o țară în care Președintele Camerei

Deputaților era comunist? –, pune întrebări tendențioase cu privire la situația financiară a lui *signor* Viscardi.

Patta făcu aici o pauză pentru a-i oferi lui Brunetti ocazia să se apere, dar acesta nu spuse nimic.

— *Signor* Viscardi, continuă Patta, vocea trădându-i și mai mult preocuparea pe care o simțea, n-a oferit de bunăvoie aceste informații; a trebuit să-i pun întrebări foarte precise despre felul cum a fost tratat aici. Dar a spus că polițistul care l-a chestionat, al doilea, deși nu văd de ce-a fost nevoie să fie trimiși doi, n-a părut să dea crezare unora dintre răspunsurile sale. De înțeles, *signor* Viscardi, care e-un afacerist bine respectat și-un membru de seamă al clubului Rotary Internațional – nu era nevoie să specifice aici cine erau ceilalți membri, colegii săi – a găsit acest tratament neliniștitor, mai cu seamă c-a venit atât de repede după brutalul tratament administrat de oamenii care i-au pătruns în palat și au fugit cu tablouri și bijuterii de mare valoare. Mă asculți, Brunetti? întrebă brusc Patta.

— O, da, domnule.

— Atunci, de ce nu ai nimic de spus?

— Așteptam să aflu despre neliniștitorul apel telefonic, domnule.

— Fir-ar să fie, strigă Patta, lovind cu mâna în masă. Acesta-i telefonul neliniștitor. *Signor* Viscardi e-un om important, atât aici, cât și în Milano. Are o mare influență politică și nu voi admite să creadă și să spună că a fost tratat rău de poliția din orașul nostru.

— Nu înțeleg cum a fost tratat rău, domnule.

— Tu nu înțelegi nimic, Brunetti, zise Patta înfuriat, cu buzele strânse. Îl suni pe agentul de asigurări al omului în aceeași zi când este anunțată estimarea, de parcă ai bănui că este ceva ciudat cu estimarea aceea. Și doi polițiști merg

la spital să-l chestioneze și-i arată fotografii cu oamenii care nu au nici o legătură cu crima în cauză.

— Asta v-a spus el?

— Da, după ce-am vorbit o vreme și l-am asigurat că am toată încrederea în el.

— Ce-a spus mai exact despre fotografie?

— Că al doilea polițist i-a arătat fotografia unui criminal tânăr și n-a părut să-l creadă când a spus că nu-l recunoaște.

— De unde știa că omul din fotografie era criminal?

— Poftim?

Brunetti repetă:

— De unde știa că fotografia omului care i-a fost arătată era fotografia unui criminal? Putea fi poza oricui, a fiului polițistului, a oricui.

— *Commissario,* poza cui să i-o arate dacă nu aceea a unui criminal?

Când Brunetti nu răspunse, Patta scoase din nou un suspin de exasperare.

— Ești ridicol, Brunetti.

Brunetti dădu să vorbească, dar Patta îl întrerupse:

— Și nu încerca să le ții partea oamenilor tăi atunci când știi că au greșit.

La insistențele lui Patta că ofițerul ofensator era „al său", în mintea lui Brunetti se strecură o viziune despre cum trebuie să fie când Patta și soția lui încercau să-și împartă răspunderea pentru eșecurile și izbânzile celor doi fii ai lor. Fiul „meu" va câștiga un premiu la școală, în vreme ce „al tău" va fi obraznic cu profesorii sau va pica un examen.

— Nu ai nimic de spus? întrebă în cele din urmă Patta.

— Nu i-a putut descrie pe oamenii care l-au atacat, dar știa ce tablouri aveau cu ei.

Încă o dată, insistența lui Brunetti nu făcu altceva decât să-i arate lui Patta sărăcia familiei din care provenea el.

— Evident, nu ești obișnuit să locuiești în preajma unor obiecte prețioase, Brunetti. Dacă o persoană trăiește ani la rând alături de obiecte de mare valoare, iar aici mă refer la valoare estetică, nu doar la prețul material – vocea lui îl îndemna pe Brunetti să facă un efort de imaginație pentru a înțelege conceptul –, atunci ajunge să le recunoască, așa cum i-ar recunoaște pe membrii propriei sale familii. Așadar, chiar și într-o fracțiune de secundă, chiar și în condiții de stres cum au fost cele pe care le-a încercat *signor* Viscardi, putea să recunoască tablourile acelea, exact așa cum și-ar recunoaște soția.

Din cele spuse de Fosco, Brunetti bănuia că Viscardi ar fi întâmpinat și mai puține dificultăți să recunoască tablourile.

Patta se aplecă în față, răbdător, și întrebă:

— Ești în stare să pricepi ceva din toate astea?

— Voi înțelege mult mai multe când vom vorbi cu Ruffolo.

— Ruffolo? El cine-i?

— Tânărul criminal din fotografie.

Patta nu spuse altceva decât numele lui Brunetti, dar îl spuse atât de încet, încât acesta cerea un răspuns.

— Doi turiști ședeau pe-un pod și-au văzut trei bărbați cum ieșeau din casă cu o valiză. Amândoi l-au identificat pe Ruffolo după fotografie.

Datorită faptului că nu se ostenise să citească raportul asupra cazului, Patta nu întrebă de ce nu conține și informația aceasta.

— S-ar fi putut ascunde afară, sugeră el.

— Este cât se poate de posibil, fu de acord Brunetti, deși lui i se părea mai probabil ca Ruffolo să fi fost înăuntru, și nu să se fi ascuns.

— Și cum rămâne cu Fosco ăsta? Ce e cu apelurile lui telefonice?

— Tot ce știu despre Fosco e că este redactorul financiar al uneia dintre cele mai importante reviste din țară. L-am sunat să-mi fac o idee despre cât de important este *signor* Viscardi. Ca să știm cum să-l tratăm.

Asta oglindea atât de exact modul de gândire al lui Patta, încât fu incapabil să pună la îndoială sinceritatea lui Brunetti. Lui Brunetti nu i se părea nici pe departe necesar să-și ceară scuze pentru seriozitatea cu care polițistul crezuse de cuviință să-l chestioneze pe Viscardi. În schimb, el spuse:

— Tot ce trebuie să facem e să punem mâinile pe acest Ruffolo și totul se va lămuri. *Signor* Viscardi își va primi tablourile înapoi, compania de asigurare ne va mulțumi și-mi închipui că *Gazzettino* va publica un articol pe prima pagină a celei de-a doua secțiuni. În definitiv, *signor* Viscardi era un om foarte important și, cu cât se clarifică mai repede lucrurile, cu atât mai bine ne va fi tuturor.

Brusc, Brunetti se simți copleșit de-un val de dezgust că trebuia să facă asta, să execute această șaradă stupidă de fiecare dată când stăteau de vorbă. Se uită în altă parte, apoi din nou la superiorul lui.

Zâmbetul lui Patta era la fel de lătăreț cât era de sincer. Era oare posibil ca Brunetti să înceapă în sfârșit să înțeleagă cum stăteau lucrurile, să acorde atenție realităților politice? Dacă era așa, Patta credea că meritul i-ar fi revenit pe drept cuvânt lui. Erau niște oameni

încăpățânați, venețienii ăștia, se agățau cu dinții de propriile lor vederi, vederi învechite. Norocul lor că numirea sa ca *vice-questore* le adusese o oarecare expunere la lumea largă, mai modernă, la lumea de mâine. Brunetti avea dreptate. Tot ce trebuia să facă era să-l găsească pe individul acela, pe Ruffolo, să recupereze tablourile, și Viscardi avea să-l sprijine cu tărie.

— Așa-i, zise el, vorbind aspru, așa cum vorbesc polițiștii din filmele americane, dă-mi de veste de-ndată ce Ruffolo ăsta este adus în arest. Ai nevoie de mai mulți oameni pentru asta?

— Nu, domnule, spuse Brunetti după o pauză de gândire. Cred că avem destui în momentul de față. E doar o chestiune de răbdare până ce va face un pas greșit. Asta precis se va întâmpla cât de curând.

Patta era complet dezinteresat de felul în care se prezenta chestiunea. El voia o arestare, retrocedarea tablourilor și sprijinul lui Viscardi în cazul în care se hotăra să candideze pentru un post în consiliul orășenesc.

— Bine, anunță-mă când ai ceva, zise el, concediindu-l pe Brunetti cu tonul său, dacă nu cu înțelesul cuvintelor.

Patta se întinse după altă țigară, iar Brunetti, nedorind să aștepte și să asiste la ceremonie, se scuză și coborî să discute cu Vianello.

— Vreo veste despre Ruffolo? întrebă Brunetti când intră în birou.

— Este și nu este, răspunse Vianello, ridicându-se puțin din scaun într-un gest de deferență față de superiorul său, apoi așezându-se la loc.

— Adică?

— Adică, vestea e că ar vrea să vorbească.

— De unde vine vestea?

— De la cineva care cunoaște pe cineva care-l cunoaște pe el.

— Și cine a vorbit cu acest cineva?

— Eu. E unul dintre puștii ăia din Burano. Știți, cei care au furat barca de pescuit anul trecut. Pentru că i-am iertat de treaba aia, m-am gândit că-mi e dator cu o favoare, așa că am mers ieri să stau cu el de vorbă. Mi-am amintit că a făcut școala cu Ruffolo. Și m-a sunat înapoi acum aproximativ o oră. N-a cerut nimic. A spus doar că altcineva a vorbit cu cineva care l-a văzut pe Ruffolo și că acesta vrea să vorbească cu noi.

— Cu cineva în mod deosebit?

— Nu cu dumneavoastră, mă gândesc, domnule. În definitiv, l-ați trimis la închisoare de două ori.

— Vrei s-o faci tu, Vianello?

Bărbatul ridică din umeri.

— De ce nu? Doar că nu vreau să fie cine știe ce mare deranj. N-a avut nimic de făcut în ultimii doi ani decât să stea la închisoare și să urmărească filme polițiste americane, așa că probabil va propune să ne întâlnim la miezul nopții într-o barcă pe lagună.

— Sau în cimitir în zorii zilei, tocmai când vampirii se întorc în zbor la culcuș.

— De ce nu poate fi vorba de-un bar, să stăm comod și să bem un pahar de vin?

— Păi, oriunde ar fi, du-te și întâlnește-te cu el.

— Să-l arestez când își face apariția?

— Nu, nu încerca s-o faci. Întreabă-l doar ce vrea să ne spună, vezi ce fel de învoială vrea să încheiem.

— Vreți să pun pe cineva de acolo să-l urmărească?

— Nu. Probabil se va aștepta la asta. Și ar intra în panică dacă ar crede că este urmărit. Vezi doar ce vrea. Dacă nu e prea mult, încheie învoiala cu el.

— Credeți că ne va vorbi despre Viscardi?

— Nu are alt motiv să discute cu noi, nu-i așa?

— Nu, presupun că nu.

Când Brunetti se întoarse să plece, Vianello întrebă:

— Dar învoiala pe care o voi încheia cu el? Vom respecta partea noastră din ea?

Auzindu-l, Brunetti se întoarse și-i aruncă lui Vianello o privire lungă.

— Sigur că da. Dacă criminalii nu pot crede nici într-o învoială ilegală cu poliția, în ce să mai creadă?

• 19 •

Nu primi nici o veste de la Ambrogiani în după-amiaza aceea și nici Vianello nu reuși să ia legătura cu băiatul din Burano. În dimineața următoare, nu primise nici un telefon și nici nu primi vreunul până se întoarse de la prânz. Vianello intră în jur de cinci să-i spună că băiatul sunase și stabiliseră o întâlnire pentru sâmbătă după-amiaza în Piazzale Roma. Avea să vină o mașină să-l aștepte pe Vianello, care nu trebuia să fie îmbrăcat în uniformă, și avea să-l aducă la locul unde urma să discute cu el Ruffolo. După ce-i explică acestea lui Brunetti, Vianello rânji și adăugă:

— Hollywood.

— Probabil înseamnă că vor trebui să fure și-o mașină ca să facă asta.

— Și nici o șansă de-un pahar de ceva, presupun, zise Vianello cu resemnare.

— Păcat că au dărâmat barul Pullman; așa, cel puțin, ai fi putut bea un pahar înainte să pleci.

— N-am eu norocul ăsta. Trebuie să stau acolo unde oprește autobuzul numărul cinci. Ei vor opri la bordură și eu va trebui să urc.

— Cum te vor recunoaște?

Roși cumva Vianello?

— Trebuie să am la mine un buchet de garoafe roșii.

Auzindu-l, Brunetti nu se putu abține și izbucni în râs.

— Garoafe roșii? Tu? Dumnezeule, sper să nu te vadă nici un cunoscut cum stai într-o stație de autobuz, gata să pleci din oraș, cu un buchet de garoafe roșii.

— I-am spus soției. Nu-i place, nu-i place deloc, mai ales că trebuie s-o fac sâmbătă după-amiaza. Trebuia să ieșim la cină în oraș; luni întregi n-o să mai aud altceva.

— Vianello, îți propun un târg. Fă asta, vom plăti chiar și garoafele, dar va trebui să păstrezi chitanța, dar fă-o și voi modifica planificarea de serviciu ca să primești vinerea și sâmbăta viitoare libere, bine?

Părea cel mai mic lucru pe care-l putea face pentru omul care era dispus să-și asume riscul de a se da pe mâna unor criminali cunoscuți și care, dând dovadă de și mai mult curaj, era dispus să-și asume riscul de a-și înfuria soția.

— Ar trebui să fie în regulă, domnule, dar mie nu îmi place povestea.

— Uite, nu trebuie să faci asta, Vianello. Mai devreme sau mai târziu, tot vom pune mâna pe el.

— Nu face nimic, domnule. N-a fost niciodată atât de prost încât să ne facă ceva vreunuia dintre noi. Și-l cunosc de la ultima lui arestare.

Vianello, își amintea Brunetti, avea doi copii și-un al treilea fiu pe cale de-a veni pe lume.

— Dacă reușește treaba, îți asumi tu meritele. Te va ajuta să obții o promovare.

— O, perfect, dar el ce-o să zică de asta?

Vianello coborî privirea în direcția biroului lui Patta.

— Ce-o să zică dacă-i arestăm prietenul, pe *signor* Important Politic Viscardi?

— O, fii serios, Vianello, știi ce va face. Odată ce Viscardi e după gratii și cazul pare destul de puternic, Patta va vorbi despre cât de bănuitor a fost el încă de la început, dar a rămas în termeni buni cu Viscardi pentru a-l conduce mai bine în capcana pe care el însuși a conceput-o.

Știau amândoi dintr-o lungă experiență că acesta era adevărul.

Alte reflecții pe marginea comportamentului superiorului lor fură întrerupte de telefonul lui Vianello. Răspunse rostindu-și numele, ascultă o clipă, apoi îi dădu receptorul lui Brunetti.

— E pentru dumneavoastră, domnule.

— Da, zise el, apoi simți un val de frământare când recunoscu vocea lui Ambrogiani.

— E încă aici. Unul dintre oamenii mei l-a urmărit până acasă; se află în Grisignano, cam la douăzeci de minute de bază.

— Acolo opresc trenurile, nu-i așa? întrebă Brunetti, făcându-și deja planuri.

— Numai cele locale. Când vrei să-l întâlnești?

— Mâine dimineață.

— Așteaptă un minut; am aici un mers al trenurilor.

Cât așteptă, Brunetti auzi cum este așezat receptorul o clipă, apoi vocea lui Ambrogiani.

— E unul care pleacă din Veneția la opt; ajunge la Grisignano la opt patruzeci și trei.

— Și-nainte de asta?

— La șase douăzeci și patru.

— Poți trimite pe cineva să mă aștepte la ăsta?

— Guido, trenul ăsta ajunge la șapte treizeci, spuse Ambrogiani pe-o voce aproape rugătoare.

— Vreau să vorbesc cu el acasă la el și nu vreau să plece înainte să am ocazia s-o fac.

— Guido, nu poți da buzna în casele oamenilor la șapte treizeci dimineața, chiar dacă e vorba de americani.

— Dacă-mi dai adresa, poate reușesc să obțin o mașină de aici.

Chiar când o spuse, știu că era imposibil; vestea cererii sale avea să ajungă cu siguranță la Patta, iar asta cu siguranță avea să provoace alte probleme.

— Ești un drac încăpățânat, nu-i așa? întrebă Ambrogiani, dar mai mult cu respect decât cu mânie în voce. Bine, vin eu la tren. O să vin cu mașina personală; în felul acesta putem parca în apropierea casei lui, să nu se întrebe tot cartierul ce căutăm acolo.

Brunetti, pentru care mașinile erau lucruri străine, bizare, nu stătuse să se gândească la asta, la felul în care o mașină aparținând în mod clar fie carabinierilor, fie poliției era sortită să provoace rumoare în orice cartier mic.

— Mulțumesc, Giancarlo. Apreciez asta.

— Chiar sper că e așa. Șapte treizeci într-o dimineață de sâmbătă, zise Ambrogiani cu neîncredere și puse receptorul în furcă înainte ca Brunetti să mai poată spune ceva.

Ei bine, cel puțin nu trebuia să aibă la el o duzină de garoafe roșii.

În dimineața următoare, reuși să ajungă la gară la timp să bea o cafea înaintea plecării trenului, așa încât fu rezonabil de politicos cu Ambrogiani când îl întâlni în minuscula gară din Grisignano. Maiorul arăta surprinzător de vioi și de alert, de parcă s-ar fi trezit cu ore în urmă, lucru pe care Brunetti îl găsi, dată fiind dispoziția sa actuală, vag supărător. Se opriră la un bar vizavi de gară, și fiecare bău o cafea și mâncă o brioșă, maiorul făcându-i semn cu bărbia barmanului că voia un strop de *grappa* în cafeaua sa.

— Nu e departe de aici, zise Ambrogiani. Câțiva kilometri. Locuiesc într-o casă semidecomandată. Pe

cealaltă parte stă proprietarul și familia lui.

Văzând privirea întrebătoare a lui Brunetti, explică:

— Am trimis pe cineva să vină aici și să pună câteva întrebări. Nu-s multe de spus. Trei copii. Locuiesc acolo de mai bine de trei ani, își plătesc mereu chiria la timp, se înțeleg bine cu proprietarul. Soția lui e italiancă, așa încât asta-i ajută în relația cu cartierul.

— Și băiatul?

— E aici, s-a întors de la spitalul din Germania.

— Și cum este?

— A început școala în septembrie. Nu pare să fie nimic în neregulă cu el, dar unul dintre vecini spune că are o cicatrice urâtă pe braț. De parcă ar fi fost ars.

Brunetti își termină cafeaua, puse ceașca pe tejghea și spuse:

— Să mergem acasă la ei și-ți voi spune ce știu.

Pe când străbăteau aleile adormite și drumurile mărginite de copaci, Brunetti îi explică lui Ambrogiani ce aflase din cărțile citite, îi spuse despre xerocopia fișei medicale a fiului lui Kayman și despre articolul din jurnalul medical.

— Sună ca și când ea, sau Foster, a alcătuit-o. Dar asta tot nu explică de ce-au fost uciși amândoi.

— Și tu crezi că au fost uciși? întrebă Brunetti.

Ambrogiani își întoarse atenția de la drum și se uită la el.

— N-am crezut nici o clipă că Foster a fost omorât în timpul unui jaf și nu cred într-o supradoză. Indiferent cât de bine au fost înscenate ambele incidente.

Ambrogiani coti pe-un drum și mai strâmt și trase pe dreapta cu câteva sute de metri înainte de-o casă albă din

ciment amplasată mai în spate față de drum, împrejmuită de-un gard de metal. Ușile duble de la intrarea casei semiizolate se deschideau dintr-o verandă ridicată deasupra ușilor a două garaje gemene. Pe aleea din față se aflau două biciclete, una lângă cealaltă, inspirând abandonul absolut pe care numai bicicletele îl pot inspira.

— Spune-mi mai multe despre substanțele astea chimice, zise Ambrogiani când opri motorul. Am încercat să aflu ceva despre ele aseară, dar nimeni din câți am întrebat n-a părut să știe ceva precis despre ele, doar că sunt periculoase.

— Nu știu mai mult decât ce-am citit despre ele, recunoscu Brunetti. Sunt o întreagă gamă, un cocteil cu adevărat mortal. E ușor să le produci și majoritatea fabricilor par să aibă nevoie de unele dintre ele sau să le fabrice în timp ce fac ce-or face ele acolo, însă problema survine când trebuie să scapi de ele. În trecut, era posibil să le arunci aproape oriunde, dar acum e mai greu. Prea mulți oameni s-au plâns de prezența lor în grădinile din spatele caselor lor.

— N-a fost cumva ceva în ziare acum câțiva ani, despre o navă, *Karen B* sau ceva de felul ăsta, care-a ajuns până-n Africa, a fost întoarsă din drum și-a ajuns la Genova?

Când Ambrogiani pomeni de asta, Brunetti își aminti incidentul și titlurile despre „Nava Otrăvurilor”, un cargobot care încercase să-și descarce cargoul într-un port african, însă i se refuzase permisiunea de acostare. Așa că nava navigase în Mediterana preț de săptămâni la rând, presa fiind la fel de interesată de el cum fusese de acei delfini bruni înnebuniți care încercau să înoate în susul Tibrului odată la doi ani. În cele din urmă, *Karen B* acostase la Genova și acesta fusese sfârșitul poveștii. La fel de

eficient cum se pierduse în apele Mediteranei, *Karen B* se scufundase în paginile ziarelor și de pe ecranele televiziunilor italiene. Iar otrăvurile pe care le transporta, un întreg transport de substanțe letale, dispăruseră la fel de fără urmă, fără ca cineva să știe sau să întrebe cum. Sau unde.

— Da. Dar nu-mi amintesc ce transporta, zise Brunetti.

— N-am avut niciodată un caz ca ăsta aici la noi, spuse Ambrogiani, neconsiderând necesar să explice că „noi" erau carabinierii, iar „cazul", deversările ilegale. Nici nu știu dacă e de datoria noastră să fim atenți la asta sau să reacționăm în vreun fel.

Niciunul nu voia să fie primul care să spulbere tăcerea pe care-o aduse gândul acesta. În cele din urmă, Brunetti zise:

— Interesant, nu-i așa?

— Că nimeni nu pare răspunzător să întărească legea? Dacă există legi? întrebă Ambrogiani.

— Da.

Înainte să poată dezvolta subiectul acesta, ușa de la intrare de pe partea stângă a casei la care se uitau se deschise și în verandă păși un bărbat. Acesta coborî scările, trase de ușa de la garaj, apoi se aplecă să mute bicicletele pe iarba de lângă alee. Când dispăru în garaj, atât Brunetti, cât și Ambrogiani coborâră din mașină și porniră către casă.

Tocmai când ajunseră la poarta gardului, o mașină ieși încet cu spatele din garaj. Avansă către poartă și bărbatul coborî, lăsând motorul pornit, și se îndreptă spre poartă ca s-o deschidă. Fie nu-i văzu pe cei doi oameni de acolo, fie alese să-i ignore. Deschise ivărul porții, o împinse în lături și apoi se duse înapoi spre portiera deschisă a mașinii.

— Sergent Kayman? strigă Brunetti peste sunetul motorului.

Auzindu-și numele, bărbatul se întoarse și se uită la ei. Amândoi polițiștii păși în față, dar se opriră la poartă, având grijă să nu calce pe proprietatea omului neinvitați. Văzând asta, bărbatul le făcu semn cu mâna să înainteze și se aplecă în mașină ca să oprească motorul.

Era un om înalt și blond, ușor adus de spate, aplecare ce probabil voise să-i ascundă înălțimea, dar care acum devenise un obicei. Se mișca cu acea ușurință șleampătă atât de comună americanilor, ușurința care-i făcea să arate atât de bine în haine de stradă și atât de nelalocul lor în veșminte formale. Veni către ei, cu o mină deschisă și întrebătoare, fără să zâmbească, însă cu siguranță nebănuitor.

— Da? întrebă el în engleză. Pe mine mă căutați?

— Sergent Edward Kayman? întrebă Ambrogiani.

— Mda. Cu ce vă pot fi de folos? E-un pic cam devreme, nu-i așa?

Brunetti păși în față și întinse mâna.

— Bună dimineața, sergent. Sunt Guido Brunetti de la poliția din Veneția.

Americanul îi strânse mâna; avea o strânsoare fermă și puternică.

— Sunteți departe de casă, nu-i așa, domnule Brunetti? întrebă el, transformând ultimele două consoane în „d”-uri.

Aceasta se voise a fi o remarcă afabilă, așa că Brunetti îi zâmbi.

— Așa cred. Dar vreau să vă întreb câteva lucruri, sergent.

Ambrogiani zâmbi și clătină din cap, dar nu făcu nici o încercare de-a se prezenta, lăsând conversația în seama lui Brunetti.

— Păi, întrebați-mă, zise americanul, apoi adăugă: Regret că nu vă pot invita în casă, domnilor, la o ceașcă de cafea, dar soția încă doarme și m-ar ucide dacă i-aș trezi pe copii din somn. Sâmbăta e singura ei dimineață când poate să doarmă mai mult.

— Înțeleg, spuse Brunetti. La fel e și la mine acasă. Și eu a trebuit să mă furișez afară ca un hoț în dimineața asta.

Făcură schimb de zâmbete la gândul acestei tiranii iraționale a femeilor care dorm, după care Brunetti începu:

— Aș vrea să vă întreb despre fiul dumneavoastră.

— Daniel? întrebă americanul.

— Da.

— Mă gândeam eu.

— Nu păreți surprins, remarcă Brunetti.

Înainte să răspundă, soldatul făcu câțiva pași și se sprijini de mașină. Brunetti profită de această ocazie pentru a se întoarce spre Ambrogiani și a-l întreba în italiană:

— Înțelegi ce discutăm?

Carabinierul clătină afirmativ din cap.

Americanul își încrucișă picioarele la nivelul gleznelor și scoase un pachet de țigări din buzunarul cămășii. Îl întinse italienilor, însă amândoi refuzară cu o scuturare din cap. Își aprinse o țigară de la brichetă, având grijă s-o adăpostească în căușul palmelor de vântul inexistent, apoi strecură atât pachetul, cât și bricheta înapoi în buzunar.

— E vorba de treaba asta cu doctorița, nu-i așa? întrebă el, lăsând capul pe spate și suflând un fuior de fum în sus.

— Ce vă face să spuneți asta, sergent?

— Nu-i greu de presupus, nu-i așa? Era doctorul lui Danny și-a fost al naibii de tulburată când a pățit-o băiatul așa de rău cu brațul. L-a tot întrebat ce s-a întâmplat, iar apoi iubitul ăla al ei, cel care-a fost omorât în Veneția, a-nceput și el să mă bombardeze cu întrebări.

— Știați că era iubitul ei? întrebă Brunetti, sincer surprins.

— Păi, doar după ce-a fost omorât a-nceput lumea să vorbească, dar bănuiesc că destul de mulți trebuie să fi știut dinainte. Eu, unul, n-am știut, însă eu nu lucram cu ei. La naiba, nu suntem decât câteva mii aici și toți locuim și lucrăm bot în bot. Nimeni nu poate păstra vreun secret, cel puțin nu pentru mult timp.

— Ce fel de întrebări v-a pus?

— Despre unde s-a plimbat Danny în ziua aceea. Și despre ce altceva am văzut acolo. Lucruri de genul ăsta.

— Ce i-ați spus?

— I-am zis că nu știu.

— Chiar nu știați?

— Păi, nu tocmai. Eram în ziua aia dincolo de Aviano, lângă lacul Barcis, dar ne-am mai oprit într-un loc la coborârea de pe munte; acolo am ținut picnicul. Danny a plecat o vreme singur în pădure, dar nu-și amintea unde anume a căzut, în ce loc. I-am spus lui Foster, am încercat să-i descriu locul cu pricina, dar nu-mi aminteam foarte limpede unde am parcat mașina-n ziua aia. Când ai de supravegheat trei copii și-un câine, nu ești foarte atent la lucruri de felul ăsta.

— Ce-a făcut când i-ați spus că nu vă aduceți aminte?

— La naiba, a vrut să merg acolo cu el, să mergem împreună cu mașina taman până acolo sus într-o sâmbătă și să caut locul, să văd dacă nu-mi aduc aminte unde parcaserăm mașina.

— Și v-ați dus cu el?

— Nici vorbă. Am trei copii, soție și, dacă sunt norocos, o zi liberă pe săptămână. N-aveam de gând să-mi petrec una dintre ele hoinărind prin munți, căutând un loc unde ținusem cândva un picnic. În plus, atunci era perioada când Danny era la spital și nu aveam de gând să-mi las soția singură toată ziua, numai ca să merg la vânătoare de cai verzi pe pereți.

— Cum a reacționat când i-ați spus asta?

— Păi, mi-am dat seama că era destul de furios, dar i-am spus doar că n-o pot face și-a părut să se liniștească. A-ncetat să-mi mai ceară să merg cu el, dar cred că s-a dus singur să caute locul, sau poate împreună cu doctorul Peters.

— De ce spuneți asta?

— Păi, s-a dus să vorbească c-un prieten de-al meu care lucrează la clinica de stomatologie. Tipul e tehnicianul care se ocupă de radiografii și mi-a spus că, într-o după-amiază de vineri, Foster a intrat în laborator și l-a rugat să-i împrumute pe durata weekendului eticheta.

— Ce să-i împrumute?

— Eticheta. Cel puțin așa-i spun ei. Știți, cartonașul ăla mic pe care trebuie să-l poarte cu toții, cei care lucrează cu radiografiile. Dacă sunt riscuri de supraexpunere, cartonașul se face de-o altă culoare. Nu știu cum altfel îi spune.

Brunetti clătină din cap, știind la ce se referea.

— Păi, tipul ăsta a împrumutat-o pentru weekend și i-a adus-o înapoi luni dimineața, la timp ca s-o aibă la serviciu. Om de cuvânt.

— Iar sensitometrul?

— Nu se schimbase deloc. Avea aceeași culoare ca atunci când i-l dăduse.

— De ce crezi că din cauza asta l-a împrumutat?

— Nu l-ați cunoscut, nu-i așa? îl întrebă pe Brunetti, care scutură din cap. Era un tip haios. Foarte serios. Foarte serios în privința muncii lui, ei bine, în toate privințele. Cred că era și religios, dar nu ca nebunii ăia de convertiți. Când se hotăra că un lucru era corect, nimic nu-l oprea. Și-și pusese în cap că...

Aici ezită.

— Nu-s sigur ce-și pusese în cap, dar voia să afle unde-a fost atins Danny de treaba aia la care e alergic.

— Despre asta a fost vorba? De-o alergie?

— Asta mi-au spus mie când s-a întors din Germania. Brațul lui e-un dezastru, dar doctorii de acolo spun că se va vindeca frumos. S-ar putea să dureze un an sau așa ceva, dar cicatricea o să-i dispară sau cel puțin o să i se șteargă destul de bine.

Ambrogiani vorbi pentru prima dată.

— V-au spus la ce este alergic?

— Nu, n-au reușit să afle. Au zis că probabil e vorba de rășină de la unul dintre soiurile de copaci care cresc în munții ăștia. I-au făcut băiatului tot felul de analize.

Aici, chipul i se înmuie și ochii i se luminară de-o reală mândrie.

— Nu s-a plâns niciodată, nici măcar o dată, băiatul ăsta. Are vână de bărbat adevărat. Mai mândru decât sunt

nu pot fi.

— Dar nu v-au spus la ce a făcut alergie? repetă carabinierul.

— Nu. Și-apoi nerozii naibii i-au pierdut fișa medicală, cel puțin documentele medicale din Germania.

Auzind asta, Brunetti și Ambrogiani schimbară o privire, iar Brunetti întrebă:

— Știți cumva dacă Foster a găsit locul acela?

— N-aș putea spune. A fost omorât la două săptămâni după ce a împrumutat sensitometrul ăla și n-am mai avut ocazia să discut cu el. Așa că nu știu. Îmi pare rău că a pățit asta. Era un tip OK și-mi pare rău că prietena lui, doctorița, a trebuit să sufere atât de mult. N-am știut că erau atât de...

Aici, nu reuși să găsească cuvântul potrivit, așa că se opri.

— Asta cred cei de aici, că doctorul Peters și-a făcut supradoza aceea din cauza lui Foster?

De data aceasta, soldatul fu cel surprins.

— N-are nici o logică altfel, nu-i așa? Era doctor, nu? Dacă știa cineva cât de multă treabă din aia să pui într-o seringă, ea trebuia să știe.

— Da, așa cred, zise Brunetti, simțind apăsarea lipsei sale de loialitate chiar în clipa când vorbi.

— Ciudat lucru, totuși, începu americanul. Dacă nu m-ar fi preocupat atât de mult Danny, probabil că mi-aș fi amintit ce să-i spun lui Foster. L-aș fi putut ajuta să găsească locul pe care-l căuta.

— Despre ce vorbiți? întrebă Brunetti, făcând în așa fel ca întrebarea să sune comună.

— Cât am fost acolo-n ziua aia, am văzut două dintre camioanele care vin aici, le-am văzut cum coteau pe-un

drum de pământ mai din josul dealului de unde ne aflam noi. Pur și simplu nu m-am gândit la asta când m-a întrebat Foster. Îmi doresc s-o fi făcut. L-aș fi scutit de multe chinuri. Tot ce ar fi avut de făcut ar fi fost să meargă să-l întrebe pe domnul Gamberetto unde erau mașinile lui în ziua aia și-ar fi aflat locul.

— Domnul Gamberetto? întrebă politicos Brunetti.

— Mda, el e tipu' care a câștigat contractul de transport de la post. Camioanele lui vin aici de două ori pe săptămână și ridică gunoaiele cu regim special. Știți, reziduurile medicale de la spital și de la clinica de stomatologie. Cred că ridică și gunoaiele de la parcul auto. Uleiul pe care-l scot din transformatoare și de la schimbările de ulei pe care le fac. Camioanele nu au pe ele numele lui sau altceva, dar au o dungă roșie pe margine și genul ăsta de camioane am văzut eu lângă lacul Barcis în ziua aia.

Făcu o pauză și deveni gânditor.

— Nu știu de ce nu m-am gândit la asta în ziua aia, când m-a întrebat Foster. Dar Danny tocmai plecase în Germania și cred că nu gândeam tocmai limpede.

— Lucrați la biroul de contracte, nu-i așa, sergent? întrebă Ambrogiani.

Dacă americanul găsi ciudat că Ambrogiani știa asta, nu trădă nici un semn.

— Da, acolo lucrez.

— Aveți vreodată ocazia să vorbiți cu domnul Gamberetto?

— Nu. N-am dat niciodată ochii cu omul ăsta. Îi știu doar numele fiindcă am văzut contractul la birou.

— Nu vine el să semneze contractul? întrebă Ambrogiani.

— Nu, unul dintre ofițeri merge la biroul lui. Îmi închipui că primește de la el un prânz gratis, apoi se întoarce cu contractul semnat și noi îl procesăm.

Brunetti nu trebui să se uite la Ambrogiani să știe că acesta credea că cineva primea mult mai mult de la domnul Gamberetto decât un prânz gratis.

— Acesta e singurul contract pe care-l are domnul Gamberetto?

— Nu, domnule. Are contract să construiască noul spital. Asta trebuia să înceapă acum câtva timp, dar apoi a venit Războiul din Golf și toate proiectele de construcție au fost suspendate. Dar se pare că lucrurile încep să se dezmorțească și-mi închipui că munca va începe la primăvară, de-ndată ce poate fi săpat pământul.

— E-un contract mare? întrebă Brunetti. Așa pare, desigur, un spital.

— Nu-mi amintesc cifrele exacte, a trecut atât de mult de când am procesat contractul, dar cred că ajungea undeva înspre zece milioane de dolari. Dar asta era acum trei ani, când a fost semnat, îmi imaginez că a crescut binișor de-atunci.

— Da, așa aș crede și eu, sigur că da, zise Brunetti.

Brusc, se întoarseră cu toții spre sunetul unui lătrat sălbatic din casă. Pe când se uitau, ușa din față se crăpă puțin și-un câine mare negru țâșni de după ea pe scări în jos. Lătrând demențial, cățeaua alergă direct la Kayman și sări la el, lingându-l pe față. Se întoarse spre cei doi bărbați, îi cercetă din priviri, apoi alergă câțiva pași într-o parte pentru a se lăsa pe vine în iarbă și-a se ușura. După care se întoarse la Kayman, sărind, țintind să-i atingă nasul cu al ei.

— Jos, Kitty Kat, zise el, fără absolut nici o fermitate în voce.

Cățeaua se avântă în sus din nou și reuși să-l atingă.

— Jos, fato. Termină cu asta.

Ea îl ignoră, alergă în spate pentru a prinde elan mai mare pentru următorul salt, se întoarse și porni în goană înapoi.

— Câine rău, spuse Kayman pe-un ton care spunea contrarul.

Împinse cățeaua jos cu ambele mâini și le strânse în blana de la gâtul ei, unde începu s-o scarpine cu forță.

— Scuze. Voiam să plec fără ea. Odată ce mă vede că urc în mașină, o ia razna dacă nu poate veni cu mine. Adoră mașina.

— Nu vreau să vă rețin, domnule sergent. Ați fost de mare ajutor, zise Brunetti, întinzând mâna.

Câinele îi urmări mâna din priviri, cu limba bălăngănindu-se pe-o parte a botului. Kayman își eliberă o mână și-i strânse mâna lui Brunetti, dar o făcu stângaci, încă aplecat deasupra câinelui. Strânse și mâna lui Ambrogiani, apoi, când ei se întoarseră și porniră înapoi spre poartă, deschise portiera mașinii și-i dădu voie cățelei să sară înăuntru înaintea sa.

Când mașina dădu cu spatele spre ei, Brunetti rămase lângă poarta de metal. Îi făcu semn din mână sergentului Kayman pentru a-i da de veste că va avea el grijă să închidă poarta și exact asta făcu. Americanul așteptă atât cât să vadă că poarta era închisă, băgă în viteză și porni încet la drum. Ultimul lucru pe care îl văzură fu capul cățelei, ieșind afară pe geamul din spate al mașinii, împungând vântul cu nasul.

• 20 •

În timp ce capul cățelei dispărea de-a lungul drumului îngust, Ambrogiani se întoarse spre Brunetti și întrebă:

— Ei bine?

Brunetti se îndreptă spre mașina parcată. Când erau amândoi înăuntru și portierele erau închise, Ambrogiani rămase la volan fără să pornească motorul.

— Mare afacere, să construiești un spital, zise în cele din urmă Brunetti. Mare afacere pentru *signor* Gamberetto.

— Foarte, încuviință celălalt.

— Îți spune ceva numele? întrebă Brunetti.

— O, da, spuse Ambrogiani, apoi adăugă: E cineva de care ni s-a spus să nu ne apropiem.

Când Brunetti îi aruncă o privire nedumerită, Ambrogiani explică:

— Păi, n-a fost niciodată dat ordin precis – ceva de felul ăsta nu e niciodată –, dar circulă vorba că *signor* Gamberetto și afacerile lui nu trebuie cercetate prea amănunțit.

— Altfel? întrebă Brunetti.

— O, făcu Ambrogiani cu un chicot amarnic, nu e niciodată atât de brutal. Este pur și simplu o sugestie, și oricine are un dram de minte înțelege ce înseamnă asta.

— Și nu se apropie de *signor* Gamberetto?

— Întocmai.

— Interesant, spuse Brunetti.

— Foarte.

— Așa că-l tratați ca și când ar fi un simplu om de afaceri cu treburi prin zonă?

Ambrogiani clătină din cap.

— Și pe lângă lacul Barcis, se pare.

— Da, așa pare, nu?

— Crezi c-ai putea afla ceva despre el?

— Păi, cred că pot încerca.

— Adică?

— Adică, dacă-i un pește de statură medie, voi putea afla ceva despre el. Dar dacă-i un pește mare, nu voi avea prea mult de aflat. Sau ce voi afla îmi va spune că nu-i decât un afacerist local respectabil, cu legături politice puternice. Iar asta nu va face decât să confirme ce știm deja, că este un om cu Prieteni în Locuri Înalte.

— Mafia?

Ambrogiani ridică dintr-un umăr în chip de răspuns.

— Chiar și aici?

— De ce nu? Trebuie să meargă undeva. În sud nu fac decât să se omoare unul pe altul. Câte crime au fost până acum anul ăsta? Două sute? Două sute cincizeci? Așa că au început să se mute aici, mai la nord.

— Guvernul?

Ambrogiani scoase acel pufnet special de dezgust pe care italienii îl rezervă doar pentru dățile când se discută despre guvernul lor.

— Cine-i mai poate deosebi, mafia și guvernul?

Această viziune era mai aspră decât a lui Brunetti, dar poate că rețeaua națională a carabinierilor avea acces la mai multe informații decât el.

— Dar tu? întrebă Ambrogiani.

— Pot da niște telefoane când mă întorc acasă. Să cer niște favoruri.

Nu-i spuse lui Ambrogiani de apelul despre care el credea că va avea cei mai mari sorți de reușită, unul care nu avea nici o legătură cu cererea de favoruri; dimpotrivă.

Rămaseră acolo vreme îndelungată. Într-un târziu, Ambrogiani se întinse în față și deschise torpedoul. Începu să scotocească prin teancul de hărți de acolo până când scoase în cele din urmă una afară.

— Ai timp? întrebă el.

— Da. Cât durează se ajungem înapoi?

În loc să răspundă, Ambrogiani despături o hartă și-o întinse în fața lui, sprijinită de volan. Cu un deget gros, cutreieră harta până ce găsi ceea ce căuta.

— Aici este. Lacul Barcis.

Degetul său șerpui la dreapta pe lac și apoi o tăie brusc în jos într-o linie dreaptă ce ducea la Pordenone.

— O oră și jumătate. Poate două. În mare parte e *autostrada.* Ce spui?

În chip de răspuns, Brunetti se întinse în spate și își trase centura de siguranță peste piept, fixând-o între scaune.

Două ore mai târziu, conduceau de-a lungul drumului șerpuitor care ducea la lacul Barcis, una dintre cele cel puțin douăzeci de mașini prinse în urma unui camion plin cu pietriș care se târa cu zece kilometri la oră, forțându-l pe Ambrogiani să schimbe necontenit vitezele din a doua în prima când opreau la curbe pentru a da voie camionului să treacă. Din când în când, câte-o mașină țâșnea pe lângă ei pe stânga, apoi se înfigea la milimetru între două dintre mașinile înghesuite în urma camionului, forțându-le să se depărteze cu botul și claxonul. Din când în când, câte-o mașină trăgea brusc pe dreapta și căuta un loc de parcare pe marginea prea îngustă a drumului. Șoferul cobora,

trăgea în sus capota și uneori făcea greșeala să deschidă radiatorul.

Brunetti vru să sugereze să tragă pe dreapta, dat fiind că nu se grăbeau, nu aveau o destinație precisă, dar, chiar dacă nu el conducea, știa că era mai bine să se abțină. După aproximativ douăzeci de minute astfel petrecute, camionul ieși de pe drum într-o parcare lungă, fără-ndoială concepută tocmai în acest scop, și mașinile țâșniră pe lângă el, unele făcând semne de mulțumire, majoritatea nesinchisindu-se. Zece minute mai târziu, intrară în micul oraș Barcis și Ambrogiani coti la stânga și-n josul unui drum abrupt de acces ce ducea către lac.

Ambrogiani se opinti afară din mașină, evident zdruncinat de drum.

— Hai să bem ceva, zise el, pornind spre o cafenea ce umplea enorma verandă din spatele uneia dintre clădirile de lângă lac.

Trase un scaun la una dintre mesele dotate cu umbrele lăsându-se să cadă în el. Înaintea lor se întindea lacul, cu o apă straniu de albastră; în spatele ei se ridicau munții. Veni un chelner și le luă comanda, se întoarse câteva minute mai târziu cu două cafele și două pahare de apă minerală.

După ce Brunetti își termină cafeaua și sorbi o gură de apă, întrebă:

— Ei bine?

Ambrogiani zâmbi.

— Frumușel lac, nu-i așa?

— Da, frumos. Ce suntem, turiști?

— Așa cred. Păcat că nu putem rămâne aici să ne uităm la lac toată ziua, așa-i?

Pe Brunetti îl neliniștea să nu știe dacă celălalt bărbat vorbea serios sau nu. Dar da, ar îi fost plăcut. Se trezi sperând că cei doi americani tineri reușiseră să petreacă weekendul acolo, indiferent de scopul drumului lor. Dacă erau îndrăgostiți, acesta era un loc frumos unde să te afli. Fiind propriu-i redactor, corectă această frază și-o făcu să spună că, dacă se iubeau, oriunde era frumos.

Brunetti chemă chelnerul și-l plăti. Se hotărâseră ca la drumul de urcare să nu atragă atenția asupra lor punând întrebări despre camioane cu dungi roșii care intră pe drumuri secundare. Erau turiști, chiar dacă erau la cravată și sacou, și turiștii cu siguranță aveau dreptul să oprească la un loc de picnic la drumul de coborâre și să se uite la munți în vreme ce traficul gonea pe lângă ei. Deoarece nu știa cât de mult timp avea să le ia, trecu pe la tejgheaua dinăuntru și-l întrebă pe barman dacă nu le putea face câteva sendvișuri pe care să le ia cu ei. Tot ce putea acesta să încropească erau sendvișuri cu *prosciutto* și brânză. Ambrogiani clătină din cap, îi spuse să facă patru și să pună lângă ele o sticlă de vin roșu și două căni de plastic.

Cu acestea în mână, se întoarseră la mașina lui Ambrogiani și coborâră dealul, înapoi către Pordenone. Cam la doi kilometri de Barcis, văzură un spațiu larg de parcare pe partea dreaptă și intrară acolo. Ambrogiani întoarse mașina, așa încât să poată vedea drumul, nu munții, opri motorul și zise:

— Am ajuns.

— Nu așa mă gândeam că-mi voi petrece sâmbăta, recunoscu Brunetti.

— Am avut și mai rele, zise Ambrogiani și apoi vorbi despre o dată când primise însărcinarea să aibă grijă de victima unei răpiri în Aspromonte și petrecuse trei zile

acolo între dealuri, stând întins pe pământ, urmărind printr-un binoclu cum oamenii intrau și ieșeau dintr-o stână.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Brunetti.

— O, i-am prins.

Și apoi râse.

— Dar era altcineva, nu cel pe care-l căutam noi. Familia fetei ăleia nu ne sunase deloc, nu raportase dispariția. Erau dispuși să plătească răscumpărarea, numai că am ajuns acolo înainte să aibă ocazia să plătească o liră.

— Ce s-a întâmplat cu celălalt? Cel pe care-l căutați?

— L-au ucis. L-am găsit la o săptămână după ce am găsit fata. Îi tăiaseră gâtul. Mirosul ne-a dus la el. Și păsările.

— De ce au făcut-o?

— Probabil fiindcă am găsit fata. I-am prevenit familia, când le-am dus-o înapoi, să nu spună nimic. Dar cineva a sunat la ziare și-a apărut peste tot pe primele pagini. Știi tu, „Eliberare fericită", cu tot cu poze înfățișând-o pe ea cu mama ei, mâncând prima farfurie de paste în două luni. Trebuie să fi citit despre asta și să-și fi făcut socoteala că-i căutam, că ne apropiam. Așa că l-au omorât.

— De ce nu i-au dat pur și simplu drumul?

Apoi, deoarece informația nu fusese încă dată, Brunetti întrebă:

— Câți ani avea?

— Doisprezece.

Urmă o pauză îndelungată, după care Ambrogiani răspunse la prima întrebare.

— Să-i fi dat drumul ar fi fost o afacere proastă. Le-ar fi dat de știre altor oameni că, dacă noi ne apropiem destul de mult, ar putea exista vreo șansă pentru ei. Ucigându-l, au

transmis limpede mesajul: facem o treabă serioasă și, dacă nu plătiți, ucidem.

Ambrogiani destupă sticla de vin și turnă în cănile de plastic. Mâncară fiecare câte un sendviș, apoi, fiindcă nu aveau ce altceva să facă, mai mâncară unul. În tot acest timp, Brunetti se abținuse să se uite la ceas, știind că era cu atât mai târziu cu cât se uita mai rar. Incapabil să se abțină, se uită. Prânzul. Orele se întindeau înainte. Coborî geamul, privi munții vreme îndelungată. Când își întoarse ochii, Ambrogiani dormea cu capul prăvălit pe stânga, sprijinit de geam. Brunetti urmări traficul cum urca și cobora panta abruptă. Toate mașinile i se păreau în linii mari la fel, diferind doar la nivelul culorii și, dacă se mișcau destul de încet, la cel al numerelor de înmatriculare.

După o oră, traficul începu să se rărească, toată lumea se oprise să mănânce. Curând, auzi șuierul ascuțit al frânelor unui camion și ridică privirea pentru a vedea un camion mare cu o dungă roșie pe-o parte cum trece pe lângă ei, coborând dealul.

Îl înghionti pe Ambrogiani în braț. Carabinierul se trezi pe dată, rotind cheia cu mâna. Intră pe șosea și urmări camionul. Cam la doi kilometri de locul unde se aflaseră parcați, camionul semnaliză și apoi coti la dreapta, dispărând în josul unui drum îngust de pământ. Ei merseră mai departe, continuând să coboare dealul, dar Brunetti îl văzu pe Ambrogiani întinzându-se către tabloul de bord și apăsând butonul care readucea kilometrajul la zero. După ce parcurse un kilometru întreg, ieși de pe șosea și opri motorul.

— Ce număr de înmatriculare avea?

— De Vicenza, zise Brunetti și scoase carnețelul pentru a nota numerele cât încă le avea proaspete în memorie. Ce crezi?

— Rămânem aici până ce trece camionul de noi la coborâre sau așteptăm o jumătate de oră, după care mergem înapoi.

După jumătate de oră, camionul nu trecuse de locul unde se aflau ei parcați, așa că Ambrogiani conduse înapoi către drumul pe care intrase camionul. Trecură de el și trase pe dreapta puțin mai departe, introducând mașina între două balustrade de ciment.

Ambrogiani coborî și se duse la portbagajul mașinii. Îl deschise și vârî mâna înăuntru. Lângă roata de rezervă era pitit un pistol de calibru mare, pe care-l îndesă la betelia pantalonilor.

— Ai și tu unul? întrebă.

Brunetti dădu din cap.

— Nu l-am adus azi.

— Mai am unul aici. Îl vrei?

Brunetti dădu iarăși din cap.

Ambrogiani trânti capacul portbagajului și traversară împreună șoseaua și intrară pe drumeagul de pământ ce ducea către munți.

Camioanele săpaseră șanțuri duble în pământul drumeagului; cu prima ploaie abundentă, pământul avea să se transforme în noroi și drumul urma să fie impracticabil pentru vehiculele de mărimea camionului pe care-l văzuseră că intrase pe acolo. După câteva sute de metri, drumeagul se lărgea cât de cât și făcea o curbă pentru a trece pe lângă un pârâiaș ce trebuie că venea dinspre lac. Curând, drumeagul se ramifică la stânga, abandonând pârâiașul și urmând acum un șir lung de copaci. În față, drumeagul făcea un alt cot strâns la stânga și urca o pantă abruptă, unde părea să se sfârșească. Fără nici o veste, Ambrogiani păși în spatele unui copac și-l trase pe Brunetti

după el. Dintr-o singură mișcare, carabinierul duse mâna înăuntrul jachetei și scoase pistolul cu o mână și, cu cealaltă, îi dădu lui Brunetti un brânci puternic în mijlocul spatelui care-l făcu să se rotească în lături, complet dezechilibrat.

Brunetti bătu aerul cu brațele, incapabil să se oprească locului. Preț de-o clipă, rămase suspendat între mișcare și prăbușire, dar apoi pământul se povârni sub el și știu că avea să cadă. După care, întoarse capul și-l văzu pe Ambrogiani venind direct spre el cu pistolul în mână. Inima i se contractă într-o teroare subită. Avusese încredere în omul acela, nu stătuse nici o clipă să-și spună că persoana de la baza americană care aflase de curiozitatea lui Foster și care aflase de aventura doctorului Peters cu acesta putea fi la fel de bine italian ca și american. Și chiar îi oferise lui Brunetti o armă.

Se prăbuși pe burtă la pământ, năucit, cu răsuflarea tăiată. Încercă să se ridice în genunchi. Se gândea la Paola și deveni conștient de revărsarea de lumină din jurul lui. Ambrogiani se trânti la pământ lângă el, îi aruncă un braț peste spate și-l împinse înapoi la sol.

— Rămâi jos. Ține capul jos, zise el în urechea lui Brunetti, întins lângă el, cu brațul peste spatele lui.

Brunetti se lăsă la pământ, înfigând mâinile în iarba de sub el, cu ochii închiși, conștient doar de greutatea brațului lui Ambrogiani și de transpirația care-i acoperea tot corpul. Prin torentul pulsului său, auzi sunetul unui camion venind către ei dinspre ceea ce păruse a fi capătul drumului. Ascultând, motorul acestuia hurui pe lângă ei, apoi slăbi în vreme ce-și croia drum înapoi spre șoseaua principală. Când dispăru, Ambrogiani se ridică în picioare cu greutate și începu să-și scuture hainele.

— Scuze, zise el, zâmbind în jos către Brunetti și întinzând mâna. Am făcut-o doar, n-am avut timp să mă gândesc. Ești teafăr?

Brunetti îi luă mâna, se ridică în picioare și rămase alături de celălalt bărbat, cu genunchii tremurându-i incontrolabil.

— Sigur, teafăr, zise el și se aplecă pentru a-și scutura petele mai mari de praf de pe pantaloni.

Lenjeria de corp îi era lipită de trup, agățată acolo de neașteptatul val de teroare animală care-l copleșise.

Ambrogiani se întoarse și merse înapoi către drumeag, fie complet neștiutor de teama lui Brunetti, fie într-un desăvârșit gest de nepăsare jucată. Brunetti termină să se scuture de praf, inspiră de câteva ori adânc și-l urmă pe Ambrogiani de-a lungul drumeagului către locul unde acesta începea să urce. Nu se sfârșea acolo, ci, în schimb, cotea brusc la dreapta și se oprea abrupt la marginea unei faleze mici. Împreună, cei doi bărbați urcară spre margine și se uitară în jos dincolo de ea. Sub ei se întindea o zonă cam cât jumătatea unui teren de fotbal, în mare parte acoperită cu lujeri târâtori ce-ar fi putut cu ușurință să crească chiar în vara aceea. Capătul dinspre ei, întinzându-se de la ridicătura de pământ pe care stăteau ei, conținea în jur de o sută de butoaie din metal ce trebuiau să fi conținut cândva kerosen. Printre ele erau amestecate pungi mari din plastic negru, rezistent, de uz industrial, închise la un capăt. La un moment anume, trebuie să se fi folosit un buldozer, căci butoaiele din capătul îndepărtat dispăreau sub un morman de pământ năpădit de ierburi ce fusese răsturnat peste ele. Nu aveai cum să-ți dai seama cât de departe ajungeau butoaiele acoperite, nu puteai spera să le numeri.

— Ei bine, se pare c-am găsit ceea ce căuta americanul, zise Ambrogiani.

— Cred că și el a găsit.

Ambrogiani clătină din cap.

— N-ar fi fost nevoie să-l omoare dacă nu găsea. Ce crezi că a făcut, l-a confruntat direct pe Gamberetto?

— Nu știu, zise Brunetti.

Nu avea logică o reacție atât de dură. Care era cel mai rău lucru care i s-ar fi putut întâmpla lui Gamberetto? O amendă? Fără-ndoială, ar fi dat vina pe șoferi, ba chiar ar fi plătit pe unul dintre ei să spună că a făcut-o de capul lui. Nici nu se punea problema să piardă un contract pentru construirea unui spital, dacă se descoperea așa ceva; legea italiană o trata doar puțin mai mult ca pe-un delict minor. N-ar fi riscat mai mult nici dacă ar fi fost prins conducând o mașină neînmatriculată. Asta, în definitiv, priva direct guvernul de-un venit; ce aveau ei în față nu făcea decât să otrăvească pământul.

— Crezi că putem ajunge acolo jos? întrebă el.

Ambrogiani se uită țintă la el.

— Vrei să mergi să te uiți la treburile alea?

— Aș vrea să văd ce scrie pe butoaie.

— Poate dacă o luăm prin stânga, pe acolo, zise Ambrogiani, arătând pe direcția aceea către o potecă îngustă ce cobora spre groapa de gunoi.

Împreună, coborâră panta abruptă, ținându-se unul de celălalt pentru a nu aluneca. În cele din urmă, jos, se treziră la doar câțiva metri de primele butoaie.

Brunetti se uită în jos la pământ. Praful era uscat și plutea liber acolo, la periferia gropii; înăuntru, părea să se îngroașe și să se transforme în pastă. Înaintă spre butoaie,

având grijă unde punea piciorul. Nu era scris nimic pe capac sau pe lateral; nici o etichetă, nici un autocolant, nici un semn de identificare de vreun fel. Mișcându-se de-a lungul marginii gropii, cu băgare de seamă să nu pășească prea aproape de ele, examină capacele și laturile vizibile ale butoaielor de acolo. Îi ajungeau aproape până la șold, fiecare cu câte-un capac de metal bine îndesat. Oricine le așezase acolo avusese măcar grijă să le pună în picioare.

Când ajunse la capătul șirului de butoaie expuse fără să vadă vreun semn de identificare, se uită în spate de-a lungul șirului pe lângă care venise, căutând un loc unde să fie destul spațiu între ele ca să-i permită trecerea. Merse în urmă câțiva pași și găsi un loc pe unde s-ar fi putut strecura printre ele. Materia de sub picioarele sale era acum mai mult decât o pastă; se transformase într-un strat subțire de noroi uleios care-i urca pe laturile tălpilor de la pantofi. Înaintă și mai mult printre butoaiele ridicate în picioare, aplecându-se din când în când pentru a căuta vreun semn de identificare. Lovi cu piciorul în una dintre pungile negre de plastic. De butoiul de care stătea sprijinită atârna o fâșie de hârtie. Luându-și batista, Brunetti întinse mâna și întoarse hârtia. „Forțele Aeriene SUA. Ramst...” O parte din ultimul cuvânt lipsea, dar, de când escadronul Forțelor Aeriene Italiene își avântase avioanele nebunește unul în celălalt, făcând să plouă cu moarte peste sutele de civili germani și americani de sub ei, toată lumea din Italia știa că cea mai mare bază militară aeriană americană din Germania se afla la Ramstein.

Lovi punga cu piciorul. Aceasta se prăvăli pe-o rână și, după formele care se reliefau prin plastic, părea plină de cutii de tinichea. Brunetti își scoase cheile din buzunar și le înfipse în pungă, rupând-o pe-o parte de sus până jos. Cutii

de tinichea și de carton se revărsară afară. Când o conservă se rostogoli spre el, Brunetti sări în spate fără să vrea.

În spatele lui, Ambrogiani strigă:

— Ce este?

Brunetti flutură brațul deasupra capului în semn că era-n ordine și se aplecă pentru a examina înscrisul de pe cutii. „Emisie guvernamentală. Interzisă revânzarea și uzul privat", era scris pe unele în engleză. Câteva cutii de carton aveau etichete în germană. Majoritatea purtau craniul și oasele încrucișate care anunțau prezența otrăvii sau a altui pericol. Ridică piciorul și împinse o conservă. Eticheta, tot în engleză, spunea: „Dacă ați găsit-o, contactați ofițerul dv. NBC. Nu atingeți".

Brunetti se întoarse și merse cu atenție către marginea gropii de gunoi, având acum și mai multă grijă unde punea piciorul. La câțiva metri de margine, își scăpă batista pe jos și o lăsă acolo. Când ieși dintre butoaie, Ambrogiani veni la el.

— Ei bine? întrebă carabinierul.

— Etichetele sunt în engleză și germană. Câteva provin de la una dintre bazele forțelor lor aviatice din Germania. Habar n-am de unde provin celelalte.

Se îndepărtară de groapă.

— Ce-i un ofițer NBC? întrebă Brunetti, sperând că Ambrogiani avea să știe.

— Nuclear, biologic și chimic.

— Maică Precistă, șopti Brunetti.

Nu era nevoie ca Foster să fi mers la Gamberetto ca să se afle în pericol. Era un tânăr care păstra pe raftul bibliotecii cărți precum *Viața creștină în epoca îndoielii.* Probabil că ar fi făcut ceea ce orice tânăr soldat nevinovat ar fi făcut – ar fi raportat asta ofițerului lui superior.

Reziduuri americane. Reziduuri militare americane. Trimise în Italia ca să poată fi aruncate acolo. În secret.

Străbătură înapoi drumeagul, fără să mai întâlnească alte camioane pe drum. Când ajunseră la mașină, Brunetti se așeză în scaun, cu picioarele încă afară din mașină. Din două mișcări iuți, își aruncă încălțările din picioare departe în iarba de pe marginea drumului. Având grijă să le țină de partea de sus, își dădu jos șosetele și le azvârli pe urmele pantofilor. Întorcându-se spre Ambrogiani, spuse:

— Crezi că putem opri la un magazin de încălțăminte în drum spre secție?

• 21 •

Pe drumul de întoarcere spre gara din Mestre, Ambrogiani îi dădu lui Brunetti o idee despre cum ar fi fost posibile deversările. Deși poliția vamală italiană avea dreptul să inspecteze fiecare camion care venea din Germania la baza americană, acestea erau atât de multe la număr încât unele scăpau de verificare, iar verificarea care era totuși făcută era deseori sumară, în cel mai bun caz. Cât despre avioane, nici să nu vorbim; aterizau și decolau de pe aeroporturile militare din Villafranca și Aviano după bunul loc plac, încărcând și descărcând orice pofteau. Când Brunetti întrebă de ce erau atât de multe transporturi, Ambrogiani explică gradul de implicare al Americii astfel încât soldații și aviatorii, soțiile și copiii lor, să fie fericiți. Înghețată, pizza înghețată, sos de spaghete, cartofi pai, spirtoase, vinuri de California, bere: toate acestea, și altele pe deasupra, erau aduse cu avionul pentru a aproviziona rafturile supermarketurilor, iar asta fără a mai pomeni de magazinele care vindeau echipament stereo, televizoare, biciclete de curse, pământ pentru flori, lenjerie intimă. Apoi erau transporturile care aduceau echipament greu, tancuri, jeepuri. Își aminti de baza navală de la Neapole și baza de la Livorno; cu vaporul se putea aduce orice.

— Pare că n-au nici o problemă să facă asta, zise Brunetti.

— Dar de ce să le aducă aici? întrebă Ambrogiani.

Lui Brunetti i se părea cât se poate de simplu.

— Nemții sunt mai grijulii cu lucruri de felul ăsta. Ecologiștii sunt o adevărată putere acolo. Dacă ar prinde cineva de veste de așa ceva în Germania, ar avea loc un

scandal. Acum că sunt uniți, cineva ar începe să vorbească despre expulzarea americanilor, fără să mai aștepte ca ei să plece din proprie voință. Dar aici în Italia, nimănui nu-i pasă ce se aruncă, oriunde, așa că tot ce trebuie să facă e să elimine semnele de identificare. Apoi, dacă ceea ce aruncă este găsit, nu poate fi învinovățit nimeni, toți pot nega că ar avea cunoștință de asta și nimănui nu-i va păsa destul de mult să afle ce și cum. Și nimeni de aici nu va vorbi despre expulzarea americanilor.

— Dar nu au eliminat toate semnele de identificare, îl corectă Ambrogiani.

— Poate s-au gândit că le vor acoperi înainte să le găsească cineva. E destul de ușor să aduci un buldozer și să termini aruncând pământ peste ele. Părea că încep să rămână fără spațiu acolo, oricum.

— De ce nu le trimit pur și simplu cu vaporul înapoi în America?

Brunetti îi aruncă o privire lungă. Fără-ndoială, nu putea îi atât de ignorant.

— Noi încercăm să ne aruncăm deșeurile în țările din Lumea a Treia, Giancarlo. Pentru americani, poate că noi suntem o țară din Lumea a Treia. Sau poate că toate țările care nu sunt America aparțin Lumii a Treia.

Ambrogiani bâigui ceva în barbă.

Înaintea lor, traficul încetinea la ghișeele de intrare pe autostradă. Brunetti își scoase portmoneul și-i dădu lui Ambrogiani trei mii de lire, puse restul la loc și vârî portmoneul înapoi în buzunar. La a treia ieșire, Ambrogiani trase la dreapta și intră în traficul haotic de sâmbătă după-amiaza. Se târâră spre gara Mestre, luptându-se cu agresivitatea mașinilor de tot felul. Ambrogiani opri peste drum de ea, ignorând indicatorul de parcare interzisă și

claxonul furios din partea unei mașini care voia să intre în spatele lui.

— Ei bine? întrebă el, uitându-se înspre Brunetti.

— Vezi ce poți afla despre Gamberetto, iar eu o să vorbesc cu câțiva oameni de aici.

— Să te sun?

— Nu de la bază.

Brunetti mâzgăli numărul său de acasă pe-o bucată de hârtie și i-o dădu celuilalt.

— Ăsta-i numărul meu de telefon. Mă găsești la el dimineața devreme sau seara. Sună de la o cabină telefonică, cred.

— Da, acceptă Ambrogiani cu o voce sumbră, de parcă această mică sugestie îl prevenise brusc de amplitudinea situației în care erau ei implicați.

Brunetti deschise portiera și coborî din mașină. Veni pe partea cealaltă și se aplecă spre geamul deschis.

— Mulțumesc, Giancarlo.

Își strânseră mâinile prin geamul deschis, fără a mai spune altceva, și Brunetti traversă drumul spre gară în vreme ce Ambrogiani demara.

Pe când ajunse acasă, îl dureau picioarele din pricina pantofilor noi pe care i-i cumpărase Ambrogiani de la un magazin de pe autostradă. O sută șaizeci de mii de lire și-i răneau picioarele! De-ndată ce intră pe ușă, îi aruncă din picioare, apoi se duse către baie, dându-și jos hainele din mers, aruncându-le nepăsător în urma sa. Stătu la duș vreme îndelungată, săpunindu-se de mai multe ori pe corp, frecându-și picioarele și între degete cu o cârpă, clătindu-le și spălându-le iar și iar. Se uscă și se așeză pe marginea căzii să și le examineze îndeaproape. Deși erau roșii din pricina apei calde și-a frecării, nu văzu nici o urmă de

iritație și arsură pe ele; arătau ca niște picioare normale, deși nu era deloc sigur de impresia pe care trebuia să o lase niște picioare normale.

Își înfășură în jurul corpului un al doilea prosop și se duse spre dormitor. Moment în care o auzi pe Paola că strigă din bucătărie:

— Casa asta nu are serviciu de menajerie inclus, Guido.

Vocea ei era ridicată peste vuietul apei din mașina de spălat rufe.

El o ignoră, se duse la dulap și se îmbrăcă, stând pe pat cât își puse o pereche nouă de șosete, examinându-și din nou picioarele. Încă arătau ca niște picioare normale. Scoase o pereche de pantofi maro din josul dulapului, îi legă și porni spre bucătărie. De-ndată ce ea-l auzi că vine, continuă:

— Cum te aștepți să-i conving pe copii să strângă după ei dacă tu îți arunci lucrurile oriunde poftești?

Când intră în bucătărie, o găsi îngenuncheată în fața mașinii de spălat haine, cu degetul mare așezat peste butonul ce pornea și închidea aparatul. Prin geamul cu sticlă transparentă vedea un maldăr înmuiat de haine ce era învârtit mai întâi într-o direcție, apoi în cealaltă.

— Care-i problema cu treaba aia? întrebă el.

Ea nu ridică ochii spre el când răspunse, își ținu privirea uluită asupra hainelor învârtindu-se:

— S-a dezechilibrat cumva. Dacă pun prosoape înăuntru, orice absoarbe multă apă, greutatea primei rotiri o face să-și piardă echilibrul și face să sară siguranțele în toată casa. Așa că trebuie să aștept să înceapă, să văd dacă nu se întâmplă din nou. Dacă se întâmplă, trebuie s-o închid cât de repede și să storc hainele cu mâna.

— Paola, asta trebuie să faci de fiecare dată când speli rufe?

— Nu. Numai dacă sunt prosoape și cearșafurile alea de flanelă de pe patul Chiarei.

Aici, se opri din vorbit și ridică degetul mare deasupra butonului când aparatul scoase un clic. Brusc, aceasta izbucni într-o mișcare smucită și hainele dinăuntru începură să se învârtă, apăsate de peretele cuvei. Paola se ridică în picioare, zâmbi și zise:

— Ei bine, de data asta nu-i nici o problemă.

— De când e așa?

— O, nu știu. De vreo doi ani.

— Și trebuie să faci asta de fiecare dată când speli rufe?

— Doar dacă spăl prosoape. Ți-am spus.

Ea zâmbi, dând uitării iritarea.

— Unde-ai fost de când s-a crăpat de ziuă? Ai mâncat ceva?

— Sus la lacul Barcis.

— Ce-ai făcut acolo, te-ai jucat de-a armata? Hainele tale erau mizerabile. Parcă te-ai fi rostogolit în mocirlă.

— Chiar m-am rostogolit prin mocirlă, începu el și-i povesti ziua sa cu Ambrogiani. Îi luă mult timp, fiindcă trebui să se întoarcă să-i explice despre Kayman, fiul lui, felul cum fuseseră „pierdute” fișele medicale ale băiatului, jurnalul medical pe care-l primise prin poștă. Și, în cele din urmă, îi povesti despre drogurile care fuseseră ascunse în apartamentul lui Foster.

Când termină, Paola întrebă:

— Și le-au spus oamenilor că fiul lor este alergic la ceva dintr-un copac? Că totul este în ordine?

Clătină din cap și explodă:

— Nenorociții! Și ce se va întâmpla când băiatului îi vor apărea alte simptome? Ce-au să le spună atunci părinților?

— Poate că nu-i vor apărea alte simptome?

— Dar poate că da, Guido. Ce se întâmplă atunci? Ce-i vor spune atunci, că suferă de ceva ce ei nu înțeleg? Îi vor mai pierde o dată fișele medicale?

Brunetti voia să-i spună că nimic din toate astea nu era vina lui, dar i se părea un gest de protest prea firav, așa că nu spuse nimic.

După răbufnirea ei, Paola își dădu seama cât de zadarnic era și se întoarse la lucruri mai practice.

— Ce ai de gând să faci?

— Nu știu.

Făcu o pauză, apoi spuse:

— Vreau să stau de vorbă cu tatăl tău.

— Cu Papà? De ce?

Surprinderea ei era reală.

Brunetti știa cât de inflamant avea să fie răspunsul lui, dar îl rosti totuși, știind că era adevărat.

— Fiindcă el va ști despre astfel de lucruri.

Ea atacă înainte să se gândească.

— Cum adică, să știe despre astfel de lucruri? Cum ar putea să știe? Ce crezi că e tata, vreun fel de criminal internațional?

Pusă în fața tăcerii lui Brunetti, Paola se opri. În spatele lor, mașina de spălat își opri rotațiile și se închise singură. În încăpere era liniște cu excepția ecoului întrebării ei. Se întoarse și se aplecă pentru a o goli, umplându-și brațele cu haine umede. Nespunând nimic, trecu prin fața lui și intră pe terasă, unde aruncă rufele pe-un scaun, apoi le prinse

una câte una cu cleme pe sârmă. Când reveni înăuntru, spuse doar:

— Păi, e posibil să aibă cunoștință de oameni care ar putea ști ceva despre asta. Vrei să-l suni tu sau vrei să-l sun eu?

— Cred că ar fi mai bine s-o fac eu.

— Ar fi mai bine s-o faci acum, Guido. Mama a zis că pleacă la Capri pentru o săptămână și pleacă de mâine.

— Bine, spuse Brunetti și se duse în camera de zi, unde se afla telefonul.

Formă numărul din memorie, neavând nici o idee de ce tocmai numărul acela, pe care-l forma de două ori pe an, era unul pe care nu-l uita niciodată. Răspunse soacra lui și, dacă era surprinsă să-i audă vocea, nu dădu nici un semn că ar fi. Spuse că era acasă contele Orazio, nu puse nici o întrebare și zise că-l va chema la telefon pe soțul ei.

— Da, Guido, spuse contele când ridică receptorul.

— Mă întrebam dacă nu ai puțin timp liber în după-amiaza asta, zise Brunetti. Aș vrea să discut cu tine despre ceva ce s-a întâmplat.

— Viscardi? întrebă contele, surprinzându-l pe Brunetti că știa despre cazul acela.

— Nu, nu despre asta, răspunse Brunetti, gândindu-se doar atunci la cât de ușor ar fi fost să-l întrebe pe socrul său, și nu pe Fosco, despre Viscardi, și poate cât de precis. E despre un alt caz la care lucrez.

Contele era mult prea politicos să întrebe ce, dar spuse în schimb:

— Avem o invitație la cină, dar, dacă ai putea veni acum, am avea o oră liberă sau așa ceva. E convenabil pentru tine, Guido?

— Da, este. Voi veni chiar acum. Și mulțumesc.

— Ei bine? făcu Paola când el intră în bucătărie, unde o nouă încărcătură de rufe se amesteca iară odihnă într-o mare de clăbuci albi.

— Merg la ei chiar acum. Vrei să vii și tu să-ți vezi mama?

În loc de răspuns, ea arătă cu bărbia spre mașina de spălat.

— Bine. Plec acum. Ei trebuie să meargă la cină, așa că-mi închipui că mă voi întoarce înainte de opt. Vrei să ieșim astă-seară să luăm cina în oraș?

Ea îi zâmbi, clătinând din cap.

— Bine. Alege tu locul și sună pentru o rezervare. Orice restaurant vrei.

— Al Covo?

Cu bărbăție, Brunetti nu se crispă la cât știa că avea să-i coste. Mai întâi, pantofii, iar acum cina la Al Covo. Mâncarea era grozavă; la naiba cu cât costa. Zâmbi.

— Fă o rezervare pentru opt treizeci. Și întreabă-i pe copii dacă nu vor să vină și ei.

În definitiv, era un om căruia i se dăduse viața înapoi în după-amiaza aceea. De ce să nu sărbătorească?

Când ajunse la *palazzo*-ul familiei Falier, Brunetti se văzu confruntat cu hotărârea care-l aștepta întotdeauna acolo, fie să folosească imensul inel de fier ce atârna de ușa din lemn, lovindu-l de placa metalică de dedesubt și făcând mesajul sosirii sale să bubuie prin curtea deschisă, fie să folosească mai prozaicul clopoțel. Alese a doua variantă și, o clipă mai târziu, o voce vorbi prin interfon, întrebând cine era. După ce-și oferi numele, ușa se deschise cu o smucitură. O împinse în lături, o trânti în urma lui și

străbătu curtea către partea de *palazzo* ce dădea spre Marele Canal. De la o fereastră de sus, o slujnică în uniformă se uita afară, vrând să vadă cine intrase. Aparent satisfăcută că Brunetti nu era un răufăcător, își trase capul în spatele ferestrei și dispăru. Contele aștepta în capul scărilor exterioare ce duceau înăuntrul părții de *palazzo* în care locuiau el și soția lui.

Deși Brunetti știa că în scurtă vreme contele avea să împlinească șaptezeci de ani, era greu, văzându-l, să te gândești că era tatăl Paolei. Un frate mai vârstnic, poate, sau cel mai tânăr dintre unchii ei, dar cu siguranță nu un om cu aproape treizeci de ani mai în vârstă ca ea. Părul rărit, tuns scurt în jurul ovalului strălucitor al capului, îi sugera vârsta, dar impresia asta era alungată de pielea întinsă a feței și de inteligența limpede ce-i răzbătea prin ochi.

— Cât mă bucur să te văd, Guido. Arăți bine. Mergem în camera de lucru, bine? spuse contele, întorcându-se și conducându-l pe Brunetti înapoi spre partea din față a casei.

Trecură prin câteva încăperi până când ajunseră într-un sfârșit la camera de lucru cu perete exterior din sticlă ce dădea spre Marele Canal acolo unde acesta cotea în sus către podul Accademia.

— Vrei ceva de băut? întrebă contele, ducându-se la dulăpiorul unde se afla, deja desfăcută, o sticlă de Dom Perignon, într-o frapieră argintie plină cu gheață.

Brunetti îl cunoștea pe conte destul de bine ca să știe că nu era absolut nici un pic de afectare în acest gest. Dacă ar fi preferat să bea Coca-Cola, contele ar fi ținut o sticlă de plastic de-un litru și jumătate în exact aceeași frapieră și ar

fi oferit-o în aceeași manieră oaspeților săi. Din naștere, contele nu trebuise niciodată să impresioneze pe cineva.

— Da, mulțumesc, răspunse Brunetti.

În felul acesta, putea da tonul pentru o seară la Al Covo. Dacă îi întorcea spatele contele, poate că reușea să fugă cu frapiera și astfel să-și achite consumația de la cină.

Contele turnă șampanie într-un pahar nou, mai adăugă un pic și-n paharul său, și i-l dădu pe primul lui Brunetti.

— Luăm loc, Guido? întrebă el, conducându-l spre două fotolii întoarse cu fața spre apa întinsă.

După ce se așezară amândoi și după ce Brunetti gustă vinul, contele întrebă:

— În ce fel îți pot fi de ajutor?

— Aș vrea să-ți cer câteva informații, dar nu sunt sigur mai exact ce întrebări trebuie să pun, începu Brunetti, hotărându-se să spună adevărul.

Nu-i putea cere contelui să nu repete ce-i spusese; o asemenea insultă i-ar fi venit greu contelui s-o ierte, chiar și din partea tatălui singurilor lui nepoți.

— Aș vrea să știu orice îmi poți spune despre *signor* Gamberetto, din Vicenza, care are și o companie de transport și, aparent, una de construcții. Nu știu altceva despre el în afara numelui. Și că s-ar putea să fie implicat în ceva ilegal.

Contele clătină din cap, sugerând că-i era cunoscut numele, dar că prefera să aștepte până ce va afla ce altceva mai voia ginerele său să afle, înainte să spună ceva.

— Și-apoi aș vrea să aflu ce legătură are armata americană mai întâi cu *signor* Gamberetto și-apoi cu deversarea ilegală de substanțe toxice ce pare să aibă loc în țara asta.

Sorbi din șampanie.

— Voi fi foarte recunoscător pentru orice-mi poți spune.

Contele își termină vinul și așează paharul gol pe-o masă incrustată din lateral. Își încrucișă picioarele lungi, expunând o bucată de șosetă neagră de mătase, și-și împreună degetele într-o piramidă sub bărbie.

— *Signor* Gamberetto e-un afacerist deosebit de meschin și cu legături deosebit de bune. Nu deține doar cele două companii la care te-ai referit, Guido, dar este de asemenea proprietarul unui mare lanț hotelier, are agenții de voiaj și stațiuni, dintre care multe nu sunt în țara asta. Se crede de asemenea că s-a extins recent în afacerile cu armament și muniție, cumpărând un parteneriat cu unul dintre cei mai importanți producători de arme din Lombardia. Multe dintre companiile astea sunt deținute de soția lui; astfel, numele lui nu este prezent nicăieri în actele ce au de-a face cu ele, așa cum nu apare nici în contractele întocmite de firmele respective. Cred că firma de construcție figurează sub numele unchiului lui, dar s-ar putea să mă înșel. Asemenea majorității noilor noștri afaceriști, continuă contele, e ciudat de invizibil. Se întâmplă totuși să aibă legături mai puternice decât majoritatea. Are prieteni influenți atât în Partidul Socialist, cât și în cel Creștin-Democrat, fără osebire, așa încât este foarte bine protejat.

Contele se ridică în picioare și se duse la dulăpior, se întoarse și umplu amândouă paharele, apoi se înapoie și puse sticla la loc în frapieră. Aflându-se din nou așezat comod în fotoliu, continuă:

— *Signor* Gamberetto e din sud, iar tatăl lui a fost, dacă mă ajută memoria, îngrijitor într-o școală publică. Prin urmare, nu sunt multe ocaziile sociale când șansele înclină să ne întâlnim. Nu știu nimic despre viața lui personală.

Sorbi.

— Cât despre cealaltă întrebare a ta, despre americani, aș vrea să știu ce-ți stârnește curiozitatea într-o asemenea măsură.

Când Brunetti nu răspunse, contele adăugă:

— Circulă zvonuri fără număr.

Brunetti nu putea face mai mult decât să speculeze pe marginea înălțimilor amețitoare la care se zvoneau asemenea lucruri, dar tot nu spuse nimic.

Contele răsuci piciorul paharului între degetele sale subțiri. Când deveni evident că Brunetti intenționa să nu spună nimic, continuă:

— Știu că li s-au oferit anumite drepturi extraordinare, drepturi care nu sunt stipulate în tratatul pe care l-am semnat cu ei la sfârșitul războiului. Multora dintre guvernele noastre cu viață scurtă și diferite grade de incompetență li s-a părut potrivit să le ofere tratament preferențial de-un fel sau altul. Asta, îți dai seama, acoperă nu doar lucruri cum ar fi să ne presare dealurile cu silozuri de rachete, să obțină informații de la orice rezident al provinciei Vicenza, ci chiar să le permită să aducă în țara aceasta cam tot ce-și doreau.

— Inclusiv substanțe toxice? întrebă Brunetti direct.

Contele înclină din cap.

— Așa se zvonește.

— Dar de ce? Trebuie să fim nebuni să acceptăm asta.

— Guido, nu e treaba unui guvern să fie sănătos la minte; treaba lor e doar să aibă succes.

Renunțând la ceea ce ar fi putut fi perceput drept un ton pedant, contele deveni mai direct și precis.

— Zvonurile spun că, în trecut, cargourile erau doar transbordate prin Italia. Că veneau de la bazele din Germania, erau debarcate aici și imediat îmbarcate pe vase italiene, care le duceau spre Africa sau America de Sud, unde nimeni nu întreba nimic despre ce se arunca în mijlocul junglei sau pădurii sau lacului. Dar, pentru că multe dintre țările astea au înregistrat schimbări radicale de guvernare în ultimii ani, aceste livrări au fost întrerupte și refuză să ne mai accepte gunoaiele mortale. Sau sunt dispuși să le accepte, dar acum prețul pe care-l cer pentru asta a devenit exorbitant. În orice caz, cei care primesc aici transporturile de acum nu sunt dispuși să înceteze a o face – și astfel să înceteze să mai încaseze profit de pe urma lor – doar fiindcă nu mai pot scăpa de reziduuri în alte locuri, pe alte continente. Așa că acestea continuă să sosească și se găsește aici loc pentru ele.

— Știi toate astea? întrebă Brunetti, neîncercând deloc să-și ascundă surprinderea, sau să fi fost ceva mai puternic?

— Guido, atât de mult – sau atât de puțin – știe toată lumea, cel puțin la nivel de zvon. Le-ai putea afla cu ușurință în câteva ore la telefon. Dar nimeni nu *știe* asta cu excepția oamenilor care sunt direct implicați, iar aceștia nu sunt genul de oameni care vorbesc despre lucruri de felul ăsta. Și nu sunt, aș putea adăuga, nici genul de oameni cu care să stai de vorbă.

— A-i face de rușine la petrecerile oficiale nu e nici pe departe îndeajuns ca să-i faci să înceteze, sări Brunetti. Și nici nu va face să dispară brusc lucrurile pe care le-au aruncat deja.

— Îți înțeleg sarcasmul, Guido, dar mă tem că asta e-o situație în care oamenii sunt neputincioși.

— Cine sunt „oamenii” ăștia? întrebă Brunetti.

— Cei care știu despre guvern și ce face acesta, dar nu fac parte din el, nu în vreun sens activ. Mai e de asemenea faptul deloc neînsemnat că nu doar guvernul nostru este implicat, dar și cel american.

— Ca să nu mai pomenim de domnii din Sud?

— A, da, mafia, zise contele cu un suspin ostenit. Pare că asta ar fi o plasă țesută de toți trei și că, datorită acestui lucru, e de trei ori mai rezistentă și, dacă pot adăuga ca notă de avertizare, de trei ori mai periculoasă.

Se uită la Brunetti și întrebă:

— Cât de adânc ești implicat în asta, Guido?

În vocea lui se auzea îngrijorarea.

— Ți-amintești de americanul ăla care a fost ucis aici acum o săptămână?

— A, da, în cursul unui jaf. Cât se poate de regretabil.

Apoi, obosit de atitudinea sa, contele adăugă, sobru:

— Ai descoperit vreo legătură între el și acest *signor* Gamberetto, presupun.

— Da.

— A mai avut loc o moarte ciudată în rândul americanilor, o doctoriță de la spitalul din Vicenza. E corect ce spun?

— Da. Era iubita lui.

— A fost o supradoză, după cum mi-amintesc.

— A fost o crimă, îl corectă Brunetti, dar nu oferi nici o explicație.

Contele nu așteptă vreuna și rămase tăcut multă vreme, șezând și uitându-se țintă la bărcile care pluteau în susul și-n josul canalului. În cele din urmă, întrebă:

— Ce ai de gând să faci?

— Nu știu, răspunse Brunetti și apoi întrebă la rândul său, apropiindu-se de motivul vizitei sale: Ai cumva vreo influență asupra poveștii ăsteia?

Contele reflectă vreme îndelungată la această întrebare.

— Nu sunt sigur ce vrei să spui cu asta, Guido, zise el într-un târziu.

Brunetti, pentru care întrebarea era suficient de clară, îi ignoră remarca și-i oferi în schimb mai multe informații.

— Lângă lacul Barcis se află o zonă de deversare. Butoaiele și cutiile provin de la baza americanilor din Ramstein, în Germania; etichetele sunt în engleză și germană.

— Au găsit acei doi americani locul acesta?

— Așa cred.

— Și-au murit după ce l-au găsit?

— Da.

— Mai știe cineva despre asta?

— Un ofițer carabinier care lucrează la baza americană.

Nu era nevoie să aducă în discuție numele lui Ambrogiani și nici nu considera potrivit să-i spună contelui că singura persoană care mai știe ceva despre asta era singurul lui copil.

— Poți avea încredere în el?

— Pentru ce?

— Nu face intenționat pe ignorantul, Guido, zise contele. Încerc să te ajut.

Nu fără dificultate, contele își redobândi controlul și întrebă:

— Poți avea încredere că-și va ține gura?

— Până când?

— Până când se face ceva în privința asta.

— Ce înseamnă asta?

— Înseamnă că voi suna niște oameni în seara asta și voi vedea ce se poate face.

— Ce să se facă?

— Să se ia măsuri de curățare a gropii de gunoi, să fie duse de acolo deșeurile.

— Și unde să fie duse? întrebă Brunetti, pe-o voce ascuțită.

— Să fie duse altundeva decât unde sunt acum, Guido.

— Într-o altă parte a Italiei?

Brunetti urmări cum contele cumpănea dacă să-l mintă sau nu. În cele din urmă, hotărându-se să n-o facă, Brunetti nu avea niciodată să înțeleagă de ce, contele spuse:

— Poate. Dar mai probabil afară din țară.

Înainte ca Brunetti să mai poată pune alte întrebări, contele ridică o mână pentru a-l opri.

— Guido, te rog să încerci să înțelegi. Nu-ți pot promite mai mult decât ți-am promis deja. Cred că această groapă de gunoi poate fi eliminată, dar, dincolo de asta, m-aș teme să fac vreo mișcare.

— Vorbești despre asta în sens propriu, te temi?

Vocea contelui era de gheață.

— La propriu. Mă tem.

— De ce?

— Aș prefera să nu explic asta, Guido.

Brunetti crezu că mai poate juca o carte.

— Motivul pentru care au aflat de groapă a fost acela că un băiețel a căzut în ea și și-a ars brațul cu lucrurile care se scurg din butoaiele alea. Putea fi orice copil. Putea fi Chiara.

Privirea contelui era rece.

— Te rog, Guido, acum ești exagerat de sentimental.

Era adevărat, Brunetti știa asta.

— Nu-ți pasă de nimic din toate astea? întrebă el, incapabil să-și ascundă pasiunea din voce.

Contele își înmuie degetul în stropul de băutură rămas în paharul său și începu să plimbe buricul degetului astfel umezit pe buza paharului. Pe măsură ce degetul se mișca tot mai repede, cristalul scoase un vaier ascuțit ce umplu încăperea. Brusc, ridică degetul de pe pahar, dar sunetul continuă, plutind în cameră, așa cum plutea și conversația lor. Se uită de la pahar la Brunetti.

— Ba da, îmi pasă, Guido, dar nu la fel ca ție. Tu ai reușit să păstrezi rămășițe de optimism, chiar și-n toiul muncii pe care o depui. Eu nu mai am deloc. Nici pentru mine, nici pentru viitorul meu și nici pentru țara asta sau viitorul ei.

Se uită din nou în jos la pahar.

— Îmi pasă că se întâmplă lucrurile astea, că ne otrăvim pe noi și pe urmașii noștri, că ne distrugem cu bună știință viitorul, dar nu cred că se poate face, orice – și repet, orice –, pentru a preîntâmpina asta. Suntem o națiune de egoiști. Asta e gloria noastră, dar ne va fi cauza distrugerii, căci niciunul dintre noi nu poate fi convins să se îngrijească de ceva atât de abstract cum este „binele comun”. Cei mai buni dintre noi pot ajunge să simtă grijă pentru propriile familii, dar ca națiune suntem incapabili de mai mult.

— Refuz să cred asta, zise Brunetti.

— Refuzul tău de-a crede asta, spuse contrele cu un zâmbet care era aproape gingaș, nu face situația mai puțin adevărată, Guido.

— Nici fiica ta nu crede asta, adăugă Brunetti.

— Și pentru binecuvântarea asta ridic zilnic mulțumiri, spuse contele pe-o voce moale. Acesta-i poate cel mai bun lucru pe care l-am înfăptuit în viața mea, faptul că fiica mea nu-mi împarte credințele.

Brunetti căută ironie sau sarcasm în tonul contelui, dar nu găsi decât adevărul dureros.

— Ai spus că vei face asta, vei avea grijă ca groapa de gunoi să fie curățată, dusă de acolo. De ce nu poți face mai mult?

Încă o dată, contele îi oferi același zâmbet ginerelui său.

— Cred că aceasta-i prima oară când discutăm unul cu celălalt în atâția ani, Guido.

Apoi, schimbându-și vocea, adăugă:

— Fiindcă sunt prea multe gropi și prea mulți oameni ca Gamberetto.

— Nu poți face nimic în privința lui?

— A, în privința asta nu pot face chiar nimic.

— Nu poți sau nu vrei să faci?

— De la un punct încolo, Guido, a putea și a vrea sunt același lucru.

— Ăsta-i un sofism, ripostă Brunetti.

Contele râse.

— Da, asta-i, nu-i așa? Atunci, dă-mi voie s-o spun așa: Prefer să nu fac nimic altceva în problema asta decât ceea ce ți-am spus că voi face.

— Și de ce? întrebă Brunetti.

— Fiindcă, răspunse contele, nu mă pot convinge să-mi pese de nimic dincolo de familia mea.

Tonul vocii sale era ultimativ; Brunetti nu avea să mai primească nici o explicație în afară de aceasta.

— Îți mai pot pune o întrebare? zise Brunetti.

— Da.

— Când am sunat și am întrebat dacă pot vorbi cu tine, ai întrebat dacă nu cumva vreau să discut despre Viscardi. De ce?

Contele se uită la el cu o surprindere involuntară, apoi își întoarse atenția la bărcile de pe canal. După ce trecură câteva prin fața lui, răspunse:

— Eu și *signor* Viscardi aveam interese comune de afaceri.

— Ce-ar trebui să însemne asta?

— Exact ce am spus, că avem interese comune.

— Și pot întreba care sunt aceste interese?

Contele se întoarse cu fața către el înainte să răspundă:

— Guido, interesele mele de afaceri sunt un subiect pe care nu-l discut decât cu cei direct implicați.

Înainte ca Brunetti să poată protesta, contele adăugă:

— După moartea mea, beneficiile acestor afaceri vor ieși de sub controlul meu. Multe îi vor reveni soției tale – aici făcu o pauză, apoi adăugă: Și ție. Dar până atunci, le voi discuta doar cu acei oameni care au legătură cu ele.

Brunetti voia să-l întrebe pe conte dacă tranzacțiile sale cu *signor* Viscardi erau tranzacții legitime, dar nu știa cum să întrebe asta fără să-l jignească. Mai rău, Brunetti se temea că nici el nu mai știa ce însemna cuvântul „legitim”.

— Îmi poți spune ceva despre *signor* Viscardi?

Răspunsul contelui întârzie mult.

— Are interese de afaceri comune cu o serie de alți oameni. Mulți dintre ei sunt oameni foarte puternici.

Brunetti auzi avertizarea din vocea contelui, dar văzu de asemenea legătura care stătea ascunsă acolo.

— Tocmai am discutat despre unul dintre ei?

Contele nu spuse nimic.

— Tocmai am discutat despre unul dintre ei? repetă el.

Contele clătină din cap.

— Îmi poți vorbi despre interesele pe care le au ei în comun?

— Nu pot – nu vreau – să-ți spun mai mult decât că n-ar trebui să ai nimic de-a face cu niciunul dintre ei.

— Iar dacă aleg să am?

— Aș prefera să nu alegi asta.

Brunetti nu se putu înfrâna să nu spună:

— Iar eu prefer să-mi vorbești despre interesele lor de afaceri.

— Atunci, se pare că ne aflăm într-un impas, nu-i așa? întrebă contele pe-o voce artificial de blândă și colocvială.

Înainte ca Brunetti să poată răspunde, auziră un zgomot în spatele lor și se întoarseră amândoi ca s-o vadă pe contesă cum intra în cameră. Aceasta veni grăbită spre Brunetti, cu tocurile înalte păcănind un mesaj vesel pe parchet. Ambii bărbați se ridicară în picioare.

— Guido, cât mă bucur să te văd, spuse ea, întinzându-se ca să-l sărute pe amândoi obrajii.

— A, draga mea, zise contele, aplecându-se spre mâna ei.

Căsătoriți de patruzeci de ani, își spuse Brunetti, și încă-i mai sărută mâna când ea intră în cameră. Cel puțin el nu pocnește din tocuri.

— Tocmai vorbeam despre Chiara, spuse contele, zâmbindu-i blând soției sale.

— Da, admise Brunetti, tocmai spuneam cât de fericiți suntem eu și Paola că amândoi copiii noștri sunt așa sănătoși.

Contele îi aruncă o privire peste capul soției sale, dar ea zâmbi în sus spre amândoi, spunând:

— Da, mulțumesc Domnului pentru asta. Suntem atât de norocoși că locuim într-o țară sănătoasă cum e Italia.

— Întocmai, se arătă de acord contele.

— Ce să-i aduc din Capri? întrebă contesa.

— Doar întoarcerea voastră în siguranță, zise Brunetti galant. Știți cum e acolo în Sud.

Ea îi zâmbi.

— O, Guido, nu poate fi adevărat tot ce se spune despre mafia. Sunt doar povești. Așa spun toți prietenii mei.

Se întoarse spre soțul ei pentru confirmare.

— Dacă așa spun prietenii tăi, draga mea, cu siguranță așa este, zise contele. Către Brunetti: Am să mă ocup de lucrurile acelea pentru tine, Guido. Am să dau telefoanele în seara asta. Și te rog să vorbești cu prietenul tău din Vicenza. Nu e nevoie ca niciunul dintre voi să vă preocupați de asta.

Soția lui îi oferi o privire întrebătoare.

— Nimic, scumpa mea, zise el. Doar niște treburi pe care Guido m-a rugat să le cercetez pentru el. Nimic important. Niște hârtii pe care le-aș putea rezolva mai repede ca el.

— Cât de amabil din partea ta, Orazio. Și Guido, spuse ea, radiind pozitiv la această imagine a familiilor fericite, sunt foarte bucuroasă că te-ai gândit să-i ceri ajutorul.

Contele își petrecu mâna pe sub brațul ei și spuse:

— Ar cam trebui să plecăm, scumpa mea. A venit șalupa?

— O, da, asta am venit să-ți spun. Dar am uitat cu toate discuțiile astea despre afaceri.

Se întoarse spre Brunetti:

— Transmite-le Paolei și copiilor toată dragostea mea. Am să sun când ajungem la Capri. Sau la Ischia? Orazio, care e?

— Capri, scumpa mea.

— Am să sun, deci. Rămas-bun, Guido, spuse ea, ridicându-se pe vârful degetelor ca să-l sărute din nou.

Contele și Brunetti dădură mâna. Toți trei coborâră împreună în curte. Contele și contesa se întoarseră, trecură prin gangul de acces spre apă și păși în șalupa care-i aștepta la pontonul *palazzo*-ului. Brunetti ieși singur pe ușa principală, având grijă să o închidă în urma lui.

• 22 •

Luni a fost o zi normală la Questura: au fost lăsați trei nord-americani pentru că vindeau fără autorizație pe stradă genți și ochelari de soare; s-au raportat două spargeri în diferite părți ale orașului; s-au trimis patru mandate de reținere a bărcilor prinse fără echipamentul necesar la bord; și doi cunoscuți dependenți de droguri fură aduși pentru că amenințaseră un doctor care refuzase să le scrie rețete. Patta apăru la unsprezece, îl sună pe Brunetti să afle dacă se înregistrase vreun progres în cazul Viscardi, nu încercă deloc să-și ascundă iritarea față de faptul că nu se înregistrase și plecă la prânz o jumătate de oră mai târziu, neîntorcându-se decât mult după trei.

Vianello urcă să-i raporteze lui Brunetti că mașina nu-și făcuse apariția sâmbătă și că fusese lăsat să aștepte în Piazzale Roma o oră, stând în stația unde oprea autobuzul numărul cinci cu un buchet de garoafe roșii în brațe. În cele din urmă, renunțase și se dusese acasă și îi dăduse florile soției sale. Fiindcă își respectase partea sa din învoială, chiar dacă criminalii se dovediseră de neîncredere, Brunetti schimbă ordinea de serviciu pentru a-i da lui Vianello următoarele zile de vineri și sâmbătă libere, cerându-i să ia legătura cu băiatul din Burano ca să vadă ce se întâmplase și de ce nu veniseră la întâlnire prietenii lui Ruffolo.

Cumpărase toate ziarele importante în drum spre birou și-și petrecu mare parte din dimineață citindu-le, căutând orice referire la groapa de gunoi de lângă lacul Barcis, Gamberetto sau orice altceva avea legătură cu morțile celor doi americani. Istoria, însă, refuza să se preocupe de

oricare dintre subiectele acestea, așa că ajunse să citească știrile fotbalistice și să considere că-și făcuse datoria.

Cumpără din nou ziarele în dimineața următoare și începu să le parcurgă cu atenție. Revolte în Albania, kurzii, un vulcan, indieni omorându-se între ei, de data aceasta în numele politicii în loc de religie, dar nu se pomenea nicăieri că s-ar fi găsit reziduuri toxice lângă lacul Barcis.

Știind că era o nerozie, dar incapabil să se înfrâneze, coborî la tabloul de comandă și-i ceru operatorului numărul de telefon al bazei americane. Dacă reușise Ambrogiani să afle ceva despre Gamberetto, Brunetti voia să știe despre ce era vorba și descoperise că nu era în stare să aștepte telefonul celuilalt. Centralistul îi dădu atât numărul centralei, cât și al biroului de carabinieri. Brunetti trebui să meargă pe jos la Riva degli Schiavoni până să găsească un telefon public care să accepte o cartelă telefonică magnetică. Formă numărul de la secția de carabinieri și ceru cu *maggiore* Ambrogiani. Maiorul nu se afla la birou în clipa aceea. Cine-l căuta, vă rog?

— *Signor* Rossi, de la compania de asigurări Generali. Am să sun din nou după-amiază.

Absența lui Ambrogiani nu putea să însemne nimic. Sau putea să însemne orice.

Așa cum făcea ori de câte ori era copleșit de nervozitate, Brunetti se plimbă. Coti la stânga și merse de-a lungul apei până când ajunse la podul care-l duse la Sant' Elena, străbătu și traversă acea parte îndepărtată a orașului, găsind-o la fel de puțin interesantă ca și în trecut. Scurtă drumul înapoi prin Castello, de-a lungul zidului de la Arsenale și înapoi către Santi Giovanni e Paolo, unde începuse toată tărășenia aceasta. Cu bună intenție, evită campo-ul, refuzând să se uite la locul unde fusese scos din

apă cadavrul lui Foster. O luă de-a dreptul spre Fondamente Nuove și urmă cursul apei până când trebui să se îndepărteze de ea și să se îndrepte înapoi în oraș. Trecu pe lângă Madonna dell'Orto, observă că hotelul era încă în renovare și se trezi brusc în Campo del Ghetto. Se așeză pe-o bancă și privi oamenii care treceau pe lângă el. Nu aveau nici o idee, absolut niciuna. Nu aveau încredere în guvern, se temeau de mafie, le displăceau americanii, dar acestea erau toate idei generalizate, nefocalizate. Simțeau prezența conspirațiilor, așa cum simțiseră întotdeauna italienii, dar le lipseau amănuntele, dovezile. Aflaseră destule, din lungi secole de experiență, ca să știe că dovezile erau acolo, din abundență, dar aceleași secole brutale îi învățaseră de asemenea pe oameni că orice guvern se întâmpla să fie la putere va reuși întotdeauna să ascundă de cetățeni toate dovezile fărădelegilor lor – până la ultima.

Închise ochii, se afundă și mai mult în bancă, bucuros de soare. Când îi deschise, le văzu pe cele două surori Mariani cum traversau *campo*-ul. Trebuiau să aibă acum șaptezeci și ceva de ani, amândouă, cu părul lor lung până la umeri, tocuri înalte și buze de-un roșu aprins. Nimeni nu-și mai amintea acum amănuntele, dar toți își aminteau povestea. În timpul războiului, soțul creștin al uneia dintre ele o denunțase poliției și amândouă fuseseră duse în unul dintre lagăre. Nimeni nu-și mai aducea aminte care fusese, Auschwitz, Bergen-Belsen, Dachau; numele nu prea conta. După război, ele se întorseseră în oraș, după ce supraviețuiseră cine știe câtor orori, și uite-le acum, aproape cincizeci de ani mai târziu, cum traversau Campo del Ghetto, braț la braț, fiecare cu câte-o panglică de-un galben sclipitor în păr. Pentru surorile Mariani, conspirația existase și cu siguranță văzuseră dovada răului omenesc, și totuși uite-le cum se plimbau în lumina bogată a soarelui

într-o după-amiază liniștită în Veneția, cu soarele împestrițându-le rochiile înflorate.

Brunetti știa că era inutil de sentimental. Era tentat să meargă direct acasă, dar se întoarse în schimb la Questura, călcând încet, fără a se grăbi să ajungă acolo.

Când ajunse, găsi un bilețel pe masa de lucru: „Vino la mine în legătură cu Ruffolo. V” și coborî imediat la Vianello.

Ofițerul era la biroul lui, discutând cu un tânăr care ședea în scaunul din fața lui. Când se apropie Brunetti, Vianello îi spuse tânărului:

— Dânsul este *commissario* Brunetti. El îți poate răspunde la întrebări mai bine ca mine.

Tânărul se ridică în picioare dar nu făcu nici o încercare de-a da mâna.

— Bună ziua, *dottore,* zise el. Am venit fiindcă m-a sunat el... – lăsând în seama lui Brunetti să-și dea seama cine era „el”.

Băiatul era scund și avea mâini disproporționat de mari pentru corpul său, deja roșii și umflate, deși nu putea avea mai mult de șaptesprezece ani. Dacă mâinile nu ajungeau să arate că era pescar, accentul lui, oscilația dură de Burano, erau suficiente. Pe Burano, fie pescuiai, fie făceai broderii; mâinile băiatului excludeau a doua posibilitate.

— Stai jos, te rog, zise Brunetti, trăgând mai aproape încă un scaun pentru el.

Evident, mama băiatului îl învățase bine, căci acesta rămase în picioare până când amândoi bărbații se așezară, apoi își ocupă locul, cu mâinile strânse pe marginile tăbliei șezutului.

Când începu să vorbească în dialectul aspru din insulele exterioare, nici un italian nenăscut în Veneția nu l-ar fi

putut înțelege. Brunetti se întrebă dacă băiatul știa, de fapt, să vorbească italiana. Însă curiozitatea sa cu privire la dialect se pierdu curând când băiatul continuă:

— Ruffolo l-a sunat din nou pe prietenul meu, iar prietenul meu m-a sunat pe mine și, dat fiind că i-am spus domnului sergent aici de față că-i voi zice dacă primesc din nou veste de la prietenul meu, am venit să-i spun.

— Ce-a spus prietenul tău?

— Ruffolo vrea să discute cu cineva. E speriat.

Se opri la aceasta și se uită tăios în sus la cei doi polițiști ca să vadă dacă observaseră ruptura de logică. Părea că nu, așa că merse mai departe:

— Adică, prietenul meu a zis că părea speriat, dar tot ce el, prietenul ăsta al meu, a vrut să spună e că Peppino vrea să discute cu cineva, dar a zis că nu ajunge să fie un sergent. Vrea să discute cu cineva de sus.

— A spus prietenul tău de ce vrea Ruffolo să facă asta?

— Nu, domnule, n-a spus. Dar cred că mama lui i-a zis s-o facă.

— Îl cunoști pe Ruffolo?

Băiatul ridică din umeri.

— Ce l-ar putea speria?

De data aceasta, înălțarea umerilor probabil că voia să însemne că băiatul nu știa.

— Crede că e deștept. Ruffolo. Mereu face pe grozavul, vorbește despre oamenii pe care i-a întâlnit înăuntru și despre prietenii lui importanți. Când a sunat, mi-a spus, se scăpă băiatul, uitând de existența prietenului imaginar, presupusul intermediar al acestei discuții, că vrea să se predea, dar că are niște lucruri de dat la schimb. A spus că ați fi bucuroși să puneți mâna pe ele, că e-un târg bun.

— A spus despre ce e vorba? întrebă Brunetti.

— Nu, dar mi-a zis să vă comunic că sunt trei de toate, că veți înțelege singuri.

Brunetti înțelegea. Guardi, Monet și Gauguin.

— Și unde vrea el să se întâlnească cu persoana asta?

De parcă și-ar fi dat brusc seama că prietenul imaginar nu mai era acolo să servească drept tampon între el și forțele autorității, băiatul se opri și se uită prin încăpere, dar prietenul dispăruse; nu rămăsese nici urmă de el.

— Știți pasarela aia care străbate fațada de la Arsenale? întrebă băiatul.

Atât Brunetti, cât și Vianello clătinară din cap. Lungă de cel puțin jumătate de kilometru, pasarela de ciment suspendată ducea de la calele de lansare dinăuntrul lui Arsenale către stația de *vaporetto* Celestia, trecând cam la doi metri deasupra apelor lagunei.

— A spus c-o să fie acolo, în partea unde-i plaja aia mică, cea din capătul dinspre Arsenale al podului. Mâine la miezul nopții.

Brunetti și Vianello schimbară o privire pe deasupra capului plecat al băiatului și Vianello rosti pe muțește cuvântul „Hollywood”.

— Și cu cine vrea să se întâlnească acolo?

— Cu cineva important. A spus că din cauza asta n-a venit sâmbătă, nu doar pentru un sergent.

Vianello, se părea, luă asta cu bunăvoință.

Brunetti își permise o fantezie de-un moment, închipuindu-și-l pe Patta, cu tot cu portțigaretul de onix și baston și, din cauză că serile acelea târzii erau cețoase, cu impermeabilul său Burberry, cu gulerul meșteșugit ridicat, așteptând pe pasarela de la Arsenale în vreme ce clopotele

de la San Marco băteau de miezul nopții. Fiindcă era închipuirea lui, Brunetti îl puse pe Patta să se întâlnească nu cu Ruffolo, care vorbea italiana, ci cu băiatul acesta simplu din Burano, și închipuirea se pierdu printre sunetele trunchiate ale dialectului greoi al băiatului și nedeslușita pronunție siciliană a lui Patta, amândouă furate de pe buzele lor de vânturile de la miezul nopții din lagună.

— Un *commissario* va fi destul de important? întrebă Brunetti.

Băiatul ridică ochii la acesta, nesigur cum s-o ia.

— Da, domnule, zise el, hotărându-se s-o ia în serios.

— Mâine la miezul nopții?

— Da, domnule.

— A spus Ruffolo, i-a zis prietenului tău, că va aduce cu el lucrurile acelea?

— Nu, domnule, n-a zis. A zis doar că va fi pe pasarelă la miezul nopții, lângă pod. Aproape de plaja cea mică.

Nu era tocmai o plajă, își amintea Brunetti, mai mult un loc unde valurile aduseseră destul nisip și pietriș la baza unuia dintre zidurile de la Arsenale ca să formeze un loc unde sticle de plastic și cizme vechi să fie aruncate de ape și acoperite cu alge mâloase.

— Dacă mai vorbește prietenul tău cu Ruffolo, să-i spună că voi fi acolo.

Satisfăcut că își îndeplinise sarcina, băiatul se ridică în picioare, clătină stânjenit din cap spre ambii bărbați și părăsi biroul.

— Probabil c-o să meargă să caute un telefon, ca să-l poată suna pe Ruffolo, să-i spună că afacerea-i în picioare, zise Vianello.

— Așa sper. Nu vreau să petrec o oră stând acolo afară și așteptându-l dacă nu vine.

— Vreți să vă însoțesc, domnule? se oferi Vianello.

— Da, cred că aș vrea, spuse Brunetti, dându-și seama că nu era plămădit din aluat de erou. Dar apoi adăugă, mai practic: Dar probabil că-i o idee rea. Își va instala prieteni la ambele capete ale pasarelei și nu există nici un loc la capete unde să poți sta fără să fii văzut. Pe deasupra, nu e pic de răutate în Ruffolo. N-a fost niciodată violent.

— Aș putea merge acolo să întreb dacă nu pot sta în una dintre case.

— Nu, nu cred că-i o idee bună. S-ar gândi la asta și prietenii lui probabil că vor hoinări pe acolo, urmărind tocmai lucrul ăsta.

Brunetti încercă o clipă să-și alcătuiască o imagine mentală a zonei din jurul stației Celestina, dar tot ce-și putu aminti erau blocuri anonime de apartamente publice, o zonă aproape complet lipsită de magazine sau baruri. De fapt, dacă n-ar fi existat laguna, nu aveai cum să-ți dai seama că erai în Veneția, toate apartamentele erau atât de noi, complet lipsite de caracter sau personalitate. La fel de bine putea fi un loc din Mestre sau Marghera.

— Cum rămâne cu ceilalți doi? întrebă Vianello, referindu-se la ceilalți doi oameni implicați în jaf.

— Îmi imaginez că vor o parte din afacerea lui Ruffolo. Doar dacă nu e mult mai deștept acum decât era acum doi ani și-a reușit să le ia tablourile.

— Poate că ei au luat bijuteriile, sugeră Vianello.

— Posibil. Dar e mai probabil că Ruffolo e purtătorul de cuvânt pentru toți trei.

— Nu are nici o logică, nu-i așa? întrebă Vianello. Adică, au scăpat basma curată, bijuteriile și tablourile sunt la ei. Ce avantaj au dacă renunță pur și simplu, dacă dau totul înapoi?

— Poate că tablourile sunt prea greu de vândut.

— Fiți serios, domnule. Cunoașteți piața la fel de bine ca mine. Dacă ești destul de perseverent, poți găsi cumpărător pentru orice, oricât ar fi de controversat obiectul. Aș putea vinde și statuia Pietà, dacă aș putea să o scot din Sf. Petru.

Vianello avea dreptate. Nu avea nici o logică. Ruffolo nu era nici pe departe genul care să se îndrepte, și întotdeauna exista o piață pentru tablouri, indiferent de unde proveneau acestea. Luna tocmai se făcuse plină, își aminti el, și se gândi la ce țintă clară va fi, cu sacoul lui negru reliefat pe zidul palid de la Arsenale. Alungă ideea ca fiind ridicolă.

— Păi, am să merg și-am să văd ce are de oferit Ruffolo, zise el, părându-i că vorbește ca unul dintre zevzecii ăia de eroi din filmele englezești.

— Dacă vă răzgândiți, domnule, spuneți-mi mâine. Mâine seară voi fi acasă. Nu trebuie decât să mă sunați.

— Mulțumesc, Vianello. Dar cred că va fi în ordine. Apreciez gestul, îl apreciez sincer.

Vianello flutură din mână și se întoarse la hârtiile de pe masa lui de lucru.

Dacă trebuia să fie un erou de la miezul nopții, chiar dacă mai era o zi până atunci, Brunetti nu mai vedea vreun motiv să mai rămână la birou.

Când ajunse acasă, Paola îi spuse că vorbise în după-amiaza aceea cu părinții ei. Erau bine, se bucurau de ceea ce mama ei continua să creadă că era Ischia. Singurul mesaj al tatălui ei către Brunetti era că începuse să se ocupe de treaba aceea pentru el și că urma să fie complet rezolvată

până la sfârșitul săptămânii. Deși Brunetti era convins că asta era o problemă ce nu avea niciodată să fie complet rezolvată, îi mulțumi Paolei pentru informație și-i spuse să le întoarcă părinților săi salutările lui data viitoare când aveau să sune.

Cina fu o masă ciudat de liniștită, în principal datorită comportamentului lui Raffaele. Părea, deși Brunetti rămase uluit când se trezi că rostește cuvântul în gând, părea mai curat, chiar dacă nu-i trecuse niciodată prin cap că ar fi fost murdar. Se tunsese de curând și blugii pe care-i purta aveau o dungă vizibilă de-a lungul fiecărui crac, pe partea din față. Asculta ce spuneau părinții lui fără să obiecteze și, foarte straniu, nu se certă cu Chiara pentru ultima porție de paste. La terminarea mesei, protestă când i se spuse că era rândul lui să spele vasele, lucru care-l liniști pe Brunetti, dar apoi le spălă fără suspine și mormăituri de nemulțumire, iar tăcerea aceea îl făcu pe Brunetti s-o întrebe pe Paola:

— E ceva în neregulă cu Rafii?

Ședeau pe sofaua din camera de zi și liniștea care răzbătea dinspre bucătărie umplea întreaga încăpere.

Ea zâmbi.

— Ciudat, nu-i așa? Mi s-a părut că e calmul dinaintea furtunii.

— Crezi că ar trebui să ne încuiem ușile la noapte? întrebă el.

Râseră amândoi, dar niciunul nu era sigur dacă râdeau de acea remarcă sau de posibilitatea că ar fi trecut perioada. Pentru ei, ca și pentru părinții tuturor adolescenților, „perioada” nu avea nevoie de vreo calificare: acel sumbru și amenințător nor de revoltă și dreaptă indignare care le intra în vieți încărcat de anumite

sarcini hormonale și rămânea acolo până când acele sarcini se schimbau.

— M-a întrebat dacă am citit un eseu pe care-a trebuit să-l scrie pentru cursul de engleză, spuse Paola. Văzându-i surprinderea, adăugă: Vino-ți în fire. A întrebat și dacă poate avea o nouă jachetă de toamnă.

— Nouă, cum ar fi s-o cumperi din magazin? întrebă Brunetti, uimit.

Asta din partea unui băiat care, în urmă cu două săptămâni, ținuse un crâncen discurs de condamnare a sistemului capitalist și-a felului cum acesta creează false nevoi de consum, că inventase ideea de modă doar ca să creeze nesfârșita cerere de haine noi.

Paola clătină din cap.

— Nouă. De la magazin.

— Nu știu dacă sunt pregătit pentru asta, zise Brunetti. Suntem pe cale să ne pierdem anarhistul cu maniere grosolane?

— Așa cred, Guido. Jacheta pe care a spus că o vrea este în vitrină la Duca d'Aosta și costă patru sute de mii de lire.

— Ei bine, spune-i că Marx nu și-a făcut niciodată cumpărăturile de la Duca D'Aosta. Să se ducă la Benetto alături de restul proletariatului.

Patru sute de mii de lire; câștigase aproape de zece ori mai mult la Casino. Într-o familie de patru, procentul de drept al lui Raffi? Nu, nu pentru o jachetă. Asta trebuia să fie, asta era prima spărtură în gheață, începutul sfârșitului adolescenței. Și odată terminată adolescența, următorul pas pe care avea să-l facă fiul lui era intrarea în bărbăție. Bărbăție.

— Ai vreo idee de ce se întâmplă asta? o întrebă el.

Dacă-i trecu prin gând Paolei să spună că el ar fi persoana mai potrivită să înțeleagă fenomenul adolescenței masculine, n-o spuse, ci, în schimb, răspunse:

— *Signora* Pizzutti a stat astăzi de vorbă cu mine pe scări.

El îi aruncă o privire nedumerită, apoi se dumiri.

— Mama Sarei.

Paola încuviință din cap.

— Mama Sarei.

— O, Dumnezeule! Nu!

— Da, Guido, și e-o fată simpatică.

— Raffi are doar șaisprezece ani, Paola.

Își auzise vocea behăită, dar nu se putuse înfrâna.

Paola puse mâna pe brațul lui, apoi o duse la gură și, după aceea, izbucni în hohote puternic de râs.

— O, Guido, ar trebui să te auzi. „Are doar șaisprezece ani”. Nu, nu-mi vine să cred.

Continuă să râdă și căzu pe spate pe brațul sofalei, atât de tare-i răpise veselia puterile.

Ce trebuia el să facă, se întrebă, să rânjească și să spună glume murdare? Raffaele era singurul lui fiu și nu știa nimic despre ce era în lume: SIDA, prostituate, fete care rămâneau însărcinate și te convingeau să te însori cu ele. Și-apoi, cât ai zice pește, văzu lucrurile prin ochii Paolei și râse și el până-i dădură lacrimile.

Raffaele intră atunci să-i ceară mamei să-l ajute cu tema la greacă și, găsindu-i așa, se întrebă ce era cu toată vorbăria aia despre statutul de adult.

• 23 •

Nici în seara aceea, nici în ziua următoare nu sună Ambrogiani, iar Brunetti trebui să se opună tentației constante de a suna la baza americană și-a încerca să ia legătura cu el. Îl sună pe Fosco la Milano și-i răspunse doar robotul lui telefonic. Nesimțindu-se câtuși de puțin caraghios pentru că era nevoit să discute cu un aparat, îi spuse lui Riccardo ce-i zisese Ambrogiani despre Gamberetto, îl rugă să vadă ce altceva mai putea afla și-i spuse să-l sune. Dincolo de asta, nu se putea gândi la ce ar fi avut de făcut, așa că citi și comentă rapoarte, citi ziare și descoperi că e încontinuu deranjat de gândul la întâlnirea din seara aceea cu Ruffolo.

Tocmai când se pregătea să plece acasă pentru masa de prânz, sună interfonul.

— Da, *vice-questore,* răspunse el automat, prea preocupat ca să poată savura inevitabilul moment de stânjeneală a lui Patta când fu recunoscut înainte să se identifice.

— Brunetti, începu el, aș vrea să vii o clipă jos în biroul meu.

— Imediat, domnule, răspunse Brunetti, trăgând spre el încă un raport, deschizându-l și începând să citească.

— Aș vrea să vii acum, nu „imediat”, *commissario,* zise Patta atât de aspru, încât Brunetti își dădu seama că trebuia să aibă pe cineva, cineva important, în birou cu el.

— Da, domnule. În clipa asta, răspunse el și puse cu fața în jos pagina pe care o citea, ca să știe la întoarcere unde rămăsese.

După prânz, își spuse și se duse la fereastră să vadă dacă încă se mai arăta de ploaie. Cerul deasupra lui San Lorenzo era cenușiu și rău prevestitor, iar frunzele copacilor din micul *campo* se zbuciumau sub acțiunea forței vântului care făcea vârtejuri în jurul lor. Se duse la dulap să caute o umbrelă: nu se deranjase să aducă una cu el în dimineața aceea. Trase ușa și se uită înăuntru. Acolo era amestecul obișnuit de obiecte abandonate: o singură cizmă galbenă, o geantă de cumpărături plină cu ziare vechi, două plicuri mari, căptușite și o umbrelă roz. Roz. A Chiarei, uitată acolo cu luni în urmă. Dacă-și amintea bine, avea pe ea elefanți mari, veseli, dar nu voia s-o deschidă ca să afle. Era destul de rău că era roz. Se uită mai bine, dând lucrurile la o parte delicat cu vârful pantofului, dar nu mai era o altă umbrelă.

Luă umbrela din dulap și se înapoie la masă. Dacă făcea *La Repubblica* sul de-a lungul, putea împături mare parte din umbrelă, lăsând la vedere doar mânerul, mânerul și o palmă de roz. Făcu asta spre mulțumirea lui, părăsi biroul și luă scările în jos spre biroul lui Patta. Ciocăni, așteptă până ce fu sigur că-l auzi pe superior strigând *„Avanti”* și intră.

De obicei, când intra, Brunetti îl găsea pe Patta în spatele mesei de lucru – „întronat” era cuvântul care-i venea cel mai ușor în minte –, dar astăzi ședea în unul dintre scaunele mai mici dispuse în fața pupitrului, stând la dreapta unui bărbat cu păr negru aflat într-o postură absolut degajată, cu picioarele încrucișate la nivelul genunchilor, cu o mână atârnând de pe brațul scaunului, cu țigara între primele două degete. Niciunul dintre cei doi nu se sinchisi să se ridice când intră Brunetti, deși vizitatorul

își descrucișă totuși picioarele și se aplecă înainte să-și stingă țigara în scrumiera de malahit.

— A, Brunetti, zise Patta.

Se așteptase oare la altcineva? Gesticulă spre bărbatul de lângă el.

— Acesta este *signor* Viscardi. Se află-n Veneția pentru o zi și-a trecut pe aici să-mi aducă o invitație la cina de gală de la Palazzo Pisani Moretta de săptămâna viitoare și l-am rugat să rămână. Mă gândeam că i-ar face plăcere să schimbe o vorbă cu tine.

Viscardi se ridică atunci în picioare și se apropie de Brunetti, cu mâna întinsă.

— Vreau să vă mulțumesc, *commissario,* pentru atenția acordată acestui caz.

Cum observase Rossi, bărbatul vorbea avea o vorbire milaneză, omițând R-ul, consoana rostogolindu-i-se de pe limbă nepronunțată. Era un om înalt, cu ochi căprui închis, ochi blânzi și liniștiți, și-un zâmbet relaxat, simplu. Pielea de sub ochiul stâng era ușor decolorată și părea acoperită cu ceva, poate cu machiaj.

Brunetti îi strânse mâna și-i întoarse zâmbetul.

Aici, Patta interveni.

— Mă tem că nu s-a înregistrat un mare progres, Augusto, dar sperăm să avem curând niște informații despre tablourile tale.

Folosea familiarul „tu” cu Viscardi, un gest de prietenie strânsă pe care Brunetti bănuia că trebuia să-l observe. Și să-l respecte.

— Sper din tot sufletul să fie așa. Soția mea e foarte atașată de tablourile alea, mai ales de Monet.

Rostise vorbele acestea astfel încât să semene cu entuziasmul pe care-l au copiii pentru jucăriile lor. Apoi își întoarse atenția – și farmecul – spre Brunetti.

— Poate îmi puteți spune dacă ați avut vreun... cred că se numește „indiciu”, *commissario.* Mi-ar plăcea să-i pot duce soției mele vești bune.

— Din păcate, avem prea puține de raportat, *signor* Viscardi. Am trimis ofițerilor noștri descrierea pe care ne-ați dat-o a bărbaților pe care i-ați văzut și am trimis copii ale fotografiilor dumneavoastră cu tablourile la Poliția Fraudei în Artă. Dar, mai mult de atât, nimic.

Signor Viscardi zâmbi când auzi asta, iar Brunetti știu că nu voia ca el să afle despre încercarea lui Ruffolo de a vorbi cu poliția.

— Dar nu aveți, interveni Patta, un suspect? Mi-amintesc că am citit ceva în raportul tău despre Vianello, că urma să discute cu el săptămâna trecută. Ce s-a întâmplat?

— Un suspect? întrebă Viscardi, cu ochii luminați de interes.

— S-a dovedit a nu fi nimic, domnule, zise Brunetti, adresându-se lui Patta. O pistă falsă.

— Credeam că era omul ăla din fotografie, insistă Patta. I-am citit numele în raport, dar l-am uitat.

— E vorba de același om a cărui poză mi-a arătat-o sergentul dumitale? întrebă Viscardi.

— Se pare că a fost o pistă falsă, zise Brunetti, zâmbind a iertare. S-a dovedit că nu putea avea nici o legătură cu asta. Cel puțin, noi suntem convinși că nu putea avea.

— Se pare că ai avut dreptate, Augusto, spuse Patta, insistând să-i repete numele mic.

Se întoarse spre Brunetti și-și înăspri vocea:

— Ce ai aflat despre cei doi oameni a căror descriere o ai?

— Din păcat, nimic, domnule.

— Ai verificat... începu Patta, și Brunetti îi acordă toată atenția sa, așteptând să vadă ce sugestii concrete aveau să urmeze. Ai verificat sursele obișnuite?

Numai subalternii intrau în detalii.

— O, da, domnule. Acesta a fost primul lucru pe care l-am făcut.

Viscardi își trase manșeta scrobită, aruncă o privire în jos la un fir sclipitor de aur și spuse, întorcându-se către Patta:

— Nu vreau să te reții de la întâlnirea de prânz, Pippo.

De-ndată de Brunetti îi auzi porecla, se trezi c-o răsucește în minte ca pe-o mantră: Pippo Patta, Pippo Patta, Pippo Patta.

— Poate ni te-ai alătura, Augusto, întrebă el, ignorându-l pe Brunetti.

— Nu, nu, trebuie să ajung la aeroport. Mă așteaptă soția pentru cocteiluri, după care, precum ți-am spus, avem musafiri la cină.

Trebuia să-i fi spus lui Patta și numele acestor musafiri, căci simpla aducere aminte a puterii lor magice fu îndeajuns să-l facă pe Patta să zâmbească larg și să-și lovească palmele una de cealaltă, parcă într-un gest de bucurie indirectă pentru prezența lor acolo, în biroul lui.

Patta aruncă o privire la ceasul de la mână și Brunetti îi fu martor la agonia pe care o încercă, trebuind să plece de lângă un om bogat și influent ca să meargă să cineze cu altcineva.

— Da, chiar trebuie să plec. Nu-l pot face pe ministru să aștepte.

Nu se deranjă să irosească pe Brunetti numele ministrului și Brunetti se întrebă dacă asta era din cauza faptului că Patta bănuia că n-ar fi fost impresionat sau fiindcă nu l-ar fi recunoscut. În orice caz, nu avea să-l afle.

Patta se duse la armadio-ul[27] toscan de secol cincisprezece care se afla lângă ușă și își scoase din el impermeabilul Burberry. Îl îmbrăcă, apoi îl ajută pe Viscardi să-și ia haina pe el.

— Plecați acum? Viscardi îl întrebă pe Brunetti. *Vice-questore*-le merge la Corte Sconta pentru prânz, dar eu merg sus către San Marco, de unde pot lua o barcă spre aeroport. Vă îndreptați în direcția aceea, din întâmplare?

— Păi, da, într-acolo merg, *signor* Viscardi, minți Brunetti.

Patta merse în față cu Viscardi până ce ajunseră la ușa principală a Questurei. Acolo, cei doi dădură mâna și Patta spuse că se va vedea cu Brunetti după prânz. Afară, Patta își ridică gulerul impermeabilului și merse cu pas grăbit la stânga. Viscardi coti la dreapta, așteptă o clipă ca Brunetti să se poziționeze lângă el și porni spre Ponte dei Greci și, dincolo de el, spre San Marco.

— Sper din tot sufletul ca acest caz să se sfârșească repede, zise Viscardi în chip de introducere.

— Da, și eu, admise Brunetti.

— Speram să găsesc un oraș mai sigur aici, după Milano.

— A fost cu siguranță o crimă neobișnuită, spuse Brunetti.

Viscardi se opri o clipă, se uită pieziș la Brunetti, apoi continuă să meargă.

— Înainte să mă mut aici, credeam că toate crimele vor îi neobișnuite în Veneția.

— Cu siguranță sunt mai puțin comune aici decât în orice alt oraș, dar avem totuși și noi crime, explică Brunetti, apoi adăugă: Și avem criminali.

— Vă pot oferi ceva de băut, *commissario*? Cum îi spuneți voi, venețienii, *„un' ombra”*?

— Da, *„un' ombra”,* și da, mi-ar plăcea una.

Împreună, intrară într-un bar pe lângă care treceau și Viscardi comandă două pahare de vin alb. Când acestea veniră, îi dădu unul lui Brunetti și-l ridică pe al său. Îl înclină și spuse:

— *Cin, cin.*

Brunetti răspunse cu o plecăciune din cap.

Vinul era tăios, deloc bun. Dacă ar fi fost singur, Brunetti l-ar fi lăsat acolo. În schimb, mai luă o gură, întâlni privirea lui Viscardi și zâmbi.

— Am vorbit săptămâna trecută cu socrul dumitale, zise Viscardi.

Brunetti se întrebase cât îi va lua să ajungă la asta. Mai sorbi o gură de vin.

— Da?

— Aveam de discutat o serie de lucruri.

— Da?

— Când ne-am terminat discuția de afaceri, contele a pomenit de relația lui cu dumneata. Recunosc că am fost surprins la început.

Tonul lui Viscardi sugera că surprinderea sa era rezultatul descoperirii că domnul conte a permis ca fiica lui să ia în căsătorie un polițist, mai ales pe acesta.

— Ce coincidență, înțelegeți, adăugă Viscardi, doar un pic prea târziu, și zâmbi din nou.

— Desigur.

— M-am simțit, cât se poate de sincer, încurajat să aflu că sunteți înrudit cu contele.

Brunetti îi aruncă o privire întrebătoare.

— Adică, asta mi-a oferit posibilitatea de a vă vorbi sincer. Asta dacă mi-o permiteți.

— Vă rog, *signore.*

— Atunci, trebuie să recunosc că o serie de lucruri legate de investigația asta mă neliniștesc.

— În ce fel, *signor* Viscardi?

— Nu în ultimul rând, începu el, întorcându-se spre Brunetti cu un zâmbet de prietenie candidă, sunt sentimentele mele cu privire la felul cum m-a tratat polițistul dumitale.

Făcu o pauză, sorbi din vin, încercă un alt zâmbet, de data aceasta unul conștient nesigur.

— Pot vorbi cu franchețe, sper, *commissario.*

— Desigur, *signor* Viscardi. Altceva nu-mi doresc.

— Atunci, dați-mi voie să spun că m-am simțit, la vremea aceea, ca și când polițistul dumitale m-ar fi tratat mai mult ca pe-un suspect decât ca pe-o victimă.

Când Brunetti nu spuse nimic la asta, Viscardi adăugă:

— Adică, au venit doi la spital și amândoi au pus întrebări care aveau prea puține legături cu crima comisă.

— Și ce anume v-au întrebat? se interesă Brunetti.

— Unul a întrebat de unde știu ce tablouri erau. De parcă nu le-aș putea recunoaște. Iar al doilea m-a întrebat dacă-l recunoșteam pe tânărul acela din fotografie și-a părut sceptic când am spus că nu-l recunosc.

— Păi, problema asta s-a clarificat, zise Brunetti. N-a avut nici o legătură cu treaba asta.

— Dar nu aveți nici un suspect nou?

— Din păcate, nu, răspunse Brunetti, întrebându-se de ce era dispus Viscardi să renunțe atât de repede la interesul pentru tânărul din fotografie. Ați spus că sunt o serie de lucruri care vă deranjează, *signor* Viscardi. Asta e doar unul. Pot să vă întreb care sunt celelalte?

Viscardi ridică paharul la buze, apoi îl coborî fără să bea și spuse:

— Am aflat că s-au pus anumite întrebări despre mine și despre afacerile mele.

Brunetti deschise ochii cu o expresie de surprindere jucată.

— Sper că nu bănuiți că m-aș amesteca în viața dumneavoastră particulară, *signor* Viscardi.

Viscardi așeză brusc paharul, încă aproape complet plin, înapoi pe tejghea și spuse, cât se poate de clar:

— Poșircă.

Când văzu surprinderea lui Brunetti, adăugă:

— Vinul, desigur. Mă tem că nu am ales locul potrivit ca să bem ceva.

— Nu, nu e foarte bun, nu-i așa? recunoscu Brunetti, așezându-și paharul gol pe tejghea lângă al lui Viscardi.

— Repet, *commissario,* că s-au pus unele întrebări despre interesele mele de afaceri. Nimic bun nu poate ieși din rostirea acelor întrebări. Mă tem că orice continuare de cercetare a intimității mele mă va forța să caut ajutorul anumitor prieteni de-ai mei.

— Și ce prieteni sunt aceștia, *signor* Viscardi?

— Ar fi o aroganță din partea mea să le pomenesc numele. Dar sunt destul de bine plasați ca să vadă că nu sunt victima unei persecuții birocratice. Dacă s-ar pune astfel problema, sunt sigur că ar interveni pentru a-i pune capăt.

— Asta sună foarte mult ca o amenințare, *signor* Viscardi.

— Nu fiți melodramatic, *dottor* Brunetti. Ar fi mai bine să-i spunem sugestie. Mai mult, e-o sugestie susținută și de socrul dumitale. Știu că vorbesc în numele lui când spun că ați fi înțelept să nu puneți întrebările acelea. Repet, nu-i vor aduce nici un bine persoanei care le formulează.

— Nu sunt sigur că m-aș putea aștepta la lucruri bune din partea cuiva care are legătură cu interesele dumneavoastră de afaceri, *signor* Viscardi.

Viscardi scoase imediat câteva bancnote desfăcute din buzunar și le aruncă pe tejghea, nederanjându-se să întrebe cât făcea vinul. Fără a-i spune ceva lui Brunetti, se întoarse și se duse către ușa barului. Brunetti îl urmă. Afară începuse să plouă, rafalele purtate de vânt ale toamnei. Viscardi se opri în ușă dar numai cât să-și ridice gulerul hainei. Nespunând nimic, nesinchisindu-se să arunce o privire în spate la Brunetti, păși afară în ploaie și dispăru imediat după un colț.

Brunetti rămase în prag preț de-o clipă. În cele din urmă, nevăzând altă cale, lăsă mâna jos și desfăcu ziarul din jurul umbrelei, scoțând-o la vedere cât era ea de lungă. Reîmpături ziarul sub o formă mai ușor de mânuit și păși afară în ploaie. Apăsă clapa și desfăcu umbrela, se uită în sus și o văzu cum își întindea peste el membrana protectoare de plastic. Elefanți fericiți, elefanți roz care

dansau. Cu gustul de vin acru în gură, se grăbi spre casă și masa de prânz.

• 24 •

Brunetti se întoarse la Questura după-amiază după ce-și ceru mai întâi umbrela neagră de la Paola. Răspunse la corespondență vreme de o oră sau așa ceva, dar plecă devreme, spunând că are o întâlnire, chiar dacă întâlnirea era cu Ruffolo și mai erau până atunci mai bine de șase ore. Când ajunse acasă, îi spuse Paolei despre întrevederea de la miezul nopții, iar ea, care-și amintea discuțiile din trecut despre Ruffolo, se alătură lui Brunetti tratând-o ca pe o glumă, o dovadă de melodramă cauzată în mod clar de faptul că Ruffolo se uitase prea mult la televizor în cursul ultimei sale sentințe. Nu-l mai văzuse pe Ruffolo de când depusese mărturie împotriva lui și-și închipuia că-l va găsi în mare neschimbat: bine dispus, clăpăug și neatent, aflat într-o grabă mult prea mare ca să-și mai vadă de propria viață.

La unsprezece, ieși pe balcon, ridică ochii spre cer și văzu stelele. Jumătate de oră mai târziu, plecă de acasă, asigurând-o pe Paola că probabil se va întoarce până la unu și spunându-i să nu stea trează să-l aștepte. Dacă Ruffolo se preda, trebuiau să meargă la Questura și apoi trebuiau să scrie o declarație și să-l pună pe Ruffolo să o semneze, iar asta putea lua ore întregi. Spuse că va încerca să o sune dacă se întâmpla asta, dar știa că ea era atât de obișnuită cu ieșirile lui la ore ciudate încât probabil telefonul lui nici n-avea s-o trezească, și nu voia să le tulbure somnul copiilor.

Autobuzul numărul cinci ieșea din cursă la nouă, așa că nu avu de ales decât să meargă pe jos. Nu-l deranja, mai ales în acea splendidă noapte luminată de lună. Cum se

întâmpla atât de des, nu se gândi nici o clipă conștient unde mergea, ci le dădu voie picioarelor, devenite înțelepte după decenii de mers pe jos, să-l ducă acolo pe calea cea mai scurtă. Traversă Rialto, trecu prin Santa Marina și-n jos către San Francesco della Vigna. Ca întotdeauna la ora aceea, orașul era de-a dreptul pustiu; trecu pe lângă un paznic de noapte, care strecura mici dreptunghiuri de hârtie portocalie prin grilajul din fața magazinelor, dovadă a faptului că trecuse pe acolo în cursul nopții. Trecu pe lângă un restaurant și aruncă o privire înăuntru ca să-i vadă pe membrii personalului îmbrăcați în jachete albe îngrămădiți în jurul unei mese, servind o ultimă băutură înaintea plecării acasă. Și pisici. Șezând tolănite, șerpuind în jurul fântânilor arteziene, lingându-se. Pisicile acestea nu vânau, deși șobolani erau cu nemiluita. Îl ignorară, cunoscând orele precise la care veneau oamenii să le hrănească, sigure că acest străin nu era unul dintre ei.

Trecu de-a lungul părții drepte a bisericii San Francesco della Vigna, apoi o luă la stânga și înapoi spre stația de vaporetto Celestia. Clar reliefată în fața lui văzu pasarela cu balustrade de metal și scările ce duceau până la ea. Le urcă și când ajunse la începutul pasarelei, se uită înainte la podul care se înălța precum cocoașa unei cămile peste deschizătura din zidul de la Arsenale care permitea șalupei numărul cinci s-o taie drept prin mijlocul insulei și să ajungă în Bacino di San Marco.

Podul, văzu el bine, era gol. Nici chiar Ruffolo nu putea fi atât de nesăbuit încât să se facă văzut oricărei bărci aflate în trecere, nu atunci când poliția era pe urmele lui. Probabil că sărise jos pe micuța plajă din cealaltă parte a podului. Brunetti porni către pod, lăsând să-i scape un suspin de iritare pentru faptul că se afla acolo, plimbându-

se fără țintă în răcoarea serii când orice persoană cu bun simț s-ar afla acasă, în pat. De ce trebuia nebunul de Ruffolo să se vadă cu o persoană importantă? Dacă vrea asta, să vină la Questura și să discute cu Patta.

Trecu de prima din plajele micuțe, lungi doar de câțiva metri, și aruncă o privire în jos spre ea, căutându-l pe Ruffolo. În lumina argintată a lunii, putu să vadă că era goală, dar putu de asemenea să vadă că suprafața ei era acoperită cu bucăți de cărămidă spartă, cioburi de sticlă, toate acoperite cu un strat de alge verzi. *Signorino* Ruffolo trebuia să se gândească mai bine dacă credea că Brunetti avea să sară pe plaja aceea acoperită de mizerii ca să stea la o palavră cu el. Își pierduse deja o pereche de pantofi săptămâna aceea și lucrul ăsta nu avea să se repete. Dacă Ruffolo voia să stea de vorbă, putea urca înapoi pe pasarelă sau putea rămâne acolo jos și să aibă grijă să vorbească destul de tare ca să-l audă Brunetti.

Urcă scările din partea sa a podului de ciment, rămase în culmea lui o clipă, apoi coborî scările pe cealaltă parte. Înaintea lui, văzu plaja cea mică, latura ei îndepărtată fiind ascunsă de-o cotitură a zidului masiv de cărămidă de la Arsenale care se înălța cu zece metri deasupra capului său pe partea dreaptă.

La câțiva metri de insulă, se opri și strigă pe-o voce joasă:

— Ruffolo. Sunt Brunetti.

Nu primi nici un răspuns.

— Peppino, sunt Brunetti.

Tot nici un răspuns. Lumina lunii era atât de puternică încât chiar arunca umbre, ascunzând vederii o parte din micuța insulă care se afla sub pasarelă. Însă piciorul era vizibil, un picior încălțat într-un pantof de piele maro; se

vedea până la șold. Brunetti se aplecă peste balustradă, dar tot ce putu vedea era partea aceea de picior care dispărea în umbra de sub pasarelă. Se cățără peste balustradă, se aruncă pe pietrele de jos, alunecă atunci când ateriză pe alge și amortiză căderea cu ambele mâini. Când se ridică în picioare, văzu corpul mai limpede, deși capul și umerii rămaseră în umbră. Asta nu conta câtuși de puțin; știa cine era. Un braț stătea întins în fața corpului, cu mâna chiar la marginea apei, valurile mici lovind-o cu delicatețe. Celălalt braț era adunat sub corp. Brunetti se aplecă și-i pipăi încheietura mâinii, dar nu simți nici un puls. Carnea era rece, udă din pricina umezelii care se ridicase din lagună. Se apropie cu un pas, se strecură în umbră și așeză mâna la baza gâtului băiatului. Nu era nici un puls. Când păși înapoi în lumina lunii, văzu că avea sânge pe degete. Se lăsă jos la marginea apei și flutură mâna înainte și-napoi repede în apa lagunei, o apă atât de murdară încât gândul la ea de obicei îl dezgusta.

Ridicându-se în picioare, își șterse mâna cu batista, apoi scoase o mică lanternă-creion din buzunar și se aplecă înapoi sub pasarelă. Sângele provenea de la o mare rană deschisă din partea stângă a capului lui Ruffolo. Nu departe de el se afla o piatră așezată convenabil. Ca să vezi; arăta exact ca și când ar fi sărit de pe pasarelă, ar fi alunecat pe stâncile netede și-ar fi căzut pe spate, zdrobindu-și capul. Brunetti nu avea multe îndoieli că pe piatră se afla sânge, sângele lui Ruffolo.

Deasupra lui, auzi un zgomot slab de pași și se feri instinctiv sub pasarelă. Dar pietrele și cărămizile i se mișcară sub picior, scoțând un sunet care păru asurzitor. Se lăsă pe vine, cu spatele lipit de peretele acoperit de alge de la Arsenale. Din nou, auzi zgomotul de pași, acum direct deasupra capului său. Scoase pistolul.

— *Commissario* Brunetti?

Panica îi reveni, împinsă din spate de vocea aceea familiară.

— Vianello, zise Brunetti, ieșind de sub pasarelă, ce naiba cauți aici?

Capul lui Vianello apăru deasupra lui, aplecându-se peste balustradă și uitându-se în jos spre locul unde stătea Brunetti pe molozul ce acoperea plaja.

— Sunt în spatele dumneavoastră, domnule, de când ați trecut pe lângă biserică, acum aproximativ cincisprezece minute.

Brunetti nu auzise și nu văzuse nimic, chiar dacă crezuse că e cu toate simțurile în alertă.

— Ai văzut pe cineva?

— Nu, domnule. Am fost acolo jos, citind orarul de oprire a bărcilor, încercând să mă prefac că am pierdut ultima barcă și nu știu când vine următoarea. Adică, trebuia să am o scuză fiindcă mă aflam acolo la ora asta din noapte.

Vianello se opri brusc din vorbit și Brunetti știu că văzuse piciorul care se ițea de sub pasarelă.

— Acela-i Ruffolo? întrebă el surprins.

Asta semăna prea mult cu filmele alea de la Hollywood.

— Da.

Brunetti se îndepărtă de cadavru și se postă direct sub Vianello.

— Ce s-a întâmplat, domnule?

— E mort. Arată ca și când ar fi căzut.

Precizia cuvintelor îi provocară lui Brunetti o grimasă. Tocmai așa arăta.

Polițistul îngenunche și întinse mâna spre Brunetti.

— Vreți să vă ajut să urcați, domnule?

Brunetti își ridică privirea spre el și apoi se uită din nou în jos la piciorul lui Ruffolo.

— Nu, Vianello, rămân aici cu el. E-un telefon la stația Celestia. Du-te și sună după o barcă.

Vianello plecă în pripă, uimindu-l pe Brunetti cu zarva pe care o făcură pașii lui, reverberând în tot spațiul de sub pasarelă. Cât de încet trebuie să fi venit, dacă Brunetti nu-l auzise până când nu se aflase direct deasupra sa.

Rămas singur, Brunetti scoase din nou lanterna din buzunar și se aplecă iar deasupra cadavrului lui Ruffolo. Purta un pulover gros, nu avea jachetă, așa încât singurele buzunare erau cele de la blugi. În buzunarul de la spate avea un portmoneu. Conținea lucrurile obișnuite: cartea de identitate (Ruffolo avea doar douăzeci și șase de ani), permisul de conducere (nefiind venețian, avea unul), douăzeci de mii de lire și gama obișnuită de carduri din plastic și bucăți de hârtie mâzgălite cu numere de telefon. Se va uita la ele mai târziu. Purta un ceas de mână, dar nu avea mărunțiș în buzunare. Brunetti îi strecură portmoneul înapoi în buzunar și se întoarse cu spatele la cadavru. Se uită în depărtare peste apa tremurătoare, către locul unde luminile din Murano și Burano erau vizibile în zare. Lumina lunii se întindea blând peste apele lagunei și nici o barcă nu se mișca pe ele ca să-i deranjeze pacea. O singură fâșie argintie scânteietoare lega continentul de insule. Asta îi reaminti de ceva ce îi citise Paola cândva, în seara când îi spusese că e însărcinată cu Raffaele, ceva despre aurul care era bătut într-o foiță subțire. Nu, nu subțire, ci diafană; așa se iubeau ei unul pe celălalt. Atunci nu înțelese cu adevărat asta, prea emoționat de veste ca să încerce să înțeleagă engleza. Însă imaginea îl lovi acum, când lumina lunii se întindea peste lagună ca argintul bătut într-o foiță diafană.

Iar Ruffolo, sărmanul, nesăbuitul de Ruffolo, zăcea mort la picioarele lui.

Șalupa se auzi de departe și apoi țâșni afară din Rio di Santa Giustina, cu girofarul albastru de pe cabina din față pus în funcțiune. Își aprinse lanterna și-o îndreptă pe direcția lor, oferindu-le un reper pentru a se apropia de plajă. Veniră cât de aproape putură, apoi doi polițiști trebuiră să îmbrace cizme pescărești înalte și să vină spre insulă pe jos prin apa puțin adâncă. Îi aduseră și lui Brunetti o pereche și el o îmbrăcă peste pantofi și pantaloni. Așteptă pe plaja micuță cât veniră și ceilalți, blocat acolo alături de Ruffolo, în prezența morții și-n mirosul de alge putrede.

Se făcură fotografii ale cadavrului, îl luară și se întoarseră la Questura să întocmească un raport complet. Era trei dimineața. Brunetti se pregătea să meargă acasă când intră Vianello și-i puse pe masă o foaie de hârtie scrisă îngrijit la mașină.

— Dacă ați fi atât de bun să semnați asta, domnule, zise el, am să mă ocup să ajungă acolo unde trebuie.

Brunetti se uită în jos la hârtie și văzu că era un raport complet al planului său de a-l întâlni pe Ruffolo, însă era completat la viitor. Se uită la antetul foii și văzu că purta data de ieri și era adresat *vice-questore*-lui Patta.

Una dintre regulile pe care le instituise Patta în Questura când preluase comanda acolo în urmă cu câțiva ani era una prin care ordona celor trei comisari să-i pună pe birou, până la șapte treizeci seara, un raport complet a ceea ce făcuseră în ziua aceea și-un proiect a ceea ce aveau să facă în ziua următoare. Dat fiind că Patta nu era niciodată de văzut în Questura atât de târziu și cu siguranță nu era de văzut înainte de zece dimineața, ar fi fost ușor să

i-l strecoare pe masă, însă existau doar două chei de la biroul acestuia. Pe una o păstra pe-un lanț auriu legat de butoniera de jos a vestelor costumelor britanice în trei piese pe care le purta cu mândrie. Cealaltă se afla în grija locotenentului Scarpa, un sicilian cu față inexpresivă pe care-l adusese Patta cu el de la Palermo și care era de-o loialitate cruntă superiorului său. Scarpa era cel care încuia biroul la șapte treizeci și-l descuia la opt treizeci dimineața. Tot el verifica ce se afla pe masa superiorului său când descuia biroul.

— Apreciez asta, Vianello, zise Brunetti când citi primele două paragrafe ale raportului, care explicau în amănunt ce intenționa să facă în cursul întâlnirii cu Ruffolo și de ce credea că e important ca Patta să fie ținut la curent.

Zâmbi obosit și i-o întinse fără a se osteni să citească restul.

— Dar cred că nu e cale să-l împiedicăm să afle că am făcut asta de capul meu, că nu aveam intenția să-i spun o vorbă.

Vianello nu se clinti.

— Dacă veți semna doar raportul, domnule, am să mă ocup eu de el.

— Vianello, ce ai de gând să faci cu asta?

Ignorând întrebarea, Vianello spuse:

— M-a ținut la jafuri vreme de doi ani, nu-i așa, domnule? Chiar și când am cerut un transfer.

Lovi cu degetul dosul hârtiilor.

— Dacă veți semna astea, domnule, se vor afla pe masa lui mâine dimineață.

Brunetti semnă hârtiile și i le dădu înapoi lui Vianello.

— Mulțumesc, sergent. Am să-i spun soției mele să te sune dacă i se întâmplă vreodată să se încuie afară din apartament.

— Nimic mai ușor. Noapte bună, domnule.

• 25 •

Chiar dacă nu izbuti să adoarmă decât după patru, Brunetti tot reuși să ajungă la Questura la zece. Găsi pe masă bilețele care-i spuneau că autopsia lui Ruffolo era programată pentru după-amiaza aceea, că mama lui fusese anunțată de moartea fiului ei și că *vice-questore*-le Patta ar dori ca Brunetti să-l viziteze în birou când venea.

Patta era acolo înainte de zece. Preamăriți fie toți sfinții!

Când intră în biroul lui Patta, *il cavaliere* ridică privirea și – Brunetti dădu vina pentru asta pe propria-i lipsă de somn – păru să-i zâmbească.

— Bună dimineața, Brunetti. Te rog, ia loc. Sincer, nu trebuia să vii așa devreme, nu după faptele remarcabile de noaptea trecută.

Fapte remarcabile?

— Mulțumesc, domnule. Mă bucur să vă văd aici așa devreme.

Patta ignoră această remarcă și continuă să zâmbească.

— Te-ai descurcat foarte bine cu treaba asta cu Ruffolo. Mă bucur că în sfârșit ai ajuns să vezi lucrurile ca mine.

Brunetti habar nu avea despre ce vorbea, așa că alese cursul celei mai mari înțelepciuni.

— Mulțumesc, domnule.

— Asta cam pune capăt poveștii, nu-i așa? Adică, nu aveam o mărturisire, dar cred că procurorul va vedea cazul așa cum îl vedem noi și va crede că Ruffolo venea să încerce să facă un târg. A fost o prostie din partea lui să aducă

dovezile cu el, dar sunt sigur că a crezut că tot ce vei face tu era să discuți.

Niciunul dintre tablouri nu se aflase pe plaja aceea mică; Brunetti era sigur de asta. Dar era posibil să fi avut câteva dintre bijuteriile *signorei* Viscardi ascunse undeva asupra lui. Tot ce făcuse Brunetti fusese să-i verifice buzunarele, așa că era posibil.

— Unde erau? întrebă el.

— În portmoneu, Brunetti. Nu-mi spune că nu le-ai văzut. Erau pe lista lucrurilor pe care le avea când am găsit cadavrul. N-ai rămas destul cât să parcurgi lista?

— Sergentul Vianello s-a ocupat de asta, domnule.

— Înțeleg.

La prima scăpare din partea lui Brunetti, dispoziția lui Patta deveni și mai dulceagă.

— Atunci, nu ai văzut-o?

— Nu, domnule. Îmi pare rău, dar trebuie s-o fi trecut cu vederea. Lumina era foarte slabă acolo azi-noapte.

Începea să nu aibă nici un sens. Nu fusese nici o bijuterie în portmoneul lui Ruffolo, numai dacă nu vânduse piesele pentru douăzeci de mii de lire bucata.

— Americanii trimit astăzi pe cineva aici să arunce o privire, dar nu cred că e vreo îndoială. E trecut numele lui Foster pe el, iar Rossi mi-a spus că fotografia îi seamănă.

— Pașaportul lui?

Zâmbetul lui Patta era larg.

— Cartea lui militară de identitate.

Sigur că da. Cardurile de plastic din portmoneul lui Ruffolo, cele pe care el le pusese înapoi fără să se deranjeze să le cerceteze. Patta continuă:

— E-o dovadă sigură că Ruffolo e cel care l-a ucis. Americanul probabil a făcut o mișcare greșită. E-o prostie să faci asta când atacatorul are un cuțit. Iar Ruffolo trebuie să fi intrat în panică, fiindcă ieșise din închisoare de așa puțin timp.

Patta scuturră din cap la o asemenea dovadă de nesăbuință din partea criminalilor.

— Din întâmplare, *signor* Viscardi m-a sunat ieri după-amiază ca să-mi spună că e posibil ca tânărul din fotografie să fi fost acolo în noaptea aceea. A spus că era prea surprins la vremea aia ca să mai gândească limpede.

Patta își țuguie buzele dezaprobator când adăugă:

— Și sunt sigur că tratamentul pe care l-a primit din partea ofițerilor tăi nu l-a ajutat să-și aducă aminte.

I se schimbă expresia, zâmbetul reînflorind.

— Dar asta e-n trecut și chiar nu pare să ne poarte pică. Așa încât se pare că belgienii aceia aveau dreptate și că Ruffolo a fost de față. Presupun că nu a luat prea mulți bani de la american și s-a gândit să încerce să aranjeze un jaf mai profitabil.

Patta era expansiv.

— Am vorbit deja cu presa despre asta, le-am explicat că n-am avut nici o îndoială încă de la început. Uciderea americanului trebuia să fie o treabă întâmplătoare. Iar acum, slavă Domnului, s-a dovedit a fi așa.

Ascultându-l pe Patta cu câtă seninătate punea uciderea lui Foster în cârca lui Ruffolo, Brunetti înțelese că moartea doctorului Peters nu va fi niciodată văzută ca nimic altceva decât o supradoză accidentală.

Nu avea de ales decât să se arunce sub juggernautul[28] siguranței lui Patta.

— Dar de ce să-și asume riscul de-a purta la el cardul americanului? N-are nici o logică.

Patta trecu de-a dreptul peste el.

— Te-ar fi putut întrece cu ușurință, *commissario,* așa încât nu era nici o șansă să fie găsit asupra lui. Sau poate că a uitat de el.

— Oamenii nu uită deseori de dovezile care-i leagă de crime, domnule.

Patta îl ignoră.

— Am spus presei că am avut motive să-l bănuim în cazul uciderii americanului încă de la bun început, că din cauza asta voiai să stai de vorbă cu el. Probabil se temea că-i suntem pe urme și s-a gândit că poate face o învoială cu noi pentru o crimă mai ușoară. Sau poate că avea să dea vina pe altcineva pentru moartea americanului. Faptul că avea la el cardul americanului nu lasă urme de îndoială că nu l-ar fi ucis el.

Ei bine, Brunetti era sigur de asta: fără-ndoială că asta înlătura toate dubiile.

— Ăsta, în definitiv, e motivul pentru care te-ai dus să te întâlnești cu el, nu-i așa? În privința americanului?

Când Brunetti nu răspunse, Patta repetă întrebarea:

— Nu-i așa, *commissario*?

Brunetti alungă întrebarea cu o mișcare a capului și întrebă:

— Ați spus ceva din toate astea procurorului, domnule?

— Sigur că da. Ce crezi că am făcut toată dimineața? Ca și mine, și el crede că e un caz în mare măsură închis. Ruffolo l-a ucis pe american într-o încercare de jaf, apoi a încercat să facă mai mulți bani jefuind *palazzo*-ul lui Viscardi.

Brunetti încercă o ultimă dată să insufle puțină logică în povestea asta.

— Sunt infracțiuni foarte diferite, jaful pe stradă și furtul de tablouri.

Vocea lui Patta deveni mai puternică.

— Există dovezi că a fost implicat în ambele crime, *commissario*. E cartea de identitate și mai sunt martorii tăi belgieni. Erai cât se poate de dispus să crezi în ei înainte, că l-au văzut pe Ruffolo în noaptea spargerii. Iar acum *signor* Viscardi crede că-și amintește de el. A cerut să mai arunce o privire la fotografie și, dacă-l recunoaște, nu va mai fi nici o îndoială. Sunt mai mult decât destule dovezi pentru mine și mai mult decât destule să-l convingă pe procuror.

Brunetti își împinse brusc scaunul în spate și se ridică în picioare.

— Asta e tot, domnule?

— Credeam că vei fi mai mulțumit, Brunetti, zise Patta cu o reală surpriză. Asta închide cazul americanului, dar va face mai grea găsirea tablourilor lui *signor* Viscardi și returnarea lor. Nu ești tocmai un erou, dat fiind că nu l-ai arestat pe Ruffolo. Dar sunt sigur că ai fi fost, numai să nu fi căzut de pe pasarelă. Ți-am pomenit numele în fața presei.

Asta probabil că-i era mai greu lui Patta de făcut decât i-ar fi fost să-i dea lui Brunetti primul său fiu născut. Ia darul așa cum este dat.

— Mulțumesc, domnule.

— Desigur, am clarificat faptul că urmai sugestia mea, te anunț, că am fost bănuitor față de Ruffolo de la bun început. În definitiv, a fost eliberat din închisoare cu doar o săptămână înainte să-l omoare pe american.

— Da, domnule.

Patta deveni volubil.

— Păcat că n-am găsit tablourile lui *signor* Viscardi. Am să-ncerc să trec cândva astăzi pe la el ca să-i spun eu însumi despre asta.

— E aici?

— Da, când am vorbit ieri cu el, a amintit că va veni astăzi la Veneția. A spus că e dispus să treacă pe aici și să mai arunce o privire la fotografia aceea. Cum ți-am zis, asta ar înlătura orice îndoială.

— Credeți că îl va deranja că nu am recuperat tablourile?

— O, făcu Patta, dovadă clară că se gândise la asta. Sigur că îl va deranja. Cine are o colecție încearcă astfel de sentimente față de tablourile lui. Arta prinde viață pentru unii oameni.

— Presupun că așa simte și Paola în privința acelui Canaletto.

— În privința cui? întrebă Patta.

— Canaletto. A fost un pictor venețian. Unchiul Paolei ne-a dat unul dintre tablourile lui ca dar de nuntă. Nu unul foarte mare, domnule. Dar pare foarte atașată de el. Îi tot spun să-l pună în camera de zi, dar îi place să-l țină în bucătărie.

Ca răzbunare, nu era cine știe ce, dar era totuși ceva.

Vocea lui Patta era sugrumată.

— În bucătărie?

— Da, mă bucur că-l considerați un loc ciudat unde să-l țină, domnule. Am să-i spun că și dumneavoastră credeți asta. Cred c-am să merg să văd ce a făcut Vianello. Avea

câteva lucruri de care trebuia să se îngrijească pentru mine.

— Bine, Brunetti. Voiam să te complimentez pentru o treabă bine făcută. *Signor* Viscardi a fost foarte încântat.

— Mulțumesc, domnule, zise Brunetti, îndreptându-se către ușă.

— E prieten cu primarul, știi?

— A, făcu Brunetti, nu, nu știam asta, domnule.

Dar trebuia să știe.

La parter, Vianello era la biroul lui. Ridică privirea când intră Brunetti și zâmbi.

— Am auzit că sunteți un erou în dimineața asta.

— Ce mai era pe hârtia pe care am semnat-o azi-noapte? întrebă Brunetti fără preambul.

— Am spus că credeți că Ruffolo e implicat în moartea americanului.

— Asta-i ridicol. Știi cum era Ruffolo. Ar fi luat-o la sănătoasa și numai dacă ar fi strigat cineva la el.

— Tocmai făcuse doi ani de închisoare de atunci, domnule. E posibil să se fi schimbat.

— Chiar crezi asta?

— E posibil, domnule.

— Nu asta te-am întrebat, Vianello. Te-am întrebat dacă crezi că el a făcut-o.

— Dacă n-a făcut-o el, cum a ajuns cartea de identitate a americanului în portmoneul lui?

— Crezi asta, atunci?

— Da. Cel puțin, cred că e posibil. Dumneavoastră de ce nu credeți, domnule?

Din cauza avertizării contelui – Brunetti doar acum o vedea ca fiind o avertizare – cu privire la legătura dintre

Gamberetto și Viscardi. Vedea acum, de asemenea, că amenințarea lui Viscardi nu avusese nici o legătură cu investigația pe care Brunetti o făcea asupra spargerii de la *palazzo*. Investigarea uciderii celor doi americani fusese cea la care se referise Viscardi, crime cu care sărmanul, nătângul de Ruffolo nu avusese nimic de-a face, crime care el știa acum că urmau să rămână pentru totdeauna nepedepsite.

Gândurile i se întoarseră de la cei doi americani morți la Ruffolo, care nimerise în sfârșit ceea ce el credea că e potul cel mare, lăudându-se mamei sale cu prietenii lui importanți. Jefuise *palazzo*-ul, făcuse chiar și ce-i spusese omul important să facă, îl șifonase puțin, deși asta nu-i stătea deloc în fire lui Ruffolo. Când aflase Ruffolo că *signor* Viscardi era implicat în mult mai mult decât furtul propriilor sale tablouri? Menționase trei lucruri care aveau să-l intereseze pe Brunetti – trebuiau să fie tablourile – și totuși, în portmoneul lui, fusese doar unul. Cine-l pusese acolo? Ajunsese Ruffolo cumva în posesia cărții de identitate și-o ținuse ca s-o folosească drept bun de schimb în discuția sa cu Brunetti? Mai rău, încercase să-l amenințe pe Viscardi cu ceea ce știa despre ea și însemnătatea ei? Sau fusese doar un pion inocent, ignorant, unul dintre nenumărații jucători mici din joc, ca Foster și Peters, folosiți o vreme și apoi aruncați când aflau ceva ce-i amenința pe jucătorii cei mari? Îi fusese strecurat cardul în portmoneu de aceeași persoană care folosise piatra ca să-l omoare?

Vianello stătea tot la birou, uitându-se ciudat la el, dar nu era nici un răspuns pe care Brunetti să i-l poate da, nimic ce el ar putea să creadă. Cum era aproape un erou, se întoarse la etaj, închise ușa biroului său și se uită pe geam

preț de-o oră. Câțiva muncitori apăruseră în sfârșit pe schelele de la San Lorenzo, dar nu aveai cum să-ți dai seama ce făceau. Niciunul nu ajunsese măcar pe acoperiș, așa că țiglele rămăseseră neatinse. Și nici nu păreau să poarte unelte de-un fel sau altul. Se plimbau pe diferitele niveluri ale schelelor, urcau și coborau între ele pe cele câteva scări care le uneau, se întâlneau și discutau între ei, apoi se despărțeau și începeau din nou să urce scările. Semăna foarte mult cu urmărirea activității frenetice a furnicilor: părea să aibă un scop, și numai fiindcă erau atât de vioaie, însă nici un om nu era în stare să înțeleagă acel scop.

Telefonul sună și el se întoarse cu spatele la fereastră ca să răspundă.

— Brunetti.

— *Commissario* Brunetti. Aici *maggiore* Ambrogiani de la baza americană din Vicenza. Ne-am întâlnit cu ceva timp în urmă în legătură cu moartea acelui soldat în Veneția.

— A, da, *maggiore,* zise Brunetti după o pauză destul de lungă să-i sugereze celui care trăgea cu urechea că-și amintea de maior doar cu dificultate. Cu ce vă pot ajuta?

— Ați făcut deja asta, *signor* Brunetti, cel puțin pentru colegii mei americani, găsind ucigașul acelui tânăr. Am sunat să vă mulțumesc personal și să vă prezint mulțumirile autorităților americane de aici de la bază.

— A, foarte amabil din partea dumneavoastră, *maggiore.* Apreciez sincer gestul. Desigur, orice putem face să fim de ajutor Americii, mai ales agențiilor guvernamentale, este făcut cu dragă inimă.

— Cât de frumos spus, *signor* Brunetti. Voi avea grijă să le transmit exact cuvintele dumneavoastră.

— Da, vă rog, *maggiore.* Vă mai pot ajuta cu ceva?

— Să-mi urați noroc, presupun, zise Ambrogiani cu un râset artificial.

— Cu dragă inimă, *maggiore*, dar de ce?

— Mi s-a dat o nouă sarcină.

— Unde?

— În Sicilia.

Vocea lui Ambrogiani fu absolut egală și lipsită de emoție când pronunță numele.

— A, foarte frumos, *maggiore.* Am auzit că are o climă excelentă. Când veți pleca?

— În weekendul acesta.

— A, atât de repede? Când vă va urma și familia?

— Mă tem că asta nu va fi posibil. Mi s-a însărcinat comanda unei unități mici în munți și nu e posibil să ne aducem familiile cu noi.

— Îmi pare rău să aud asta, *maggiore.*

— Ei bine, ține de natura serviciului, presupun.

— Da, presupun că așa e. Mai putem face ceva pentru dumneavoastră aici, *maggiore*?

— Nu, *commissario.* Din nou, vă transmit mulțumirile mele și cele ale colegilor mei americani.

— Mulțumesc, *maggiore.* Și mult noroc, zise Brunetti, singurele vorbe sincere pe care le rostise în cursul conversației.

Închise și se întoarse să cerceteze schelele. Bărbații nu mai erau pe ele. Fuseseră oare și ei, se întrebă, trimiși în Sicilia? Cât supraviețuiește un om acolo? O lună? Două? Uitase cât spusese Ambrogiani că mai avea până la pensionare. Brunetti spera să reziste până atunci.

Se gândi din nou la acei trei tineri, toți înfruntându-și morțile violente, pioni aruncați la o parte de-o mână

brutală. Până acum, mâna aceea putea fi doar a lui Viscardi, dar transferul lui Ambrogiani însemna că alți jucători mai puternici erau implicați, jucători pentru care atât el, cât și Ambrogiani puteau fi la fel de bine aruncați de pe tabla de joc. Își aminti inscripția de pe una dintre pungile acelea de plastic pline cu moarte, „Proprietatea Guvernului SUA". Tremură.

Nu era nevoie să caute adresa în dosar. Plecă de la Questura și merse spre Rialto, nevăzând pe nimeni, insensibil la locurile prin care trecea. La Rialto, brusc copleșit de precauție la gândul de-a merge mai departe, așteptă *vaporetto*-ul numărul unu și coborî la a doua stație, San Stae. Deși nu fusese niciodată acolo, picioarele îl conduseră la ușă; Vianello îi spusese – părea cu luni în urmă – unde se afla. Sună la sonerie, își dădu numele și ușa se deschise.

Curtea era mică, fără plante, scările ce porneau în sus de acolo fiind de-un cenușiu fad. Brunetti ajunse în capul scărilor și ridică mâna ca să bată la ușa de lemn, dar Viscardi deschise înainte s-o poată face.

Urma de sub ochiul lui era mai deschisă la culoare, vânătaia fiind aproape complet retrasă. Zâmbetul, însă, era același.

— Ce surpriză plăcută să vă văd, *commissario.* Intrați, vă rog.

Întinse mâna, dar când Brunetti o ignoră, o coborî într-un gest parcă firesc și-o folosi să deschidă ușa.

Brunetti păși în holul de la intrare și-i permise lui Viscardi să închidă ușa în urma lui. Simți o dorință irezistibilă să-l lovească, să-i aplice vreun fel de violență fizică, să-l rănească oarecum. În schimb, îl urmă în salonul

mare și spațios, ce dădea spre ceea ce trebuia să fie o grădină dosnică.

— Cu ce vă pot fi de folos, *commissario*? întrebă Viscardi, menținându-și mai departe politețea, dar nu atât cât să-i ofere lui Brunetti un scaun sau ceva de băut.

— Unde ați fost noaptea trecută, *signor* Viscardi?

Viscardi zâmbi, lăsându-și ochii să se înmoaie și să se încălzească. Întrebarea nu-l surprinse câtuși de puțin.

— Am fost unde este orice om la locul lui noaptea, *dottore*: am fost acasă cu soția și copiii mei.

— Aici?

— Nu, eram în Milano. Și, dacă aș putea anticipa viitoarea dumitale întrebare, erau și alți oameni acolo, doi musafiri și trei servitori.

— Când ați ajuns aici?

— Azi-dimineață, cu primul avion.

Zâmbi și, ducând mâna în buzunar, scoase un cartonaș albastru mic.

— A, ce noroc că mai am la mine biletul de îmbarcare.

I-l întinse lui Brunetti.

— Ați vrea să-l cercetați, *commissario*?

Brunetti ignoră gestul.

— L-am găsit pe tânărul din fotografie, zise el.

— Tânărul? întrebă Viscardi, făcu o pauză, apoi lăsă aducerea aminte să-i joace pe față. A, da, tânărul criminal a cărui fotografie mi-a arătat-o sergentul dumneavoastră. V-a spus *vice-questore*-le că am impresia că-mi amintesc acum de el?

Brunetti ignoră întrebarea, așa că Viscardi continuă:

— Asta înseamnă că l-ați arestat? Dacă asta înseamnă că-mi veți recupera tablourile, soția mea va fi încântată.

— E mort.

— Mort? întrebă Viscardi, arcuindu-și o sprânceană de surprindere. Ce păcat! A fost o moarte naturală? întrebă el, apoi făcu o pauză parcă pentru a-și cântări următoarea întrebare. O supradoză de droguri, poate? Am auzit că se-ntâmplă astfel de accidente, mai ales la tineri.

— Nu, n-a fost o supradoză de droguri. A fost ucis.

— O, îmi pare rău să aud asta, dar se pare că sunt al naibii de multe crime pe-aici, nu-i așa?

Zâmbi la mica sa glumă și întrebă:

— Și-a fost, în cele din urmă, răspunzător pentru jaful de aici?

— Există dovezi care-l leagă de el.

Viscardi își îngustă ochii, fără-ndoială intenționând să afișeze un început de înțelegere.

— Atunci, chiar a fost el cel pe care l-am văzut în noaptea aceea?

— Da, l-ați văzut.

— Asta înseamnă că voi primi înapoi tablourile curând?

— Nu.

— A, păcat. Soția mea va fi foarte dezamăgită.

— Am găsit dovezi că a avut legătură cu o altă crimă.

— Adevărat? Ce crimă?

— Uciderea soldatului american.

— Dumneata și *vice-questore*-le Patta trebuie să fiți mulțumiți, să puteți rezolva și crima aceea.

— *Vice-questore*-le este.

— Iar dumneata nu ești? De ce, *commissario*?

— Fiindcă nu el a fost ucigașul.

— Păreți foarte sigur de faptul ăsta.

— Sunt foarte sigur de faptul ăsta.

Viscardi încercă încă un zâmbet, unul foarte subțire.

— Mă tem, *dottore,* că aș fi mult mai bucuros dacă ați fi la fel de sigur că-mi veți găsi tablourile.

— Puteți fi sigur că le voi găsi, *signor* Viscardi.

— Asta-i foarte încurajator, *commissario.*

Își împinse manșeta în sus, aruncă o privire scurtă la ceas și spuse:

— Dar mă tem că va trebui să mă scuzați. Aștept câțiva prieteni la prânz. Iar apoi am o întâlnire de afaceri și trebuie neapărat să ajung la gară.

— Întâlnirea dumneavoastră nu este în Veneția? întrebă Brunetti.

Un zâmbet de încântare pură ieși la suprafață în ochii lui Viscardi. Încercă s-o reprime, dar nu reuși.

— Nu, *commissario.* Nu e în Veneția. E în Vicenza.

Brunetti își duse furia acasă și aceasta plană între el și familia sa în timpul mesei. Încercă să răspundă la întrebările lor, încercă să fie atent la ce spuneau, dar în toiul relatării Chiarei a ceva ce se întâmplase la școală în dimineața aceea, văzu zâmbetul viclean de triumf vesel al lui Viscardi; când Raffi zâmbi la ceva ce spusese mama lui, Brunetti își aminti doar zâmbetul nătâng, iertător, al lui Ruffolo, în urmă cu doi ani, când luase foarfecele din mâna ridicată a mamei sale și-o rugase să înțeleagă că domnul comisar nu-și făcea decât datoria.

Cadavrul lui Ruffolo, știa, avea să-i fie predat femeii în după-amiaza aceea, după ce se încheia autopsia și era stabilită cauza morții. Brunetti nu avea nici o îndoială care avea să fie aceasta: urmele de lovitură de pe capul lui Ruffolo aveau să se potrivească perfect cu forma pietrei

găsită lângă corpul lui pe plaja cea mică; cine să hotărască dacă lovitura fusese provocată prin cădere sau în vreun alt fel? Și cui, dat fiind că moartea lui Ruffolo rezolva totul atât de bine, să-i pese? Poate, la fel ca în cazul doctorului Peters, urme de alcool aveau să îi fie găsite în sânge, iar asta cu siguranță avea să stea și mai mult de mărturie pentru căzătură. Cazul lui Brunetti era rezolvat. Amândouă, de fapt, erau rezolvate, căci ucigașul americanului se dovedise a fi, cât se poate de accidental, hoțul tablourilor lui Viscardi. Cu gândul acesta, își împinse scaunul în spate de la masă, ignorând cei șase ochi care-i urmăriră înaintarea prin cameră. Fără a oferi vreo explicație, părăsi casa și porni către Spitalul Civil, unde știa că se va afla cadavrul lui Ruffolo.

Când ajunse la Campo Santi Giovanni e Paolo, știind, știind prea bine unde trebuia să meargă, se îndreptă spre partea din spate a spitalului, fără să vadă cu adevărat oamenii din jurul său. Când trecu pe lângă departamentul de radiologie și porni de-a lungul coridorului care ducea la secția de patologie, nu mai putu ignora oamenii, erau atât de mulți îngrămădiți în holul îngust. Nu mergeau nicăieri, stăteau doar acolo în grupuri mici, cu capetele laolaltă, discutând. Unii, în mod clar pacienți, purtau pijamale și capoate; alții purtau costume; câțiva, jachetele albe de brancardieri. Chiar în fața ușii secției de patologie, văzu o uniformă cu care era mai familiar: Rossi stătea în fața ușii închise, cu o mână ridicată într-un gest care se voia a împiedica mulțimea să se apropie și mai mult.

— Ce este, Rossi? întrebă Brunetti, făcându-și drum prin primul rând de spectatori.

— Nu sunt sigur, domnule. Am primit un telefon cam acum o jumătate de oră. Cel care-a sunat a spus că una

dintre femeile bătrâne de la azilul de alături o luase razna și făcea totul zob. Am venit aici cu Vianello și Miotti. Ei au intrat și eu am rămas aici ca să încerc să-i împiedic pe oamenii aceștia să intre.

Brunetti trecu pe lângă Rossi și împinse de perete ușa secției de patologie. Înăuntru, scena semăna uimitor de mult cu cea de afară: oameni stăteau în grupuri mici și discutau, cu capetele apropiate unul de altul. Toți acești oameni, însă, erau îmbrăcați în jachetele albe ale personalului spitalicesc. Cuvinte și fraze pluteau prin cameră către el. *„Impazzita”, „terribile”, „che paura”, „vecchiaccia”*[29]. Asta corespundea fără tăgadă cu ceea ce spusese Rossi, dar nu-i oferi lui Brunetti nici o idee privitoare la ce se întâmplase.

Porni spre ușa care dădea în camerele de consultație. Văzând asta, unul dintre asistenți se desprinse de oamenii cu care discuta și se plasă în fata lui.

— Nu puteți intra acolo. A venit poliția.

— Eu sunt poliția, zise Brunetti și trecu pe lângă el.

— Nu până nu-mi arătați o legitimație, spuse omul, punând o mână sigură pe pieptul lui Brunetti.

Opunerea bărbatului reaprinse toată furia pe care Brunetti o simțise fată de Viscardi; își trase mâna în spate, degetele strângându-i-se fără voia lui în pumn. Bărbatul făcu un pas în spate, iar această scurtă mișcare fu destul să-l facă pe Brunetti să-și recapete stăpânirea de sine. Își forță degetele să se desfacă, duse mâna în buzunar, își scoase portmoneul și-i arătă brancardierului legitimația. Omul își făcea doar datoria.

— Îmi fac doar datoria, domnule, zise el și se întoarse ca să-i deschidă ușa.

— Mulțumesc, îi spuse Brunetti trecând pe lângă el, dar fără să-i întâlnească privirea.

Înăuntru, îi văzu pe Vianello și Miotti de cealaltă parte a camerei. Stăteau amândoi aplecați peste un om scund care ședea într-un scaun, ținându-și la cap un prosop alb. Vianello ținea în mână carnețelul său și părea să-l chestioneze. Când se apropie Brunetti, toți trei se uitară la el.

Îl recunoscu atunci pe al treilea bărbat, doctorul Ottavio Bonaventura, asistentul lui Rizzardi. Tânărul doctor clătină din cap în semn de salut, apoi închise ochii și își lăsă capul pe spate, apăsându-și prosopul pe frunte.

— Ce se întâmplă? întrebă Brunetti.

— Asta încercăm și noi să aflăm, domnule, răspunse Vianello, înclinând din cap în jos spre Bonaventura. Am primit un telefon în urmă cam cu o jumătate de oră din partea asistentei de la biroul de acolo, zise el, referindu-se aparent la biroul de afară. A spus că o femeie nebună l-a atacat pe unul dintre doctori, așa că am venit aici cât de repede am putut. Aparent, brancardierii nu au putut-o reține, chiar dacă erau doi la număr.

— Trei, zise Bonaventura cu ochii încă închiși.

— Ce s-a întâmplat?

— Nu știm, domnule. Asta încercăm să aflăm. Femeia plecase când am ajuns noi, dar nu știm dacă au dus-o brancardierii. Nu știm nimic, spuse el, neîncercând deloc să-și ascundă exasperarea.

Trei bărbați nu reușiseră să rețină o femeie.

— *Dottor* Bonaventura, zise Brunetti, ne puteți spune ce s-a întâmplat aici? Vă simțiți bine?

Bonaventura înclină ușor din cap. Luă prosopul de la cap și Brunetti văzu o tăietură adâncă și însângerată care pornea de la sprânceană și dispărea dincolo de linia părului chiar deasupra urechii. Doctorul întoarse prosopul pentru a găsi o porțiune curată și-l lipi iarăși de rană.

— Eram la biroul de acolo, începu el, nederanjându-se să arate spre singurul birou din cameră, completam niște hârtii și, brusc, m-am trezit în încăpere cu o femeie bătrână care striga ieșită din minți. A venit la mine cu ceva în mână. Nu știu ce era; s-ar putea să fi fost doar o poșetă. Striga, dar nu știu ce spunea. N-am înțeles-o sau poate eram prea surprins. Sau speriat.

Întoarse iarăși prosopul; sângerarea refuza să se oprească.

— A venit la birou și m-a lovit, apoi a început să rupă toate hârtiile de pe masă. Atunci au intrat brancardierii, dar femeia era sălbatică, isterică. L-a doborât pe unul jos, apoi celălalt s-a împiedicat de el. Nu știu ce s-a întâmplat atunci, fiindcă aveam sânge în ochi. Dar când l-am șters, femeia dispăruse. Doi dintre brancardieri erau încă aici, pe podea, dar ea plecase.

Brunetti se uită la Vianello, care răspunse:

— Nu, domnule. Nu e afară. Pur și simplu a dispărut. Am vorbit cu doi dintre brancardieri, dar nu știu ce s-a întâmplat cu ea. Am sunat la *Casa di Riposo* să vedem dacă nu le lipsește unul dintre pacienți, dar au spus nu. Era vremea prânzului, așa că le-a fost ușor să-i numere.

Brunetti își întoarse atenția din nou spre Bonaventura.

— Aveți vreo idee cine ar putea fi, *dottore*?

— Nu. Niciuna. N-am mai văzut-o până acum. Habar n-am cum de-a intrat aici.

— Aveați consultații cu pacienții?

— Nu, v-am spus, completam niște hârtii, îmi luam însemnări. Și nu cred că a intrat din camera de așteptare. Cred că a venit de acolo, zise el, arătând cu degetul spre ușa din cealaltă parte a camerei.

— Ce e acolo?

— Camera mortuară. Terminasem lucrul acolo cam de-o jumătate de oră și-mi scriam observațiile.

În zăpăceala poveștii lui Bonaventura, Brunetti uitase de furia lui. Acum îi era brusc frig, era înfrigurat până în măduva oaselor, însă sentimentul nu era furie.

— Cum arăta, *dottore*?

— E bătrână, puțin mai grasă, toată în negru.

— Ce observații notați, *dottore*?

— V-am spus, de la autopsie.

— Care autopsie? întrebă Brunetti, deși știa că întrebarea nu-și avea rostul.

— Cum îl chema? Tânărul pe care l-au adus azi-noapte. Rigetti? Ribelli?

— Nu, *dottore.* Ruffolo.

— Da, asta e. Tocmai terminasem. E gata cusut. Trebuia să vină familia să-l ia la două, dar am terminat puțin mai repede și încercam să-mi notez observațiile înainte să mă apuc de următorul.

— Nu vă amintiți nimic din ce-a spus, *dottore*?

— V-a zis. N-am putut-o înțelege.

— Vă rog, încercați să vă gândiți, *dottore,* zise Brunetti, vocea sa străduindu-se să rămână calmă. S-ar putea să fie important. Vreun cuvânt? Vreo expresie?

Bonaventura nu spuse nimic, așa că Brunetti interveni:

— Vorbea italiana, *dottore*?

— Într-un fel. Unele cuvinte erau italienești, dar restul era într-un dialect, cel mai stâlcit pe care l-am auzit vreodată.

Nu mai erau locuri curate pe prosopul lui Bonaventura.

— Cred c-aș vrea să merg să mă ocup de rana asta, zise el.

— Numai o clipă, *dottore.* Ați înțeles vreun cuvânt?

— Păi, sigur că da, striga: *„Bambino, bambino”,* dar tânărul ăla nu era copilașul ei. Era prea bătrână femeia.

Nu era, dar Brunetti nu vedea vreun motiv să nu-i spună așa.

— Ați mai înțeles ceva, *dottore*? întrebă Brunetti din nou.

Bonaventura închise ochii din pricina greutății combinate a durerii și amintirii.

— A spus *„assassino”,* dar așa-mi spunea mie, cred. A amenințat că mă omoară, dar n-a făcut decât să mă lovească. N-avea nici o logică. Nici cuvintele și nici altceva, doar zgomot, ca un animal. Cred că atunci au intrat brancardierii.

Întorcându-se de la el și clătinând din cap către ușa camerei mortuare, Brunetti întrebă:

— E acolo cadavrul?

— Da, v-am spus. I s-a spus familiei să vină și să-l ia la două.

Brunetti se duse la ușă și-o împinse în lături. Înăuntru, doar la câțiva metri de ușă, trupul lui Ruffolo stătea întins, gol și expus, pe-o masă de metal. Cearșaful care-i acoperise corpul stătea crâmpoțit pe podea, de parcă fusese smucit și aruncat acolo.

Brunetti făcu câțiva pași în cameră și se uită la tânăr. Cadavrul stătea cu capul întors pe-o parte, așa încât putu vedea linia zimțată din păr, vizibilă acolo unde calota craniană fusese înlăturată pentru ca Bonaventura să poată examina leziunile creierului. Partea din față a cadavrului purta incizia lungă sub formă de fluture, aceeași linie oribilă care străbătuse trupul tânăr și puternic al americanului. Ca o linie trasată cu compasul, cercul morții fusese desenat drept și fără ezitare, aducându-l pe Brunetti înapoi de unde începuse.

Merse cu spatele de la cel care fusese Ruffolo în birou. Un alt bărbat în jachetă albă stătea aplecat peste Bonaventura, atingând delicat cu degetele marginile rănii. Brunetti clătină din cap spre Vianello și Miotti, dar înainte ca vreunul dintre ei să se poată mișca, Bonaventura se uită înspre Brunetti și spuse:

— Există totuși un lucru ciudat.

— Care, *dottore*? întrebă Brunetti.

— A crezut că sunt din Milano.

— Nu înțeleg. Cum adică?

— Când a spus că mă omoară, mi-a zis *„milanese traditore”*[30], dar n-a făcut decât să mă lovească. Striga întruna că mă omoară, îmi spunea întruna *„milanese traditore”*. Nu are nici o logică pentru mine.

Brusc, pentru Brunetti avea logică.

— Vianello, ai o barcă?

— Da, domnule, e afară.

— Miotti, sună la Questura și spune-le să trimită Squadra Mobile, imediat, la *palazzo*-ul lui Viscardi. Vino, Vianello.

Șalupa poliției era legată în stânga spitalului, cu motorul la ralanti. Brunetti sări pe punte, Vianello venind

aproape în urma lui.

— Bonsuan, zise Brunetti, bucuros să-l găsească la cârmă, du-ne aproape San Stae, la *palazzo*-ul ăla nou, aproape de Palazzo Duodo.

Nu era nevoie ca Bonsuan să mai pună vreo întrebare: teama lui Brunetti era contagioasă. Apăsă butonul sirenei cu două tonalități, împinse maneta în față și roti barca spre canal. La capătul lui, coti în Rio San Giovanni Crisostomo, cu sirena țiuind, și porni spre Marele Canal. Câteva minute mai târziu, barca se avântă în apele largi ale Marelui Canal, ratând la mustață un taxi și trimițând pe ambele părți câte-un val violent care lovi bărcile și clădirile. Goniră pe lângă un *vaporetto* care tocmai oprea la San Stae, valul iscat de ei făcându-l să se lovească de imbarcadero[31], provocând mai multor turiști un balans, dezechilibrați pentru o clipă.

Cu puțin dincolo de Palazzo Duodo, Bonsuan trase barca la riva[32] și Brunetti și Vianello săriră pe mal, lăsând în seama pilotului să lege șalupa. Brunetti alergă de-a lungul îngustei *Calle,* se opri o clipă ca să se orienteze, venind din direcția aceea neașteptată dinspre apă, apoi o luă la stânga și porni spre *palazzo.*

Când văzu ușa grea de lemn de la curte stând deschisă, știu că avea să fie prea târziu: prea târziu pentru Viscardi și prea târziu pentru *signora* Concetta. O găsi acolo, la picioarele scărilor ce urcau din curte, cu brațele ținute la spate de doi dintre musafirii de la prânz ai lui Viscardi, dintre care unul, observă Brunetti, încă avea șervetul îndesat după gulerul cămășii.

Erau amândoi bărbați foarte corpolenți, acești musafiri ai lui *signor* Viscardi, și i se păru lui Brunetti că nu era nevoie să țină în felul acela mâinile *signorei* Concetta, răsucite la spate. În primul rând, era prea târziu, iar în al

doilea, femeia nu opunea nici o rezistență, era mulțumită, ai fi putut spune chiar fericită, să se uite în jos la ceea ce se afla la picioarele ei, în curte. Viscardi căzuse cu fața în jos, așa încât găurile căscate de pușcă în pieptul lui erau ascunse, deși sângele nu putea fi oprit să se scurgă pe pietrele de granit din pavaj. Lângă corpul lui, dar mai aproape de *signora* Concetta, pușca zăcea acolo unde-o aruncase ea. *Lupara* răposatului ei soț își servise scopul și răzbunase onoarea familiei.

Brunetti se apropie de femeie. Ea ridică privirea spre el, recunoscându-l, dar nu zâmbi: fața ei părea făcută din oțel. Brunetti se adresă bărbaților:

— Dați-i drumul.

Aceștia nu făcură nimic, așa că repetă pe-o voce încă neutră:

— Dați-i drumul.

De data aceasta îi dădură ascultare și eliberară brațele femeii, având amândoi grijă să se îndepărteze în același timp de ea.

— *Signora* Concetta, zise Brunetti, de unde ai știut?

Era inutil s-o întrebe de ce-o făcuse.

Cu greutate, de parcă o durea să le miște, femeia își aduse brațele în față și le încrucișă pe piept.

— Peppino al meu mi-a spus totul.

— Ce ți-a spus, *signora*?

— Că de data asta va face destui bani ca să plecăm amândoi acasă. Să plecăm acasă. A trecut atât de mult de când n-am mai fost acasă.

— Ce altceva ți-a spus, *signora*? Ți-a spus de tablouri?

Bărbatul cu șervetul la gât îl întrerupse, vorbind pe-o voce ascuțită, insistentă:

— Oricine ați fi, vreau să vă previn că sunt avocatul lui *signor* Viscardi. Și vă avertizez că oferiți informații acestei femei. Sunt martor la crima asta și nu trebuie discutat cu femeia până la sosirea poliției.

Brunetti îi aruncă o privire scurtă și apoi se uită în jos la Viscardi.

— Nu mai are nevoie de avocat.

Își întoarse atenția înapoi la *signora* Concetta.

— Ce ți-a spus Peppino, *signora*?

Se strădui să vorbească clar, forțându-se să înlăture dialectul. Aceștia, în definitiv, erau polițiști.

— Am știut totul. Tablourile. Totul. Am știut că Peppino al meu se va întâlni cu dumneata. Era foarte speriat, Peppino al meu. Se temea de omul ăla, zise ea arătând în jos spre Viscardi. A aflat ceva care l-a făcut să se teamă mult.

Își luă privirea de la Viscardi și-o ridică spre Brunetti.

— Pot pleca de aici acum, *dottore*? Am terminat ce aveam de făcut.

Bărbatul cu șervet vorbi din nou:

— Puneți acestei femei întrebări cu țintă precisă și sunt martor la asta.

Brunetti întinse mâna și-o prinse de cot pe *signora* Concetta.

— Vino cu mine, *signora.*

Clătină din cap spre Vianello, care veni imediat lângă el.

— Du-te cu omul acesta, *signora.* Are o barcă și te va duce la Questura.

— Nu cu barca, zise ea. Mie frică de apă.

— E-o barcă foarte sigură, *signora,* adăugă Vianello.

Ea se întoarse spre Brunetti.

— Veniți și dumneavoastră cu noi, *dottore*?

— Nu, *signora,* trebuie să rămân aici.

Femeia arătă cu degetul spre Vianello și-l întrebă pe Brunetti:

— Pot avea încredere în el?

— Da, *signora,* poți avea încredere în el.

— Jurați?

— Da, *signora.* Jur.

— *Va bene*[33], mergem cu barca.

Porni la pas, condusă de Vianello, care trebui să se aplece ca să-și țină mâna sub cotul ei. Făcu doi pași, se opri și se întoarse spre Brunetti.

— *Dottore*?

— Da, *signora* Concetta?

— Tablourile sunt acasă la mine.

Se întoarse cu spatele și continuă să meargă spre ușă cu Vianello.

Mai târziu, Brunetti avea să afle că, după douăzeci de ani în Veneția, femeia nu fusese niciodată cu barca: asemenea multor oameni din munții Siciliei, avea o teamă mortală de apă și, în douăzeci de ani, nu o depășise niciodată. Dar, înainte de asta, avea să afle ce făcuse ea cu tablourile. Când ajunse poliția la apartamentul ei în acea după-amiază, găsiră cele trei tablouri, Monet, Gauguin și Guardi, făcute bucăți cu aceleași foarfece cu care încercase să-l atace pe Brunetti cu ani în urmă. De data aceasta, Peppino nu fusese acolo s-o oprească, iar ea le distrusese complet, lăsând doar bucăți de franjuri și culoare în urma chinului ei. Nu fu o surpriză pentru Brunetti să afle că mulți oameni considerau asta dovada sigură a nebuniei ei: oricine putea ucide un om; doar o femeie nebună ar distruge un Gauguin.

Două seri mai târziu, după cină, Paola răspunse la telefonul care suna. El își dădu seama după căldura vocii ei și după desele râsete cu care răspundea că erau părinții ei. După mult timp, aproape o jumătate de oră, Paola ieși pe terasă și spuse:

— Guido, tata ar vrea să discute cu tine o clipă.

El se întoarse în camera de zi și ridică receptorul.

— Bună seara, zise.

— Bună seara, Guido, spuse contele. Am niște vești pentru tine.

— Despre groapa de gunoi?

— Groapa de gunoi? repetă contele, reușind să pară nedumerit.

— Groapa de lângă lacul Barcis.

— A, te referi la șantier. O firmă privată de transport a fost acolo la începutul săptămânii ăsteia. Tot locul a fost curățat, totul a fost luat, pământul a fost nivelat cu buldozerul.

— Șantier?

— Da, armata s-a hotărât să întreprindă teste pentru emisia de radon în zonă. Așa că vor izola zona și vor construi un fel de dispozitiv de testare. Complet automatizat, desigur.

— Care armată, a lor sau a noastră?

— Păi, a noastră, desigur.

— Unde a fost dus materialul?

— Cred că mașinile s-au dus la Genova. Dar prietenul care mi-a spus de asta nu era prea sigur.

— Știi că Viscardi era implicat în asta, nu-i așa?

— Guido, nu-mi place tonul tău acuzator, zise contele tăios.

Brunetti nu-și ceru scuze și contele continuă:

— Știu multe despre *signor* Viscardi, Guido, dar nu mă puteam atinge de el.

— Nimeni nu se mai poate atinge acum de el, spuse Brunetti, dar nu simți nici o satisfacție s-o poată spune.

— Am încercat să-ți zic.

— Nu mi-am dat seama că era așa puternic.

— Era. Iar unchiul lui – contele dădu numele unui ministru – rămâne și mai puternic. Înțelegi?

Înțelegea mai mult decât voia.

— Mai am o favoare.

— Am făcut multe pentru tine săptămâna asta, Guido. Majoritatea au fost împotriva celor mai bune interese ale mele.

— Nu e pentru mine.

— Guido, favorurile sunt întotdeauna pentru noi înșine. Mai ales când cerem ceva pentru altcineva.

Brunetti nu spuse nimic atât de mult timp încât contele întrebă în cele din urmă:

— Ce este?

— E-un ofițer carabinier, Ambrogiani. Tocmai a primit o însărcinare la Sicilia. Poți avea grijă să nu pățească nimic cât timp e acolo?

— Ambrogiani? întrebă contele, interesat parcă să nu știe altceva decât numele lui.

— Da.

— Să văd ce pot face, Guido.

— Aș fi foarte recunoscător.

— La fel va fi, îmi închipui, și *maggiore* Ambrogiani.

— Mulțumesc.

— Cu plăcere, Guido. Ne întoarcem acasă săptămâna viitoare.

— Bun. O vacanță plăcută.

— Da, vom avea. Noapte bună, Guido.

— Noapte bună.

Când puse receptorul înapoi în furcă, un amănunt al discuției îi scăpără în minte și rămase încremenit locului, uitându-se țintă la mâna sa, incapabil s-o desprindă de pe receptor. Contele știuse gradul lui Ambrogiani. El îi spusese ofițer, dar contele îl numise *„maggiore* Ambrogiani". Contele știa de Gamberetto. Avusese legături de afaceri cu Viscardi. Iar acum știa gradul lui Ambrogiani. Ce altceva știa contele? Și în ce altceva era implicat?

Paola îi luase locul pe terasă. El deschise ușa și ieși să stea lângă ea, așezându-și brațul peste umărul ei. La apus, cerul arunca ultimele scânteieri de lumină; curând se va întuneca.

— Se scurtează zilele, nu-i așa? întrebă ea.

El o strânse mai tare și clătină din cap.

Rămaseră împreună așa. Clopotele începură să sune, mai întâi cele mici de la San Polo și apoi, de cealaltă parte a orașului, a canalului, a secolelor, auziră bubuitul impetuos al clopotelor de la San Marco.

— Guido, cred că Raffi e îndrăgostit, spuse ea, sperând că era momentul potrivit s-o spună.

Brunetti stătu lângă mama fiului său, gândindu-se la părinți și la felul în care aceștia își iubesc copiii. Nu spuse nimic atât de mult timp, încât ea se întoarse și se uită la el.

— Guido, de ce plângi?

TE
TRA
GRAM
MA
TON
יהוה
אדם
פחד
נשר

Notes

[←1]

Fragment din recitativul Marelui Preot din opera Idomeneo de Wolfgang Amadeus Mozart (n.r.)

[←2]

Sediul central al politiei; chestură (în ital. în orig.)

[←3]

Bună ziua, domnule comisar (în ital. în orig.)

[←4]

Insulă în Laguna Veneţiei.

[←5]

Grappa - brandy italian distilat din tescovină

[←6]

Bună dimineaţa, comisare (în ital. în orig.) (n.r.)

[←7]

Chestor adjunct (în ital. în orig.)

[←8]

Tramezzini - sendvişuri specific italieneşti servite ca gustare după-amiaza târziu şi însoţite de obicei de un pahar de vin (în ital. în orig.)

[←9]

Mestrino - comună în provincia italiană Padova din regiunea Veneto.

[←10]

Oraş din sudul Olandei.

[←11]

Polenta - terci dens făcut din făină de porumb fiartă în apă; un fel de mămăligă (în ital. în orig.)

[←12]

Un pic, foarte puţin (în ital. în orig.)

[←13]

Intră (în ital. în orig.)

[←14]

Referire la transformarea substantivului liaison (din liaison officer - „ofiţer de legătură”) în verbul to liaise (a intra în legătură).

[←15]

Mulţi dintre noi vorbim italiana (în ital. în orig.)

[←16]

Cantină (în ital. în orig.)

[←17]

Orez fiert în supă, de obicei cu şofran, şi servit cu brânză răzuită.

[←18]

Ruladă specific italienească făcută cu mascarpone (cremă de brânză) şi espresso.

[←19]

Blestemăţie! (în orig. în engl.)

[←20]

193 reprezintă greutatea în pfunzi; cu aproximaţie, 87 Kg. (n.r.)

[←21]

Stelele şi dungile, trimitere la steagul american.

[←22]

Mănâncă, îţi face bine (în ital. în orig.)

[←23]

Basta - ajunge; Pasta - paste făinoase; Posta - poştă (în ital. în orig.)

[←24]

Da, cine e? (în ital. în orig.)

[←25]

Lupara - puşcă dublă, cu ţevile retezate, cu cocoşi exteriori pentru fiecare ţeavă în parte şi două trăgace, deseori fabricată în casă şi asociată tradiţional cu Cosa Nostra, grupul italian de crimă organizată din Sicilia, care o foloseşte la vendete, apărare sau vânătoare. (în ital. în orig.)

[←26]

Deochi (în ital. în orig.).

[←27]

Dulap (în ital. în orig)

[←28]

Juggernaut - car uriaş care, în India, era purtat anual la paradă cu ocazia sărbătorii Puri şi în care se afla statuia zeului hindus Krishna; într-un gest de autosacrificiu, credincioşii se aruncau ritualic sub el; în sens figurat - ceva ce reclamă credinţă oarbă sau sacrificiu crud.

[←29]

Înnebunită, teribil, ce spaimă, bătrânica (în ital. în orig.)

[←30]

Milanez trădător (în ital. în orig.).

[←31]

Chei (în ital. în orig.)

[←32]

Mal (în ital. în orig.)

[←33]

Bine (în ital. în orig.)